RAPORT DE EVALUARE

a implementării Programului național de dezvoltare a mass-mediei pentru anii 2023–2026

(situația documentată la 9 octombrie 2026)

Autori:
Ion Bunduchi
Tatiana Puiu

Chișinău, 2026

Cuprins

Rezumat executiv **5**
Gradul de realizare a Planului 5
Principalele constatări 5
Limitele evaluării 6
Recomandări prioritare 6

Lista abrevierilor **8**

I. Introducere și metodologia evaluării **9**
1.1. Scopul și obiectivele evaluării 9
1.2. Obiectul și perioada evaluării 9
1.3. Metodele de analiză și sursele de informații 10
1.4. Criteriile de evaluare și aprecierea gradului de realizare a acțiunilor 11
1.5. Limitările evaluării 13

II. Contextul implementării și structura Programului **14**
2.1. Situația inițială și problemele care au justificat elaborarea Programului 15
2.2. Obiectivele Programului și principalele acțiuni prevăzute 16
2.3. Responsabilitățile și organizarea implementării 19
2.4. Schimbările relevante pentru implementarea Programului în perioada 2023–2026 20

III. Evaluarea generală a realizării Planului de acțiuni **23**
3.1. Gradul general de realizare a acțiunilor 23
3.2. Situația comparativă pe obiective generale 23
3.3. Respectarea termenelor și îndeplinirea responsabilităților instituționale 25
3.4. Coordonarea, monitorizarea și raportarea implementării 26
3.5. Factorii care au influențat implementarea 26

IV. Evaluarea implementării și a rezultatelor pe obiective generale **27**
4.1. Cadrul normativ și instituțional pentru mass-media și securitatea spațiului mediatic 27
Obiectivul specific 1.1. Îmbunătățirea cadrului normativ de reglementare a activității mass-mediei 29
Obiectivul specific 1.2. Modificarea legislației existente de o manieră care să răspundă realităților și necesităților domeniului 34
Obiectivul specific 1.3. Asigurarea unui control parlamentar sistematic asupra implementării corespunzătoare a legislației din domeniu 46
Obiectivul specific 1.5. Monitorizarea sistematică a modului de implementare a legislației din domeniu în vederea identificării gradului de executare a actelor normative și, după caz, elaborarea unor recomandări privind remedierea eventualelor consecințe negative sau intervenții corespunzătoare pe segmentele problematice 62
Concluzii privind obiectivul general 1 72
4.2. Cadrul juridico-economic și sustenabilitatea mass-mediei 73
Obiectivul specific 2.1. Ajustarea cadrului juridico-economic național astfel încât să se asigure o activitate economică eficientă a instituțiilor mass-media 73
Obiectivul specific 2.2. Ajustarea legislației cu privire la ajutorul de stat în scopul fortificării sustenabilității economico-financiare a mass-mediei, în special a celei locale 82

Obiectivul specific 2.3. Asigurarea implementării corespunzătoare a legislației, care să prevină apariția de poziții dominante în formarea opiniei publice și să încurajeze concurența loială în domeniul mediatic și în cel al publicității comerciale 85
Obiectivul specific 2.4. Asigurarea unui control parlamentar și a unei monitorizări sistematice a modului în care este pusă în practică legislația în domeniu 88
Concluzii privind obiectivul general 2 91
4.3. Profesionalizarea și educația mediatică 92
Obiectivul specific 3.1. Asigurarea unei concordanțe maxime între cererea și oferta de competențe pe piața media 92
Obiectivul specific 3.2. Asigurarea instruirii continue atât a angajaților din domeniul mediatic, cât și a cadrelor academice din instituțiile de formare de profil 99
Obiectivul specific 3.3. Dezvoltarea competențelor în materie de educație mediatică 101
Obiectivul specific 3.4. Cercetarea complexă și aprofundată a domeniului mediatic 104
Obiectivul specific 3.5. Fortificarea autoreglementării în domeniul mediatic 106
Concluzii privind obiectivul general 3 113
V. Constatări generale privind Programul și modul de implementare 113
5.1. Relevanța și coerența Programului 113
5.2. Rezultatele pe obiective generale și specifice 114
Obiectivul general 1. Cadrul normativ și instituțional 114
Obiectivul general 2. Cadrul juridico-economic și sustenabilitatea mass-mediei 115
Obiectivul general 3. Profesionalizarea și educația mediatică 116
Acțiunile cu date insuficiente 117
5.3. Respectarea termenelor și natura rezultatelor 117
5.4. Formularea obiectivelor, acțiunilor și indicatorilor 117
5.5. Organizarea implementării și funcționarea mecanismelor instituționale 118
5.6. Resursele și eficiența utilizării lor 118
5.7. Menținerea rezultatelor și continuitatea intervențiilor 118
5.8. Contribuția Programului și concluzia generală 119
VI. Recomandări generale 120
6.1. Orientările și prioritățile următorului document de politici publice 120
6.2. Recomandări privind obiectivul general 1 – cadrul normativ și instituțional 121
6.3. Recomandări privind obiectivul general 2 – cadrul juridico-economic și sustenabilitatea mass-mediei 121
6.4. Recomandări privind obiectivul general 3 – profesionalizarea și educația mediatică 122
6.5. Formularea obiectivelor, acțiunilor, indicatorilor și termenelor 123
6.6. Responsabilitățile instituționale, coordonarea și resursele de implementare 123
6.7. Monitorizarea, evaluarea, raportarea și valorificarea rezultatelor 124
6.8. Etapizarea și prioritizarea recomandărilor 124
Anexa nr. 1. Matricea de evaluare a Planului de acțiuni pentru anii 2023–2026 126

Lista tabelelor și figurilor

Tabelul 1. Gradul de realizare a acțiunilor, pe obiective generale (sinteză).....5
Tabelul 2. Lista abrevierilor.....8
Tabelul 3. Tipurile de surse utilizate și rolul lor în evaluare.....10
Tabelul 4. Categoriile de apreciere și condițiile de încadrare a acțiunilor.....12
Tabelul 5. Gradul de realizare a acțiunilor, pe obiective generale.....23
Tabelul 6. Gradul de realizare, pe obiective specifice.....24
Tabelul 7. Acțiunile cu termen calendaristic expirat la data de referință.....25
Tabelul 8. Matricea de evaluare a Planului de acțiuni pentru anii 2023–2026.....126
Figura 1. Distribuția acțiunilor pe grade de realizare, pe obiective generale.....5

Rezumat executiv

Raportul evaluează, la data de referință 9 octombrie 2026, implementarea Programului național de dezvoltare a mass-mediei pentru anii 2023–2026, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 187 din 7 iulie 2023, și a Planului de acțiuni aferent. Planul cuprinde 46 de acțiuni, grupate în trei obiective generale: cadrul normativ și instituțional (17 acțiuni), cadrul juridico-economic și sustenabilitatea mass-mediei (12 acțiuni) și profesionalizarea și educația mediatică (17 acțiuni).

Evaluarea este documentară și privește situația la 9 octombrie 2026. Sunt analizate acte normative, documente instituționale, rapoarte, studii și date publice, prin raportare la acțiunile și indicatorii Planului. Nu au fost realizate interviuri sau solicitări directe de informații. Evaluarea precedă încheierea Programului; rezultatele anului 2026 și obligațiile care devin scadente ulterior datei de referință urmează a fi examinate după încheierea perioadei de implementare și incluse în Raportul final.

Gradul de realizare a Planului

Din cele 46 de acțiuni, 2 (4,3%) sunt realizate integral, 25 (54,3%) în mare parte și 2 (4,3%) parțial; pentru 17 (37,0%) datele sunt insuficiente pentru o apreciere globală. Nicio acțiune nu este încadrată drept nerealizată. Progresul confirmat al acțiunilor cu date insuficiente rămâne prezentat în analiza individuală. Distribuția descrie stadiul documentat la 9 octombrie 2026 și nu reprezintă un procent de impact sau de atingere a obiectivelor. Calificativul „realizată integral” este rezervat acțiunilor pentru care sunt documentate toate componentele esențiale ale indicatorilor din Plan. Lipsa dovezilor pentru o componentă a indicatorului, fără a nega progresul documentat, conduce la „realizată în mare parte”, iar lipsa dovezii pentru indicatorul esențial, la „date insuficiente pentru evaluare”.

Tabelul 1. Gradul de realizare a acțiunilor, pe obiective generale (sinteză)

Grad de realizare	OG 1	OG 2	OG 3	Total
Realizată integral	0	2	0	2
Realizată în mare parte	13	4	8	25
Realizată parțial	1	1	0	2
Nerealizată	0	0	0	0
Date insuficiente pentru evaluare	3	5	9	17
Total	**17**	**12**	**17**	**46**

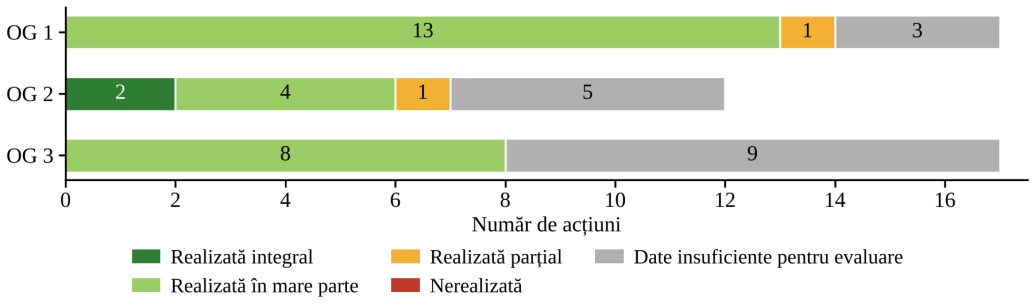

Figura 1. Distribuția acțiunilor pe grade de realizare, pe obiective generale

Principalele constatări

În cadrul obiectivului general 1 sunt documentate modificări ale legislației privind accesul la informații, audiovizualul, publicitatea și organizarea instituțiilor din domeniu. Legea nr. 195/2026 privind mass-media a fost adoptată și publicată înainte de data de referință, cu aplicare ulterioară. O parte importantă a

intervențiilor a fost realizată după termenele inițiale. Rapoartele instituționale și evaluările externe documentează progrese, însă acoperirea tuturor indicatorilor privind controlul parlamentar, beneficiarii instruirilor și rezultatele aplicării normelor rămâne inegală.

În cadrul obiectivului general 2, principalul mecanism operațional nou este Fondul pentru subvenționarea mass-mediei. În 2025 au fost finanțate 23 de proiecte; listele aferente celor două concursuri din 2026 includ 22 și, respectiv, 14 proiecte selectate pentru finanțare. Totalul proiectelor nu reprezintă numărul redacțiilor beneficiare distincte și nici numărul proiectelor finalizate. Compensarea distribuirii publicațiilor periodice constituie un mecanism separat. Legea nr. 182/2026 cu privire la ajutorul de stat a fost adoptată și publicată, cu intrare în vigoare ulterioară datei de referință. Rezultatele soluțiilor privind spațiile redacțiilor și ale cooperării instituționale necesită în continuare urmărire.[1]

În cadrul obiectivului general 3 sunt documentate actualizarea unor programe și nomenclatoare de studii, mobilități academice, formarea profesională, extinderea educației media și activități de autoreglementare. Evidențele publice sunt mai detaliate pentru activități și produse decât pentru competențele și angajarea absolvenților, beneficiarii instruirilor universitare și utilizarea practică a cercetărilor. Formarea personalului TRM este documentată în rapoartele anuale; atribuirea fiecărei activități Centrului de instruire continuă și identificarea beneficiarilor externi necesită date distincte.

Documentele publice consultate nu permit confirmarea funcționării complete a mecanismului de coordonare, monitorizare și raportare prevăzut în capitolul VIII al Programului. Sunt disponibile rapoarte instituționale și examinări parlamentare ale unor rezultate, dar acestea nu permit reconstituirea unei monitorizări consolidate a tuturor acțiunilor. Ministerul Culturii a anunțat în mai 2024 preluarea coordonării politicilor publice în domeniu. Această atribuție trebuie deosebită de responsabilitățile de monitorizare stabilite prin Program.

Limitele evaluării

Concluziile sunt limitate de caracterul documentar al evaluării, de faptul că perioada de implementare nu s-a încheiat și de lipsa datelor sistematice privind rezultatele (în special privind absolvenții, beneficiarii instruirilor și costurile pe acțiuni). Lipsa unei informații nu a fost asimilată nerealizării măsurii.

Recomandări prioritare

- Elaborarea următorului document de politici pe baza rezultatelor confirmate și a problemelor persistente, cu măsuri privind independența editorială, siguranța jurnaliștilor, transparența finanțării, aplicarea garanțiilor anti-SLAPP, educația media și utilizarea responsabilă a tehnologiilor digitale.
- Concentrarea noului plan pe implementarea efectivă a legilor adoptate în 2024–2026 și pe aplicarea lor, alături de alinierea continuă la acquis-ul UE.
- Formularea mai exactă a acțiunilor și reconsiderarea indicatorilor, astfel încât să poată fi măsurați, inclusiv prin urmărirea traseului absolvenților.
- Stabilirea unui mecanism de coordonare și raportare, cu roluri clare pentru Ministerul Culturii și celelalte entități, cu respectarea competențelor Parlamentului, a independenței autorităților și a autonomiei instituțiilor de învățământ și organizațiilor profesionale.
- Estimarea costurilor pe acțiuni și a surselor de finanțare, pentru a permite evaluarea eficienței utilizării resurselor.

[1] Ministerul Culturii, Raportul anual al Consiliului de experți ai Fondului pentru subvenționarea mass-mediei pentru 2025, secțiunile IV și VI: https://mc.gov.md/sites/default/files/raport_anual_fmm_2025.pdf; Ordinul nr. 207 din 4 mai 2026, anexă: https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/ord-mc-207-2026.pdf; Ordinul nr. 333 din 20 iulie 2026, anexă: https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/ord-mc-333-26.pdf

- Completarea evidențelor pentru cele 17 acțiuni cu date insuficiente, în special privind audierile parlamentare, formarea universitară, actualizarea curriculumului „Educația pentru media”, cercetarea și cooperarea dintre CA și CC, pentru completarea evaluării după încheierea perioadei de implementare.

Lista abrevierilor

Tabelul 2. Lista abrevierilor

Abreviere	Semnificație
AGEPI	Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală
AIM	Alfabetizare informațională și media
ANACEC	Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare
ANCD	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare
API	Asociația Presei Independente
APEL	Asociația Presei Electronice
APP	Agenția Proprietății Publice
CA	Consiliul Audiovizualului
CC	Consiliul Concurenței
CEC	Comisia Electorală Centrală
CIC	Centrul de Instruire Continuă al TRM
CJI	Centrul pentru Jurnalism Independent
CoE	Consiliul Europei
CP	Consiliul de Presă
CSD	Consiliul de supraveghere și dezvoltare al TRM
CS	Consiliul de supraveghere al TRM
CSMA	Codul serviciilor media audiovizuale
DSM	Distribuitor de servicii media
EPRA	Platforma Europeană a Autorităților de Reglementare (European Platform of Regulatory Authorities)
ERGA	Grupul autorităților europene de reglementare a serviciilor media audiovizuale (European Regulators Group for Audiovisual Media Services)
FJȘC	Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării (USM)
FMI	Fondul Monetar Internațional
FPC	Formare profesională continuă
FSM	Furnizor de servicii media
HG	Hotărârea Guvernului
IA	Inteligență artificială
MEC	Ministerul Educației și Cercetării
MJ	Ministerul Justiției
OG	Obiectiv general
OMC	Organizație de management colectiv
ONG	Organizație neguvernamentală
RM	Republica Moldova
SIS	Serviciul de Informații și Securitate
SLAPP	Acțiuni judiciare strategice împotriva participării publice (strategic lawsuits against public participation)
SO	Serviciul Ombudsmanului al TRM
TRM	IP Compania „Teleradio-Moldova”
UE	Uniunea Europeană
ULIM	Universitatea Liberă Internațională din Moldova
USM	Universitatea de Stat din Moldova
UTA	Unitate teritorială autonomă

I. Introducere și metodologia evaluării

1.1. Scopul și obiectivele evaluării

Prezentul raport examinează implementarea Programului național de dezvoltare a mass-mediei pentru anii 2023–2026 și a Planului de acțiuni aferent, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 187 din 7 iulie 2023. Evaluarea urmărește să stabilească în ce măsură au fost realizate acțiunile, ce rezultate sunt confirmate documentar și ce probleme necesită intervenții ulterioare. Analiza acoperă cele trei direcții ale Programului: reglementarea activității mass-mediei, condițiile juridico-economice de funcționare și profesionalizarea domeniului.

Scopul evaluării este de a oferi o apreciere argumentată a implementării și o bază documentară pentru deciziile privind continuarea politicilor publice în domeniu. Sunt examinate atât executarea acțiunilor, cât și contribuția rezultatelor la obiectivele specifice și generale. În acord cu criteriile Programului, analiza urmărește și calitatea rezultatelor. Adoptarea unui act normativ, desfășurarea unei instruiri sau publicarea unui raport sunt examinate, după caz, împreună cu aplicarea normelor, utilizarea competențelor dobândite și intervențiile determinate de constatările raportului.

Evaluarea răspunde următoarelor întrebări:

- În ce măsură au fost realizate acțiunile din Plan și îndepliniți indicatorii stabiliți?
- În ce măsură implementarea a produs rezultatele preconizate și a contribuit la atingerea obiectivelor Programului?
- Ce factori au favorizat sau au limitat implementarea și obținerea rezultatelor?
- Ce perspective există pentru menținerea rezultatelor după încheierea Programului?
- Ce contribuție a avut Programul la evoluțiile sectorului?
- Ce probleme persistă sau au apărut și necesită intervenție în perioada următoare?

Constatările fundamentează recomandări privind măsurile care trebuie continuate, revizuite sau incluse în următorul document de politici publice. Recomandările disting între finalizarea angajamentelor existente, îmbunătățirea aplicării măsurilor adoptate și intervențiile necesare pentru probleme noi. Ele sunt formulate în raport cu competențele instituționale, resursele necesare și posibilitatea verificării rezultatelor.

Raportul poate servi Parlamentului, instituțiilor responsabile de implementarea Programului, organizațiilor profesionale și partenerilor de dezvoltare drept bază pentru examinarea progreselor înregistrate, identificarea problemelor persistente și stabilirea priorităților pentru perioada următoare. Constatările și recomandările formulate pot fi valorificate la elaborarea următorului program de dezvoltare a mass-mediei și a planului de acțiuni aferent, cu luarea în considerare a rezultatelor evaluării finale, prevăzută după încheierea perioadei de implementare.

1.2. Obiectul și perioada evaluării

Obiectul evaluării îl constituie Programul și Planul de acțiuni, măsurile întreprinse de entitățile responsabile, rezultatele documentate și mecanismele de coordonare, monitorizare și raportare prevăzute în capitolul VIII al Programului: persoanele responsabile („punctul focal”), grupul de monitorizare, metodologia de monitorizare, rapoartele anuale și audierile parlamentare.

Unitatea principală de analiză este fiecare dintre cele 46 de acțiuni, astfel cum sunt numerotate în Planul de acțiuni. Constatările sunt apoi examinate la nivelul obiectivelor specifice și generale, pentru a aprecia în ce măsură rezultatele obținute răspund problemelor care au determinat includerea acestor intervenții în Program.

Perioada evaluată este 2023–2026, iar data de referință este 9 octombrie 2026. Evoluțiile ulterioare acestei date pot fi menționate ca informații de context, fără a modifica aprecierile formulate la data de referință. Raportul este elaborat înainte de încheierea perioadei de implementare și nu înlocuiește raportul de evaluare finală, a cărui elaborare este prevăzută de Program după expirarea acestei perioade. Evaluarea finală urmează să includă și rezultatele perioadei rămase, precum și raportările aferente anului 2026. Aprecierea la data de referință nu anticipează realizarea sau nerealizarea obligațiilor al căror termen nu a expirat.

Hotărârea Parlamentului nr. 187/2023 a intrat în vigoare la 27 iulie 2023. Actele și mecanismele existente anterior sunt prezentate ca situație inițială. Ele pot demonstra existența unui instrument relevant pentru un indicator, dar realizarea unei intervenții noi în perioada Programului este consemnată numai dacă sunt documentate adoptarea, modificarea ori aplicarea sa în această perioadă. Contribuția Programului este analizată separat de simpla coincidență temporală cu alte politici și proiecte.

Analiza include și măsuri realizate prin alte politici sau proiecte, atunci când acestea corespund acțiunilor și indicatorilor din Plan. Legătura cu Programul este precizată, fără a atribui exclusiv acestuia rezultatele unor intervenții cu mai multe surse de inițiere și finanțare. Modificările instituționale și legislative sunt examinate potrivit datei producerii lor și competențelor aplicabile în perioada respectivă.

1.3. Metodele de analiză și sursele de informații

Evaluarea se bazează pe analiza documentară, examinarea comparativă a prevederilor Planului și a măsurilor realizate, precum și pe verificarea informațiilor prin raportare la surse distincte. Pentru fiecare acțiune sunt analizate cerințele stabilite prin Plan, indicatorii, termenul de realizare, entitățile responsabile, dovezile privind gradul de implementare și eventualele aspecte care necesită clarificări suplimentare.

În cadrul evaluării nu au fost realizate interviuri, sondaje sau consultări directe cu entitățile responsabile de implementarea Programului. Analiza se bazează pe acte normative, documente și rapoarte instituționale, studii, evaluări independente și alte informații disponibile public. Sursele utilizate sunt indicate în cuprinsul raportului, pentru a permite verificarea constatărilor formulate.

Sursele sunt utilizate în funcție de natura și de relevanța lor pentru verificarea realizării acțiunilor:

Tabelul 3. Tipurile de surse utilizate și rolul lor în evaluare

Tipul sursei	Exemple	Rolul în evaluare
Acte și documente oficiale	hotărâri ale Parlamentului, legi, hotărâri și decizii ale autorităților, publicate în Monitorul Oficial, documente aferente procesului legislativ	verificarea adoptării, conținutului și intrării în vigoare a actelor; acestea constituie sursa de referință pentru confirmarea existenței și conținutului actelor normative
Rapoarte și documente instituționale	rapoarte de implementare și de activitate, planuri strategice și anuale, documente financiare	verificarea activităților și rezultatelor raportate de instituțiile responsabile; informațiile care nu pot fi confirmate din alte surse sunt prezentate ca informații raportate
Evaluări și monitorizări independente	rapoarte de audit, evaluări ex-post, date statistice, studii și monitorizări ale organizațiilor profesionale, societății civile și instituțiilor internaționale	verificarea și completarea informațiilor furnizate de instituții, precum și aprecierea calității implementării și a efectelor măsurilor
Presă și comunicări publice	știri, interviuri, comunicate de presă	identificarea unor informații sau documente relevante; atunci când este posibil, constatările sunt fundamentate pe documentul oficial sau raportul la care aceste surse fac trimitere

Sursele au fost selectate și examinate în funcție de relevanța lor pentru acțiunea evaluată, perioada la care se referă informațiile, proveniența acestora și posibilitatea verificării datelor. Au fost avute în vedere calitatea informațiilor, nivelul de detaliere și măsura în care acestea permit confirmarea rezultatelor raportate.

În măsura în care documentele disponibile au permis, informațiile au fost verificate prin raportare la actele normative și documentele de aprobare, anexele acestora, rapoartele instituționale, produsele realizate și evaluările independente. Au fost examinate documentele care susțin constatările, iar informațiile preluate din comunicate și alte publicații au fost apreciate în raport cu dovezile disponibile.

În cadrul analizei au fost diferențiate etapele de realizare a unei acțiuni: inițierea activității, elaborarea produsului, aprobarea, intrarea în vigoare și aplicarea efectivă, după caz. Rezultatele documentate au fost examinate în raport cu cerințele și indicatorii prevăzuți în Planul de acțiuni.

În cazul datelor cantitative, au fost examinate perioada de referință, unitatea de măsură și semnificația indicatorilor. Au fost diferențiate, după caz, proiectele selectate pentru finanțare de cele finanțate efectiv, numărul participărilor la activități de numărul beneficiarilor distincți și sumele alocate de cheltuielile efectuate, în măsura în care informațiile disponibile au permis aceste delimitări. Pentru prezentarea gradului de realizare a Planului, ponderile au fost calculate prin raportarea numărului de acțiuni încadrate în fiecare categorie la totalul acțiunilor examinate.

În situațiile în care informațiile provenite din surse diferite au prezentat neconcordanțe, acestea au fost consemnate, iar concluziile au fost formulate în limitele datelor care au putut fi confirmate. Aprecierile privind realizarea acțiunilor au fost fundamentate pe rezultatele documentate și pe gradul de îndeplinire a indicatorilor. Informațiile insuficiente au fost evidențiate distinct, cu precizarea aspectelor care necesită verificări suplimentare.

Pentru aprecierea contribuției Programului au fost examinate rezultatele intervențiilor, legătura acestora cu obiectivele stabilite și influența altor politici publice, a sprijinului oferit de partenerii de dezvoltare și a evoluțiilor generale din sector. Concluziile privind contribuția Programului au fost formulate în raport cu rezultatele confirmate și cu posibilitatea de a stabili legătura dintre intervențiile realizate și schimbările observate.

1.4. Criteriile de evaluare și aprecierea gradului de realizare a acțiunilor

Evaluarea a avut la bază criteriile prevăzute în capitolul VIII al Programului: indicatorii cantitativi și calitativi, respectarea termenelor, suficiența și eficiența resurselor. Au fost examinate, de asemenea, relevanța intervențiilor în raport cu problemele identificate, coerența acestora, rezultatele obținute și perspectivele de menținere a rezultatelor. Contribuția Programului la evoluțiile sectorului a fost apreciată în limitele informațiilor disponibile și fără atribuirea unei relații de cauzalitate atunci când aceasta nu a putut fi demonstrată. Eficiența utilizării resurselor a fost analizată în măsura în care datele disponibile au permis corelarea resurselor cu rezultatele; în lipsa unor date financiare suficiente, concluziile au fost limitate la aspectele documentate.

Indicatorii și țintele din Plan au constituit reperul pentru evaluarea fiecărei acțiuni. Au fost examinate cerințele și indicatorii prevăzuți în Plan, fără stabilirea ulterioară a unor praguri care nu au fost prevăzute inițial. Pentru indicatorii calitativi au fost analizate dovezile privind conformitatea, relevanța, aplicarea, calitatea și funcționalitatea, în funcție de cerințele acțiunii.

Pentru încadrarea acțiunilor au fost utilizate următoarele categorii:

Tabelul 4. Categoriile de apreciere și condițiile de încadrare a acțiunilor

Categoria	Condiții de încadrare
Realizată integral	Sunt confirmate toate componentele obligatorii și indicatorii aferenți perioadei evaluate, inclusiv aplicarea, funcționarea sau calitatea, atunci când acestea sunt prevăzute expres.
Realizată în mare parte	Sunt confirmate rezultatele esențiale ale acțiunii, inclusiv aplicarea sau funcționarea, atunci când acestea sunt cerute, iar componentele rămase neîndeplinite au o întindere limitată și nu afectează atingerea scopului principal. Restanțele sunt indicate distinct.
Realizată parțial	Sunt confirmate unele componente sau rezultate, însă rămân neîndeplinite componente esențiale, cerințe importante sau obligații cu caracter continuu.
Nerealizată	Termenul a expirat, iar informațiile disponibile permit constatarea că nu a fost realizată nicio componentă prevăzută de acțiune. Încadrarea presupune existența unor dovezi suficiente; simpla absență a unui document din sursele consultate sau lipsa raportării nu justifică acest calificativ.
Date insuficiente pentru evaluare	Informațiile lipsesc, sunt prea generale ori contradictorii și nu permit o încadrare suficient fundamentată. Această categorie reflectă limitele bazei informaționale și nu reprezintă un calificativ negativ privind implementarea.

La evaluarea acțiunilor au fost aplicate următoarele reguli:

Mai mulți indicatori. Fiecare indicator este examinat separat, iar aprecierea de ansamblu ține seama de componentele necesare pentru atingerea scopului acțiunii, fără utilizarea unei medii aritmetice. Dacă Planul prevede elaborarea, consultarea și adoptarea unui document, elaborarea proiectului nu justifică realizarea integrală. Dacă este prevăzut un mecanism funcțional, adoptarea cadrului normativ trebuie însoțită de dovezi privind aplicarea acestuia.

Indicatori insuficient documentați. Se face distincție între lipsa unui rezultat, demonstrată prin documente, și lipsa informațiilor necesare pentru verificarea realizării acestuia. Un indicator esențial necunoscut/nedocumentat împiedică încadrarea globală atunci când rezultatele confirmate nu permit stabilirea măsurii în care scopul acțiunii a fost atins; în acest caz se utilizează „date insuficiente pentru evaluare”. Calificativul „realizată parțial” se bazează pe componente confirmate și pe restanțe documentate. „Realizată în mare parte” presupune că rezultatele esențiale sunt susținute de dovezi, iar rezervele au o întindere limitată. Justificarea precizează întotdeauna natura rezervei, fără a transforma lipsa informațiilor în dovadă a neexecutării.

Rezultate obținute prin alte instrumente. Rezultatele obținute prin alte instrumente decât cele prevăzute inițial sunt analizate prin raportare la cerințele și indicatorii acțiunii. Dacă instrumentul alternativ asigură în mod efectiv realizarea cerinței prevăzute în Plan, rezultatul poate fi luat în considerare, cu explicarea echivalenței. Dacă acesta contribuie numai la atingerea scopului general, fără a îndeplini cerințele concrete, progresul este consemnat, iar componentele rămase neîndeplinite sunt evidențiate distinct.

Modificarea cadrului normativ sau instituțional. Dacă actul, mecanismul sau formularea prevăzută în Plan a fost modificată, înlocuită ori a devenit inaplicabilă pe parcursul perioadei evaluate, analiza distinge între cerința inițială și soluția adoptată ulterior și explică relevanța acesteia pentru atingerea scopului acțiunii. Modificările ulterioare nu sunt tratate ca o modificare implicită a Planului.

Acțiuni anuale sau continue. Sunt examinate obligațiile devenite scadente până la data de referință și regularitatea executării acestora. Realizarea unei activități izolate nu este considerată suficientă pentru confirmarea îndeplinirii unei obligații periodice.

Mai multe entități responsabile. Acțiunea este apreciată prin raportare la acoperirea prevăzută în Plan și la distribuția competențelor între entitățile responsabile. Rezultatele unei entități nu sunt atribuite automat celorlalte.

Gradul de realizare și respectarea termenului sunt consemnate separat. O acțiune finalizată după termen poate fi apreciată ca realizată integral la data de referință, cu indicarea întârzierii. Pentru acțiunile continue se evaluează progresul până la 9 octombrie 2026, fără anticiparea rezultatului la sfârșitul anului. Pentru acțiunile anuale sunt examinate separat ciclurile devenite scadente și obligațiile aferente anului 2026. Mențiunea „în curs" descrie existența unor activități de implementare și nu înlocuiește calificativul.

Mecanismele de coordonare, monitorizare și raportare au fost examinate prin prisma cerințelor capitolului VIII al Programului, inclusiv desemnarea persoanelor responsabile, constituirea grupului de monitorizare, aprobarea metodologiei, prezentarea rapoartelor anuale și organizarea audierilor parlamentare.

Ponderea fiecărei categorii a fost calculată ca raport procentual între numărul acțiunilor încadrate în categoria respectivă și numărul total al acțiunilor incluse în sinteza relevantă. Fiecare acțiune a fost numărată o singură dată, potrivit numerotării din Plan. Pentru acțiunile ajunse la termen a fost utilizat un total distinct, indicat expres. Acțiunile cu termen neexpirat și progresul acestora au fost prezentate separat. Cazurile cu date insuficiente pentru evaluare au fost incluse în totalul aplicabil și evidențiate distinct. Eventualele diferențe rezultate din rotunjirea procentelor sunt precizate.

Distribuția pe categorii descrie gradul de executare a Planului și nu reprezintă un procent de atingere a obiectivelor sau de impact al Programului. Concluziile privind obiectivele au fost formulate narativ, prin raportare la rezultatele esențiale confirmate, măsura în care acestea răspund problemelor identificate în Program, restanțele și problemele care persistă, precum și perspectivele de menținere a rezultatelor.

1.5. Limitările evaluării

Principala limitare este temporală: evaluarea a fost efectuată înainte de încheierea anului 2026. La data de referință nu puteau fi examinate integral activitățile aferente perioadei rămase și raportările anuale ulterioare. Această limitare afectează în special acțiunile cu termen până la sfârșitul Programului și obligațiile periodice aferente anului 2026. Efectele actelor normative adoptate în perioada evaluată au fost apreciate în măsura în care existau informații privind aplicarea acestora. Pentru actele cu intrare în vigoare ulterioară datei de referință au fost examinate adoptarea și, după caz, măsurile de pregătire a aplicării.

Evaluarea a avut un caracter documentar. Nu au fost realizate interviuri, sondaje sau solicitări directe de informații către entitățile responsabile de implementarea Programului. Prin urmare, disponibilitatea și nivelul de detaliere al documentelor publice au influențat întinderea constatărilor. Unele surse au permis confirmarea desfășurării activităților sau a realizării unor produse, dar au oferit informații insuficiente privind aplicarea măsurilor, beneficiarii, rezultatele și continuitatea acestora. Aceste limite au fost relevante în special pentru evaluarea activităților de formare profesională, a rezultatelor programelor de studii și a funcționării unor mecanisme instituționale.

Datele publicate de instituțiile responsabile nu au corespuns întotdeauna indicatorilor sau perioadelor prevăzute în Planul de acțiuni. În anumite cazuri, informațiile agregate nu au permis identificarea distinctă a activităților și rezultatelor corespunzătoare acțiunilor evaluate. De asemenea, datele financiare disponibile nu au permis determinarea comparabilă a cheltuielilor aferente tuturor acțiunilor Programului. Evaluările și studiile sectoriale au oferit informații relevante despre evoluția mass-mediei, însă stabilirea contribuției specifice a Programului a fost limitată de existența altor politici publice, proiecte și intervenții desfășurate în aceeași perioadă. În consecință, concluziile privind contribuția Programului și eficiența utilizării resurselor au fost formulate în limitele informațiilor documentate.

Limitările identificate au fost reflectate în analiza acțiunilor pe care le afectează. Concluziile au fost formulate prin diferențierea rezultatelor confirmate, a informațiilor raportate de instituții și a aspectelor care

nu au putut fi verificate. Pentru completarea evaluării după încheierea Programului vor fi necesare examinarea rezultatelor aferente întregului an 2026 și clarificarea aspectelor insuficient documentate.

II. Contextul implementării și structura Programului

Programul continuă orientările Concepției naționale de dezvoltare a mass-mediei, aprobată prin Legea nr. 67/2018. Activitatea grupurilor consultative de experți și cooperarea autorităților cu organizațiile profesionale au contribuit la pregătirea cadrului de politici și a intervențiilor legislative. Reperele normative anterioare Programului sunt Legea nr. 67 din 26 iulie 2018 privind aprobarea Concepției naționale de dezvoltare a mass-mediei și Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174 din 8 noiembrie 2018. Acestea fac parte din situația inițială a evaluării. Concepția stabilește orientări pentru dezvoltarea mass-mediei și constituie un reper pentru examinarea relevanței și continuității intervențiilor Programului.

Între aprobarea Concepției și adoptarea Programului din 2023 a existat un interval în care au continuat intervenții legislative și proiecte sectoriale. Documentele examinate nu permit atribuirea acestei succesiuni unei singure cauze politice sau instituționale.[2]

În iunie 2017 a fost constituit, în premieră pentru Republica Moldova, la inițiativa Președintelui Parlamentului și cu suportul Proiectului Comun al UE și CoE „Promovarea libertății și pluralismului mass-mediei în Republica Moldova", un grup de lucru pentru îmbunătățirea legislației mass-media. În componența grupului au intrat reprezentanți ai ONG-urilor de media, ai unor instituții internaționale de profil și ai instituțiilor media, iar asistența tehnică a fost oferită de Freedom House, Internews și Ambasada SUA în Republica Moldova. Activitatea acestuia reprezintă un antecedent relevant al proceselor de consultare și expertizare legislativă care au precedat Programul.

Articolul 2 din legea prin care a fost aprobată Concepția prevedea elaborarea și aprobarea de către Guvern, în termen de șase luni de la intrarea în vigoare a legii, respectiv până la 24 februarie 2019, a unui program de măsuri pentru implementarea Concepției naționale de dezvoltare a mass-mediei. Programul pentru anii 2023–2026 a fost aprobat ulterior, prin Hotărârea Parlamentului nr. 187/2023. Intervalul dintre aceste documente este relevant pentru aprecierea continuității politicilor publice; sursele examinate nu permit stabilirea cu suficientă certitudine a cauzelor întârzierii.[3]

La 24 februarie 2019 au avut loc alegeri parlamentare ordinare, primele organizate în baza unui sistem electoral mixt paralel. Rezultatele (Partidul Socialiștilor – 31,55%, blocul ACUM – 26,84%, Partidul Democrat – 23,62%) au declanșat un blocaj politic, iar în 2019 au fost schimbate trei guverne (P. Filip, M. Sandu, I. Chicu).

La 17 martie 2020, Parlamentul a declarat stare de urgență pe o perioadă de trei luni, în legătură cu pandemia de COVID-19; starea de urgență în sănătate publică a fost prelungită în repetate rânduri, ultima dată la 15 martie 2022. Pandemia și măsurile adoptate au modificat contextul instituțional și economic în care s-au desfășurat activitățile de pregătire a politicilor publice.

În 2020 economia a înregistrat o contracție de 8,3%, determinată în principal de măsurile de izolare, scăderea consumului intern și reducerea remitențelor, iar în 2021, odată cu relansarea activităților economice și cu măsurile de sprijin adoptate de Guvern și de partenerii internaționali, a fost atestată o creștere de 13,9%. Aceste date sunt relevante pentru contextul general, fără a constitui, prin ele însele, dovezi privind cauzele decalajului dintre Concepția din 2018 și aprobarea Programului în 2023.

În noiembrie 2020 au avut loc alegeri prezidențiale, în două tururi, câștigate de Maia Sandu (57,72% din voturi), iar în iulie 2021 – alegeri parlamentare anticipate, la care au participat 23 de concurenți electorali

[2] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=105449&lang=ro
[3] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=105449&lang=ro

(20 de partide politice, două blocuri electorale și un candidat independent). Partidul Acțiune și Solidaritate a obținut 63 de mandate, Blocul electoral al comuniștilor și socialiștilor – 32, iar Partidul „Șor" – 6. Schimbările guvernamentale din perioada 2019–2021 constituie un reper cronologic. Raportul nu stabilește o relație de cauzalitate între aceste schimbări și elaborarea Programului în absența unor documente care să demonstreze legătura.

Evoluțiile economice din perioada postpandemică au influențat condițiile generale de funcționare a instituțiilor media. Contribuția lor la implementarea fiecărei acțiuni este apreciată numai atunci când există informații care permit verificarea legăturii.

Invazia pe scară largă a Ucrainei de către Federația Rusă, începută la 24 februarie 2022, a accentuat presiunile economice și riscurile de securitate informațională din RM. Pentru Republica Moldova, ca țară vecină, aceasta a însemnat un flux masiv de refugiați, creșterea prețurilor la energie, un șoc inflaționist (inflația a depășit 30%) și o scădere a PIB-ului cu 5%. Aceste evoluții constituie un context relevant pentru intervențiile privind reziliența sectorului media.

Republica Moldova a depus cererea de aderare la UE la 3 martie 2022 și a primit statutul de țară candidată la 23 iunie 2022. La 17 iunie 2022 Comisia Europeană a recomandat acordarea acestui statut, condiționat de realizarea unor reforme în domenii-cheie, iar la 23 iunie liderii celor 27 de state membre au aprobat în unanimitate decizia. Procesul de integrare europeană a devenit un reper important pentru ajustarea cadrului normativ în domeniul mass-mediei.

În acest context, îmbunătățirea cadrului normativ, consolidarea independenței mass-mediei, combaterea dezinformării și protejarea pluralismului au dobândit o importanță sporită. Relevanța măsurilor concrete ale Programului este examinată în raport cu acțiunile și indicatorii prevăzuți în Plan, iar efectele lor sunt apreciate numai în limitele probelor disponibile.

În martie 2022 a fost anunțată constituirea Grupului consultativ de experți pentru îmbunătățirea legislației mass-media pe lângă comisia parlamentară de profil. Programul național pentru anii 2023–2026 și Planul de acțiuni au fost aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 187 din 7 iulie 2023, publicată la 27 iulie 2023.[4]

2.1. Situația inițială și problemele care au justificat elaborarea Programului

Analiza situației din Program identifică probleme în reglementarea juridică, condițiile economice și instituționale de funcționare și profesionalizare a domeniului. Constatările de mai jos descriu situația care a justificat elaborarea Programului; actualitatea lor la 9 octombrie 2026 este examinată în capitolul IV.

Pe dimensiunea reglementării juridice erau atestate:

- un cadru normativ fragmentat, care necesita ajustări privind presa scrisă și online, transparența proprietății, accesul la informație și mecanismele de aplicare a legislației;
- necesitatea unei elaborări legislative susținute de expertiză și consultări publice;
- grave deficiențe în implementarea legislației cu mecanisme de punere în aplicare insuficiente și ineficiente, mai ales în descurajarea concurenței neloiale pe piață și a concentrării proprietății.

Pe segmentul gestionării domeniului analiza semnala unele zone vulnerabile, inclusiv:

- managementul defectuos al domeniului mediatic;
- repartizarea geografică neuniformă a instituțiilor mass-media;
- sustenabilitate economică redusă a majorității instituțiilor mass-media;
- lipsa unui pluralism mediatic (extern și intern) real.

[4] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138195&lang=ro

Pe filiera profesionalizării domeniului analiza scotea în evidență:

- un corp de cunoștințe academice eterogene;
- dificultăți în adaptarea programelor de formare și a capacităților instituționale la necesitățile profesionale și tehnologice ale pieței media;
- coduri de conduită profesională pe care o parte dintre instituțiile mass-media le ignoră sau al căror rol îl minimizează, reducându-le astfel funcționalitatea și eficiența;
- un număr insuficient de asociații ale profesioniștilor din domeniul mediatic și un randament redus în activitatea asociațiilor existente.

> **Constatare:** problemele identificate, o parte dintre ele grave și cronice, pe toate cele trei paliere, au justificat elaborarea și punerea în aplicare a Programului și Planului de acțiuni

2.2. Obiectivele Programului și principalele acțiuni prevăzute

Programul își propune să atingă trei obiective generale și anume:

1. Un cadru normativ suficient și eficient de reglementare a activității mass-mediei, care să asigure funcționarea acesteia pe principii democratice și într-un spațiu mediatic securizat.

2. Un cadru juridico-economic suficient și eficient, care să asigure gestionarea mass-mediei ca a unui agent economic specific în condițiile economiei de piață și ale concurenței loiale, menit să fortifice sustenabilitatea economico-financiară a mass-mediei și, drept consecință firească, independența ei editorială.

3. Un proces de profesionalizare a domeniului mediatic, care să răspundă necesităților mass-mediei, dar și provocărilor la care aceasta este expusă în noile condiții și realități.

Pentru realizarea obiectivului general nr. 1 urmau să fie atinse mai multe obiective specifice și realizate mai multe acțiuni cu accent pe completarea și îmbunătățirea cadrului normativ și pe implementarea lui adecvată prin monitorizare sistematică și control parlamentar.

Pentru realizarea obiectivului general nr. 2 obiectivele specifice și acțiunile vizau, în principal ajustarea cadrului juridico-economic național și asigurarea implementării lui astfel încât să fortifice sustenabilitatea economico-financiară a mass-mediei, să prevină apariția de poziții dominante în formarea opiniei publice și să încurajeze concurența loială în domeniul mediatic și în cel al publicității comerciale.

Pentru realizarea obiectivului general nr. 3 obiectivele specifice și acțiunile urmau să contribuie la o concordanță maximă între cererea și oferta de competențe pe piața media; la perfecționarea, deopotrivă, a angajaților din domeniu și a cadrelor academice din instituțiile formative de profil; la dezvoltarea competențelor în materie de educație mediatică; la cercetarea complexă și aprofundată a domeniului mediatic, precum și la fortificarea autoreglementării.

> **Constatare:** cele trei obiective generale reunesc intervenții normative, economice, instituționale și formative. Relevanța acestora este examinată prin raportare la problemele inițiale și la evoluțiile sectorului; gradul de realizare este apreciat pentru fiecare acțiune și indicator, fără a presupune că amploarea formulării unei acțiuni determină automat importanța sa

Obiectivele Programului reflectă o abordare complexă a domeniului mediatic și țintesc remedierea problemelor sistemice și a dificultăților reale care împiedică dezvoltarea lui. Parte dintre acțiunile prevăzute în Plan, deși necesare, vizează aspecte înguste care scad din relevanță în comparație cu cele care vizează aspecte mai largi referitoare la un obiectiv specific ori altul.

Obiectivul general nr. 1 – Un cadru normativ suficient și eficient de reglementare a activității mass-mediei, care să asigure funcționarea acesteia pe principii democratice și într-un spațiu mediatic securizat, urma să fie realizat prin atingerea câtorva obiective specifice și anume:

- Îmbunătățirea cadrului normativ de reglementare a activității mass-mediei

- Modificarea legislației existente de o manieră care să răspundă realităților și necesităților domeniului
- Asigurarea unui control parlamentar sistematic asupra implementării corespunzătoare a legislației din domeniu
- Sporirea capacităților profesionale și instituționale ale reprezentanților autorităților responsabile de implementarea eficientă a legislației din domeniu
- Monitorizarea sistematică a modului de implementare a legislației din domeniu în vederea identificării gradului de executare a actelor normative și, după caz, elaborarea unor recomandări privind remedierea eventualelor consecințe negative sau intervenții corespunzătoare pe segmentele problematice

Măsuri de realizare:

1) constituirea și asigurarea funcționalității unui grup de lucru pentru îmbunătățirea legislației, sub egida Parlamentului sau a Guvernului, care să activeze conform unor angajamente concrete și clare, etapizate în timp;
2) organizarea și desfășurarea unor dezbateri largi ale fiecărui proiect de lege elaborat înainte de înregistrarea acestuia ca inițiativă legislativă și, după caz, înainte de a fi adoptat în lectură finală;
3) angajamentul ferm al Guvernului și/sau al Parlamentului de a promova adoptarea proiectelor de legi elaborate;
4) organizarea în comisiile parlamentare de profil a audierii publice, largi și transparente, a reprezentanților autorităților responsabile de implementarea legislației în domeniu, cel puțin o dată pe an;
5) utilizarea unor mecanisme eficiente, prin care să fie desemnate cele mai competente cadre în autoritățile responsabile de implementarea legislației în domeniu;
6) activitatea transparentă și rapoarte periodice publice ale autorităților responsabile de implementarea legislației în domeniu;
7) asigurarea de către autoritățile responsabile a unei monitorizări sistematice a modului în care este implementată legislația în domeniu și intervenții corespunzătoare în funcție de rezultatele monitorizării;
8) monitorizarea sistematică din partea entității responsabile de implementarea Programului și din partea societății civile a activității autorităților responsabile de implementarea legislației în domeniu, cu acțiuni concrete în funcție de rezultatele monitorizării.

Obiectivul general nr. 2 – Un cadru juridico-economic suficient și eficient, care să asigure gestionarea mass-mediei ca a unui agent economic specific în condițiile economiei de piață și ale concurenței loiale, menit să fortifice sustenabilitatea economico-financiară a mass-mediei și, drept consecință firească, independența ei editorială, urma să fie realizat prin atingerea câtorva obiective specifice și anume:

- Ajustarea cadrului juridico-economic național astfel încât să se asigure o activitate economică eficientă a instituțiilor mass-media
- Ajustarea legislației cu privire la ajutorul de stat în scopul fortificării sustenabilității economico-financiare a mass-mediei, în special a celei locale
- Asigurarea implementării corespunzătoare a legislației, care să prevină apariția de poziții dominante în formarea opiniei publice și să încurajeze concurența loială în domeniul mediatic și în cel al publicității comerciale
- Asigurarea unui control parlamentar și a unei monitorizări sistematice a modului în care este pusă în practică legislația în domeniu

Măsuri de realizare a obiectivelor specifice:

1) constituirea și asigurarea funcționalității unui grup de lucru pentru ajustarea cadrului juridico-economic național, vizând cel puțin aspectele: regimul juridic al proprietății; transparența surselor de finanțare și a activității economice; prevenirea/contracararea pozițiilor dominante în formarea opiniei publice; mediul concurențial pe piața media și pe piața de publicitate; drepturile de autor și drepturile conexe; facilitățile fiscale și ajutoarele de stat indirecte; facilitarea formării cadrelor de manageri media; generarea și actualizarea datelor statistice privind starea complexă și reală a domeniului; încurajarea unor cercetări complexe ale problematicii domeniului mediatic;
2) elaborarea și adoptarea de acte normative referitoare la aspectele economice ale funcționării mass-mediei, după dezbateri publice ample;
3) organizarea în comisiile parlamentare de profil a audierii periodice, publice și transparente, a reprezentanților autorităților responsabile de punerea în practică a prevederilor legislației referitoare la aspectele economice ale funcționării mass-mediei;
4) asigurarea eficienței și transparenței în activitatea autorităților responsabile de implementarea legislației economice în domeniu prin prezentarea sistematică, publică, de rapoarte;
5) fortificarea cooperării instituționale între autoritățile responsabile de domeniul concurenței și de gestionarea domeniului mediatic;
6) monitorizarea sistematică, din partea autorității responsabile de implementarea Programului și din partea societății civile, a activităților menite să pună în practică prevederile legislației referitoare la aspectele economice ale funcționării mass-mediei.

Obiectivul general nr. 3 – Un proces de profesionalizare a domeniului mediatic, care să răspundă necesităților mass-mediei, dar și provocărilor la care aceasta este expusă în noile condiții și realități, urma să fie atins prin realizarea câtorva obiective specifice și anume:

- Asigurarea unei concordanțe maxime între cererea și oferta de competențe pe piața media
- Asigurarea instruirii continue atât a angajaților din domeniul mediatic, cât și a cadrelor academice din instituțiile de formare de profil
- Dezvoltarea competențelor în materie de educație mediatică
- Cercetarea complexă și aprofundată a domeniului mediatic
- Fortificarea autoreglementării în domeniul mediatic

Măsuri de realizare:

1) ajustarea programelor de instruire ale instituțiilor de formare astfel încât să se aducă în concordanță cererea și oferta de competențe pe piața media;
2) asigurarea pregătirii managerilor media pentru toate tipurile de mass-media în cadrul facultăților de profil;
3) crearea și funcționarea centrelor de instruire continuă pentru toate categoriile de angajați ai instituțiilor mass-media și pentru cadrele didactice din facultățile de profil;
4) introducerea unui curs de educație mediatică în învățământul primar, gimnazial, liceal, profesional tehnic și superior;
5) pregătirea cadrelor didactice și a curriculumului necesar pentru cursul de educație mediatică;
6) planificarea și realizarea de cercetări științifice cu aplicabilitate practică în domeniul mediatic;
7) actualizarea normelor deontologice care să fie asumate de întregul domeniu, inclusiv de presa online;
8) fortificarea activității CP și a SO al TRM;

9) încurajarea unui jurnalism de calitate și contracararea fenomenelor negative atestate în conținuturile mediatice.

> **Constatare**: obiectivele specifice sunt formulate cu suficientă claritate, răspund în mare modelului SMART (Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-bound) și relevă scopul acestora în depășirea dificultăților din domeniul mediatic identificate la etapa analizei situației. Măsurile de realizare sunt logice, fiind orientate în funcție de obiectivele specifice și coroborate cu acestea.

Grupul consultativ de experți a contribuit la examinarea unor intervenții juridico-economice în limitele activităților documentate. Existența și atribuțiile unui eventual grup separat de lucru nu pot fi stabilite numai din absența unor informații publice. Rolurile grupului consultativ și ale mecanismului de monitorizare a Programului sunt tratate distinct.

2.3. Responsabilitățile și organizarea implementării

Implementarea cu succes a Programului național și a Planului de acțiuni aferent este garantată printr-un algoritm de management administrativ, care împarte sarcinile între verigile cheie ale puterii de stat și societatea civilă.

Astfel, responsabilitatea pentru implementarea și monitorizarea Programului și a Planului de acțiuni, dar și pentru raportare, le revine:

1) entităților implementatoare, indicate în Planul de Acțiuni;
2) persoanelor desemnate responsabile din cadrul entităților implementatoare – „punctul focal", desemnate prin ordin intern al conducătorilor entităților implementatoare;
3) grupului de monitorizare, constituit, prin decizia comisiei parlamentare de specialitate, din reprezentanți ai entităților implementatoare și reprezentanți ai societății civile, având în sarcină evaluarea anuală/semestrială a gradului de implementare a Programului și a Planului de acțiuni și semnalarea riscurilor de executare tardivă sau de neexecutare a măsurilor din Planul de acțiuni;
4) comisiei parlamentare de specialitate (Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media), reprezentând nivelul superior în activitatea de monitorizare și raportare privind gradul de implementare a Programului și a Planului de acțiuni.

În fond, majoritatea audierilor au vizat proiecte de legi de modificare a legislației existente sau proiecte de noi legi. În mod special și separat nu au fost audieri vizând implementarea politicilor economice în domeniul mediatic.

Comisia parlamentară urma să organizeze audieri anuale a rapoartelor privind gradul de implementare a Programului și a Planului de acțiuni și, după caz, a rapoartelor alternative ale organizațiilor societății civile, cu identificarea progresului atins în implementarea acestora, dar și a deficiențelor constatate în procesul implementării. Ca urmare a audierilor anuale, comisia parlamentară de profil urma să elaboreze propriul raport, cu constatarea progreselor, insuccesele și provocărilor în implementarea Programului. Raportul urma să conțină recomandări pentru entitățile implementatoare care au admis tergiversări la realizarea acțiunilor sau nu au realizat acțiunile stabilite.

Grupul de monitorizare urma să elaboreze, să aprobe și să aplice o metodologie de monitorizare și evaluare a implementării Programului și a Planului de acțiuni după consultarea părților interesate.

Evaluarea implementării Programului și a Planului de acțiuni urma să se facă în temeiul următoarelor criterii:

- indicatori de monitorizare (de produs/rezultat și de impact) cantitativi și calitativi, stabiliți pentru fiecare acțiune îndreptată spre atingerea obiectivelor specifice și a celor generale;
- respectarea termenelor planificate de realizare a fiecărei acțiuni;

- suficiența și eficiența utilizării resurselor alocate pentru realizarea acțiunilor.

Indicatorii cantitativi de monitorizare reflectă, de regulă, numărul de acțiuni (expertize, proiecte de lege, monitorizări, controale, cursuri etc.) realizate în raport cu numărul de acțiuni planificate.

Indicatorii calitativi de monitorizare reflectă, de regulă, eficiența și impactul acțiunilor planificate și realizate sau absența acestora. Termenele de realizare, drept criteriu de evaluare, oferă posibilitatea implementării coerente și consecutive a acțiunilor planificate în timp. Totodată, criteriul respectiv permite intervenții oportune în cazul în care termenele de realizare sunt anticipate sau tergiversate.

Criteriul al treilea – „suficiența și eficiența resurselor", este necesar pentru a determina, pe de o parte, fezabilitatea acțiunilor planificate și, pe de altă parte, capacitatea entităților implementatoare de a asigura financiar realizarea acțiunilor.

Rapoartele privind implementarea Programului și a Planului de acțiuni urmau să fie prezentate anual grupului de monitorizare de către entitățile implementatoare.

Un raport de evaluare finală ar urma să fie elaborat după expirarea perioadei de implementare a Programului, în care să fie enumerați factorii ce au contribuit la succes sau eșec, la sustenabilitatea rezultatelor și la impactul Programului și al Planului de acțiuni. Raportul de evaluare finală ar servi drept temei pentru elaborarea și adoptarea unui nou program și unui nou plan de acțiuni.

> **Constatare:** Programul identifică entitățile implementatoare și prevede persoane responsabile, un grup de monitorizare, o metodologie și raportare periodică. În sursele publice examinate nu au fost identificate toate actele și rapoartele necesare confirmării funcționării complete a acestui mecanism. Rapoartele instituționale și examinările parlamentare oferă informații despre acțiuni distincte, dar nu reconstituie integral monitorizarea Programului. Lipsa documentelor publice limitează constatarea; ea nu dovedește, prin ea însăși, inexistența actelor interne

2.4. Schimbările relevante pentru implementarea Programului în perioada 2023–2026

Contextul european a influențat agenda normativă. Negocierile de aderare au fost lansate în iunie 2024, iar Consiliul UE consemnează deschiderea clusterului 1 la 15 iunie 2026 și a clusterului 6 la 14 iulie 2026. Aceste etape sunt relevante pentru contextul implementării; ele nu modifică implicit termenele și indicatorii Planului de acțiuni evaluat.[5]

Această evoluție a transformat recomandările europene în condiționalități stricte, impunând o corelare directă inclusiv a acțiunilor Programului cu Planul Național de Aderare a Republicii Moldova la UE pentru perioada 2025–2029, aprobat prin HG nr. 306 din 28-05-2025, publicată în Monitorul Oficial pe 02-06-2025.[6]

În mai 2024, Ministerul Culturii a anunțat preluarea coordonării politicilor publice în domeniul mass-media și și-a dezvoltat structura de specialitate. Atribuțiile sectoriale ale ministerului sunt examinate distinct de mecanismul de monitorizare stabilit prin Hotărârea Parlamentului nr. 187/2023.

Implementarea Programului a început în lipsa unei autorități publice centrale responsabilă de elaborarea și gestionarea politicilor în domeniul mediatic.

Actele UE relevante includ Regulamentul privind serviciile digitale (DSA), adoptat în 2022 și aplicabil în general din 17 februarie 2024, și Regulamentul european privind libertatea mass-mediei (EMFA), adoptat

[5] Consiliul Uniunii Europene, a doua Conferință de aderare cu Republica Moldova, 15 iunie 2026: https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-ministerial-meetings/2026/06/15/moldova/; a treia Conferință, 14 iulie 2026: https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-ministerial-meetings/2026/07/14/moldova/

[6] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148720&lang=ro

în 2024, ale cărui principale dispoziții se aplică din 8 august 2025. Armonizarea și implementarea acestora trebuie examinate potrivit domeniului și calendarului fiecărui instrument.[7]

Condițiile economice și transformarea pieței de publicitate au influențat resursele disponibile pentru mass-media. Raportul FMI publicat în martie 2026 descrie recuperarea economiei după șocuri succesive și menționează emigrația, competitivitatea și capacitatea instituțională printre dificultățile structurale.[8]

Analiza indicatorilor macroeconomici și a pieței de publicitate din RM în perioada de implementare a Programului evidențiază o tranziție complexă de la instabilitatea severă provocată de crizele suprapuse din regiune spre o fază de stabilizare relativă și restructurare digitală.

După recesiunea profundă și șocurile inflaționiste din 2022 (cu inflație de 30%), economia națională a intrat într-o traiectorie de revigorare treptată. În anul 2023 inflația a scăzut la o medie anuală de 13,4%. PIB-ul a înregistrat o dinamică modestă, dar pozitivă, marcând ieșirea din zona de contracție economică. În 2024 s-a înregistrat o stabilizare monetară. Inflația s-a redus considerabil, atingând pragul de 4,7%, intrând în intervalul-țintă al Băncii Naționale. Consumul intern și-a revenit parțial datorită creșterii salariilor reale. În anul 2025 PIB-ul a crescut cu 2,4% față de anul precedent, dar sub presiunea prețurilor regionale la carburanți și a tarifelor reglementate, inflația a înregistrat o ușoară volatilitate spre sfârșitul anului. Pentru anul 2026 PIB-ul se va menține pe o creștere moderată estimată între 1,3% și 2,0%. FMI arată că economia Republicii Moldova se află într-un proces de recuperare după o serie de șocuri externe, însă continuă să se confrunte cu probleme structurale precum emigrația ridicată, competitivitatea redusă și capacitatea instituțională limitată. Fondul estimează că investițiile și reformele asociate procesului de integrare europeană ar putea susține o accelerare graduală a creșterii economice. Oricum, agențiile de rating, precum Fitch Ratings, menține pentru RM și în anul 2026 ratingul B+, cunoscut popular cu denumirea „Junk" – risc ridicat pentru investiții sau nerecomandat investițiilor.[9]

În 2026, pe fundalul intensificării războiului de agresiune al Federației Ruse împotriva Ucrainei, s-au amplificat efectele conflictului din Orientul Mijlociu, dar și cele ale schimbărilor climatice. S-au făcut resimțite acut perturbările pe piața regională a carburanților, creșterea prețurilor internaționale la petrol și motorină, iar întreruperea temporară a livrărilor de țiței kazah prin terminalul Novorossiisk (Federația Rusă) și nivelul scăzut al Dunării au afectat lanțurile de aprovizionare.

Astfel, în RM, la sfârșitul lunii iunie stocurile comerciale de motorină au scăzut de la un nivel de siguranță de 17,6 zile la 6,9 zile, iar la final de iulie, 53 de stații PECO din țară nu dispuneau de motorină. Concomitent, resursele de apă din bazinul Nistrului s-au redus semnificativ, nivelul apei în lacul de acumulare Nistrean scăzând la sfârșitul lunii iulie de la nivelul normal de 121 de metri la 113,44 metri, ceea ce ar putea afecta funcționarea stațiilor de captare și alimentarea cu apă. În situația creată, Guvernul s-a văzut nevoit să instituie, pe 28 iulie 2026, starea de alertă în sectorul energetic și starea de alertă hidrologică, pentru a preveni riscurile asupra aprovizionării țării cu carburanți și apă.[10]

Pentru că la expirarea, pe 25 septembrie 2026, a stării de alertă situația nu s-a ameliorat, ci dimpotrivă, s-a agravat, din 26 septembrie Parlamentul a instituit stare de urgență de nivel național în sectoarele energetic și hidrologic pentru 60 de zile, urmărind prevenirea penuriei de combustibili și asigurarea continuității furnizării energiei electrice, gazelor naturale și agentului termic, precum și gestionarea deficitului hidrologic din bazinele fluviilor Nistru și Prut și asigurarea alimentării cu apă potabilă, securizarea nodurilor vitale de

---

7 Regulamentul (UE) 2022/2065 privind serviciile digitale, art. 93: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj; Regulamentul (UE) 2024/1083 privind libertatea mass-mediei, art. 29: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj Calendarul aplicării este explicat și de Comisia Europeană: https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/digital-services-act-starts-applying-all-online-platforms-eu; https://commission.europa.eu/topics/democracy/eu-actions-protect-democracy/european-media-freedom-act_en

8 https://www.imf.org/en/publications/cr/issues/2026/03/05/republic-of-moldova-2025-article-iv-consultation-press-release-staff-report-and-statement-574432

9 https://www.fitchratings.com/research/sovereigns/fitch-affirms-moldova-at-b-outlook-stable-21-08-2026

10 https://gov.md/ro/comunicate-de-presa/guvernul-instituit-starea-de-alerta-sectoarele-energetic-si-hidrologic-pentru

captare a apei și atenuarea impactului economic asupra consumatorilor vulnerabili în perioada de toamnă-iarnă.[11]

Studiile sectoriale și rapoartele privind publicitatea semnalează dezvoltarea publicității digitale și presiunile asupra veniturilor redacțiilor. Cifrele de afaceri ale întreprinderilor, veniturile aferente unei activități și cotele unei piețe relevante sunt indicatori diferiți și sunt tratați separat în evaluare.

Piața de publicitate, după o prăbușire regională în 2022, provocată de războiul din Ucraina, a început să-și revină, înregistrând în 2024 o creștere generală de +28% față de 2022. Totodată, a continuat „migrația" publicității în mediul online, platformele digitale Meta și Google atrăgând în ultimii doi ani cam două treimi din totalul veniturilor online. Totodată, piața publicității din RM a rămas vulnerabilă în fața lipsei de transparență în măsurarea audiențelor și a mecanismelor ineficiente de combatere a practicilor anticoncurențiale

Pe plan economic, piața de media din RM a continuat să sufere din cauza deficitului structural, iar deschiderea platformelor globale pentru monetizare directă și apariția modelelor de finanțare bazate pe crowdfunding au impus redacțiile să-și redefinească modelele de afaceri.

Diversificarea finanțării, inclusiv prin abonamente, donații și proiecte, constituie un răspuns la vulnerabilitățile economice. Existența unor asemenea instrumente nu demonstrează, singură, sustenabilitatea economică a redacțiilor sau un efect atribuibil Programului.

Dezvoltarea instrumentelor digitale și a inteligenței artificiale a determinat includerea unor teme noi în formare și în autoreglementare. Utilizarea acestor instrumente și efectele lor sunt examinate pe baza activităților documentate, fără generalizarea situației la întregul sector.

Clasamentele internaționale și indicii naționali privind libertatea presei oferă repere de context. Poziția relativă într-un clasament, scorul și categoria metodologică trebuie diferențiate. Evoluția lor nu este atribuită automat Programului, deoarece reflectă factori multipli și perioade de măsurare care pot să difere de cele ale Planului.[12]

În perioada 2023–2026, evoluția RM în Clasamentul Mondial al Libertății Presei, realizat anual de organizația internațională Reporteri fără Frontiere, reflectă o dinamică relativ stabilă, țara menținându-se constant în categoria statelor cu o situație „satisfăcătoare" a libertății presei (fiind singura țară din Europa de Est care deține acest statut). După o scădere cu 3 poziții în 2024 și cu 4 poziții în 2025, mass-media autohtonă a crescut în clasament cu patru poziții în 2026. Moldova redevine, astfel, lider regional și este cel mai bine plasată dintre țările candidate la UE, pe fundalul scăderii generale a libertății presei la nivel global. Evoluția se datorează faptului că, deși peisajul mediatic din RM rămâne polarizat între curente pro-occidentale și pro-ruse, influența liderilor politici și a oligarhilor asupra liniilor editoriale a continuat să scadă în acest interval.[13]

Schimbările intervenite în finanțarea externă în anul 2025 au fost semnalate de organizațiile de media ca un risc pentru continuitatea proiectelor și funcționarea unor redacții. Raportul nu atribuie RM valori globale ale granturilor și nu echivalează suspendarea ori încetarea unui proiect cu pierderea tuturor surselor externe de finanțare.

Dinamica și provocările sectoriale indică migrarea masivă a bugetelor comerciale mari către online. Deși piața publicității înregistrează creșteri, mass-media locală/regională nu simte direct acest beneficiu economic, fondurile publicitare rămânând în continuare concentrate excesiv în capitală. Piața media rămâne vulnerabilă la riscurile politice și la diminuarea drastică a asistenței financiare directe de la partenerii de dezvoltare, precum USAID. În luna februarie 2025, în cadrul politicii de reduceri masive ale asistenței

[11] https://www.parlament.md/ns-newsarticle-parlamentul-a-instituit-stare-de-urgen%C8%9B%C4%83-la-nivel-na%C8%9Bional-%C3%AEn-sectoarele-energetic-%C8%99i-hidrologic-pentru-60-de-zile.nspx

[12] https://rsf.org/en/index

[13] https://rsf.org/en/index

externe promovate de noua administrație de la Washington, Departamentul pentru Eficiență Guvernamentală (DOGE) și Secretarul de Stat al SUA au anunțat anularea fondurilor și a contractelor destinate mai multor programe internaționale. Printre acestea s-a numărat și grantul de 32 de milioane de dolari oferit organizației Internews, care gestiona proiectele principale de susținere a jurnalismului independent, sustenabilității media și a combaterii dezinformării în RM (prin programul Media-M). În noile realități și condiții susținerea mass-mediei independente devine o urgență vitală, mai ales, pentru presa locală care nu poate supraviețui din publicitatea unei piețe sufocate.

Contextul economic, de securitate și de integrare europeană oferă explicații posibile pentru schimbarea priorităților și a resurselor. Legătura fiecărui factor cu întârzierea sau realizarea unei acțiuni este afirmată numai în măsura în care poate fi susținută documentar.

> **Constatare:** Schimbările economice, instituționale și de securitate din perioada evaluată au constituit factori de context pentru implementarea Programului. În lipsa unor dovezi privind efectul lor asupra fiecărei acțiuni, raportul evită atribuirea automată a întârzierilor sau a rezultatelor acestor factori.

III. Evaluarea generală a realizării Planului de acțiuni

3.1. Gradul general de realizare a acțiunilor

> Din cele 46 de acțiuni, 2 (4,3%) sunt realizate integral, 25 (54,3%) în mare parte și 2 (4,3%) parțial; pentru 17 (37,0%) datele sunt insuficiente pentru o apreciere globală. Nicio acțiune nu este încadrată drept nerealizată. Progresele documentate pentru acțiunile cu date insuficiente sunt prezentate în analiza individuală a acestora. Distribuția descrie stadiul documentat la 9 octombrie 2026 și nu reprezintă un procent de atingere a obiectivelor sau de impact al Programului.

Tabelul 5. Gradul de realizare a acțiunilor, pe obiective generale

Grad de realizare	OG 1	OG 2	OG 3	Total
Realizată integral	0	2	0	2
Realizată în mare parte	13	4	8	25
Realizată parțial	1	1	0	2
Nerealizată	0	0	0	0
Date insuficiente pentru evaluare	3	5	9	17
Total	**17**	**12**	**17**	**46**

Distribuția pe categorii descrie gradul de executare a Planului și nu reprezintă un procent de atingere a obiectivelor sau de impact al Programului. Concluziile privind obiectivele sunt formulate narativ, în capitolul IV.

> Gradul de documentare a indicatorilor diferă în funcție de natura acțiunilor. Adoptarea actelor normative, publicarea rapoartelor și desfășurarea activităților de instruire sunt documentate mai frecvent decât aplicarea recomandărilor, competențele dobândite și angajarea absolvenților ori utilizarea rezultatelor cercetărilor. Matricea de evaluare reproduce indicatorii Planului și prezintă stadiul documentării acestora. Cele 17 acțiuni cu date insuficiente sunt incluse în totalul acțiunilor evaluate, iar această încadrare reflectă limitele informațiilor disponibile.

3.2. Situația comparativă pe obiective generale

Distribuția calificativelor evidențiază diferențe între cele trei obiective generale, determinate atât de natura acțiunilor prevăzute, cât și de disponibilitatea informațiilor necesare verificării rezultatelor. Tabelul 6 prezintă repartizarea acțiunilor pe obiective specifice și gradul de realizare documentat la data de referință.

Tabelul 6. Gradul de realizare, pe obiective specifice

Obiectiv specific	Acțiuni	Integral	În mare parte	Parțial	Date insuficiente
1.1. Îmbunătățirea cadrului normativ de reglementare a activității mass-mediei	2	0	2	0	0
1.2. Modificarea legislației existente conform realităților și necesităților domeniului	5	0	3	1	1
1.3. Control parlamentar sistematic asupra implementării legislației	2	0	1	0	1
1.4. Sporirea capacităților profesionale și instituționale ale autorităților responsabile	5	0	4	0	1
1.5. Monitorizarea sistematică a implementării legislației din domeniu	3	0	3	0	0
2.1. Ajustarea cadrului juridico-economic național	5	1	2	1	1
2.2. Ajustarea legislației cu privire la ajutorul de stat	2	1	1	0	0
2.3. Implementarea legislației privind pozițiile dominante și concurența loială	2	0	0	0	2
2.4. Control parlamentar și monitorizare sistematică a legislației economice	3	0	1	0	2
3.1. Concordanță între cererea și oferta de competențe pe piața media	6	0	2	0	4
3.2. Instruirea continuă a angajaților din media și a cadrelor academice	2	0	1	0	1
3.3. Dezvoltarea competențelor în materie de educație mediatică	3	0	1	0	2
3.4. Cercetarea complexă și aprofundată a domeniului mediatic	2	0	1	0	1
3.5. Fortificarea autoreglementării în domeniul mediatic	4	0	3	0	1

În cadrul obiectivului general 1, 13 dintre cele 17 acțiuni sunt apreciate ca realizate în mare parte, iar pentru trei acțiuni datele sunt insuficiente. Obiectivul general 2 cuprinde cele două acțiuni realizate integral, dar și cinci acțiuni pentru care informațiile disponibile nu permit stabilirea gradului de realizare. În cazul obiectivului general 3, datele sunt insuficiente pentru nouă dintre cele 17 acțiuni, în special în ceea ce privește concordanța dintre formarea profesională și cerințele pieței media, educația mediatică și cercetarea.

Diferențele reflectă și particularitățile documentării rezultatelor. Pentru acțiunile normative, adoptarea actelor poate fi verificată prin documentele oficiale, în timp ce aplicarea și efectele acestora necesită informații suplimentare. În cazul acțiunilor privind formarea profesională, cercetarea și controlul parlamentar, evidențele publice nu acoperă întotdeauna toate cerințele indicatorilor. Aceste limite sunt precizate în evaluarea fiecărei acțiuni, prezentată în capitolul IV și în matricea de evaluare.

3.3. Respectarea termenelor și îndeplinirea responsabilităților instituționale

La 9 octombrie 2026, termenul calendaristic prevăzut în Plan expirase pentru 12 dintre cele 46 de acțiuni. Celelalte 34 cuprind acțiuni continue, obligații periodice sau acțiuni cu termene până la sfârșitul anului 2026. Pentru acțiunile anuale, au fost examinate obligațiile devenite scadente în anii precedenți, separat de cele aferente anului 2026. În cazul acțiunilor continue, au fost luate în considerare rezultatele obținute și obligațiile scadente până la data de referință.

Analiza a evidențiat atât intervenții realizate în termenele prevăzute, cât și rezultate obținute ulterior, în special în domeniul reglementării legislative. Gradul de realizare a acțiunilor a fost apreciat separat de respectarea termenelor stabilite în Plan. Atunci când documentele disponibile nu au permis identificarea datei finalizării unei acțiuni sau a componentelor acesteia, respectarea termenului a fost consemnată ca neconfirmată. Tabelul 7 prezintă situația celor 12 acțiuni cu termen calendaristic expirat.

Tabelul 7. Acțiunile cu termen calendaristic expirat la data de referință

Acțiune	Termen din Plan	Apreciere	Stare de fapt atestată
1.1.1	2023–2024	Realizată în mare parte	Expertize și în perioada inițială; continuare în 2025. Acoperirea integrală în termen nu este confirmată.
1.1.2	2023–2024	Realizată în mare parte	Rezultate legislative importante după termen, în 2025–2026.
1.2.1	2023 trimestrul IV	Date insuficiente pentru evaluare	Etape pregătitoare în termen; adoptarea completă a cadrului conex nu este confirmată.
1.2.2	2023	Realizată în mare parte	Modificări în 2023; armonizare substanțială și după termen, în 2025–2026.
1.2.3	2023–2024	Realizată în mare parte	Acte în 2023–2024 și ulterior; acoperirea tuturor componentelor în termen nu este confirmată.
1.2.4	2023–2024	Realizată parțial	Reglementări sectoriale în termen; dezvoltarea cadrului general ulterior.
1.2.5	2023	Realizată în mare parte	Intervenție în 2023; modificări substanțiale după termen.
1.4.1	2023	Realizată în mare parte	Rezultate importante după termen, în 2025–2026.
2.1.1	2023–2024	Realizată în mare parte	Intervenții în 2024; noul cadru general adoptat după termen.
2.1.2	2024	Realizată integral	Analiza documentată; respectarea termenului din 2024 nu este confirmată integral.
3.3.2	2023–2024	Realizată în mare parte	Rezultate înainte și după termen; Planul din mai 2024 nu confirmă toate componentele.
3.3.3	2025	Date insuficiente pentru evaluare	Manuale și instruiri confirmate; reactualizarea și aprobarea curriculumului în 2025 nu sunt documentate.

> Îndeplinirea responsabilităților instituționale a fost examinată în raport cu atribuțiile stabilite prin Plan și cu rezultatele documentate pentru fiecare acțiune. În cazul acțiunilor care implică mai multe entități, au fost diferențiate contribuțiile confirmate și aspectele pentru care informațiile sunt insuficiente. Lipsa unei evidențe consolidate privind implementarea Programului a limitat posibilitatea de a aprecia complet contribuția fiecărei instituții responsabile.

Dintre cele 12 acțiuni cu termen calendaristic expirat, una este apreciată ca realizată integral, opt în mare parte, una parțial, iar pentru două (1.2.1 și 3.3.3) datele sunt insuficiente pentru evaluare. Pentru mai multe acțiuni au fost documentate rezultate obținute după termenele inițiale. Informațiile disponibile nu permit stabilirea unei rate generale a respectării termenelor, deoarece pentru unele acțiuni nu a putut fi confirmată data îndeplinirii tuturor cerințelor prevăzute în Plan.

3.4. Coordonarea, monitorizarea și raportarea implementării

Capitolul VIII al Programului stabilește un mecanism de monitorizare și raportare care implică entitățile implementatoare, persoanele responsabile desemnate în cadrul acestora („punctele focale”), grupul de monitorizare și comisia parlamentară de profil. Potrivit Programului, grupul de monitorizare urma să fie constituit prin decizia comisiei parlamentare, să elaboreze și să aprobe metodologia de monitorizare și evaluare, iar comisia parlamentară să organizeze audieri anuale și să întocmească rapoarte privind implementarea Programului.

Examinarea documentelor publice a permis formularea următoarelor constatări:

- Nu au fost identificate suficiente documente pentru verificarea constituirii și activității grupului de monitorizare, a aprobării și aplicării metodologiei, precum și a desemnării persoanelor responsabile în toate entitățile implementatoare. Această limitare privește informațiile disponibile public și nu permite formularea unei concluzii privind inexistența unor acte sau activități interne.
- Rapoartele anuale ale CA, TRM și CSD documentează activități și rezultate relevante pentru implementarea Programului, dar nu permit reconstituirea completă a raportării instituționale prevăzute în capitolul VIII.
- Activitatea de control parlamentar este documentată prin examinarea unor rapoarte instituționale și organizarea de audieri. Informațiile disponibile nu permit însă verificarea completă, pentru fiecare an, a audierilor dedicate implementării Programului și a rapoartelor pe care comisia parlamentară urma să le întocmească în urma acestora.
- Grupul consultativ de experți pentru îmbunătățirea legislației mass-media a contribuit la elaborarea, expertizarea și monitorizarea modificărilor legislative. Activitatea acestuia este distinctă de atribuțiile grupului de monitorizare prevăzut în capitolul VIII. Rapoartele privind activitatea grupului consultativ acoperă inclusiv perioade anterioare aprobării Programului.
- Începând cu anul 2024, Ministerul Culturii a preluat atribuții de coordonare a politicilor publice în domeniul mass-media. La 2 mai 2024, Ministerul a prezentat reprezentanților organizațiilor de presă conceptul Direcției politici în domeniul mass-media, a cărei organizare și funcționare au fost ulterior reglementate prin Ordinul nr. 267 din 14 iulie 2025. Ministerul exercită, de asemenea, atribuții privind administrarea Fondului pentru subvenționarea mass-mediei. Aceste responsabilități sunt distincte de mecanismul de monitorizare instituit prin Program.

> Documentele examinate confirmă existența unor activități de coordonare, raportare instituțională și control parlamentar relevante pentru implementarea Programului. Totuși, informațiile disponibile nu permit verificarea integrală a funcționării mecanismului comun prevăzut în capitolul VIII. Pentru clarificarea acestei situații sunt necesare actele privind constituirea și activitatea grupului de monitorizare, desemnarea persoanelor responsabile, metodologia aprobată, rapoartele privind implementarea Programului și documentele aferente audierilor parlamentare anuale.

3.5. Factorii care au influențat implementarea

> **Factori favorizanți.** Procesul de aderare la Uniunea Europeană, cooperarea autorităților cu organizațiile profesionale din domeniul mass-mediei și asistența partenerilor de dezvoltare au susținut expertizarea proiectelor normative, elaborarea modificărilor legislative și desfășurarea activităților de formare și educație mediatică. Contribuțiile respective sunt documentate în analiza acțiunilor, inclusiv prin proiectele de asistență tehnică și cooperare instituțională.
>
> **Factori limitativi.** Realizarea unor acțiuni a depins de adoptarea legislației primare și de elaborarea ulterioară a actelor normative subsecvente. Au fost identificate și riscuri legate de capacitatea instituțională, inclusiv în cazul Consiliului Concurenței, precum și de continuitatea activităților de formare și educație mediatică finanțate prin proiecte externe. Influența acestor factori asupra realizării acțiunilor și respectării termenelor a fost apreciată în limitele informațiilor documentate.

Resurse. Planul prevede finanțare în limita alocațiilor bugetare și din surse externe, iar unele acțiuni sunt prevăzute fără costuri. Documentele privind Fondul pentru subvenționarea mass-mediei, compensarea distribuirii publicațiilor periodice și investițiile TRM oferă informații privind finanțarea unor intervenții concrete, fără a constitui o evidență financiară consolidată a Programului. În lipsa unor date comparabile privind cheltuielile aferente fiecărei acțiuni, eficiența utilizării resurselor nu a putut fi apreciată la nivelul întregului Program.

IV. Evaluarea implementării și a rezultatelor pe obiective generale

4.1. Cadrul normativ și instituțional pentru mass-media și securitatea spațiului mediatic

Secțiunea examinează realizarea obiectivului general 1 al Programului național de dezvoltare a mass-mediei pentru anii 2023–2026: „*Un cadru normativ suficient și eficient de reglementare a activității mass-mediei, care să asigure funcționarea acesteia pe principii democratice și într-un spațiu mediatic securizat*". Programul și Planul de acțiuni au fost aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 187 din 7 iulie 2023 și publicate în Monitorul Oficial la 27 iulie 2023. Prin hotărârea de aprobare, autoritățile și instituțiile publice au fost obligate să întreprindă măsurile necesare realizării Planului, finanțarea urmând să fie asigurată din alocațiile bugetare aprobate instituțiilor responsabile și din alte surse admise de legislație.[14]

Obiectivul general 1 cuprinde 17 acțiuni, grupate în cinci obiective specifice: două acțiuni la obiectivul 1.1, cinci la obiectivul 1.2, două la obiectivul 1.3, cinci la obiectivul 1.4 și trei la obiectivul 1.5. Construcția Planului indică o abordare care depășește intervenția legislativă propriu-zisă. În funcție de acțiune, indicatorii prevăd elaborarea și consultarea publică a expertizelor, adoptarea legislației primare și secundare, exercitarea controlului parlamentar, adoptarea și aplicarea regulamentelor de concurs, instruirea personalului, preluarea practicilor avansate, planificarea strategică și funcționarea unor mecanisme interne și externe de monitorizare.[15]

Evaluarea urmărește, în consecință, raportul dintre acțiunea programată, indicatorul de rezultat, termenul stabilit, măsurile efectiv întreprinse și efectele observabile ale acestora.

Perioada 2023–2026 a coincis cu o intensificare a reformelor în domeniul mass-mediei, desfășurate atât în cadrul implementării Programului, cât și în contextul procesului de aderare la UE. Dacă Raportul Comisiei Europene pentru 2023 formula recomandări privind consolidarea aplicării normelor referitoare la concentrarea proprietății, extinderea transparenței proprietății către presa scrisă și online și continuarea armonizării cadrului audiovizual, Raportul pentru 2025 constată că RM se situează între un nivel incipient și unul moderat de pregătire în domeniul libertății de exprimare și că, în perioada de raportare, a înregistrat *„good progress"*. Comisia menționează noul cadru privind accesul la informație, Fondul pentru subvenționarea mass-mediei, modificările Codului serviciilor media audiovizuale și ale Legii cu privire la publicitate, precum și revizuirea regulilor de selectare a membrilor CA și ai organelor furnizorului public. În același timp, evaluarea europeană menține în atenție concentrarea proprietății și influența politică, presiunile asupra jurnaliștilor și necesitatea ca măsurile împotriva manipulării informaționale și ingerințelor străine să rămână compatibile cu standardele europene privind libertatea de exprimare.[16]

---

[14] Parlamentul Republicii Moldova, *Hotărârea nr. 187 din 7 iulie 2023 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare a mass-mediei pentru anii 2023–2026*, Monitorul Oficial nr. 272–273 din 27.07.2023, art. 477, art. 1–4 și anexele nr. 1–2. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/138195.

[15] *Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național de dezvoltare a mass-mediei pentru anii 2023–2026*, anexa nr. 2 la HP nr. 187/2023, obiectivul general 1, acțiunile 1.1.1–1.5.3. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/138195.

[16] European Commission, *Republic of Moldova 2025 Report*, SWD(2025) 758 final, Brussels, 4 November 2025. Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/23fa6af0-89b3-4532-a3d9-d1638727d14c_en?filename=moldova-report-2025.pdf.

Situația de referință internă este documentată și de studiul CJI „*Evaluarea cadrului juridic de reglementare a activității mass-media din Republica Moldova*”, publicat în februarie 2023. Evaluarea identifica cinci zone problematice cu caracter structural: eficiența redusă a vechiului regim al accesului la informație, lacunele de reglementare în mediul online, caracterul incomplet al normelor privind proprietatea mass-mediei, insuficiența mecanismelor consacrate de sprijin și deficiențe în respectarea și aplicarea legislației. Pentru audiovizual, cadrul legislativ primar era apreciat ca apropiat de standardele internaționale, în timp ce legislația secundară și garanțiile de independență instituțională necesitau dezvoltare. În cazul Legii presei, CJI constata caracterul depășit al mai multor dispoziții și recomanda revizuirea substanțială a acestui cadru.[17]

Un al doilea reper transversal îl constituie activitatea Grupului consultativ de experți pentru îmbunătățirea legislației mass-media. Raportul APEL pentru 2022–2025 arată că, în etapa derulată în 2023, au fost organizate 10 ședințe, fiind expertizate nouă proiecte de legi și nouă acte de legislație secundară; în perioada octombrie 2023–august 2025 au avut loc alte 17 ședințe, au fost examinate 18 proiecte legislative și 14 acte normative secundare și au fost elaborate trei rapoarte de monitorizare și trei metodologii sau studii. Pentru perioada 2021–2025, APEL consemnează în total 38 de ședințe ale Grupului. Activitatea Grupului este relevantă pentru mai multe dintre acțiunile obiectivului general 1, în care Planul prevede expertizarea proiectelor normative, consultarea și dezvoltarea legislației primare și secundare.[18]

O evoluție instituțională relevantă pentru implementarea Programului a fost, din 2024, consolidarea rolului Ministerului Culturii în coordonarea politicilor publice din domeniul mass-media. La 2 mai 2024, Ministerul a prezentat organizațiilor de presă acțiunile întreprinse pentru realizarea Programului și a Planului de acțiuni, precizând expres că reuniunea avea loc în contextul preluării de către minister a coordonării politicilor publice în domeniu. În aceeași perioadă a fost creată Direcția politici în domeniul mass-media, structură căreia i-au fost atribuite funcții de elaborare și implementare a politicilor și actelor normative, monitorizare a aplicării legislației și raportare asupra activităților din sector.[19]

Rolul Ministerului s-a extins ulterior și asupra funcționării Fondului pentru subvenționarea mass-mediei. În 2025 au fost aprobate procedurile privind desemnarea beneficiarilor, distribuirea mijloacelor și monitorizarea și evaluarea utilizării subvențiilor, ceea ce a creat, pe lângă funcția de coordonare normativă, și un mecanism operațional de finanțare publică, însoțit de proceduri de selectare a beneficiarilor și de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor. În 2026, Ministerul a inițiat și procesul de elaborare a unei noi strategii pentru dezvoltarea mass-mediei, orientată spre sustenabilitatea, competitivitatea și reziliența industriei media. Această evoluție depășește, în parte, cadrul operațional al actualului Program, dar este relevantă pentru continuitatea politicilor publice în domeniu.[20][21]

---

17 Centrul pentru Jurnalism Independent, *Evaluarea cadrului juridic de reglementare a activității mass-media din Republica Moldova*, Chișinău, 2023, în special pp. 84–89; pentru proprietate și fondarea instituțiilor mass-media, pp. 51–56. Disponibil: https://cji.md/wp-content/uploads/2023/02/CJI-Legislation_Review_2023-1.pdf

18 Asociația Presei Electronice, *Raport de activitate 2022–2025*, Chișinău, 16 octombrie 2025, pp. 1–4. Disponibil: https://apel.md/wp-content/uploads/2025/10/Raport-de-activitate-APEL-2022-2025.pdf.

19 Ministerul Culturii al Republicii Moldova, *Ministerul Culturii a discutat prioritățile curente și de viitor ale sectorului media cu reprezentanții asociațiilor de presă*, 2 mai 2024. Pagina precizează că ședința a fost organizată „în contextul preluării, de către minister, a coordonării politicilor publice în domeniu” și că au fost prezentate măsurile privind realizarea Programului. Disponibil: https://mc.gov.md/ro/content/ministerul-culturii-discutat-prioritatile-curente-si-de-viitor-ale-sectorului-media-cu.

20 Ministerul Culturii, *Fondul pentru subvenționarea mass-mediei*, inclusiv Ordinul ministrului culturii nr. 94 din 10 aprilie 2025 privind Regulamentul referitor la desemnarea beneficiarilor, alocarea și distribuirea mijloacelor și monitorizarea și evaluarea utilizării subvențiilor. Disponibil: https://mc.gov.md/ro/node/14599.

21 Ministerul Culturii, *Grupul de lucru privind dezvoltarea Strategiei Ministerului Culturii pentru mass-media a fost lansat în cadrul unui eveniment organizat de IMS – International Media Support*, 2 iulie 2026. Disponibil: https://www.mc.gov.md/ro/content/grupul-de-lucru-privind-dezvoltarea-strategiei-ministerului-culturii-pentru-mass-media-fost.

Obiectivul specific 1.1. Îmbunătățirea cadrului normativ de reglementare a activității mass-mediei

Acțiunea 1.1.1. Expertizarea legislației și elaborarea proiectelor de acte normative pentru transpunerea actelor UE

Acțiunea 1.1.1 prevede expertizarea unor acte normative – între care Legea presei nr. 243/1994, Legea nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste și Legea locală a UTA Găgăuzia nr. 66/2007 cu privire la radio și televiziune – pentru determinarea gradului lor de conformitate cu legislația națională și cu cea a UE și, în special, cu principiile libertății mass-mediei și libertății de exprimare. Acțiunea include elaborarea proiectelor de acte normative care asigură transpunerea actelor UE. Indicatorii stabiliți de Plan sunt „Expertize elaborate", „consultarea publică a expertizelor elaborate" și „identificarea opțiunilor de modificare a unor prevederi", iar termenul de realizare este 2023–2024. Legea locală nr. 66/2007, menționată în Plan, fusese abrogată prin Legea UTA Găgăuzia nr. 66 din 1 martie 2016 cu privire la televiziune și radiodifuziune.

Expertizarea cadrului normativ s-a desfășurat într-un proces de cooperare între autorități, organizațiile de media și experții naționali și internaționali, început anterior aprobării Programului și continuat pe parcursul implementării acestuia. Un rol central l-a avut Grupul consultativ de experți pentru îmbunătățirea legislației mass-media, a cărui activitate a fost susținută de APEL. Raportul APEL pentru perioada 2022–2025 indică printre obiectivele proiectului „Dezvoltarea strategică și consolidarea cadrului legal și de reglementare pentru mass-media independentă" asigurarea funcționalității Grupului, elaborarea și expertizarea proiectelor de legi și a amendamentelor legislative, precum și elaborarea și expertizarea legislației secundare a CA și a furnizorului public. În etapa ianuarie–august 2023 au avut loc zece ședințe ale Grupului, fiind expertizate nouă proiecte de legi și nouă acte de legislație secundară. În etapa octombrie 2023–august 2025 au fost organizate alte 17 ședințe, fiind expertizate 18 proiecte legislative și 14 acte normative secundare. Pentru întreaga perioadă 2021–2025, APEL consemnează 38 de ședințe, 35 de proiecte de legi și 40 de acte de legislație secundară expertizate.

Activitatea a cuprins și expertize tematice relevante pentru problemele identificate de Program. În ianuarie 2023, APEL a prezentat, împreună cu experți naționali și expertul internațional Jean-François Furnémont, un studiu privind regimul juridic și transparența proprietății și finanțării în audiovizual, concurența pe piața audiovizuală și a publicității și măsurarea audiențelor. Concluziile au fost discutate cu reprezentanții CA și ai CC și au vizat inclusiv dezvoltarea mecanismelor de prevenire a concentrării proprietății și a practicilor anticoncurențiale, prin raportare la modele europene. Fiind anterioară aprobării Programului, această activitate reprezintă un element al procesului de reformă pe care Programul l-a continuat.[22]

O expertiză importantă în perioada de implementare a fost analiza juridică elaborată de Deirdre Kevin pentru Freedom House în aprilie 2024. Studiul a evaluat legislația audiovizuală a RM prin raportare la Directiva serviciilor mass-media audiovizuale, Regulamentul european privind libertatea mass-mediei (*European Media Freedom Act*), Regulamentul privind serviciile digitale (*Digital Services Act*) și alte standarde internaționale. Analiza a examinat în detaliu CSMA și a identificat opțiuni de intervenție privind jurisdicția și retransmisia, protecția minorilor, independența autorității de reglementare, serviciile platformelor de partajare a materialelor video, independența și guvernanța furnizorului public, măsurarea audienței, publicitatea de stat și protecția jurnaliștilor. Prin obiectul examinării și recomandările formulate, documentul corespunde componentei de expertizare și de identificare a opțiunilor de armonizare prevăzute de acțiunea 1.1.1.[23]

---

[22] Asociația Presei Electronice, *Raport de activitate 2022–2025*, Chișinău, 16 octombrie 2025, pp. 1–2 și 4–6. Disponibil: https://apel.md/wp-content/uploads/2025/10/Raport-de-activitate-APEL-2022-2025.pdf.

[23] Deirdre Kevin, *Legal Analysis: Assessment of Moldovan Audiovisual Legislation in Relation to the Audiovisual Media Services Directive, European Media Freedom Act, Digital Services Act, and Other Relevant International Standards*, Freedom

În privința Legii nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste, MJ a anunțat, la 17 ianuarie 2024, inițierea elaborării unui proiect de modificare a actelor normative privind prevenirea și combaterea activității extremiste. Anunțul constata caracterul depășit al mecanismului existent și lacunele care împiedicau aplicarea eficientă a acestuia, solicitând propuneri din partea persoanelor interesate până la 31 ianuarie 2024. Această etapă documentează inițierea revizuirii și solicitarea contribuțiilor asupra modificărilor necesare. Anunțul nu poate fi însă asimilat, în sine, unei expertize juridice finalizate privind conformitatea legii cu principiile libertății mass-mediei și libertății de exprimare.[24]

În ceea ce privește legislația UTA Găgăuzia, documentele examinate nu permit confirmarea elaborării și consultării publice a unei expertize care să corespundă cerințelor acțiunii 1.1.1.[25]

Procesul de expertizare și elaborare legislativă a beneficiat de sprijinul CoE prin proiectul „Support for Media Pluralism and Freedom of Expression in the Republic of Moldova", implementat în perioada 2022–2024. Proiectul a inclus îmbunătățirea cadrului normativ audiovizual și a legislației privind accesul la informații, prin evaluarea necesităților, expertize juridice și cooperare cu autoritățile publice și organizațiile de media.[26]

Contribuția la elaborarea proiectelor legislative este documentată și în cadrul proiectului finanțat de International Media Support „Dezvoltarea strategică și consolidarea cadrului legal și de reglementare pentru mass-media independentă". Experții au lucrat asupra proiectului de modificare a CSMA și asupra proiectului noii legi a mass-mediei. Lucrările au urmărit alinierea la Directiva (UE) 2018/1808, ajustarea garanțiilor privind independența autorității de reglementare și a furnizorului public și apropierea cadrului normativ de cerințele Regulamentului european privind libertatea mass-mediei.

Lucrările asupra noii legi a mass-mediei și a modificărilor CSMA au fost discutate și în cadrul comunității media. La Forumul Mass-Media din 2–3 decembrie 2024 au fost prezentate principalele soluții propuse, inclusiv cele privind reglementarea presei online și garanțiile pentru activitatea jurnalistică. Rezoluția Forumului consemna inițierea elaborării proiectului noii legi a mass-mediei și a modificărilor Codului. Aceste surse confirmă discutarea publică a opțiunilor legislative în perioada stabilită pentru acțiunea 1.1.1.[27]

Raportarea CA completează informațiile privind participarea instituțională la examinarea cadrului normativ. În anul 2023, CA a adoptat 37 de decizii de avizare a proiectelor de hotărâri și legi. Numărul reprezintă totalul activității de avizare și nu poate fi prezentat drept număr de expertize ale legislației mass-media. Printre contribuțiile relevante se numără avizarea proiectului legii privind accesul la informațiile de interes public și a modificărilor legislative conexe, prin deciziile nr. 32 și nr. 33 din 3 februarie 2023, precum și avizarea repetată a proiectului legii prin Decizia nr. 66 din 3 martie 2023. Aceste avize precedă aprobarea Programului și documentează contribuția CA la procesul legislativ pe care acesta s-a sprijinit.[28]

House, aprilie 2024, pp. 4–28. Disponibil: https://freedomhouse.org/sites/default/files/2024-05/fh-mf_Oversight-Reform-2024_Eng.pdf.

24 Ministerul Justiției, *Anunț privind inițierea elaborării proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea activității extremiste)*, 17 ianuarie 2024. Disponibil: https://www.justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-5.

25 Vitali Gaidarji, *Restricțiile asupra libertății de exprimare în Găgăuzia: amenințări la adresa democrației și a siguranței*, Freedom House, „Media Forward", nr. 20, iunie 2024, p. 2. Disponibil: https://freedomhouse.org/sites/default/files/2024-06/FH-Restrictions-on-freedom-of-speech-in-Gagauzia_Rom-06-24.pdf.

26 Consiliul Europei, *Support for Media Pluralism and Freedom of Expression in the Republic of Moldova (PROM-MD), 01.2022–12.2024*, prezentarea proiectului. Disponibil: https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/moldova-support-for-media-pluralism-and-freedom-of-expression. A se vedea și *Council of Europe presented achievements and future support for media freedom in the Republic of Moldova*, decembrie 2024. Disponibil: https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/-/council-of-europe-presented-achievements-and-future-support-for-media-freedom-in-the-republic-of-moldova.

27 Media Azi, *O nouă lege a mass-mediei. Ce schimbări ar putea aduce pe lângă reglementarea în premieră a presei online și a influencerilor*, 6 decembrie 2024. Disponibil: https://media-azi.md/o-noua-lege-a-mass-mediei-ce-schimbari-ar-putea-aduce-pe-langa-reglementarea-in-premiera-a-presei-online-si-a-influencerilor/. A se vedea și *Rezoluția Forumului Mass-Media 2024*, pp. 1–2. Disponibil: https://mediaforum.md/upload/rezolutia-fmm-2024pdf-6758905a8a154.pdf.

28 Consiliul Audiovizualului, *Anexe la Raportul de activitate pentru anul 2023*, anexa 1, „Activitatea de avizare a unor proiecte de hotărâri și legi". Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2024/02/ANEXE-RAPORT-CA-2023.pdf.

În 2024–2025, expertizarea a intrat într-o etapă mai complexă, odată cu elaborarea proiectului unei noi legi privind mass-media și a unui nou pachet de modificări ale CSMA. La solicitarea autorităților moldovenești, Comisia de la Veneția a examinat proiectul legii privind mass-media, proiectul de modificare a Codului și proiectul de modificare a Legii cu privire la publicitate. Opinia CDL-AD(2025)027, adoptată în iunie 2025, a analizat elemente esențiale ale arhitecturii viitoare a reglementării media: independența autorității de reglementare și a furnizorului public, transparența proprietății, publicitatea de stat, garanțiile aplicabile jurnaliștilor și proporționalitatea intervențiilor cu efect asupra libertății de exprimare. Procesul de expertizare trebuie analizat și prin prisma evoluției agendei europene. Proiectele elaborate în 2024–2025 au urmărit atât transpunerea Directivei (UE) 2018/1808, cât și remedierea unor lacune identificate în procesul de screening și apropierea de cerințele European Media Freedom Act. Astfel, activitatea desfășurată a depășit obiectul relativ restrâns formulat în Plan în 2023.[29]

Continuitatea asistenței CoE a fost asigurată prin proiectul „Advancing Media Freedom in the Republic of Moldova", prevăzut pentru perioada 1 ianuarie 2025–31 decembrie 2028. Prima componentă a proiectului vizează îmbunătățirea cadrului normativ privind audiovizualul, mass-media și accesul la informații, ținând cont de recomandările anterioare ale CoE și de cerințele procesului de aderare la UE, precum și susținerea aplicării acestuia.[30]

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte, cu limite de documentare a îndeplinirii indicatorilor.** Aprecierea se întemeiază pe ansamblul activităților documentate de expertizare, identificare și discutare a opțiunilor de modificare, precum și de elaborare a proiectelor legislative. Documentele disponibile nu permit confirmarea consultării publice a tuturor expertizelor și a realizării integrale, în termen, a cerințelor prevăzute în Plan. Expertizele realizate în anul 2025 se consemnează ca o continuare a activității după termenul initial.

Acțiunea 1.1.2. Elaborarea, consultarea și adoptarea proiectelor de modificare a legislației expertizate

Acțiunea 1.1.2 urmărește valorificarea expertizelor prin elaborarea, consultarea publică și adoptarea modificărilor legislative. Planul stabilește doi indicatori: „Proiect de modificare a cadrului normativ, elaborat și consultat public" și „proiect de modificare a cadrului normativ, adoptat de Parlament". Termenul de realizare este 2023–2024, iar responsabilitatea revine comisiilor parlamentare de profil și MJ. Evaluarea cuprinde rezultatele documentate până la 9 octombrie 2026, cu aprecierea distinctă a gradului de realizare și a respectării termenului prevăzut de Plan.

În perioada evaluată, revizuirea legislației a depășit modificarea punctuală a actelor nominalizate în acțiunea 1.1.1 și a cuprins treptat principalele componente ale cadrului juridic în care funcționează mass-media: serviciile media audiovizuale, accesul la informații, mecanismele de sprijin financiar, publicitatea, securitatea spațiului informațional, protecția activității jurnalistice și cadrul aplicabil mediului online. O parte dintre aceste reforme corespund unor acțiuni distincte ale Programului și sunt evaluate în detaliu în secțiunile respective, iar includerea lor aici permite însă reconstituirea evoluției generale a cadrului normativ rezultat din procesul de revizuire început în perioada 2023–2024.[31]

A se vedea și *Raport de activitate pentru trimestrul I al anului 2023*, p. 15. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2023/05/Raport-de-activitate-al-CA-trim.-I-2023.pdf.

[29] Comisia de la Veneția, *Republic of Moldova — Opinion on the legislative reforms on mass media regulation: the draft law on mass media, the draft law amending the Audiovisual Media Services Code, and the draft law amending the Law on advertising*, CDL-AD(2025)027, adoptată la 13–14 iunie 2025, p. 3, par. 1–6; p. 7, par. 21–22; pp. 10–37. Informațiile privind Opinia LEX_2025_07 sunt consemnate la paragraful 22. Disponibil: https://docs-venice.coe.int/api/Document?pdffile=CDL-AD(2025)027-e.

[30] Consiliul Europei, *Advancing Media Freedom in the Republic of Moldova*, prezentarea proiectului, perioada de implementare: 1 ianuarie 2025–31 decembrie 2028. Disponibil: https://www.coe.int/en/web/chisinau/advancing-media-freedom-in-the-republic-of-moldova.

[31] Asociația Presei Electronice, *Raport de activitate 2022–2025*, Chișinău, 16 octombrie 2025, pp. 2–5. Disponibil: https://apel.md/wp-content/uploads/2025/10/Raport-de-activitate-APEL-2022-2025.pdf.

În domeniul audiovizual, Legea nr. 248 din 31 iulie 2023 pentru modificarea CSMA nr. 174/2018 a constituit o primă intervenție în interiorul termenului stabilit. Modificările au vizat inclusiv regulile privind concentrarea în formarea opiniei publice. Revizuirea cadrului audiovizual a continuat ulterior și a culminat, în această etapă, cu Legea nr. 221 din 10 iulie 2025, prin care Codul a fost modificat substanțial, inclusiv în vederea transpunerii Directivei 2010/13/UE, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2018/1808, și a apropierii de noile cerințe europene privind serviciile media, platformele de partajare a materialelor video, protecția publicului și organizarea instituțională a audiovizualului. Adoptarea reformei principale a intervenit după expirarea termenului 2023–2024.[32]

În paralel, cadrul privind securitatea spațiului informațional a fost extins prin Legea nr. 242 din 31 iulie 2023 privind Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și privind modificarea unor acte normative, iar Legea nr. 414 din 22 decembrie 2023 a intervenit asupra mecanismului de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului și asupra regimului suspendării sau retragerii unor acte permisive. Aceste intervenții au creat instrumente noi cu impact asupra mediului informațional și asupra condițiilor de funcționare a furnizorilor media.[33]

Legea nr. 148 din 9 iunie 2023 privind accesul la informațiile de interes public a fost adoptată înainte de aprobarea Programului și reprezintă un element al situației inițiale. Intrarea sa în vigoare la 8 ianuarie 2024 a modificat cadrul juridic în care jurnaliștii solicită și obțin informații de interes public. Ajustarea legislației conexe este prevăzută distinct de acțiunea 1.2.1 și este evaluată în cadrul acesteia.[34]

O reformă sectorială importantă adoptată în interiorul perioadei Programului este Legea nr. 50 din 12 aprilie 2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei. Legea a instituit baza juridică pentru acordarea sprijinului financiar public instituțiilor media și a creat cadrul pentru dezvoltarea ulterioară a mecanismelor de selectare, finanțare, monitorizare și evaluare a beneficiarilor. Adoptarea sa constituie una dintre intervențiile structurale importante ale perioadei 2023–2026, chiar dacă Fondul corespunde direct obiectivelor Programului privind susținerea și sustenabilitatea mass-mediei și este evaluat separat în secțiunea dedicată acestora.[35]

În paralel cu reformele direct legate de cadrul mass-media, au fost adoptate și acte sectoriale conexe cu impact asupra activității jurnalistice și a mediului online. Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal a actualizat cadrul privind raportul dintre protecția datelor și libertatea de exprimare și informare; Legea nr. 200/2024 a modificat procedurile privind sistarea accesului la conținut web cu caracter infracțional; iar Legea nr. 302/2024 a intervenit asupra regulilor privind publicitatea, sponsorizarea și plasarea de produse asociate jocurilor de noroc. În 2025, cadrul conex a fost completat prin Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025 și Legea nr. 109/2025 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din

---

[32] Republica Moldova, *Legea nr. 248 din 31 iulie 2023 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018*, Monitorul Oficial nr. 306–309 din 11 august 2023. Disponibil: https://monitorul.gov.md/ro/monitor/2760. Republica Moldova, *Legea nr. 221 din 10 iulie 2025 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018*, Monitorul Oficial nr. 441–444 din 21 august 2025. Disponibil: https://monitoruloficial.gov.md/ro/monitor/3144.

[33] Republica Moldova, *Legea nr. 242 din 31 iulie 2023 privind Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și privind modificarea unor acte normative*, Monitorul Oficial nr. 318–321 din 18 august 2023. URL direct: https://monitorul.gov.md/ro/monitor/2763. Pentru Legea nr. 414/2023 și implicațiile sale, a se vedea Curtea Constituțională, *Decizia nr. 144 din 7 noiembrie 2024*. Disponibil: https://constcourt.md/ccdocview.php?docid=1655&l=ro&tip=decizii.

[34] Republica Moldova, *Legea nr. 148 din 9 iunie 2023 privind accesul la informațiile de interes public*. Ministerul Justiției, *Află mai multe despre Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public*. Disponibil: https://justice.gov.md/ro/content/afla-mai-multe-despre-legea-nr-1482023-privind-accesul-la-informatiile-de-interes-public.

[35] Republica Moldova, *Legea nr. 50 din 12 aprilie 2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei*, Monitorul Oficial nr. 192–194, art. 246. Disponibil: https://monitorul.gov.md/ro/monitor/2895.

sectorul public. Aceste intervenții influențează condițiile juridice și infrastructurale în care funcționează mass-media, dar nu constituie rezultate directe ale acțiunii 1.1.2.[36][37][38]

La sfârșitul anului 2024, elaborarea unei noi legi privind mass-media și a modificărilor ample ale Codului serviciilor media audiovizuale era în desfășurare. Principalele soluții legislative au fost discutate în comunitatea profesională, inclusiv la Forumul Mass-Media din decembrie 2024. Dezbaterile confirmă participarea sectorului la formularea reformei, fără a demonstra însă finalizarea, până la sfârșitul anului, a tuturor etapelor de consultare publică a textelor definitive. Consultările asupra modificărilor cadrului audiovizual au continuat și în 2025.[39]

O componentă importantă a reformei din 2025 a privit publicitatea de stat. Prin Legea nr. 220 din 10 iulie 2025 pentru modificarea Legii nr. 62/2022 cu privire la publicitate au fost introduse reguli privind publicitatea de stat, alocarea fondurilor publice și transparența acestora. Reglementarea urmărește reducerea riscului utilizării publicității finanțate din resurse publice ca instrument de influență asupra politicii editoriale și contribuie la stabilirea unor condiții mai transparente de concurență între instituțiile media. Legea a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2026.[40]

Tot în 2025, Legea nr. 252 din 10 iulie 2025 a consolidat protecția juridică a jurnaliștilor și a activității mass-mediei prin modificări ale cadrului penal și contravențional, dispozițiile relevante intrând în vigoare la 14 februarie 2026. Adoptarea noilor norme reprezintă un progres al cadrului juridic de protecție, în timp ce eficacitatea acestora depinde de aplicarea lor ulterioară de către autoritățile competente.[41]

În privința Legii nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste, nominalizată expres în cadrul acțiunii 1.1.1, revizuirea s-a materializat prin Legea nr. 100 din 13 iunie 2025, care a modificat, între alte acte normative, definițiile și mecanismele referitoare la activitatea și organizațiile extremiste. Modificarea legislativă este astfel documentată, însă legătura dintre toate soluțiile adoptate și expertizarea prevăzută de Program nu poate fi urmărită integral din documentele disponibile. În plus, Opinia Comisiei de la Veneția

---

36 Republica Moldova, *Legea nr. 195 din 25 iulie 2024 privind protecția datelor cu caracter personal*. Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, informații privind noul cadru și intrarea sa în vigoare. Disponibil: https://datepersonale.md/despre-legea-nr-195-2024/. Pentru Legea nr. 200/2024 și procedurile privind blocarea conținutului web, a se vedea Centrul pentru Jurnalism Independent, *Instrucțiunea ce reglementează procedura de blocare a paginilor web: ce presupune documentul și de ce acesta nu prezintă riscuri de cenzură?*. Disponibil: https://cji.md/instructiunea-ce-reglementeaza-procedura-de-blocare-a-paginilor-web-ce-presupune-documentul-si-de-ce-acesta-nu-prezinta-riscuri-de-cenzura/

37 Republica Moldova, *Legea nr. 302 din 19 decembrie 2024 pentru modificarea unor acte normative*, Monitorul Oficial nr. 5–7 din 10 ianuarie 2025. Disponibil: https://monitorul.gov.md/ro/monitor/3016.

38 Republica Moldova, *Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025*. Pentru aplicarea prevederilor privind serviciile cu acces condiționat, a se vedea Ministerul Justiției, *Activitățile comerciale cu dispozitive ilicite din domeniul rețelelor și serviciilor de comunicații electronice vor fi sancționate*. Disponibil: https://www.justice.gov.md/ro/content/activitatile-comerciale-cu-dispozitive-ilicite-din-domeniul-retelelor-si-serviciilor-de. Republica Moldova, *Legea nr. 109 din 22 mai 2025 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public*, Monitorul Oficial nr. 317–319. Disponibil: https://monitorul.gov.md/ro/monitor/3105.

39 *Rezoluția Forumului Mass-Media 2024*, Chișinău, 2–3 decembrie 2024, pp. 1–2. Disponibil: https://mediaforum.md/upload/rezolutia-fmm-2024pdf-6758905a8a154.pdf. A se vedea și Comisia de la Veneția, *Republic of Moldova – Opinion on the legislative reforms on mass media regulation*, CDL-AD(2025)027, 13–14 iunie 2025. Disponibil: https://docs-venice.coe.int/api/Document?pdffile=CDL-AD%282025%29027-e.

40 *Legea nr. 220 din 10 iulie 2025 pentru modificarea Legii nr. 62/2022 cu privire la publicitate* (instituie conceptul de publicitate de stat și reglementează procedurile de alocare a fondurilor publice). Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=149886&lang=ro

41 *Legea nr. 252 din 10 iulie 2025 pentru modificarea unor acte normative.* Pentru dispozițiile privind protecția activității jurnalistice și data intrării în vigoare, a se vedea Programul național de aderare al Republicii Moldova la Uniunea Europeană, secțiunea 23.3.5 „Libertatea de exprimare, libertatea și pluralismul media". Disponibil: https://www.gov.md/sites/default/files/media/documents/2026-02/PNA-Clustere.pdf.

CDL-AD(2026)007 a formulat ulterior recomandări privind precizia normelor, proporționalitatea restricțiilor și garanțiile procedurale.[42][43]

Un rezultat legislativ important al procesului de revizuire a cadrului general îl constituie Legea nr. 195 din 24 august 2026 privind mass-media. Noul act instituie un cadru juridic general pentru activitatea mass-mediei, inclusiv în mediul online, și reglementează garanțiile independenței editoriale, pluralismul, transparența proprietății și finanțării și alte elemente ale funcționării sectorului. Adoptarea sa reprezintă rezultatul cel mai direct al procesului de înlocuire a cadrului reprezentat de Legea presei nr. 243/1994. Întrucât legea intră în vigoare la șase luni de la publicare, la data de referință poate fi evaluată adoptarea noului cadru, nu și funcționarea lui efectivă.[44]

Pentru audiovizualul regional, documentele și propunerile examinate în 2026 indică continuarea ajustării cadrului de organizare și funcționare, inclusiv prin modificările Codului serviciilor media audiovizuale votate în lectura a doua la 8 octombrie 2026, care cuprind prevederi privind furnizorul public regional GRT. Inițiativele și avizele sunt diferențiate de normele adoptate și aplicabile; stadiul final nu este dedus din obiectivul declarat al proiectului.[45]

O evoluție suplimentară a cadrului de protecție a libertății de exprimare este pachetul legislativ anti-SLAPP. Procesul a fost inițiat de Ministerul Justiției la 11 februarie 2026 în vederea transpunerii Directivei (UE) 2024/1069 și a fost urmat de consultarea publică a proiectului în aprilie 2026. După adoptarea în lectura a doua la 24 septembrie, Parlamentul a aprobat proiectul în lectura a treia și finală la 2 octombrie 2026. Noile mecanisme urmăresc protecția persoanelor implicate în participarea publică, inclusiv a jurnaliștilor, împotriva procedurilor judiciare abuzive utilizate pentru intimidarea sau descurajarea participării la dezbateri de interes public. Intrarea în vigoare a noilor prevederi este stabilită pentru 1 mai 2027.[46]

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte, cu depășirea termenului.** Elaborarea și consultarea proiectelor au condus la rezultate legislative substanțiale, inclusiv revizuirea amplă a cadrului audiovizual, modificarea Legii nr. 54/2003 și, în 2026, adoptarea unui nou cadru general privind mass-media. Principalele rezultate au fost însă obținute în 2025–2026, după expirarea termenului 2023–2024, iar în privința cadrului regional al UTA Găgăuzia, documentele disponibile nu permit confirmarea finalizării procesului de armonizare la data evaluării.

Obiectivul specific 1.2. Modificarea legislației existente de o manieră care să răspundă realităților și necesităților domeniului

Obiectivul specific 1.2 urmărește ajustarea legislației și dezvoltarea cadrului normativ secundar necesar funcționării sectorului mass-media. Cele cinci acțiuni vizează legislația conexă accesului la informațiile de

---

42 Republica Moldova, *Legea nr. 100 din 13 iunie 2025 pentru modificarea unor acte normative (combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale și a aspectelor conexe acestuia)*, Monitorul Oficial nr. 317–319. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148941&lang=ro.

43 Comisia de la Veneția, *Republic of Moldova – Opinion on Law No. 100/2025 containing a set of legislative amendments aiming to combat electoral corruption*, CDL-AD(2026)007, adoptată la 6–7 martie 2026. Disponibilt: https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD%282026%29007-e.

44 Republica Moldova, Legea nr. 195 din 24 august 2026 privind mass-media, art. 13–14 și art. 20. Publicare: Monitorul Oficial nr. 475–476 din 23 septembrie 2026, art. 492: https://monitoruloficial.gov.md/ro/monitor/3348

45 Ministerul Culturii, Guvernul a aprobat avizul asupra proiectului privind modificarea cadrului de reglementare în domeniul audiovizualului, 19 august 2026: https://mc.gov.md/ro/node/15711.

46 Ministerul Justiției al Republicii Moldova, *Anunț privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (instituirea mecanismului anti-SLAPP)*, 11 februarie 2026. Disponibil: https://justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-42. Ministerul Justiției/Particip.gov.md, *Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (instituirea mecanismului anti-SLAPP)*, consultare publică, aprilie 2026. Disponibil: https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-instituirea-mecanismului-anti-slapp/16149. Pentru adoptarea în lectura a treia și finală la 2 octombrie 2026 și intrarea în vigoare la 1 mai 2027, a se vedea Media Azi, *Legea anti-SLAPP va intra totuși în vigoare la 1 mai 2027. Parlamentul a aprobat proiectul în lectură finală*, 2 octombrie 2026. Disponibil: https://media-azi.md/legea-anti-slapp-va-intra-totusi-in-vigoare-la-1-mai-2027-parlamentul-a-aprobat-proiectul-in-lectura-finala/.

interes public, armonizarea CSMA cu actele UE, reglementările secundare din domeniul audiovizualului, cadrul aplicabil presei scrise și online și îmbunătățirea Legii cu privire la publicitate.

Evaluarea distinge între elaborarea și consultarea proiectelor, adoptarea actelor normative și aplicarea acestora. Realizările sunt examinate în raport cu termenele stabilite în Plan, fiind luate în considerare și măsurile ulterioare documentate.

Acțiunea 1.2.1. Cadrul normativ conex Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public

Acțiunea prevedea ajustarea cadrului normativ conex Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, cu termen de realizare în trimestrul IV al anului 2023. Indicatorii stabiliți în Plan urmăreau elaborarea și consultarea publică a proiectului de lege, definitivarea acestuia și adoptarea de către Parlament.

Un demers central relevant pentru realizarea acțiunii l-a constituit proiectul privind modificarea unor acte normative (asigurarea accesului la informațiile de interes public), înregistrat cu numărul unic 3/MJ/2023. Proiectul a fost elaborat ca act conex proiectului noii legi privind accesul la informațiile de interes public și a fost remis pentru avizare la începutul anului 2023, anterior aprobării Programului. Documentele publice confirmă că acesta viza modificarea mai multor acte normative, inclusiv Codul muncii, Codul de procedură civilă, Codul contravențional, Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal și Codul administrativ. Participarea instituțiilor la consultarea proiectului este documentată, între altele, prin opiniile Consiliului Superior al Procurorilor și ale Avocatului Poporului. Propunerile din proiect abordau probleme importante pentru funcționarea noului regim: transparența remunerației agenților publici, protecția jurisdicțională a dreptului de acces, răspunderea pentru împiedicarea accesului la informație, secretizarea și desecretizarea informațiilor și raportul dintre accesul la informație și protecția datelor cu caracter personal. Examinarea parcursului acestei inițiative trebuie însă făcută prin raportare la soluțiile normative adoptate efectiv, deoarece faptul că proiectul nr. 3/MJ/2023 nu a fost identificat ca fiind adoptat ulterior, în aceeași formă, printr-o singură lege distinctă nu înseamnă că toate soluțiile urmărite au rămas fără rezultat.[47][48]

O parte dintre problemele abordate au primit soluții chiar prin Legea nr. 148/2023. Astfel, art. 8 alin. (3) exclude posibilitatea limitării accesului, pentru motivul protecției datelor personale, la anumite informații referitoare la activitatea profesională a agenților publici, inclusiv remunerația acestora. Articolele 25–26 reglementează contestarea acțiunilor și inacțiunilor furnizorilor de informații în contencios administrativ, iar art. 27–29 instituie un mecanism propriu de răspundere pentru încălcarea dreptului de acces. Legea nr. 148/2023 a prevăzut, de asemenea, continuarea procesului de armonizare. Potrivit art. 34 alin. (3), Guvernul urma, în termen de șase luni de la publicarea legii, să prezinte Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în concordanță cu noul regim, să ajusteze propriile acte normative și să aprobe modelul registrului cererilor de comunicare a informațiilor de interes public. Această obligație confirmă că reforma

[47] *Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (asigurarea accesului la informațiile de interes public)*, nr. unic 3/MJ/2023. Documentul confirmă caracterul conex față de proiectul noii legi privind accesul la informațiile de interes public și lista actelor propuse spre modificare. Disponibil: https://csp.md/sites/default/files/2023-02/Proiect%20de%20lege_modificarea%20unor%20acte%20normative.pdf. https://www.csp.md/sites/default/files/2023-02/Proiect%20de%20lege_modificarea%20unor%20acte%20normative.pdf

[48] Consiliul Superior al Procurorilor, *Notă aferentă proiectului de lege privind accesul la informațiile de interes public și proiectului nr. 3/MJ/2023*; Oficiul Avocatului Poporului, *Opinie la proiectul privind modificarea unor acte normative (asigurarea accesului la informațiile de interes public)*. Disponibil: https://www.csp.md/sites/default/files/2023-02/Not%C4%83_Scrisoare%20de%20insotire%20aviz-merged.pdf; https://ombudsman.md/wp-content/uploads/2023/01/opinie-acte-conexe.pdf. https://www.csp.md/sites/default/files/2023-02/Not%C4%83_Scrisoare%20de%20insotire%20aviz-merged.pdf

nu se limita la adoptarea legii de bază, ci presupunea ajustarea unui ansamblu mai larg de norme și mecanisme de implementare.[49]

O parte importantă a acestui cadru a fost dezvoltată încă în anul 2023. Prin HG nr. 728 din 26 septembrie 2023 a fost aprobat un nou Regulament privind site-urile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice și cerințele minime privind profilurile lor de socializare. Actul a dezvoltat cerințele de transparență proactivă și a detaliat informațiile care urmează a fi publicate pe paginile oficiale ale autorităților. Relevanța sa pentru implementarea noului regim al accesului la informație este confirmată și de evaluările ulterioare privind transparența instituțiilor publice.[50]

Tot în termenul stabilit de Plan, Guvernul a adoptat Hotărârea nr. 1027 din 21 decembrie 2023 privind modul de înregistrare a cererilor de comunicare a informațiilor de interes public. Hotărârea a instituit registrul separat al cererilor și a stabilit informațiile care trebuie consemnate cu privire la depunerea și soluționarea acestora. *Freedom of Information Index 2024* constată că marea majoritate a instituțiilor evaluate aplicau deja această cerință, iar existența registrului a permis, pentru prima dată, colectarea și publicarea mai sistematică a datelor statistice privind cererile de informații și modul de soluționare a acestora.[51]

Implementarea Legii nr. 148/2023 a fost susținută și prin măsuri mai largi prevăzute în cadrul Planului de acțiuni pentru o Guvernare Deschisă 2023–2025, inclusiv actualizarea cadrului privind paginile web oficiale, instituirea registrului cererilor, elaborarea instrumentelor metodologice, instruirea funcționarilor și dezvoltarea mecanismelor de monitorizare și raportare. Acest ansamblu de măsuri arată că punerea în aplicare a noii legi a fost tratată ca un proces instituțional și normativ mai amplu, nu doar ca adoptarea unui act legislativ singular. Primele rezultate ale reformei sunt măsurabile. *Freedom of Information Index 2024*, prima ediție care evaluează aplicarea efectivă a Legii nr. 148/2023, indică o creștere a scorului general de la 59/100 în 2023 la 70/100 în 2024. Componenta legislativă s-a menținut la 34/40, transparența proactivă a crescut de la 14/30 la 18/30, iar accesul la informație la cerere de la 11/30 la 18/30. Raportul constată, în același timp, că persistă diferențe între instituții, lipsa răspunsului din partea unor furnizori și încălcări ale obligațiilor privind comunicarea anumitor categorii de informații.[52][53]

Un alt rezultat legislativ relevant îl constituie Legea nr. 195 din 25 iulie 2024 privind protecția datelor cu caracter personal, adoptată după termenul prevăzut pentru acțiune și intrată în vigoare la 23 august 2026. Art. 51 reglementează distinct prelucrarea datelor în scopuri jurnalistice sau în scopul exprimării academice, artistice ori literare, iar art. 52 reglementează raportul dintre protecția datelor și accesul la informațiile de interes public, prin trimitere expresă la Legea nr. 148/2023. Această intervenție oferă o corelare normativă importantă într-un domeniu vizat și de proiectul nr. 3/MJ/2023, fără ca documentele examinate să permită afirmarea că soluțiile din 2024 reprezintă preluarea directă a proiectului inițial.[54]

---

[49] Republica Moldova, *Legea nr. 148 din 9 iunie 2023 privind accesul la informațiile de interes public*, în special art. 8, art. 25–29 și art. 34 alin. (3). Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137908&lang=ro.

[50] Guvernul Republicii Moldova, *Hotărârea nr. 728 din 26 septembrie 2023 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la site-urile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice și la cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora*. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139673&lang=ro.

[51] Guvernul Republicii Moldova, *Hotărârea nr. 1027 din 21 decembrie 2023 privind modul de înregistrare a cererilor de comunicare a informațiilor de interes public*. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140756&lang=ro. Pentru aplicarea sa în 2024, a se vedea *Freedom of Information Index 2024*, pp. 20–21. https://freedomhouse.org/sites/default/files/2024-11/Moldova_FOII_report_2024_Eng_FINAL.pdf

[52] Open Government Partnership, *Implementation of Access to Information Law (MD0075), Moldova Action Plan 2023–2025*. Documentul enumeră măsurile de implementare privind transparența proactivă, registrul cererilor, instruirea funcționarilor și mecanismele de monitorizare. Disponibil: https://www.opengovpartnership.org/members/republic-of-moldova/commitments/MD0075/. https://www.opengovpartnership.org/members/republic-of-moldova/commitments/MD0075/

[53] Freedom House, *Freedom of Information Index: Measuring Transparency of Public Institutions in Moldova 2024*, 2024, pp. 4–5, 20–21. Raportul indică scorurile de 59/100 în 2023 și 70/100 în 2024 și documentează implementarea registrului cererilor. Disponibil: https://freedomhouse.org/sites/default/files/2024-11/Moldova_FOII_report_2024_Eng_FINAL.pdf.

[54] Republica Moldova, *Legea nr. 195 din 25 iulie 2024 privind protecția datelor cu caracter personal*, art. 51–52; legea este în vigoare din 23 august 2026. Art. 51 reglementează prelucrarea și libertatea de exprimare, iar art. 52 raportul dintre prelucrarea datelor și accesul la informațiile de interes public. Disponibil: https://datepersonale.md/despre-legea-nr-195-2024/.

În materia răspunderii juridice, mecanismul prevăzut de art. 27–29 din Legea nr. 148/2023 nu echivalează cu adoptarea tuturor modificărilor propuse inițial pentru Codul contravențional. În documentele verificate nu a fost identificată adoptarea, în redactarea propusă de proiectul nr. 3/MJ/2023, a tuturor contravențiilor distincte avute în vedere la etapa de elaborare.

O componentă care a continuat să necesite reformă este cea privind informațiile clasificate. Raportul parlamentar de evaluare ex-post a Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, realizat în 2024, confirmă că revizuirea acestui cadru rămânea necesară. Tot în 2024, cadrul secundar privind regimul secret a fost modificat prin HG nr. 770/2024, care a modificat Regulamentul aprobat prin HG nr. 1176/2010; MJ consemnează că proiectul a fost elaborat în executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 14 din 8 august 2023. Acest act reprezintă o ajustare efectivă a cadrului conex, dar nu a înlocuit necesitatea unei reforme generale a Legii nr. 245/2008.[55][56]

Procesul a continuat prin inițierea, la 24 iulie 2025, a elaborării unei noi legi privind protecția informațiilor clasificate. MJ a indicat expres că reforma urmărește transpunerea Deciziei Consiliului 2013/488/UE și a Deciziei (UE, Euratom) 2015/444 privind protecția informațiilor UE clasificate. În august 2026, proiectul cu numărul unic 800/MJ/2026 a fost remis spre coordonare, iar existența procedurii este confirmată atât de Registrul proiectelor MJ, cât și de avizul Consiliului Superior al Magistraturii din 26 august 2026.[57][58]

La data de referință, procesul de revizuire a legislației privind protecția informațiilor clasificate era în desfășurare. Documentele examinate confirmă inițierea și promovarea proiectului de lege, dar nu și adoptarea noului cadru normativ.

> **Evaluare: date insuficiente pentru evaluare.** Elaborarea și consultarea proiectului nr. 3/MJ/2023, precum și adoptarea unor acte normative conexe, sunt documentate. Totuși, informațiile disponibile nu permit confirmarea definitivării proiectului și a adoptării de către Parlament a modificărilor legislative corespunzătoare indicatorilor prevăzuți în Plan. Legea nr. 148/2023, adoptată anterior aprobării Programului, și hotărârile Guvernului din 2023 au instituit componente importante ale noului regim juridic, fără a confirma îndeplinirea integrală a acțiunii 1.2.1. Calificativul reflectă limitele documentării rezultatului legislativ, cu luarea în considerare a progreselor confirmate.

Acțiunea 1.2.2. Elaborarea și promovarea proiectului de lege de modificare a Codului serviciilor media audiovizuale pentru a asigura conformitatea prevederilor acestuia cu actele normative ale UE în domeniu

Acțiunea prevedea, pentru anul 2023, elaborarea și consultarea publică a proiectului de modificare a CSMA, precum și adoptarea acestuia de către Parlament. Finalitatea stabilită de Plan era mai amplă decât efectuarea unor modificări punctuale: proiectul urma să contribuie la asigurarea conformității Codului cu actele normative ale UE aplicabile domeniului audiovizual.

---

55 Parlamentul Republicii Moldova, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, *Raport de evaluare ex-post de impact a Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat*, 2024. Disponibil: https://parlament.md/content/SPRM2025/evaluare%20ex-post%20de%20impact/2024/RAPORT%20de%20evaluare%20ex-post%20de%20impact%20a%20Legii%20nr.%20245_2008%20cu%20privire%20la%20secretul%20de%20stat.pdf.

56 Ministerul Justiției al Republicii Moldova, *Raport de activitate pentru anul 2024*, pozițiile privind analiza Legii nr. 245/2008 și modificarea Regulamentului aprobat prin HG nr. 1176/2010. Raportul consemnează adoptarea HG nr. 770/2024 la 13 noiembrie 2024. Disponibil: https://justice.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_mj_2024_final.pdf.

57 Ministerul Justiției al Republicii Moldova, *Anunț privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de lege privind protecția informațiilor clasificate*, 24 iulie 2025. Disponibil: https://www.justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-proiectului-de-lege-privind-protectia

58 Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Registrul proiectelor de acte normative, *Proiectul de lege privind protecția informațiilor clasificate*, remis spre coordonare la 5 august 2026; proiectul figurează în agenda Guvernului cu nr. unic 800/MJ/2026. Consiliul Superior al Magistraturii a emis avizul asupra proiectului la 26 august 2026. Disponibil: https://justice.gov.md/ro/registru; https://www.gov.md/ro/sedinte-de-guvern/sedinta-secretarilor-generali-din-3-august-2026-ora-1400; https://csm.md/ro/activitatea/avize.html.

În anul prevăzut de Plan, Parlamentul a examinat proiectul nr. 218 din 4 iulie 2023, care a condus la adoptarea Legii nr. 248 din 31 iulie 2023 pentru modificarea CSMA nr. 174/2018. Intervenția legislativă a urmărit, în principal, eficientizarea activității autorității de reglementare și implementarea unor măsuri de deoligarhizare în sectorul audiovizual. Una dintre modificările centrale a constat în reducerea de la 35% la 25% a cotei relevante pentru constatarea unei poziții dominante în formarea opiniei publice. Parlamentul a indicat că această modificare făcea parte din măsurile pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice, elaborate în contextul recomandărilor Comisiei Europene privind parcursul european al RM. Legea a inclus, de asemenea, ajustări privind aplicarea normelor referitoare la dezinformare, protecția minorilor și funcționarea CA.[59][60]

Adoptarea Legii nr. 248/2023 reprezintă astfel un rezultat legislativ important realizat în termenul stabilit de Plan. Totuși, obiectul acesteia nu a acoperit întregul spectru al cerințelor de armonizare rezultate din acquis-ul audiovizual al UE. Directiva (UE) 2018/1808, care a modificat Directiva 2010/13/UE privind serviciile mass-media audiovizuale, a extins și modernizat cadrul european inclusiv în ceea ce privește platformele de partajare a materialelor video, protecția minorilor, comunicările comerciale audiovizuale și independența autorităților naționale de reglementare.[61]

Necesitatea unei intervenții legislative mai ample a devenit explicită în procesul de apropiere de acquis-ul UE și în cadrul screeningului. În 2025, un nou proiect de modificare a Codului a fost elaborat și supus consultărilor publice, Parlamentul indicând expres că acesta urmărea alinierea CSMA la versiunea revizuită a Directivei serviciilor mass-media audiovizuale, ajustarea mecanismelor de numire și funcționare ale CA și ale furnizorului public național la standardele europene, precum și soluționarea unor lacune identificate în procesul de screening, inclusiv în raport cu Regulamentul (UE) 2024/1083 privind libertatea mass-mediei – European Media Freedom Act.[62]

Proiectul a făcut parte din pachetul legislativ examinat de Comisia de la Veneția prin Opinia CDL-AD(2025)027, adoptată la 13–14 iunie 2025. Expertiza a analizat, între altele, independența Consiliului Audiovizualului și a furnizorului public, proporționalitatea sancțiunilor și garanțiile libertății de exprimare. Comisia a salutat direcția de consolidare a independenței instituționale, formulând totodată recomandări privind garanțiile procedurale și limitarea marjei de apreciere a autorităților în domenii care afectează libertatea de exprimare.[63]

Reforma s-a materializat prin Legea nr. 221 din 10 iulie 2025 pentru modificarea CSMA nr. 174/2018. Parlamentul a precizat expres că modificările urmăreau o mai bună aliniere a Codului la Directiva (UE) 2018/1808 și implementarea recomandărilor formulate în rapoartele privind parcursul european al RM.

---

[59] Parlamentul Republicii Moldova, dosarul proiectului nr. 218 din 4 iulie 2023, *Proiectul de lege pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018*.
Disponibil: https://old.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6541/language/ro-RO/Default.aspx
Monitorul Oficial nr. 306–309 din 11 august 2023: https://monitorul.gov.md/ro/monitor/2760

[60] Parlamentul Republicii Moldova, *Deoligarhizare în domeniul audiovizualului: Va fi micșorată cota privind poziția dominantă în formarea opiniei publice*, 31 iulie 2023.
Disponibil: https://multimedia.parlament.md/deoligarhizare-in-domeniul-audiovizualului-va-fi-micsorata-cota-privind-pozitia-dominanta-in-formarea-opiniei-publice/

[61] Comisia Europeană, *Revision of the Audiovisual Media Services Directive*.
Disponibil: https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/revision-avmsd

[62] Parlamentul Republicii Moldova, *Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media anunță înregistrarea unei inițiative legislative privind modificarea Codului serviciilor media audiovizuale*, 30 mai 2025.
Disponibil: https://multimedia.parlament.md/comisia-cultura-educatie-cercetare-tineret-sport-si-mass-media-anunta-inregistrarea-unei-initiative-legislative-privind-modificarea-codului-serviciilor-media-audiovizuale-al-republicii-moldo/

[63] Comisia de la Veneția, *Republic of Moldova – Opinion on the legislative reforms on mass media regulation: the draft law on mass media, the draft law amending the Audiovisual Media Services Code, and the draft law amending the Law on advertising*, CDL-AD(2025)027, adoptată la 13–14 iunie 2025.
Disponibil: https://docs-venice.coe.int/api/Document?pdffile=CDL-AD(2025)027-e

Legea a dezvoltat reglementarea serviciilor de platformă de partajare a materialelor video, protecția minorilor și normele privind comunicările comerciale audiovizuale și a revizuit procedurile privind desemnarea și funcționarea CA și a organelor de conducere ale furnizorului public național.[64]

Semnificația acestei intervenții pentru procesul de armonizare rezultă chiar din formula de armonizare a Codului. Forma consolidată precizează că CSMA transpune parțial Directiva 2010/13/UE, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2018/1808. Această formulare este importantă pentru evaluare, deoarece reforma din 2025 a realizat o apropiere legislativă substanțială, dar chiar textul oficial al Codului nu califică transpunerea drept integrală.

Raportul Comisiei Europene privind RM pentru anul 2025 confirmă atât progresul realizat, cât și caracterul nefinalizat al procesului. Comisia a apreciat pozitiv pachetul legislativ adoptat în iulie 2025, inclusiv din perspectiva consolidării independenței CA și a TRM. În același timp, raportul constată că mediul legislativ în domeniul libertății de exprimare mai necesită aliniere la acquis-ul UE și standardele europene și recomandă continuarea armonizării Codului și implementarea recomandărilor restante ale Comisiei de la Veneția.[65]

În anul 2026 procesul de ajustare a continuat prin proiectul nr. 291 din 31 iulie 2026. Proiectul a fost adoptat de Parlament în lectura a doua la 8 octombrie 2026. Modificările vizează, între altele, cotele programelor în limba română și ale producțiilor audiovizuale autohtone, reglementarea activității furnizorului public regional GRT, protecția datelor cu caracter personal ale minorilor și accesibilitatea serviciilor media audiovizuale pentru persoanele cu dizabilități. Potrivit comunicatului Parlamentului, noile prevederi transpun parțial Directiva 2010/13/UE și urmăresc apropierea cadrului național de Regulamentul european privind libertatea mass-mediei. La data de referință, adoptarea în lectura a doua era confirmată, iar intrarea în vigoare a legii era prevăzută pentru 1 ianuarie 2027, cu unele excepții.[66][67][68]

Programul Național de Aderare prevede continuarea armonizării cadrului audiovizual. O țintă formulată într-un document de planificare descrie rezultatul urmărit; realizarea sa se verifică prin textul adoptat, documentele legislative și, după caz, tabelele de concordanță. Adoptarea parlamentară, promulgarea, publicarea, intrarea în vigoare și aplicarea sunt consemnate separat.[69]

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte, cu depășirea termenului inițial.** Legile nr. 248/2023 și nr. 221/2025 confirmă intervenții legislative importante și o armonizare substanțială a cadrului audiovizual. Procesul a continuat în 2026, prin adoptarea în lectura a doua, la 8 octombrie, a proiectului nr. 291/2026. Cu toate acestea, transpunerea integrală a cerințelor legislației UE în domeniu nu este

---

64 Parlamentul Republicii Moldova, *Inițiativa legislativă privind consolidarea independenței media și protecția interesului public, votată de Parlament*, 10 iulie 2025.
Disponibil: https://multimedia.parlament.md/initiativa-legislativa-privind-consolidarea-independentei-media-si-protectia-interesului-public-votata-de-parlament/

65 Comisia Europeană, *Republic of Moldova 2025 Report*, SWD(2025) 758 final, 4 noiembrie 2025, secțiunile privind libertatea de exprimare și Capitolul 10 – *Digital transformation and media*.
Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/23fa6af0-89b3-4532-a3d9-d1638727d14c_en?filename=moldova-report-2025.pdf

66 Parlamentul Republicii Moldova, fișa inițiativei legislative nr. 291 din 31 iulie 2026: https://www.parlament.md/material-details-md.nspx?param=da4e76a2-9c17-40d5-962e-3c5879db41a0.

67 Parlamentul Republicii Moldova, *Ponderea programelor TV în limba română și a conținutului autohton în spațiul audiovizual va crește*, comunicat din 8 octombrie 2026 privind adoptarea proiectului de lege în lectura a doua. Disponibil: https://www.parlament.md/ns-newsarticle-ponderea-programelor-tv-%C3%AEn-limba-rom%C3%A2n%C4%83-%C8%99i-a-con%C8%9Binutului-autohton-%C3%AEn-spa%C8%9Biul-audiovizual-va-cre%C8%99te.nspx.

68 Ministerul Culturii, Guvernul a aprobat avizul asupra proiectului privind modificarea cadrului de reglementare în domeniul audiovizualului, 19 august 2026: https://mc.gov.md/ro/node/15711. Avizul Guvernului este diferențiat de votul parlamentar final.

69 Republica Moldova, *Programul Național de Aderare la Uniunea Europeană*, măsura privind modificarea Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018 în anul 2026 pentru „alinierea integrală la legislația UE", în special Directiva 2010/13/UE și Directiva (UE) 2018/1808.
Disponibil: https://www.parlament.md/content/H_23.2026.pdf

confirmată de documentele examinate. Rezultatele din 2025–2026 sunt prezentate distinct de realizările aferente termenului din 2023.

Acțiunea 1.2.3. Elaborarea și adoptarea de către Consiliul Audiovizualului și Consiliul de supraveghere și dezvoltare al Companiei „Teleradio-Moldova" a cadrului normativ secundar prevăzut de Codul serviciilor media audiovizuale

Planul prevedea realizarea acțiunii în perioada 2023–2024, prin elaborarea și adoptarea cadrului normativ secundar necesar aplicării CSMA. Acțiunea indica în mod expres reglementările privind comunicările comerciale audiovizuale, protejarea spațiului audiovizual național și transparența activității, precum și metodologii pentru monitorizarea serviciilor media liniare și neliniare, a platformelor de partajare a materialelor video, a pluralismului audiovizual și a riscurilor privind situațiile dominante în formarea opiniei publice. Indicatorii urmăreau atât numărul actelor elaborate și adoptate, cât și calitatea acestora, inclusiv conformitatea cu legislația și bunele practici.

În perioada de implementare, CA a dezvoltat în mod substanțial cadrul normativ secundar și instrumentarul de monitorizare. Raportul de activitate pentru 2023 consemnează aprobarea Metodologiei de monitorizare a discursului care incită la ură în conținuturile media audiovizuale prin Decizia nr. 160 din 26 mai 2023 și a Metodologiei privind constatarea și evaluarea cazurilor de dezinformare în conținuturile audiovizuale prin Decizia nr. 285 din 15 septembrie 2023. În același an au fost adoptate, între altele, Regulamentul privind organizarea concursului pentru selectarea instituției specializate pentru măsurarea cotelor de audiență și de piață, prin Decizia nr. 205/2023, și noul Regulament cu privire la licența de emisie, prin Decizia nr. 331/2023. Raportul CA preciza însă la sfârșitul anului 2023 că metodologiile privind pluralismul audiovizual intern și extern și metodologia privind riscurile de apariție a situațiilor dominante erau încă în curs de definitivare și urmau să fie aprobate în 2024.[70]

O etapă importantă a fost finalizată în 2024. Prin Decizia nr. 61 din 1 martie 2024, CA a aprobat Regulamentul privind conținuturile audiovizuale, care stabilește cerințe pentru conținuturile difuzate, clasificarea programelor în vederea protecției minorilor și condițiile de difuzare a comunicărilor comerciale audiovizuale și include norme relevante pentru protejarea spațiului audiovizual național. Raportul CA pentru 2024 confirmă expres că Regulamentul constituie unul dintre principalele acte normative secundare adoptate în acel an și că include atât norme aplicabile furnizorilor și distribuitorilor, cât și reguli privind protecția minorilor și comunicările comerciale.[71]

Prin Decizia nr. 76 din 15 martie 2024, CA a aprobat două instrumente distincte: Metodologia de monitorizare și evaluare a pluralismului audiovizual intern în serviciile media liniare și Metodologia de monitorizare și evaluare a pluralismului audiovizual extern. Prin Decizia nr. 90 din 29 martie 2024 a fost aprobată Metodologia pentru evaluarea riscurilor de apariție a situațiilor dominante în formarea opiniei publice, iar prin Decizia nr. 166 din 14 iunie 2024 – Metodologia de monitorizare a programelor audiovizuale cu caracter electoral. Raportul anual al CA pentru 2024 arată că, în ansamblu, instituția a adoptat în acel an 14 decizii cu caracter de reglementare și și-a completat instrumentarul cu patru metodologii noi.[72]

Metodologia electorală a fost utilizată încă în 2024 pentru monitorizarea alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional, iar în 2025 a fost aplicată din nou în cadrul monitorizării alegerilor parlamentare.

---

[70] Consiliul Audiovizualului, *Raport cu privire la activitatea Consiliului Audiovizualului în anul 2023*, secțiunea privind dezvoltarea instrumentarului și cadrul normativ secundar. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2024/02/Raport-de-activitate-al-CA-pentru-2023.pdf

[71] Consiliul Audiovizualului, Decizia nr. 61 din 1 martie 2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind conținuturile audiovizuale; Consiliul Audiovizualului, *Raport anual de activitate 2024*, pp. 4, 8. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/council-of-legal-framework/
Raport 2024: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2025/03/D.28-RAPORT-ANUAL-CA-PARLAMENT-2024-1.pdf

[72] Consiliul Audiovizualului, *Raport anual de activitate 2024*, secțiunea VIII – Strategia de dezvoltare a domeniului audiovizual pentru anii 2023–2027: Decizia nr. 76/15.03.2024, Decizia nr. 90/29.03.2024 și Decizia nr. 166/14.06.2024. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2025/03/D.28-RAPORT-ANUAL-CA-PARLAMENT-2024-1.pdf

Metodologia privind pluralismul audiovizual intern a fost pusă în aplicare pentru prima dată în 2025 prin două controale tematice asupra pluralismului și informării corecte la servicii media audiovizuale cu audiență relevantă și la furnizorii publici.[73]

Documentele verificate confirmă dezvoltarea instrumentelor CA, dar nu permit confirmarea adoptării, până la sfârșitul anului 2024, a unor metodologii distincte pentru monitorizarea serviciilor media audiovizuale neliniare și a platformelor de partajare a materialelor video. Această rezervă privește gradul de documentare a îndeplinirii indicatorilor, fără a constitui o constatare privind inexistența altor instrumente aplicabile.[74]

În același timp, activitatea de supraveghere a serviciilor neliniare a început să se dezvolte la modul practic. Raportul CA pentru 2025 consemnează primele sancțiuni aplicate unor servicii media audiovizuale neliniare, iar prin Decizia nr. 250 din 19 decembrie 2025, CA a aprobat modificarea organigramei instituției, inclusiv crearea Direcției control servicii media audiovizuale neliniare. În trimestrul I al anului 2026 au fost monitorizate și conținuturi ale unui serviciu neliniar în baza unei sesizări. Aceste evoluții demonstrează consolidarea capacității instituționale de supraveghere.[75]

Modificările ample ale CSMA din 2025 au generat, la rândul lor, necesitatea unei noi etape de ajustare a cadrului secundar. Raportul CA pentru 2025 precizează expres că, după intrarea în vigoare a noilor prevederi, autoritatea a inițiat revizuirea bazei normative secundare și că o parte dintre actele necesare urmau să fie definitivate și aprobate în 2026. În acest context au fost elaborate sau modificate formularul pentru platformele de partajare video, modelul raportului anual al distribuitorilor, Regulamentul privind concursul pentru selectarea candidaților la funcția de membru al Consiliului de supraveghere și Regulamentul privind certificarea notificatorilor de încredere. În 2026, Decizia nr. 13 din 4 februarie a aprobat Regulamentul privind organizarea concursului pentru membrii Consiliului de supraveghere, iar Decizia nr. 78 din 6 mai a aprobat Regulamentul privind certificarea notificatorilor de încredere.[76][77]

Componenta atribuită CSD al TRM trebuie apreciată separat. Codul prevede că acest Consiliu își desfășoară activitatea în baza propriului regulament și îi atribuie competențe de aprobare a statutului și a Regulamentului de organizare și funcționare al furnizorului public național. În perioada de referință, prin Decizia nr. 31 din 3 iulie 2024, CSD a modificat propriul Regulament de organizare și funcționare, iar raportul său de activitate pentru 2024 confirmă aplicarea regulamentului astfel modificat. Totuși, această modificare, precum și celelalte decizii publicate pentru 2023–2024, nu permit concluzia că în termenul acțiunii a fost adoptat integral un nou pachet de acte normative secundare ale TRM corespunzător tuturor componentelor

---

73 Consiliul Audiovizualului, *Raport anual de activitate 2025*, secțiunea privind punerea în aplicare a instrumentarului; sunt documentate primele două controale tematice realizate pe baza Metodologiei privind pluralismul intern și aplicarea metodologiei electorale. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2026/02/RAPORT-CA-2025.pdf

74 Consiliul Audiovizualului, Decizia nr. 225 din 13 noiembrie 2025 privind aprobarea formularului Declarației cu privire la furnizarea platformei de partajare a materialelor video; *Raport anual de activitate 2025*, secțiunea 3.3. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2026/02/RAPORT-CA-2025.pdf

75 Consiliul Audiovizualului, *Raport anual de activitate 2025*, privind primele sancțiuni aplicate serviciilor media neliniare și crearea Direcției control servicii media audiovizuale neliniare; *Raportul de activitate în trimestrul I 2026*, privind monitorizarea unui serviciu neliniar.
Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2026/02/RAPORT-CA-2025.pdf;
Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2026/05/D.72-Anexa-RAPORT-tr.-I-2026.pdf

76 Consiliul Audiovizualului, *Raport anual de activitate 2025*, pp. 7–8: după modificările CSMA din 2025, CA a inițiat ajustarea bazei normative secundare și precizează că o parte dintre acte urmau să fie definitivate în 2026.
Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2026/02/RAPORT-CA-2025.pdf

77 Consiliul Audiovizualului, Decizia nr. 13 din 4 februarie 2026 privind Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului pentru selectarea candidaților la funcția de membru al Consiliului de supraveghere; Decizia nr. 78 din 6 mai 2026 privind certificarea notificatorilor de încredere.
Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/council-of-legal-framework/
Raport trimestrul II 2026: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2026/07/RAPORT-CA-trim.-II-2026.pdf

avute în vedere de Plan. Direcțiile strategice de dezvoltare ale TRM pentru 2023–2028, deși relevante instituțional, au fost aprobate în martie 2023, înainte de adoptarea Programului național.[78][79][80]

După termenul inițial, cadrul intern al TRM a continuat să fie ajustat. În 2025 au fost operate noi modificări ale Regulamentului de organizare și funcționare, iar prin Decizia nr. 49 din 28 noiembrie 2025 au fost aprobate *Concepția și standardele de elaborare a documentelor Consiliului de supraveghere pentru transparență și bună guvernare instituțională*. Aceste evoluții sunt relevante pentru consolidarea guvernanței și transparenței furnizorului public, dar au intervenit după perioada 2023–2024 stabilită pentru acțiune.[81]

În ceea ce privește calitatea actelor adoptate, există indicii relevante privind utilizarea expertizei externe și a bunelor practici. Elaborarea mai multor acte ale CA s-a realizat cu participarea sau expertiza APEL și cu sprijinul CoE, iar CA a dezvoltat cooperarea de tip *peer-support* cu autorități europene de reglementare, inclusiv Ofcom. Raportul CA 2024 consemnează explicit această orientare spre bunele practici europene. Aceste elemente susțin aprecierea pozitivă a procesului de elaborare, dar nu permit certificarea calității juridice a fiecărui act normativ adoptat.[82]

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte.** În perioada 2023–2024, CA a construit o parte substanțială a cadrului normativ secundar și a instrumentarului prevăzut de Plan, inclusiv Regulamentul privind conținuturile audiovizuale și metodologiile privind discursul de ură, dezinformarea, pluralismul intern și extern, riscurile apariției situațiilor dominante și monitorizarea electorală. Mai multe dintre aceste instrumente au fost ulterior aplicate efectiv. Totuși, documentele disponibile nu permit confirmarea îndeplinirii integrale, până la sfârșitul anului 2024, a cerințelor privind cadrul normativ secundar, îndeosebi în ceea ce privește metodologiile distincte pentru monitorizarea serviciilor neliniare și a platformelor de partajare a materialelor video. Componenta cadrului normativ secundar aferent TRM nu este documentată la același nivel de completitudine. Dezvoltarea cadrului a continuat în 2025–2026, inclusiv ca urmare a modificărilor CSMA din 2025.

Acțiunea 1.2.4. Elaborarea și promovarea cadrului normativ secundar de reglementare a activității presei scrise și online, în corespundere cu legislația primară și cu standardele UE

Acțiunea urma să fie realizată în perioada 2023–2024, responsabilitatea fiind atribuită comisiei parlamentare de profil și asociațiilor profesioniștilor din domeniul mediatic. Planul stabilea drept indicatori proiecte de acte normative elaborate și consultate public și calitatea actelor normative aprobate/adoptate.

La începutul perioadei de implementare, cadrul juridic aplicabil presei scrise și online rămânea fragmentat. Evaluările realizate în 2023 asupra legislației mass-media semnalau, între principalele deficiențe, lipsa unui cadru modern adaptat mediului online, insuficiența normelor privind transparența proprietății și necesitatea

---

78 Republica Moldova, *Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018*, art. 42 și art. 45, privind propriul regulament al Consiliului de supraveghere și atribuțiile sale de aprobare a statutului și Regulamentului de organizare și funcționare al furnizorului public național.
Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150538&lang=ro

79 IP Compania „Teleradio-Moldova", Decizia CSD nr. 31 din 3 iulie 2024 privind modificarea Regulamentului de organizare și funcționare al Consiliului; *Raportul de activitate al CSD pentru anul 2024*.
Disponibil decizii: https://trm.md/ro/hotarari
Raport CSD 2024: https://trm.md/files/documente/consiliulDeSupraveghere/Raport%20CSD%20%2B%20anexe.pdf

80 IP Compania „Teleradio-Moldova", *Strategia/Direcțiile strategice de dezvoltare ale Companiei pentru anii 2023–2028*, aprobate la 22 martie 2023.
Disponibil: https://trm.md/ro/comunicate-trm/strategia-de-dezvoltare-a-companiei-teleradio-moldova-pentru-anii-2023-2028-a-fost-aprobata-de-catre-consiliul-de-supraveghere-si-dezvoltare-al-institutiei

81 IP Compania „Teleradio-Moldova", Decizia nr. 49 din 28 noiembrie 2025 privind *Concepția și standardele de elaborare a documentelor Consiliului de supraveghere pentru transparență și bună guvernare instituțională*.
Disponibil: https://trm.md/ro/hotarari

82 Consiliul Audiovizualului, *Raport anual de activitate 2024*, privind cooperarea cu autorități europene de reglementare și mecanismul de *peer-support*; APEL, *Raport de activitate 2022–2025*, secțiunea privind actele de legislație secundară elaborate cu participarea experților APEL. https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2025/03/D.28-RAPORT-ANUAL-CA-PARLAMENT-2024-1.pdf; Disponibil APEL: https://apel.md/wp-content/uploads/2025/10/Raport-de-activitate-APEL-2022-2025.pdf

consolidării mecanismelor de sprijin și protecție a instituțiilor mass-media. Legea presei nr. 243/1994 continua să facă parte din cadrul normativ aplicabil, dar, prin concepția și structura sa, nu oferea o reglementare adecvată transformărilor generate de dezvoltarea presei digitale.[83]

În perioada 2023–2024 au fost însă adoptate acte normative secundare sectoriale aplicabile inclusiv presei scrise și online. Prin Hotărârea CEC nr. 1137 din 28 iulie 2023 a fost aprobat Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, care stabilește reguli aplicabile instituțiilor media implicate în reflectarea proceselor electorale. Prin Hotărârea CEC nr. 1155 din 4 august 2023 a fost aprobat Regulamentul privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public. Aceste acte reprezintă componente relevante ale cadrului normativ secundar aplicabil mass-mediei, dar au un obiect electoral și publicitar determinat și nu pot fi considerate, prin ele însele, un cadru general de reglementare a activității presei scrise și online.[8485]

O altă componentă a cadrului secundar a fost dezvoltată în aplicarea Legii nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei. În 2024 au fost adoptate Ordinul ministrului culturii nr. 260 din 22 iulie 2024 privind procedura de selectare a membrilor desemnați de Consiliul de Presă în Consiliul de experți, Ordinul nr. 323 din 8 octombrie 2024 privind componența nominală a Consiliului și Ordinul nr. 390 din 16 decembrie 2024 privind Regulamentul de organizare și funcționare al acestuia. Cadrul a fost completat în 2025 prin Ordinul nr. 94 din 10 aprilie 2025, care a aprobat Regulamentul privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, alocarea și distribuirea mijloacelor Fondului, precum și monitorizarea și evaluarea utilizării acestora.[86]

Mecanismul de subvenționare a devenit ulterior funcțional, fiind organizate concursuri și aprobate proiecte pentru finanțare în 2025 și 2026.[87]

Problema structurală a rămas lipsa, în perioada 2023–2024, a unui cadru primar general și modern pentru presa scrisă și online, care să permită dezvoltarea coerentă a unui sistem secundar de reglementare. Reforma de fond a fost realizată ulterior prin Legea nr. 195 din 24 august 2026 privind mass-media, promulgată la 15 septembrie și publicată în Monitorul Oficial nr. 475–476 din 23 septembrie 2026. Legea instituie un cadru general pentru furnizorii de servicii mass-media și reglementează, între altele, pluralismul mediatic, responsabilitatea editorială, transparența structurii proprietății și finanțării și evidența furnizorilor de servicii mass-media.[88]

Adoptarea Legii nr. 195/2026 reprezintă o schimbare structurală pentru reglementarea presei scrise și online și răspunde unei părți importante dintre lacunele semnalate anterior. Totuși, legea nu era încă în vigoare la data evaluării, intrarea sa în vigoare fiind prevăzută după expirarea termenului de șase luni de la publicare. În consecință, la 9 octombrie 2026 nu putea fi constatată încă aplicarea efectivă a noului regim și nici adoptarea și funcționarea integrală a actelor normative secundare necesare implementării sale.

---

83 Centrul pentru Jurnalism Independent, *Evaluarea cadrului juridic de reglementare a activității mass-media din Republica Moldova*, 2023.
Disponibil: https://cji.md/wp-content/uploads/2023/02/CJI-Legislation_Review_2023-1.pdf

84 Comisia Electorală Centrală, Hotărârea nr. 1137 din 28 iulie 2023, *Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media*.
Disponibil: https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/1137_Anexa_Regulament_Reflectarea%20alegerilor%20in%20mass-media.pdf

85 Comisia Electorală Centrală, Hotărârea nr. 1155 din 4 august 2023, *Regulamentul privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public*.
Disponibil: https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/1155_Regulamentul%20publicitate%20politica%20electorala.pdf

86 Ministerul Culturii, *Fondul pentru subvenționarea mass-mediei – acte normative aferente*: ordinele nr. 260/2024, nr. 323/2024, nr. 390/2024 și nr. 94/2025. Disponibil: https://mc.gov.md/ro/node/14599

87 Ministerul Culturii, informații privind concursurile pentru acordarea subvențiilor din Fondul pentru subvenționarea mass-mediei, 2025–2026. Disponibil: https://mc.gov.md/ro/node/14599

88 Republica Moldova, *Legea nr. 195 din 24 august 2026 privind mass-media*, Monitorul Oficial nr. 475–476 din 23 septembrie 2026, art. 492; Decretul nr. 775-X din 15 septembrie 2026 privind promulgarea legii. Disponibil: https://monitorul.gov.md/index.php/ro/monitor/3348

Reforma generală a cadrului mass-media a beneficiat și de expertiză europeană. Proiectul Legii privind mass-media a fost examinat, împreună cu proiectele de modificare a CSMA și a Legii cu privire la publicitate, prin Opinia Comisiei de la Veneția CDL-AD(2025)027, adoptată la 13–14 iunie 2025. Comisia a analizat soluțiile legislative din perspectiva libertății de exprimare, pluralismului și independenței mass-mediei și a formulat recomandări pentru definitivarea cadrului.[89]

Evaluare: acțiune realizată parțial, cu depășirea substanțială a termenului pentru dezvoltarea cadrului general. În perioada 2023–2024 au fost adoptate reglementări secundare relevante pentru presa scrisă și online în domenii determinate, în special reflectarea alegerilor, publicitatea electorală și mecanismul de subvenționare a mass-mediei. Aceste intervenții reprezintă rezultate concrete, dar documentele disponibile nu permit confirmarea îndeplinirii integrale a indicatorilor privind elaborarea și consultarea proiectelor de acte normative și calitatea cadrului secundar destinat presei scrise și online. Reforma structurală a cadrului primar a intervenit ulterior, prin Legea nr. 195/2026 privind mass-media, adoptată după expirarea termenului 2023–2024. La data evaluării, această lege nu intrase încă în vigoare, iar cadrul normativ secundar necesar aplicării noului regim urma să fie dezvoltat.

Acțiunea 1.2.5. Analiza modului de aplicare a Legii nr. 62/2022 cu privire la publicitate; elaborarea și adoptarea modificărilor la aceasta, în funcție de necesitate

Acțiunea urma să fie realizată în anul 2023, responsabilitatea revenind comisiilor parlamentare de profil, iar indicatorul stabilit de Plan era „Legea îmbunătățită". Evaluarea urmărește dacă în anul 2023 a fost analizat modul de aplicare a Legii nr. 62/2022 și dacă, în funcție de problemele identificate, au fost elaborate și adoptate modificările necesare. Evoluțiile din 2024–2026 sunt relevante pentru aprecierea rezultatului final al reformei, dar trebuie delimitate de realizarea acțiunii în termenul prevăzut de Plan.

În anul 2023, aplicarea noii Legi cu privire la publicitate a făcut obiectul unor evaluări externe consistente. CJI a publicat studiile *„Noua Lege a publicității: Cum stăm la capitolul implementare?"* și *„Implementarea Legii publicității. Restanțe și progrese"*, care au analizat executarea obligațiilor prevăzute de lege, adoptarea cadrului normativ secundar și activitatea autorităților responsabile. Evaluările au semnalat, între altele, întârzieri în dezvoltarea mecanismului privind mesajele de interes public și unele restanțe în ajustarea cadrului secundar. Aceste documente reprezintă monitorizări externe și sunt distincte de evaluarea ex-post juridică efectuată ulterior, în 2024, de Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului.[90]

Legea a fost modificată și în anul stabilit de Plan, însă intervenția din 2023 a fost una punctuală. Prin Legea nr. 338 din 24 noiembrie 2023, adoptată în contextul ajustării cadrului normativ privind dreptul de autor și drepturile conexe, a fost modificat art. 5 din Legea nr. 62/2022, pentru corelarea regimului publicității cu legislația în materia dreptului de autor, modificarea intrând în vigoare la 14 ianuarie 2024. Această intervenție reprezintă o îmbunătățire legislativă efectivă realizată în termen, dar nu răspundea tuturor problemelor de aplicare identificate ulterior.[91]

O etapă esențială a fost evaluarea ex-post juridică oficială a Legii nr. 62/2022, realizată în 2024 de Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului. Raportul a examinat adoptarea actelor normative necesare implementării legii, dificultățile juridice constatate în aplicare și necesitatea unor intervenții legislative.

---

89 Comisia de la Veneția, *Republic of Moldova – Opinion on the legislative reforms on mass media regulation*, CDL-AD(2025)027, adoptată la 13–14 iunie 2025. Disponibil: https://venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2025)027-e

90 Centrul pentru Jurnalism Independent, *Noua Lege a publicității: Cum stăm la capitolul implementare?*, 2023; *Implementarea Legii publicității. Restanțe și progrese*, decembrie 2023. Disponibil: https://cji.md/wp-content/uploads/2023/07/Evaluarea-implementarii-noii-Legi-cu-privire-la-publicitate.pdf; Disponibil: https://cji.md/wp-content/uploads/2023/12/Implementarea-Legii-publicitatii.-Restante-si-progrese_CJI-2023.pdf

91 Republica Moldova, *Legea nr. 338 din 24 noiembrie 2023 pentru modificarea unor acte normative*, art. VI. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/140595

Importanța acestei evaluări pentru acțiunea 1.2.5 este deosebită, deoarece reprezintă analiza instituțională realizată în cadrul controlului parlamentar, spre deosebire de monitorizarea externă efectuată în 2023.[92]

Raportul ex-post a confirmat existența unor restanțe de implementare. În special, nu fusese adoptat cadrul prevăzut inițial pentru funcționarea mecanismului privind mesajele de interes public, iar procesul de ajustare a tuturor actelor normative necesare aplicării Legii nr. 62/2022 nu era finalizat. Evaluarea a identificat, de asemenea, dificultăți și neclarități juridice și a recomandat continuarea controlului parlamentar și examinarea necesității modificării legii. În același timp, raportul a confirmat realizarea unei părți importante a măsurilor de implementare, inclusiv adoptarea de către CEC a Regulamentului privind publicitatea politică, electorală și mesajele de interes public.[93]

Reforma substanțială a Legii nr. 62/2022 a avut loc în 2025. Proiectul nr. 192 din 29 mai 2025 a avut ca obiect modificarea Legii cu privire la publicitate, inclusiv instituirea unui regim juridic distinct al publicității de stat. Guvernul a examinat proiectul și a formulat observații privind sfera de aplicare, terminologia și regulile necesare funcționării noului mecanism.[94]

Proiectul a fost adoptat prin Legea nr. 220 din 10 iulie 2025, iar principalele modificări au intrat în vigoare la 1 ianuarie 2026. Reforma a introdus conceptul și regimul publicității de stat, criterii pentru alocarea fondurilor publice destinate publicității, obligații de transparență și raportare și mecanisme de monitorizare. Parlamentul a prezentat expres modificările ca instituind proceduri pentru alocarea fondurilor publice și definind publicitatea de stat drept mesaj promoțional sau de informare plasat într-un serviciu mass-media ori pe o platformă online de către sau în numele unei entități din sectorul public, contra unei plăți.[95][96]

Conținutul Legii nr. 62/2022 confirmă că, în urma modificărilor operate prin Legea nr. 220/2025, aceasta transpune parțial art. 2 pct. 18 și 19 și art. 25 din Regulamentul (UE) 2024/1083 privind libertatea mass-mediei – European Media Freedom Act. Această componentă conferă reformei din 2025 și o dimensiune explicită de apropiere de acquis-ul UE, în special în ceea ce privește transparența și caracterul obiectiv, proporțional și nediscriminatoriu al alocării publicității de stat.[97]

Modificările legislative din 2025 au vizat și reglementarea mesajelor de interes public, astfel încât restanța constatată în evaluarea ex-post cu privire la mecanismul prevăzut de forma inițială a legii trebuie apreciată în raport cu noul cadru legislativ, și nu exclusiv ca o obligație anterioară rămasă neexecutată.

Proiectul de modificare a Legii cu privire la publicitate a făcut parte, împreună cu proiectul Legii privind mass-media și proiectul de modificare a CSMA, din pachetul examinat de Comisia de la Veneția prin Opinia CDL-AD(2025)027. Comisia a analizat inclusiv regimul publicității de stat și garanțiile necesare pentru prevenirea utilizării fondurilor publice ca instrument de influență asupra mass-mediei.[98]

---

92 Parlamentul Republicii Moldova, Secretariatul Parlamentului, Direcția generală juridică, *Raport de evaluare ex-post juridică a Legii nr. 62/2022 cu privire la publicitate*, 2024. Disponibil: https://old.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=Vk0du1kUiyw=&language=ro-RO&tabid=289

93 Ibidem, concluziile și recomandările privind actele necesare implementării Legii nr. 62/2022 și necesitatea perfecționării cadrului normativ.

94 Guvernul Republicii Moldova, *Aviz la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 62/2022 cu privire la publicitate*, inițiativa legislativă nr. 192 din 29 mai 2025. Disponibil: https://www.gov.md/sites/default/files/media/documents/sedinte-de-guvern/2025-06/IL%20192%20-%202025_1.pdf

95 Republica Moldova, *Legea nr. 62/2022 cu privire la publicitate*, forma consolidată după Legea nr. 220/2025; clauza de armonizare și modificările aplicabile de la 1 ianuarie 2026. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/150681

96 Parlamentul Republicii Moldova, *Parlamentul a instituit conceptul de publicitate de stat și a reglementat procedurile de alocare a fondurilor publice*, 10 iulie 2025. Disponibil: https://multimedia.parlament.md/parlamentul-a-instituit-conceptul-de-publicitate-de-stat-si-a-reglementat-procedurile-de-alocare-a-fondurilor-publice/

97 Republica Moldova, *Legea nr. 62/2022 cu privire la publicitate*, forma consolidată după Legea nr. 220/2025; clauza de armonizare și modificările aplicabile de la 1 ianuarie 2026. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/150681

98 Comisia de la Veneția, *Republic of Moldova – Opinion on the legislative reforms on mass media regulation*, CDL-AD(2025)027, adoptată la 13–14 iunie 2025. Disponibil: https://venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2025)027-e

Tot în 2025 au fost operate modificări cu caracter mai tehnic în materia publicității exterioare prin Legea nr. 227 din 10 iulie 2025, în contextul reformei actelor permisive. Aceste ajustări completează procesul de perfecționare a Legii nr. 62/2022, dar au o relevanță diferită față de modificările legislative privind publicitatea de stat, finanțarea mass-mediei și mesajele de interes public.[99]

În ceea ce privește efectele noilor reglementări, acestea nu pot fi încă evaluate integral. Regimul publicității de stat este aplicabil din 1 ianuarie 2026, iar mecanismul de raportare presupune acumularea datelor pe durata unui an complet de aplicare. La data evaluării poate fi confirmată existența și aplicabilitatea noului cadru normativ, dar nu și impactul său complet asupra distribuirii fondurilor publice și a pieței mass-media.

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte.** Aplicarea Legii nr. 62/2022 a făcut obiectul monitorizărilor și al evaluării ex-post, iar modificările legislative, inclusiv cele introduse prin Legea nr. 220/2025, confirmă îmbunătățirea cadrului legal. În anul 2023 a fost adoptată o modificare punctuală, în timp ce evaluarea ex-post oficială și reforma legislativă substanțială au intervenit după termenul stabilit de Plan. Calificativul privește îmbunătățirea documentată a legii; aplicarea noilor soluții și remedierea tuturor deficiențelor semnalate rămân de urmărit.

Obiectivul specific 1.3. Asigurarea unui control parlamentar sistematic asupra implementării corespunzătoare a legislației din domeniu

Obiectivul specific 1.3 urmărește consolidarea controlului parlamentar asupra aplicării legislației în domeniul mass-mediei prin două acțiuni complementare: desfășurarea audierilor privind activitatea autorităților responsabile de implementarea politicilor publice și examinarea rapoartelor de activitate ale CA și ale CSD al TRM. Pentru ambele acțiuni, Planul stabilește un termen de realizare anual și desemnează drept responsabilă comisia parlamentară de profil. Evaluarea urmărește desfășurarea audierilor, transparența acestora, participarea instituțiilor vizate, adoptarea deciziilor și informațiile disponibile privind măsurile întreprinse ulterior. Constatările reflectă documentele publice identificate până la 9 octombrie 2026. În aprecierea periodicității este diferențiat anul desfășurării audierii de anul de activitate la care se referă raportul examinat.

Acțiunea 1.3.1. Desfășurarea de audieri privind activitatea autorităților responsabile de implementarea politicilor publice în domeniul mediatic în comisia parlamentară de profil

Acțiunea urma să fie realizată anual, responsabilitatea revenind comisiei parlamentare de profil. Indicatorii prevăzuți de Plan se referă la numărul audierilor desfășurate, componența participanților, calitatea și transparența acestora, relevanța rezultatelor, inclusiv numărul deciziilor sau hotărârilor adoptate și gradul de implementare a acestora.

În 2023, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a avut o activitate intensă de audiere și consultare. Raportul anual *Parlament INFO 2023* indică pentru această Comisie 6 audieri publice și 36 de consultări publice. Buletinele informative ale Parlamentului confirmă că activități încadrate în categoria „consultări/audieri parlamentare” au avut loc și după aprobarea Programului, inclusiv în lunile noiembrie și decembrie 2023. Documentele statistice publicate nu individualizează însă tematica tuturor acestor activități, astfel încât numărul total raportat de Comisie nu poate fi echivalat automat cu numărul

[99] Republica Moldova, *Legea nr. 227 din 10 iulie 2025 privind modificarea unor acte normative în vederea optimizării proceselor de obținere a actelor permisive*, dispozițiile relevante pentru publicitatea exterioară și Legea nr. 62/2022. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/152771

audierilor care au vizat anume activitatea autorităților responsabile de implementarea politicilor publice în domeniul mediatic.[100][101]

Anterior aprobării Programului, la 28 martie 2023, Comisia a dezbătut în ședință publică Raportul de activitate al CA pentru anul 2022. Această examinare confirmă existența unei practici de control parlamentar în domeniul mass-media, dar, fiind anterioară adoptării Programului la 7 iulie 2023 și referindu-se la raportul anual al CA, este relevantă mai ales ca reper pentru acțiunea 1.3.2 și nu trebuie contabilizată separat ca rezultat al acțiunii 1.3.1.[102]

În 2024, este documentată audierea publică organizată la 1 martie 2024 de Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media cu participarea directorului general al TRM. Înregistrarea integrală a ședinței este disponibilă public, ceea ce permite verificarea desfășurării audierii și a intervențiilor participanților. În același an, Raportul Parlamentului privind transparența în procesul decizional consemnează 33 de evenimente cu participarea organizațiilor societății civile organizate de Comisia de profil. Aceste date confirmă un nivel de deschidere și interacțiune publică, dar raportul nu separă audierile de control parlamentar de consultările și celelalte evenimente și, prin urmare, nu permite atribuirea tuturor acestora acțiunii 1.3.1.[103][104]

În 2025, un exercițiu de control parlamentar identificat a avut loc la 3 decembrie, când Comisia pentru control al finanțelor publice, în comun cu Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, a organizat audieri publice privind conformitatea gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului TRM în perioada 2023–2024. Audierile au avut la bază raportul aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 83 din 7 noiembrie 2025 și au vizat inclusiv administrarea fondurilor și patrimoniului public, achizițiile, planificarea financiară, guvernanța și sustenabilitatea instituției.[105]

Audierile au fost urmate de anumite măsuri concrete. Conducerea TRM a prezentat un plan de implementare a celor 15 recomandări formulate în urma auditului, iar Consiliul de supraveghere a revenit ulterior asupra stadiului realizării măsurilor prevăzute. La data evaluării, unele dintre aceste măsuri aveau termene de executare până la sfârșitul anului 2026, astfel încât gradul final de implementare nu putea fi încă apreciat.[106]

---

[100] Parlamentul Republicii Moldova, *Parlament INFO 2023*, secțiunea consacrată Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media: 6 audieri publice și 36 de consultări publice. Disponibil: https://multimedia.parlament.md/wp-content/uploads/2024/03/Parlament-INFO2023-new.pdf

[101] Parlamentul Republicii Moldova, *Buletin informativ, noiembrie 2023*, secțiunea „Consultări/audieri parlamentare"; pentru Comisia cultură este consemnată o activitate în această categorie. Date similare sunt raportate în buletinele lunare ale Secretariatului Parlamentului. Disponibil: https://multimedia.parlament.md/wp-content/uploads/2023/12/BuletinNoiembrie20231.pdf

[102] Parlamentul Republicii Moldova, *Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a dezbătut în ședință publică Raportul de activitate pentru anul 2022 al Consiliului Audiovizualului*, 28 martie 2023. Disponibil: https://multimedia.parlament.md/comisia-cultura-educatie-cercetare-tineret-sport-si-mass-media-a-dezbatut-in-sedinta-publica-raportul-de-activitate-pentru-anul-2022-al-consiliul-audiovizualului/

[103] Parlamentul Republicii Moldova, audiere publică a Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media cu participarea directorului general al IP Compania „Teleradio-Moldova", 1 martie 2024, înregistrare oficială. Disponibil: https://www.youtube.com/watch?v=SYdDZS6D7i4

[104] Parlamentul Republicii Moldova, *Raport privind transparența în procesul decizional 2024*, secțiunea privind Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media: 33 de evenimente cu participarea organizațiilor societății civile. Disponibil: https://parlament.md/content/SPRM2025/DSP/Raport%20transparenta%202024.pdf

[105] Parlamentul Republicii Moldova, *Audieri publice despre gestionarea fondurilor publice de către Compania „Teleradio-Moldova"*, 3 decembrie 2025; Curtea de Conturi, Hotărârea nr. 83 din 7 noiembrie 2025. https://multimedia.parlament.md/audieri-publice-despre-gestionarea-fondurilor-publice-de-catre-compania-teleradio-moldova-organizate-la-parlament/;
Disponibil Parlament: https://multimedia.parlament.md/audieri-publice-despre-gestionarea-fondurilor-publice-de-catre-compania-teleradio-moldova-organizate-la-parlament/;
Disponibil Curtea de Conturi: https://www.ccrm.md/index.php/ro/decision_details/1343

[106] Centrul pentru Jurnalism Independent, Media Azi, *Audieri la Parlament pe marginea situației TRM. Compania publică are un an la dispoziție pentru a implementa recomandările auditului*, 3 decembrie 2025; IP Compania „Teleradio-Moldova", Decizia Consiliului de supraveghere nr. 14 din 9 aprilie 2026.
Disponibil pe Media Azi: https://media-azi.md/audieri-la-parlament-pe-marginea-situatiei-trm-compania-publica-are-un-an-

Rapoartele Parlamentului pentru 2025 confirmă continuarea activităților de consultare și audiere la nivelul comisiilor permanente. Raportul privind transparența în procesul decizional consemnează, pentru toate comisiile, 56 de consultări/audieri publice, iar buletinele lunare indică activități de acest tip și pentru Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, inclusiv în lunile aprilie, iunie și iulie 2025. Aceste evidențe sunt utile pentru confirmarea activității Comisiei, dar, întrucât statisticile reunesc consultările și audierile într-o singură categorie, ele nu permit stabilirea numărului exact al audierilor de control parlamentar care corespund acțiunii 1.3.1.[107]

În perioada de implementare a Programului s-a consolidat și cadrul instituțional al politicilor publice în domeniul mass-media. În 2024, domeniul „mass-media" a fost inclus expres între domeniile de competență ale Ministerului Culturii, iar în structura aparatului central a fost creată Direcția politici în domeniul mass-mediei. La 2 mai 2024, Ministerul Culturii a organizat o ședință de lucru cu reprezentanții asociațiilor de presă, în cadrul căreia au fost prezentate acțiunile întreprinse pentru implementarea Programului național de dezvoltare a mass-mediei și a Planului de acțiuni.[108][109]

În 2026, Ministerul Culturii a fost audiat în Parlament asupra progreselor de armonizare cu acquis-ul UE. La 24 februarie 2026, Comisia pentru integrare europeană a organizat audieri publice privind implementarea Programului Național de Aderare, iar în cadrul acestora au fost prezentate progresele inclusiv pentru domeniul societății informaționale și mass-mediei. Pentru anul 2026 erau planificate zece proiecte de lege aferente acestui domeniu, iar autoritățile au raportat asupra stadiului alinierii cadrului național la acquis-ul UE. Audierea este relevantă pentru controlul parlamentar asupra implementării politicilor media, dar nu poate fi contabilizată ca realizare directă a acțiunii 1.3.1, întrucât a fost organizată de Comisia pentru integrare europeană, nu de comisia parlamentară desemnată responsabilă prin Plan.[110]

Documentarea publică a activității Parlamentului permite, astfel, confirmarea existenței unor audieri și a unei activități consistente de consultare în toți anii analizați. Totuși, pentru acțiunea 1.3.1 rămâne importantă distincția între audieri de control parlamentar, consultări publice asupra proiectelor de acte normative și examinarea rapoartelor anuale, aceasta din urmă fiind evaluată separat la acțiunea 1.3.2. Rapoartele și buletinele Parlamentului reunesc uneori consultările și audierile într-o singură categorie statistică, ceea ce nu permite atribuirea automată a tuturor activităților raportate acestei acțiuni.

> **Evaluare: date insuficiente pentru evaluare.** Sunt documentate audieri și examinări parlamentare relevante pentru domeniul mass-media. Evidențele disponibile nu permit însă reconstituirea completă a periodicității, participanților și executării deciziilor pentru fiecare ciclu anual scadent. Activitățile confirmate sunt consemnate ca progres; lipsa evidenței complete nu este echivalată cu absența audierilor. Aprecierea de ansamblu necesită procesele-verbale, deciziile și informațiile privind urmărirea executării acestora.

---

la-dispozitie-pentru-a-implementa-recomandarile-auditului/; Disponibil TRM: https://data.trm.md/files/CS-2026/decizii/DC%2014%20din%2009.04.26.PDF

[107] Parlamentul Republicii Moldova, *Raport privind transparența în procesul decizional 2025*; buletinele informative lunare ale Parlamentului pentru anul 2025. Raportul anual consemnează 56 de consultări/audieri publice organizate la nivelul comisiilor permanente și al deputaților. https://new.parlament.md/content/SPRM2026/DSP/Raport%20transparenta%202025_.pdf Buletinul din iunie 2025 indică o consultare/audiere pentru Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media. https://multimedia.parlament.md/wp-content/uploads/2025/06/Buletin-informativ-iunie-2025-extern.pdf
Raport disponibil: https://parlament.md/content/SPRM2026/DSP/Raport%20transparenta%202025_.pdf
Pagina rapoartelor anuale: https://parlament.md/rapoarte-de-transparenta.nspx

[108] Guvernul Republicii Moldova, modificările la Hotărârea Guvernului nr. 147/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, privind includerea domeniului „mass-media" și crearea Direcției politici în domeniul mass-mediei. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/140130

[109] Ministerul Culturii, *Ministerul Culturii a discutat prioritățile curente și de viitor ale sectorului media cu reprezentanții asociațiilor de presă*, 2 mai 2024. Disponibil: https://mc.gov.md/ro/content/ministerul-culturii-discutat-prioritatile-curente-si-de-viitor-ale-sectorului-media-cu

[110] Parlamentul Republicii Moldova, *Audieri publice privind progresele în armonizarea legislației cu acquis-ul Uniunii Europene, organizate pe platforma Comisiei pentru integrare europeană*, 24 februarie 2026. https://multimedia.parlament.md/audieri-publice-privind-progresele-in-armonizarea-legislatiei-cu-acquis-ul-uniunii-europene-organizate-pe-platforma-comisiei-pentru-integrare-europeana/; Disponibil: https://multimedia.parlament.md/audieri-publice-privind-progresele-in-armonizarea-legislatiei-cu-acquis-ul-uniunii-europene-organizate-pe-platforma-comisiei-pentru-integrare-europeana/

Acțiunea 1.3.2. Audierea și dezbaterea raportului de activitate al Consiliului Audiovizualului și al Consiliului de supraveghere și dezvoltare al Companiei „Teleradio-Moldova”

Acțiunea urma să fie realizată anual, responsabilitatea revenind comisiei parlamentare de profil. Indicatorii prevăzuți de Plan se referă la componența și reprezentativitatea participanților, calitatea și transparența audierilor, precum și relevanța rezultatelor acestora.

Pentru rapoartele aferente anului 2023, procedura de control parlamentar poate fi urmărită integral. Raportul de activitate al CA a fost examinat în ședința plenară din 11 aprilie 2024, iar Parlamentul a adoptat Hotărârea nr. 75/2024. În cazul TRM, la 25 aprilie 2024 a fost examinat Raportul de activitate al CSD pentru anul 2023, fiind adoptată Hotărârea Parlamentului nr. 93/2024. În aceeași ședință a fost examinat și Raportul anual de activitate al TRM pentru anul 2023, împreună cu raportul privind executarea bugetului, fiind adoptată Hotărârea Parlamentului nr. 94/2024. Dosarele legislative și stenograma ședinței permit urmărirea atât a examinării rapoartelor, cât și a recomandărilor formulate în urma dezbaterilor. Promo-LEX a apreciat pozitiv exercitarea funcției de control parlamentar în cadrul acestor audieri și adoptarea hotărârilor aferente.[111][112][113][114]

Pentru rapoartele din 2024, este confirmată îndeplinirea obligației de raportare de către instituțiile vizate. CA a organizat la 17 februarie 2025 discuții publice asupra proiectului raportului anual, cu participarea reprezentanților organizațiilor din domeniul mass-media, înainte de aprobarea și transmiterea documentului Parlamentului. În cazul TRM, procesul-verbal al ședinței CSD din 30 ianuarie 2025 confirmă aprobarea Raportului anual de activitate al companiei și a raportului Consiliului, precum și transmiterea acestora Parlamentului.[115][116]

Pentru acest ciclu, sursele publice consultate nu permit reconstruirea completă a etapei de audiere și dezbatere parlamentară. Raportul final Promo-LEX privind activitatea Parlamentului de legislatura a XI-a confirmă depunerea raportului CA pentru anul 2024 la 28 februarie 2025 și a raportului Consiliului de supraveghere al TRM la 31 ianuarie 2025 și arată că raportul CA aferent anului 2024 nu a fost prezentat în plen în sesiunea de primăvară 2025. Această situație trebuie însă raportată la conținutul acțiunii 1.3.2, care se referă la audierea și dezbaterea rapoartelor de către comisia parlamentară de profil, fără a stabili obligația examinării fiecărui raport în plen.[117]

În 2025, cadrul legal privind raportarea a fost modificat prin Legea nr. 221 din 10 iulie 2025, publicată în Monitorul Oficial la 21 august 2025 și intrată în vigoare la aceeași dată. Pentru CA obligația de prezentare

---

111 Parlamentul Republicii Moldova, *Proiectul de hotărâre cu privire la Raportul de activitate al Consiliului Audiovizualului pentru anul 2023*; Hotărârea Parlamentului nr. 75 din 11 aprilie 2024. Disponibil: https://old.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6937/language/ro-RO/Default.aspx

112 Parlamentul Republicii Moldova, *Proiectul de hotărâre cu privire la Raportul de activitate al Consiliului de supraveghere și dezvoltare al IP Compania „Teleradio-Moldova” pentru anul 2023*; Hotărârea Parlamentului nr. 93 din 25 aprilie 2024. Disponibil: https://old.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6956/language/ro-RO/Default.aspx

113 Parlamentul Republicii Moldova, *Raportul anual de activitate al IP Compania „Teleradio-Moldova” pentru anul 2023 și Raportul privind executarea bugetului furnizorului public național de servicii media*; Hotărârea Parlamentului nr. 94 din 25 aprilie 2024. Disponibil: https://old.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6957/language/ro-RO/Default.aspx

114 Promo-LEX, *Sinteza ședințelor plenare din 25–26 aprilie 2024*, 27 aprilie 2024. Disponibil: https://old.promolex.md/25450-sinteza-sedintelor-plenare-din-25-26-aprilie-2024/?lang=ro

115 Asociația Presei Electronice, *Consiliul Audiovizualului a organizat discuții publice referitoare la Raportul anual de activitate pentru 2024*, 17 februarie 2025. Disponibil: https://apel.md/consiliul-audiovizualului-a-organizat-discutii-publice-referitoare-la-raportul-anual-de-activitate-pentru-2024/

116 IP Compania „Teleradio-Moldova”, Consiliul de supraveghere și dezvoltare, *Proces-verbal nr. 3 din 30 ianuarie 2025*, privind aprobarea rapoartelor aferente anului 2024 și transmiterea acestora Parlamentului. Disponibil: https://trm.md/files/CSD-2025/procese-verbale/PV%20nr.3%20din%2030.01.25.PDF

117 Promo-LEX, *Raport final privind monitorizarea activității Parlamentului Republicii Moldova, legislatura a XI-a*. Raportul indică depunerea raportului CA pentru anul 2024 la 28 februarie 2025 și a raportului CSD/TRM la 31 ianuarie 2025 și consemnează lipsa prezentării raportului CA în plen în sesiunea de primăvară 2025. Disponibil: https://promolex.md/wp-content/uploads/2025/12/final_raport-monitorizarea-activitatii-parlamentului_legislatura-xi-a.pdf

a raportului anual în plenul Parlamentului a fost menținută. Art. 87 alin. (1) din CSMA prevede în continuare că CA prezintă raportul anual de activitate în ședința în plen a Parlamentului, iar alin. (2) stabilește depunerea raportului la comisia parlamentară de profil până la 1 martie. Legea nr. 221/2025 a abrogat alin. (3)–(5), fără a elimina obligația de prezentare în plen.[118][119]

În cazul CS al TRM, modificările au fost mai ample. În redacția anterioară Legii nr. 221/2025, art. 48 din Cod prevedea prezentarea raportului anual Parlamentului și dezbaterea publică a acestuia. În forma actuală, CS prezintă raportul anual CA și Parlamentului, iar copii ale raportului sunt prezentate Ministerului Culturii. Prevederile referitoare la respingerea raportului și la consecințele asupra mandatului membrilor Consiliului au fost eliminate. Aceste modificări au redus legătura directă dintre raportarea anuală și consecințele asupra mandatului membrilor CS și au conferit CA un rol mai important în mecanismul de responsabilizare a furnizorului public.[120]

Pentru rapoartele aferente anului 2025, examinarea parlamentară este din nou confirmată. Raportul CA a fost audiat de Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media la 25 martie 2026 și prezentat în plenul Parlamentului la 26 martie 2026. Parlamentul a examinat activitatea instituției, inclusiv implementarea Strategiei de dezvoltare a domeniului audiovizual, monitorizarea alegerilor parlamentare din 2025, activitatea financiară și prioritățile pentru anul următor. În urma prezentării raportului, Comisia de profil a formulat recomandări, incluse într-un proiect de hotărâre adoptat de Parlament, privind consolidarea monitorizării, pluralismul și echidistanța, transparența, modernizarea mecanismelor de reglementare, actualizarea legislației și promovarea educației media.[121]

Dezbaterile din plen au inclus atât aprecieri, cât și observații critice referitoare la conținutul raportului și la necesitatea unor indicatori care să permită o apreciere mai precisă a impactului activității CA. Raportul a fost aprobat de Parlament cu 53 de voturi.[122]

Raportul de activitate al TRM pentru anul 2025 a fost prezentat pe platforma Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media în cadrul ședințelor din perioada 21–23 aprilie 2026. Sursa oficială a Parlamentului confirmă prezentarea raportului în cadrul Comisiei de profil. În condițiile cadrului legal modificat în 2025, lipsa unei examinări ulterioare în plen nu poate fi apreciată ca neexecutare a unei obligații legale de prezentare a raportului CSD în plen, întrucât Codul nu stabilește o asemenea cerință expresă pentru Consiliul de supraveghere.[123]

---

[118] Parlamentul Republicii Moldova, *Legea nr. 221 din 10 iulie 2025 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018*, Monitorul Oficial nr. 441–444 din 21 august 2025, art. 604. Legea a intrat în vigoare la data publicării, cu excepțiile prevăzute expres de art. II. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/150262

[119] *Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018*, art. 87 alin. (1)–(2), în redacția actuală. Prin Legea nr. 221/2025 au fost abrogate alin. (3)–(5), fiind menținută obligația prezentării raportului anual al CA în ședința în plen a Parlamentului. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/150346

[120] *Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018*, art. 48, în redacția actuală după modificările operate prin Legea nr. 221/2025; a se vedea și Legea nr. 221/2025 privind modificarea mecanismului de raportare și responsabilizare a organelor de supraveghere ale furnizorului public. Cod actualizat: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/150346
Legea nr. 221/2025: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/150262

[121] Parlamentul Republicii Moldova, *Sinteza ședințelor comisiilor permanente ale Parlamentului din perioada 24–25 martie 2026*; Parlamentul Republicii Moldova, *Parlamentul a examinat Raportul de activitate al Consiliului Audiovizualului pentru 2025*, 26 martie 2026.
Disponibil: https://multimedia.parlament.md/sinteza-sedintelor-comisiilor-permanente-ale-parlamentului-din-perioada-24-25-martie-2026/
https://multimedia.parlament.md/parlamentul-a-examinat-raportul-de-activitate-al-consiliului-audiovizualului-pentru-2025/
https://multimedia.parlament.md/parlamentul-a-examinat-raportul-de-activitate-al-consiliului-audiovizualului-pentru-2025/

[122] Centrul pentru Jurnalism Independent, Media Azi, *Raportul de activitate al CA pentru 2025, audiat în Parlament: aprecieri din partea majorității parlamentare și critici din opoziție*, 27 martie 2026.
Disponibil: https://media-azi.md/raportul-de-activitate-al-ca-pentru-2025-audiat-in-parlament-aprecieri-din-partea-majoritatii-parlamentare-si-critici-din-opozitie/

[123] Parlamentul Republicii Moldova, *Sinteza ședințelor comisiilor permanente ale Parlamentului din perioada 21–23 aprilie 2026*. Sursa consemnează că Raportul de activitate al IP Compania „Teleradio-Moldova" a fost prezentat pe platforma Comisiei pentru cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media.

Evaluare: acțiune realizată în mare parte. Mecanismul de audiere și dezbatere a rapoartelor de activitate ale CA și ale CS al TRM a fost aplicat în perioada de implementare a Programului. Pentru rapoartele aferente anului 2023, examinarea parlamentară este documentată integral, inclusiv prin adoptarea Hotărârilor Parlamentului nr. 75, nr. 93 și nr. 94 din 2024. Pentru rapoartele aferente anului 2025 sunt confirmate audierea raportului CA în comisia de profil și prezentarea acestuia în plen, precum și examinarea raportului TRM în comisia parlamentară competentă. Pentru rapoartele aferente anului 2024 este confirmată transmiterea acestora Parlamentului, deși documentarea publică disponibilă nu permite reconstruirea completă a etapei de audiere și dezbatere. Modificările introduse prin Legea nr. 221/2025 au schimbat, totodată, mecanismul de responsabilizare al CS, fără a elimina obligația de prezentare a raportului anual Parlamentului. În aceste condiții, situația identificată pentru ciclul 2024 nu justifică aprecierea acțiunii ca fiind realizată doar parțial.

Acțiunea 1.4.1. Elaborarea și adoptarea unui mecanism cu proceduri, reguli și criterii clare, exacte, previzibile, măsurabile și transparente de recrutare a celor mai indicate persoane în componența autorităților responsabile de implementarea politicilor publice în domeniul mediatic

Acțiunea urma să fie realizată în anul 2023, responsabilitatea revenind comisiei parlamentare de profil. Indicatorii stabiliți prin Plan sunt „regulamente de concurs adoptate și făcute publice” și „calitatea regulamentelor”.

La momentul aprobării Programului, un mecanism de concurs pentru selectarea membrilor CA exista deja. La 8 septembrie 2021, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media aprobase Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului pentru selectarea candidaților propuși la funcția de membru al CA, mecanism aplicat în procesul de selectare din același an. Prin urmare, acțiunea prevăzută de Program nu pornea de la lipsa totală a unor proceduri de recrutare, ci de la necesitatea consolidării acestora și a introducerii unor reguli și criterii mai clare, previzibile și măsurabile.[124]

Necesitatea revizuirii mecanismelor de numire a fost semnalată și în evaluările externe. Raportul Comisiei Europene privind Republica Moldova pentru 2023 constata că Parlamentul întârziase implementarea recomandărilor CoE referitoare la numirea și revocarea membrilor CA și ai organului de conducere al furnizorului public, iar posibilitatea revocării în urma respingerii rapoartelor anuale putea crea un control politic de facto asupra acestor instituții. În Raportul pentru 2024, Comisia Europeană a reiterat că independența și sustenabilitatea financiară a furnizorului public continuau să constituie un motiv de preocupare și că procedurile de numire și revocare a membrilor organului de supraveghere trebuiau revizuite pentru a le spori autonomia față de controlul politic. Aceste constatări arată că, până în 2024, obiectivul privind îmbunătățirea mecanismelor de recrutare și desemnare nu putea fi considerat realizat.[125][126]

Schimbarea principală a intervenit prin Legea nr. 221 din 10 iulie 2025, care a modificat CSMA și a revizuit mecanismele de selectare și numire a membrilor CA, a membrilor CS al TRM și a directorului general al

Disponibil: https://multimedia.parlament.md/sinteza-sedintelor-comisiilor-permanente-ale-parlamentului-din-perioada-21-23-aprilie-2026/

[124] Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului pentru selectarea candidaților la funcția de membru al Consiliului Audiovizualului, aprobat la 8 septembrie 2021; a se vedea și relatarea privind aprobarea regulamentului și organizarea concursului. Disponibil: https://realitatea.md/se-pregateste-o-noua-componenta-pentru-consiliul-audiovizualului-a-fost-deja-aprobat-regulamentul-concursului/

[125] European Commission, *Republic of Moldova 2023 Report*, SWD(2023) 698 final, secțiunea privind libertatea de exprimare și politica audiovizuală. Comisia a constatat întârzierea implementării recomandărilor Consiliului Europei privind numirea și revocarea membrilor CA și TRM și riscul de control politic rezultat din mecanismul existent. Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_698%20Moldova%20report.pdf

[126] European Commission, *Republic of Moldova 2024 Report*, secțiunea „Public service broadcaster”. Raportul menționează preocupările privind independența și sustenabilitatea financiară a furnizorului public și necesitatea revizuirii procedurilor de numire și revocare a organului de supraveghere pentru sporirea autonomiei față de controlul politic. Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/858717b3-f8ef-4514-89fe-54a6aa15ef69_en?filename=Moldova+Report+2024.pdf

furnizorului public. Modificările legislative au redus implicarea directă a Parlamentului în desemnarea conducerii TRM și au extins utilizarea concursurilor publice, criteriile de evaluare fiind prevăzute fie direct de Cod, fie prin regulamente adoptate de instituțiile competente.[127]

În cazul CA, Codul prevede în prezent o componență de șapte membri: doi propuși de Parlament, câte unul de Președintele Republicii Moldova și de Guvern și trei propuși de organizațiile societății civile, aceștia din urmă fiind selectați prin concurs public. Concursul este organizat de comisia parlamentară de profil, iar art. 76 alin. (4²) obligă comisia să aprobe un regulament privind modul de organizare și desfășurare a concursului. Același articol stabilește criterii de evaluare care vizează, între altele, capacitatea de analiză și gândire critică, respectarea principiilor bunei guvernări, cunoașterea legislației relevante, competențele lingvistice, reputația și abilitățile de relaționare instituțională.[128]

Până la 9 octombrie 2026, în sursele publice consultate nu a fost identificată o versiune actualizată a regulamentului comisiei parlamentare de profil, adoptată după intrarea în vigoare a Legii nr. 221/2025 și raportată expres la noua redacție a art. 76 din Cod. Existența regulamentului din 2021 confirmă că procedura de concurs nu era una nouă, însă modificările legislative din 2025 au schimbat componența, numărul candidaților propuși de societatea civilă și criteriile care trebuie avute în vedere la selecție. În lipsa unei versiuni actualizate identificate public, nu poate fi confirmată îndeplinirea integrală a indicatorului referitor la regulamentele de concurs pentru această categorie de desemnări.

Pentru CS al TRM, mecanismul este mai bine conturat. Modificările legislative din 2025 au transferat competența de desemnare a membrilor de la Parlament către CA și au instituit concursul public ca modalitate de selectare. Codul stabilește criterii minime de evaluare referitoare la experiența profesională și cunoștințele relevante, capacitatea de analiză și gândire critică, angajamentul față de principiile bunei guvernări și cunoașterea legislației naționale și europene în domeniul serviciilor media audiovizuale. În aplicarea acestor prevederi, CA a aprobat, prin Decizia nr. 13 din 4 februarie 2026, Regulamentul privind modul de organizare și desfășurare a concursului de selectare a candidaților la funcția de membru al CS. Decizia a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 72–75 din 6 februarie 2026.[129][130]

Și mecanismul de selectare a directorului general al TRM a fost revizuit. Prin modificările operate în 2025, competența de desemnare a fost transferată CS și a fost instituit concursul public, cu cerințe referitoare la experiența profesională și managerială, capacitatea de conducere strategică, buna guvernare, cunoașterea domeniului audiovizual și a cadrului normativ relevant. CS a aprobat prin Decizia nr. 42 din 24 octombrie 2025 Regulamentul privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru selectarea candidatului la funcția de director general, iar prin Decizia nr. 29 din 8 iunie 2026 regulamentul a fost aprobat într-o redacție nouă.[131][132]

Evoluția este confirmată și de Raportul Comisiei Europene privind Republica Moldova pentru 2025. Comisia constată că regulile de selectare a membrilor furnizorului public și ai CA au fost revizuite și apreciază pachetul legislativ adoptat în iulie 2025 drept un pas pozitiv pentru consolidarea independenței CA și TRM.

---

[127] Parlamentul Republicii Moldova, *Legea nr. 221 din 10 iulie 2025 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018*. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/150262

[128] *Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018*, art. 76, în redacția în vigoare după modificările operate prin Legea nr. 221/2025. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/150538

[129] *Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018*, art. 43, în redacția actuală, privind componența și procedura de selectare a membrilor Consiliului de supraveghere. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/150538

[130] Consiliul Audiovizualului, *Decizia nr. 13 din 4 februarie 2026 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de organizare și desfășurare a concursului de selectare a candidaților la funcția de membru al Consiliului de supraveghere*, publicată în Monitorul Oficial nr. 72–75 din 6 februarie 2026, art. 92. Disponibil: https://monitorul.gov.md/ro/monitor/3228

[131] *Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018*, art. 47, în redacția actuală, privind desemnarea directorului general al furnizorului public național de servicii media. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/150538

[132] IP Compania „Teleradio-Moldova", Consiliul de supraveghere, *Decizia nr. 42 din 24 octombrie 2025 privind aprobarea Regulamentului concursului pentru funcția de director general*; *Decizia nr. 29 din 8 iunie 2026 privind aprobarea regulamentului în redacție nouă*. Disponibil: https://trm.md/ro/hotarari

Raportul mai arată că procedurile de numire și revocare au fost revizuite pentru a spori autonomia instituțiilor față de controlul politic.[133]

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte, cu depășirea termenului stabilit.** Mecanismele de recrutare și desemnare au fost revizuite și detaliate prin modificările legislative din 2025 și prin regulamentele adoptate ulterior pentru CS și conducerea executivă a TRM. Noile proceduri au introdus criterii mai clare de eligibilitate și evaluare și au fost aplicate în practică în 2026 prin concursuri publice, cu interviuri, punctaje și rezultate publice. Raportul Comisiei Europene pentru 2025 confirmă progresul realizat în revizuirea procedurilor de numire și în consolidarea autonomiei CA și TRM. Totuși, rezultatele principale au fost obținute după termenul prevăzut de Plan, iar în sursele publice consultate nu a fost identificată o versiune actualizată, după modificările legislative din 2025, a regulamentului comisiei parlamentare pentru selectarea candidaților la funcția de membru al CA. Aceste elemente justifică aprecierea acțiunii ca fiind realizată în mare parte.

Acțiunea 1.4.2. Punerea în practică a regulamentelor de concurs în scopul recrutării celor mai indicate persoane în componența autorităților responsabile de implementarea politicilor publice în domeniul mediatic

Acțiunea are termen de realizare 2023–2026, iar responsabilitatea este atribuită în Plan comisiei parlamentare de profil. Indicatorii stabiliți sunt „gradul de corectitudine și de transparență a concursurilor" și „calitatea persoanelor recrutate".

Aplicarea acțiunii trebuie apreciată și în raport cu modificările legislative intervenite în perioada de implementare. După modificarea CSMA în 2025, competența de selectare a membrilor CS al TRM a revenit CA, iar selectarea directorului general al furnizorului public a revenit CS. În consecință, în etapa finală de implementare a Planului, aplicarea regulamentelor de concurs nu a mai depins exclusiv de comisia parlamentară de profil.[134]

În ceea ce privește CA, în perioada evaluată au existat și desemnări care nu au presupus organizarea unui concurs public. Astfel, în aprilie 2025, candidatura lui Vasile Botnaru, propusă de o fracțiune parlamentară pentru ocuparea unei funcții devenite vacante, a fost examinată de Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media și ulterior aprobată de Parlament pentru durata restantă a mandatului. Procedura s-a desfășurat potrivit mecanismului legal aplicabil la acel moment pentru această categorie de membri și nu poate fi considerată un concurs în sensul acțiunii 1.4.2. Cazul este totuși relevant pentru delimitarea procedurilor de desemnare de cele competitive.[135]

Aplicarea noilor reguli este mai ușor de urmărit în cazul CS al TRM. În urma adoptării Regulamentului prin Decizia CA nr. 13 din 4 februarie 2026, CA a organizat concursul pentru ocuparea funcțiilor vacante din CS. Etapa interviului s-a desfășurat în ședință publică, iar informațiile privind candidații, criteriile de evaluare și punctajele acordate au fost făcute publice. Din cei patru candidați intervievați, doar Valentina Iusuphodjaev a depășit pragul minim de promovare de 7 puncte, obținând 8,47 puncte, și a fost desemnată

---

[133] European Commission, *Republic of Moldova 2025 Report*. Raportul arată că regulile pentru selectarea membrilor furnizorului public și ai Consiliului Audiovizualului au fost revizuite și constată revizuirea procedurilor de numire și revocare în vederea sporirii autonomiei față de controlul politic. Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/23fa6af0-89b3-4532-a3d9-d1638727d14c_en?filename=moldova-report-2025.pdf

[134] *Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018*, art. 43 și art. 47, în redacția modificată prin Legea nr. 221/2025. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/150538

[135] Parlamentul Republicii Moldova, *Candidatura lui Vasile Botnaru va fi propusă Parlamentului pentru funcția de membru al Consiliului Audiovizualului*, 16 aprilie 2025; *Parlament INFO, aprilie 2025*. Disponibil: https://multimedia.parlament.md/candidatura-lui-vasile-botnaru-va-fi-propusa-parlamentului-pentru-functia-de-membru-al-consiliului-audiovizualului/;
Disponibil: https://multimedia.parlament.md/wp-content/uploads/2025/05/04.-Buletin-info-Aprilie-2025-EXTERN-1.pdf

prin Decizia CA nr. 53 din 27 martie 2026. Procedura permite astfel verificarea publică atât a etapelor concursului, cât și a modului în care criteriile de evaluare au fost aplicate în raport cu fiecare candidat.[136]

Concursul fusese inițiat pentru două funcții vacante, însă un singur candidat a întrunit punctajul necesar. Pentru locul rămas vacant, CA a inițiat o nouă procedură la 1 aprilie 2026 și a prelungit ulterior termenul de depunere a dosarelor. Faptul că o funcție nu a fost ocupată în prima rundă nu indică o deficiență a procedurii. Dimpotrivă, nedesemnarea unui candidat care nu a atins pragul minim arată că criteriul de promovare a fost aplicat efectiv.[137]

În anul 2026 a fost aplicat și mecanismul de selectare a directorului general al TRM, după aprobarea noii redacții a regulamentului concursului. Registrul deciziilor CS permite urmărirea etapelor procedurii: aprobarea noii redacții a regulamentului la 8 iunie 2026, examinarea dosarelor în iulie, stabilirea interviului, examinarea unor aspecte suplimentare privind compatibilitatea candidaților în septembrie, desfășurarea interviului final și aprobarea rezultatelor la 22 septembrie, urmate de desemnarea directoarei generale la 1 octombrie 2026.[138]

Procedura pentru funcția de director general a inclus însă și unele elemente care trebuie consemnate la evaluarea transparenței. La 17 iulie 2026, CS a amânat etapa interviului după ce SIS a solicitat verificări suplimentare privind candidații. Ulterior, la 2 septembrie 2026, doi candidați au fost audiați într-o ședință desfășurată cu ușile închise, în legătură cu aspectele invocate într-un aviz al SIS; ambii au rămas în concurs.[139][140]

Etapa finală a concursului s-a desfășurat cu ușile închise. La 22 septembrie 2026, după retragerea unuia dintre candidați, trei persoane au participat la interviul final. Ecaterina Cheptanaru a obținut cel mai mare punctaj, 8,76, fiind urmată de Dorin Scobioală, cu 6,94 puncte, și a fost desemnată ulterior în funcția de director general. Rezultatele și punctajele candidaților au fost făcute publice ulterior.[141]

Indicatorul privind „calitatea persoanelor recrutate” nu poate fi redus la punctajul obținut în concurs și nici evaluat exclusiv prin performanța ulterioară, mai ales în cazul persoanelor desemnate recent. Totuși, acesta poate fi apreciat preliminar prin experiența profesională relevantă, competențele manageriale, cunoașterea domeniului și rezultatele obținute în cadrul procedurii de selecție. În cazul Valentinei Iusuphodjaev și al Ecaterinei Cheptanaru, informațiile publice confirmă existența unei experiențe profesionale relevante pentru funcțiile ocupate.

Dovezile disponibile confirmă aplicarea efectivă a regulamentelor de concurs în 2026, publicarea etapelor și a rezultatelor și utilizarea unor criterii măsurabile de evaluare. Concursul pentru CS al TRM oferă cel mai complet exemplu de aplicare transparentă a noilor reguli, inclusiv prin desfășurarea publică a

---

136 Consiliul Audiovizualului, *Decizia nr. 53 din 27 martie 2026* privind desemnarea membrei Consiliului de supraveghere; Consiliul Audiovizualului, *Raport de activitate, trimestrul I 2026*. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2026/05/D.72-Anexa-RAPORT-tr.-I-2026.pdf

137 Consiliul Audiovizualului, *Raport de activitate, trimestrul II 2026*, secțiunea privind concursul pentru funcțiile vacante din Consiliul de supraveghere al TRM. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2026/07/RAPORT-CA-trim.-II-2026.pdf

138 IP Compania „Teleradio-Moldova”, Consiliul de supraveghere, registrul deciziilor pentru anul 2026: Decizia nr. 29 din 8 iunie 2026 privind regulamentul concursului; Deciziile nr. 38–41 din iulie 2026 privind prima etapă și organizarea interviului; Deciziile nr. 48–49 din 2 septembrie 2026 privind audierea candidaților referitor la verificarea incompatibilității; Deciziile nr. 58–60 din 22 septembrie 2026 privind interviul și rezultatele concursului; Decizia nr. 61 din 1 octombrie 2026 privind desemnarea directoarei generale. Disponibil: https://trm.md/ro/hotarari

139 Centrul pentru Jurnalism Independent, Media Azi, *Concursul pentru șefia TRM, amânat. SIS cere verificări suplimentare privind candidații*, 17 iulie 2026. Disponibil: https://media-azi.md/concursul-pentru-sefia-trm-amanat-sis-cere-verificari-suplimentare-privind-candidatii/

140 Centrul pentru Jurnalism Independent, Media Azi, *Andrei Zapșa și Sergiu Sandulescu rămân în cursa pentru șefia TRM, în pofida avizului SIS*, 4 septembrie 2026. Disponibil: https://media-azi.md/andrei-zapsa-si-sergiu-sandulescu-raman-in-cursa-pentru-sefia-trm-in-pofida-avizului-sis/

141 Centrul pentru Jurnalism Independent, Media Azi, *Ecaterina Cheptanaru, aleasă la conducerea Teleradio-Moldova*, 22 septembrie 2026. Disponibil: https://media-azi.md/ecaterina-cheptanaru-aleasa-la-conducerea-teleradio-moldova/

interviului, publicarea punctajelor și aplicarea pragului minim de promovare. Concursul pentru directorul general al TRM a fost, de asemenea, finalizat pe baza unui regulament public și a unei evaluări prin punctaj, însă verificările suplimentare solicitate de SIS, audierile unor candidați din 2 septembrie și desfășurarea interviurilor finale din 22 septembrie cu ușile închise justifică o rezervă în ceea ce privește transparența integrală a tuturor etapelor procedurii.

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte.** Regulamentele de concurs au fost aplicate în practică pentru selectarea membrilor CS al TRM și a directorului general al furnizorului public, iar procedurile au inclus publicarea anunțurilor, verificarea eligibilității, interviuri, punctaje și publicarea rezultatelor. În cazul concursului pentru CS, aplicarea pragului minim a determinat neocuparea unuia dintre locuri și reluarea procedurii, ceea ce confirmă utilizarea efectivă a criteriilor stabilite. Concursul pentru directorul general a fost finalizat, însă atât audierile privind avizele SIS din 2 septembrie 2026, cât și interviurile finale din 22 septembrie 2026 s-au desfășurat cu ușile închise, fiind publicate ulterior rezultatele și punctajele candidaților. Calitatea persoanelor recrutate poate fi apreciată preliminar prin experiența și profilul profesional al acestora, dar rezultatele activității lor nu pot fi încă evaluate pe o perioadă suficientă. În aceste condiții, calificativul „realizată în mare parte" este susținut de informațiile disponibile.

Acțiunea 1.4.3. Organizarea instruirilor pentru angajații autorităților responsabile de implementarea politicilor publice în domeniul mediatic în cadrul Centrului de instruire continuă al Companiei „Teleradio-Moldova"

Acțiunea are termen de realizare 2023–2026, responsabilitatea fiind atribuită Comisiei parlamentare de profil și CSD al TRM. Indicatorii prevăzuți de Plan sunt „numărul de cursuri ținute pe an", „numărul de angajați instruiți" și „randamentul persoanelor instruite". Spre deosebire de alte activități de dezvoltare profesională, formularea acțiunii indică expres cadrul instituțional al instruirilor – Centrul de instruire continuă al TRM (CIC). CA nu este indicat drept instituție responsabilă pentru această acțiune; activitățile sale de formare sunt relevante pentru obiectivul general de consolidare a capacităților profesionale, dar nu sunt contabilizate automat drept rezultate ale acțiunii 1.4.3 în lipsa unei legături documentate cu CIC.

CIC a fost constituit în 2017 ca subdiviziune a TRM, cu scopul instruirii, calificării și perfecționării profesionale continue a salariaților companiei, dar și al transferului de experiență către alți jurnaliști din piața media. Potrivit informațiilor oficiale ale TRM, în perioada 2017–2022, CIC a intermediat și asigurat instruirea a 1.483 de participanți, angajați ai TRM și ai altor instituții media din RM. Pagina oficială prezintă Centrul drept o structură de formare continuă cu vocație mai largă decât instruirea exclusivă a personalului TRM.[142]

Rolul CIC a fost integrat ulterior și în documentele strategice ale furnizorului public. Direcțiile strategice de dezvoltare ale TRM pentru anii 2023–2028 prevăd evaluarea anuală a competențelor, îmbunătățirea performanțelor profesionale prin planuri de formare continuă, elaborarea și aprobarea regulamentului de funcționare a Centrului până în 2024, acreditarea Centrului până în 2025 și implementarea planului de formare de către CIC, cu asigurarea unui buget corespunzător.[143]

În 2023, activitatea de formare continuă a personalului TRM a fost una consistentă. Raportul conducerii consemnează organizarea a 27 de cursuri, însumând 3.259 de ore de instruire și 193 de participanți, pe teme editoriale, tehnice și manageriale. Separat, programul de studiere a limbii engleze a inclus 365 de lecții și

[142] IP Compania „Teleradio-Moldova", *Centrul de Instruire Continuă*. Pagina oficială consemnează constituirea CIC în 2017 și instruirea, în perioada 2017–2022, a 1.483 de participanți, angajați ai TRM și ai altor instituții media. Disponibil: https://trm.md/ro/cic

[143] IP Compania „Teleradio-Moldova", *Direcțiile strategice de dezvoltare pentru anii 2023–2028 și Planul de acțiuni*, obiectivele 3.3–3.6 privind evaluarea competențelor, formarea continuă, regulamentul CIC, acreditarea Centrului și implementarea planului de instruire. Disponibil: https://trm.md/files/documente/consiliulDeSupraveghere/Strategia%20si%20Planul%20de%20actiuni_23-28_TRM_modificari%20CSD.pdf

115 salariați. Activitățile au fost realizate atât cu formatori interni, cât și cu experți și organizații partenere. Aceste date răspund direct indicatorilor privind numărul cursurilor și numărul persoanelor instruite.[144]

Pentru 2024, documentele TRM confirmă continuarea instruirilor și integrarea CIC în planificarea profesională. Caietul de sarcini prevede că necesitățile de formare sunt identificate în baza planurilor individuale de dezvoltare profesională, a discuțiilor individuale și a focus-grupurilor, iar lista instruirilor este coordonată cu CIC, care stabilește perioada, durata și locul desfășurării. Pentru fiecare activitate sunt indicate participanții, obiectivele și modul de evaluare.[145]

Raportul TRM pentru primul semestru al anului 2024 consemnează 2.203 ore de instruire și 169 de participanți și include referiri la activități oferite de CIC. Documentele publicate de CSD confirmă examinarea formării continue la 11 octombrie 2024. Indexul paginii oficiale și numărul înscris în fișierul asociat prezintă o neconcordanță; referința este identificată prin dată și obiect, fără a deduce numărul actului numai din index.[146][147]

Raportul CSD pentru anul 2024 consemnează și demersurile privind acreditarea activității de instruire, inclusiv pregătirea documentației necesare și identificarea lectorilor în vederea acreditării de către ANACEC. Acest element este important deoarece arată că dezvoltarea CIC nu s-a limitat la organizarea punctuală de cursuri, ci a urmărit consolidarea cadrului instituțional și formalizarea activității de formare continuă.[148]

Raportul TRM pentru anul 2025 consemnează 1.344 de ore de instruire, 240 de angajați care au participat la cel puțin o activitate și aproximativ 560 de participări. Datele se referă la formarea profesională a companiei în ansamblu și nu pot fi atribuite integral CIC. Numărul participărilor este diferențiat de numărul persoanelor distincte.[149]

În paralel, cooperarea cu partenerii externi a completat activitatea CIC și mecanismele interne de formare. De exemplu, instruirile realizate împreună cu BBC Media Action, Consiliul Europei și alți parteneri au vizat procese editoriale, utilizarea tehnologiilor digitale, safeguarding, jurnalism mobil și management. Aceste activități contribuie la obiectivul de dezvoltare profesională, chiar dacă nu toate sunt identificate în surse drept cursuri administrate formal de CIC.

Pentru 2026, documentele de planificare continuă să includă formarea profesională ca parte a activității curente a companiei. Caietul de sarcini pentru 2026 prevede organizarea instruirilor în funcție de necesitățile identificate de subdiviziuni și de Centrul de instruire al TRM. Pagina oficială a cadrului normativ confirmă publicarea distinctă a Caietelor de sarcini și a rapoartelor anuale pentru perioada 2023–2026, ceea ce permite urmărirea continuității activităților de formare.[150]

---

144 IP Compania „Teleradio-Moldova”, *Raportul conducerii pentru anul 2023*, secțiunea privind Centrul de instruire continuă: 27 de cursuri, 3.259 de ore de instruire, 193 de participanți; programul de limba engleză – 365 de lecții și 115 salariați. Disponibil: https://trm.md/files/documente/rapoarte/Raportul%20conducerii%20pe%20anul%202023.pdf

145 IP Compania „Teleradio-Moldova”, *Caiet de sarcini pentru anul 2024*, „Planul de formare și perfecționare”: identificarea necesităților prin planuri individuale, discuții și focus-grupuri; coordonarea instruirilor cu CIC; indicarea participanților, obiectivelor și modalităților de evaluare. Disponibil: https://trm.md/files/caiet-de-sarcini/caiet-de-sarcini-2024/Caiet%20de%20Sarcini%202024%20Amendat%20de%20CSD.pdf

146 IP Compania „Teleradio-Moldova”, *Raport de activitate pentru semestrul I 2024*, secțiunile privind formarea profesională și instruirile oferite de CIC; 2.203 ore de instruire și 169 de participanți. Disponibil: https://trm.md/files/CSD-2024/decizii/RAPORT%20I%20SEMESTRU%202024%20TRM.pdf

147 IP Compania Teleradio-Moldova, document publicat privind formarea continuă a personalului, 11 octombrie 2024: https://data.trm.md/files/CSD-2024/decizii/DC%2044.PDF

148 IP Compania „Teleradio-Moldova”, *Raport privind activitatea Consiliului de supraveghere și dezvoltare pentru anul 2024*, secțiunea privind formarea continuă și pregătirea documentelor în vederea acreditării de către ANACEC. Disponibil: https://trm.md/files/documente/consiliulDeSupraveghere/Raport%20CSD%20%2B%20anexe.pdf

149 IP Compania „Teleradio-Moldova”, *Raport de activitate pentru anul 2025*, secțiunea privind formarea profesională continuă: 1.344 de ore de instruire, 240 de angajați beneficiari și aproximativ 560 de participări. Disponibil: https://data.trm.md/files/documente/rapoarte/rapoarte-de-activitate/Raport%20de%20activitate%20pentru%20anul%202025%20TRM.pdf

150 IP Compania „Teleradio-Moldova”, *Caiet de sarcini pentru anul 2026*, prevederile privind formarea profesională continuă și rolul Centrului de instruire în identificarea și organizarea activităților de dezvoltare profesională. Disponibil:

Un aspect separat îl reprezintă formarea personalului CA. Deși CA nu figurează printre instituțiile responsabile pentru realizarea acțiunii 1.4.3, rapoartele sale confirmă o activitate constantă de dezvoltare profesională: în 2023 – 32 de angajați, 21 de cursuri și 1.727 de ore de instruire; în 2024 – 33 de angajați, 31 de cursuri și 2.469 de ore; iar în 2025 – 28 de angajați, 14 cursuri interne și externe și 2.639 de ore de instruire. Aceste date sunt relevante pentru obiectivul specific 1.4 în ansamblu și confirmă dezvoltarea continuă a capacităților instituționale în domeniu, dar trebuie diferențiate de instruirile organizate prin CIC.[151]

Indicatorul privind randamentul persoanelor instruite necesită dovezi despre utilizarea competențelor și schimbările în activitatea profesională. Planificarea instruirii, feedback-ul și numărul participanților descriu organizarea și participarea, dar nu substituie integral evaluarea randamentului. Exemplele de aplicare a competențelor sunt analizate în limitele activităților pentru care există documentare.[152]

Documentele confirmă activități de formare și un mecanism instituțional în cadrul TRM. Pentru acțiunea 1.4.3 este necesară și identificarea angajaților autorităților responsabile instruiți prin CIC. Rapoartele publice nu separă consecvent acest grup de beneficiari de personalul TRM și nici toate instruirile companiei de cele administrate prin Centru. Aceste limite influențează evaluarea acțiunii, fără a infirma activitatea de formare documentată.

> **Evaluare: date insuficiente pentru evaluare.** Funcționarea formării profesionale în cadrul TRM și activități ale CIC sunt documentate. Lipsesc însă evidențe suficiente pentru numărul anual al cursurilor și al angajaților autorităților responsabile instruiți prin CIC, precum și pentru randamentul acestora. Activitatea generală de formare a companiei și instruirea personalului CA prin alte instrumente sunt consemnate separat și nu sunt atribuite automat acțiunii.

Acțiunea 1.4.4. Preluarea și implementarea practicilor avansate de gestionare a domeniului mediatic

Acțiunea are termen de realizare 2023–2026 și este atribuită CA și CSD al TRM. Indicatorii prevăzuți de Plan urmăresc numărul vizitelor de documentare, numărul rapoartelor publicate privind rezultatele acestora, cazurile de implementare a practicilor avansate și impactul implementării.

În cazul CA, unul dintre cele mai consistente procese de schimb instituțional din perioada evaluată a fost activitatea de *peer support* desfășurată cu autoritatea de reglementare din Regatul Unit, Ofcom, cu sprijinul CoE. Cooperarea a început în 2023 prin exerciții comparative, întâlniri de lucru și vizita reprezentanților Ofcom la Chișinău din 12–13 iunie 2023. Raportul CA pentru anul 2023 consemnează că discuțiile au vizat direcțiile strategice ale autorității, aspectele manageriale, monitorizarea și controlul serviciilor media audiovizuale, examinarea petițiilor, inițierea controalelor din oficiu și comunicarea cu publicul și industria. În decembrie 2023, reprezentanții CA au efectuat o vizită de lucru la Ofcom, la Londra, în cadrul aceluiași proces de susținere instituțională.[153][154]

---

https://data.trm.md/files/caiet-de-sarcini/caiet-de-sarcini-2026/Caiet%20de%20sarcini%20consolidat%202026%20cu%20Anexe.pdf

[151] Consiliul Audiovizualului, rapoartele de activitate pentru anii 2023–2025, secțiunile privind dezvoltarea profesională a personalului. CA nu este indicat drept instituție responsabilă pentru acțiunea 1.4.3; datele sunt utilizate ca element de context pentru obiectivul specific 1.4.
2023: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2024/02/ANEXE-RAPORT-CA-2023.pdf
2024: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2025/03/D.28-RAPORT-ANUAL-CA-PARLAMENT-2024-1.pdf
2025: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2026/02/RAPORT-CA-2025.pdf

[152] IP Compania „Teleradio-Moldova", *Caiet de sarcini pentru anul 2024*, „Planul de formare și perfecționare": identificarea necesităților prin planuri individuale, discuții și focus-grupuri; coordonarea instruirilor cu CIC; indicarea participanților, obiectivelor și modalităților de evaluare. Disponibil: https://trm.md/files/caiet-de-sarcini/caiet-de-sarcini-2024/Caiet%20de%20Sarcini%202024%20Amendat%20de%20CSD.pdf

[153] Consiliul Audiovizualului, *Raport de activitate pentru anul 2023*, secțiunile privind cooperarea interinstituțională și activitatea de susținere instituțională. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2024/02/Raport-de-activitate-al-CA-pentru-2023.pdf

[154] Consiliul Audiovizualului, *Raport de activitate, trimestrul IV 2023*, secțiunea privind cooperarea internațională și vizita de lucru la Ofcom. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2024/02/D.11-RAPORT-de-activitate-al-CA-in-trim.-IV-2023.pdf

Procesul a continuat în 2024 prin atelierul regional *Aligning regulatory practices for a robust media ecosystem*, organizat la Chișinău la 4–5 septembrie, cu participarea reprezentanților a zece autorități naționale de reglementare. Au fost examinate combaterea dezinformării, educația media, transparența proprietății, apropierea legislației naționale de cadrul juridic al UE, reglementarea conținutului creat de bloggeri și influenceri și utilizarea inteligenței artificiale. CoE a prezentat această reuniune drept punctul culminant al unei activități desfășurate pe parcursul a doi ani pentru consolidarea capacității instituționale a CA prin mecanismul de *peer review* realizat cu sprijinul Ofcom.[155]

Raportul CA pentru 2023 include între indicatorii proprii ai activității de susținere instituțională „numărul de recomandări din partea CoE transpuse în practică de conducerea și aparatul CA". CoE a consemnat ulterior, la încheierea proiectului în 2024, rezultate precum dezvoltarea Strategiei de educație media, elaborarea unei metodologii pentru monitorizarea discursului sexist în campaniile electorale și finalizarea exercițiului de *peer review* cu Ofcom. Aceste rezultate arată că schimbul profesional a fost însoțit și de dezvoltarea unor instrumente cu aplicabilitate practică în activitatea instituției.[156][157]

CA a menținut, de asemenea, o cooperare constantă cu rețelele și autoritățile europene de reglementare. În 2023, instituția a participat la activitățile EPRA și ERGA, a avut schimburi profesionale cu autoritatea franceză ARCOM și a beneficiat de instruiri privind practicile europene de reglementare. Aceste activități completează mecanismele formale de *peer support* și contribuie la apropierea practicilor instituționale de cele europene.[158]

În noiembrie 2025, reprezentanții CA au participat la Conferința anuală privind educația media de la Dublin și au efectuat o vizită de studiu la autoritatea irlandeză Coimisiún na Meán. Întâlnirile au vizat reglementarea serviciilor video la cerere, aplicarea Regulamentului UE privind serviciile digitale și a Regulamentului european privind libertatea mass-mediei, reglementarea platformelor digitale și transparența în mediul online. CoE a apreciat aceste schimburi ca fiind relevante pentru înțelegerea și preluarea practicilor europene în domeniul reglementării digitale.[159]

Un rezultat distinct al cooperării pentru modernizarea activității CA îl constituie modulul electronic de raportare, dezvoltat cu sprijinul CoE în 2025. Acesta permite furnizorilor și distribuitorilor de servicii media să transmită rapoartele anuale printr-o interfață securizată, cu utilizarea serviciului guvernamental MSign, și oferă CA posibilitatea gestionării și verificării centralizate a datelor. CoE arată că modulul urmărește eficientizarea și creșterea exactității procesului de colectare și administrare a informațiilor, precum și consolidarea transparenței în sectorul audiovizual.[160]

---

[155] Council of Europe Office in Chisinau, *Ten National Regulatory Authorities discussed in Chisinau key issues pertaining to media pluralism and efficient regulation*, 4–5 septembrie 2024. Disponibil: https://www.coe.int/en/web/chisinau/-/ten-national-regulatory-authorities-discussed-in-chisinau-key-issues-pertaining-to-media-pluralism-and-efficient-regulation

[156] Consiliul Audiovizualului, *Anexe la Raportul de activitate pentru anul 2023*, indicatorul privind recomandările Consiliului Europei transpuse în practica CA. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2024/02/ANEXE-RAPORT-CA-2023.pdf

[157] Council of Europe, *Council of Europe presented achievements and future support for media freedom in the Republic of Moldova*, decembrie 2024. Disponibil: https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/-/council-of-europe-presented-achievements-and-future-support-for-media-freedom-in-the-republic-of-moldova

[158] Consiliul Audiovizualului, *Raport de activitate pentru anul 2023* și *Raport de activitate, trimestrul IV 2023*, secțiunile privind cooperarea internațională, EPRA, ERGA și ARCOM.
Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2024/02/Raport-de-activitate-al-CA-pentru-2023.pdf;
Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2024/02/D.11-RAPORT-de-activitate-al-CA-in-trim.-IV-2023.pdf

[159] Council of Europe Office in Chisinau, *The Audiovisual Council of Moldova shares experiences during the Annual Media Literacy Conference in Dublin, Ireland*, 26 noiembrie 2025. Disponibil: https://www.coe.int/en/web/chisinau/-/the-audiovisual-council-of-moldova-shares-experiences-during-the-annual-media-literacy-conference-in-dublin-ireland

[160] Council of Europe Office in Chisinau, *The Council of Europe contributes to enhancing transparency in the audiovisual media sector through digitalising the reporting process for media service providers*, iulie 2025.
Disponibil: https://www.coe.int/en/web/chisinau/-/the-council-of-europe-contributes-to-enhancing-transparency-in-the-audiovisual-media-sector-through-digitalising-the-reporting-process-for-media-service-providers

În cazul TRM, cele mai clare exemple de preluare a practicilor profesionale rezultă din cooperarea cu BBC Media Action. Raportul TRM pentru anul 2024 consemnează instruiri și activități de mentorat, precum și vizita de studiu la BBC Breakfast din septembrie 2024. Ulterior, formatul emisiunii „Bună Dimineața" a fost reconceptualizat prin accentuarea componentei de *infotainment*, extinderea reportajelor live, consolidarea colaborării cu *newsroom*-ul și modificarea structurii interviurilor și reportajelor. În acest caz poate fi urmărită direct trecerea de la schimbul profesional la modificarea produsului editorial.[161]

Cooperarea TRM–BBC Media Action a continuat în 2024–2025 și a generat rezultate suplimentare. Potrivit informațiilor publicate de TRM, parteneriatul a contribuit la îmbunătățirea proceselor editoriale prin instruiri și mentorat, introducerea kiturilor de jurnalism mobil pentru producția din teren, optimizarea emisiunilor „Bună Dimineața", „Mesager" și „În Context", precum și elaborarea politicilor interne privind protecția persoanelor împotriva abuzurilor și diversitatea, echitatea și incluziunea. TRM apreciază că aceste activități au contribuit la creșterea calității știrilor, diversificarea formatelor și eficientizarea producției.[162]

Schimbul de bune practici a continuat și prin cooperarea cu European Broadcasting Union (EBU). În perioada 26–28 mai 2025, TRM a găzduit la Chișinău *EBU News Contacts Meeting*, cu participarea a peste 100 de profesioniști din aproximativ 40 de state. Reuniunea a vizat schimbul de conținut, organizarea activității redacțiilor, verificarea informațiilor, utilizarea inteligenței artificiale și cooperarea prin rețelele europene de știri. Evenimentul a oferit o platformă directă pentru schimbul și preluarea practicilor jurnalistice utilizate de furnizorii publici europeni.[163]

Un alt proces important a fost sprijinul acordat de CoE pentru actualizarea documentelor strategice ale TRM. În perioada 4–6 august 2025, experții CoE au realizat o misiune de evaluare a implementării strategiei instituționale și a necesităților furnizorului public. Recomandările au vizat digitalizarea proceselor, îmbunătățirea concepțiilor de programe și optimizarea organizării interne. CoE a precizat că actualizarea strategiei urma să contribuie la alinierea dezvoltării instituției la standardele europene și la bunele practici internaționale și naționale. În 2026, TRM a aprobat și prezentat Strategia de dezvoltare pentru perioada 2026–2030, elaborată inclusiv cu luarea în considerare a recomandărilor experților CoE. Acesta reprezintă un caz în care expertiza externă poate fi urmărită până la adoptarea unui document de planificare instituțională.[164][165]

Rapoartele de activitate ale CA și TRM, comunicatele oficiale ale instituțiilor și documentele partenerilor internaționali permit, astfel, identificarea atât a vizitelor de studiu și schimburilor profesionale, cât și a rezultatelor acestora. Sunt documentate cazuri concrete de preluare și aplicare a practicilor avansate, inclusiv dezvoltarea unor instrumente și metodologii la nivelul CA, digitalizarea raportării, modificarea unor produse editoriale ale TRM, introducerea unor instrumente noi de producție și actualizarea documentelor strategice ale furnizorului public.

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte.** Vizitele și schimburile profesionale ale CA și TRM și exemple de preluare a practicilor sunt documentate, inclusiv cooperarea cu autorități europene, BBC Media Action, EBU și CoE. Acestea susțin realizarea componentelor privind schimbul și aplicarea unor practici.

---

[161] IP Compania „Teleradio-Moldova", *Raport anual de activitate 2024*, secțiunile privind cooperarea cu BBC Media Action și reconceptualizarea emisiunii „Bună Dimineața". Disponibil: https://trm.md/files/documente/rapoarte/rapoarte-de-activitate/Raport%20anual%20TRM%202024%20%2B%20Anexe.pdf

[162] IP Compania „Teleradio-Moldova", *Teleradio-Moldova și BBC Media Action: progrese comune și priorități pentru 2026*, noiembrie 2025. Disponibil: https://trm.md/ro/comunicate-trm/teleradio-moldova-si-bbc-media-action-progrese-comune-si-prioritati-pentru-2026

[163] IP Compania „Teleradio-Moldova", *Raport de activitate pentru semestrul I 2025*, secțiunea privind *EBU News Contacts Meeting*, Chișinău, 26–28 mai 2025. Disponibil: https://trm.md/files/CSD-2025/decizii/Raport%20I%20semestru%202025.pdf

[164] Council of Europe Office in Chisinau, *The Public Broadcaster "Teleradio-Moldova" updates its Development Strategy with the support of the Council of Europe*, 8 august 2025. Disponibil: https://www.coe.int/en/web/chisinau/-/the-public-broadcaster-teleradio-moldova-updates-its-development-strategy-with-the-support-of-the-council-of-europe

[165] IP Compania „Teleradio-Moldova", documentele privind Strategia de dezvoltare pentru perioada 2026–2030 și prezentarea publică a acesteia în februarie 2026. Disponibil registrul hotărârilor: https://trm.md/ro/hotarari

> Documentarea efectelor este mai limitată decât cea a participării și a produselor, astfel încât impactul tuturor practicilor preluate nu poate fi confirmat integral.

Acțiunea 1.4.5. Elaborarea, adoptarea și implementarea transparentă a planurilor strategice de dezvoltare și a planurilor anuale operaționale

Acțiunea are termen de realizare 2023–2026, responsabilitatea fiind atribuită CA și CSD al TRM. Indicatorii prevăzuți de Plan sunt „planurile strategice de dezvoltare consultate public, adoptate și publicate" și „gradul de realizare a planurilor". Evaluarea privește, prin urmare, atât existența și accesibilitatea publică a documentelor de planificare, cât și mecanismele de monitorizare și raportare a implementării acestora.

În cazul CA, documentul strategic aplicabil la începutul perioadei era Strategia de dezvoltare a domeniului audiovizualului pentru anii 2023–2027, aprobată prin Decizia CA nr. 270 din 12 august 2022. Strategia a fost supusă dezbaterilor și consultărilor publice înainte de adoptare și a fost publicată pe pagina instituției. Documentul definește obiective, acțiuni, indicatori de monitorizare, responsabili și termene și include un Plan de acțiuni ca parte integrantă. Deși adoptarea sa precedă aprobarea Programului național de dezvoltare a mass-mediei, perioada de aplicare a Strategiei coincide în cea mai mare parte cu intervalul 2023–2026 și, prin urmare, implementarea și monitorizarea sa sunt relevante direct pentru acțiunea evaluată. Strategia are totodată un caracter sectorial, vizând dezvoltarea domeniului audiovizual în ansamblu, dar include și obiective privind consolidarea capacității instituționale a CA.[166]

Pentru fiecare dintre anii 2023, 2024, 2025 și 2026, CA a elaborat și publicat planuri anuale de acțiuni. Acestea stabilesc activități, indicatori, termene și subdiviziuni responsabile și sunt utilizate ulterior drept bază pentru raportarea trimestrială și anuală. Planul pentru anul 2025 a fost aprobat prin Decizia nr. 322 din 19 decembrie 2024, iar Planul pentru 2026 prin Decizia nr. 251 din 19 decembrie 2025. Publicarea succesivă a documentelor anuale confirmă funcționarea unui ciclu constant de planificare operațională.[167]

Implementarea Strategiei 2023–2027 a fost urmărită separat de activitatea curentă. Raportul CA pentru trimestrul IV al anului 2023 consemnează activitatea Grupului de monitorizare și evaluare a implementării Planului de acțiuni al Strategiei, care s-a întrunit în mai multe ședințe și a examinat stadiul realizării obiectivelor. Raportul indică rezultate concrete, inclusiv propuneri legislative, adoptarea unor acte normative și elaborarea unor instrumente de monitorizare. Astfel, existența Strategiei nu a rămas una formală, fiind însoțită de un mecanism de urmărire a implementării.[168]

În 2025, CA a continuat mecanismul de planificare și consultare. Raportul anual consemnează pregătirea proiectului Planului de acțiuni pentru anul următor și examinarea recomandărilor formulate de reprezentanți ai societății civile, precum și continuarea activității de monitorizare a Strategiei 2023–2027. Rapoartele trimestriale din 2026 prezintă realizările prin raportare la acțiunile și indicatorii prevăzuți în planul anual, permițând urmărirea executării documentului operațional pe parcursul anului. Aceste elemente confirmă atât caracterul public al planificării, cât și existența unui mecanism regulat de raportare asupra realizării obiectivelor.[169]

---

[166] Consiliul Audiovizualului, *Strategia de dezvoltare a domeniului audiovizualului pentru anii 2023–2027*, aprobată prin Decizia nr. 270 din 12 august 2022; documentul consemnează obiective, acțiuni, indicatori, responsabili și termene. Documentele CA confirmă că proiectul a fost supus dezbaterilor și consultărilor publice.
Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2022/09/Strategia-de-dezvoltare-a-domeniului-audiovizual-pentru-anii-2023-2027.pdf
Pagina strategiilor: https://consiliuaudiovizual.md/development-strategies/

[167] Consiliul Audiovizualului, *Planurile de acțiuni ale CA* pentru anii 2023–2026. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/activity-plans/

[168] Consiliul Audiovizualului, *Raport de activitate pentru trimestrul IV 2023*, secțiunea privind monitorizarea și evaluarea Planului de acțiuni al Strategiei 2023–2027. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2024/02/D.11-RAPORT-de-activitate-al-CA-in-trim.-IV-2023.pdf

[169] Consiliul Audiovizualului, *Raport de activitate pentru anul 2025*, secțiunile privind planificarea activității pentru 2026 și monitorizarea Strategiei 2023–2027. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2026/02/RAPORT-CA-2025.pdf

În cazul TRM, perioada evaluată a început cu elaborarea Direcțiilor strategice de dezvoltare pentru anii 2023–2028. Procesul a fost inițiat încă în 2022, iar prin Decizia CSD nr. 54 din 9 decembrie 2022 Consiliul a luat act de proiect și a solicitat prezentarea unei versiuni revizuite împreună cu Planul de acțiuni. Documentul a fost aprobat ulterior prin Decizia CSD nr. 16 din 22 martie 2023, iar la 29 martie 2023, prin Decizia nr. 19, au fost examinate amendamente la Direcțiile strategice și la Planul de acțiuni. Aceste etape arată că documentul a fost supus unei proceduri instituționale succesive de elaborare, examinare și ajustare.[170][171]

Implementarea Direcțiilor strategice a fost monitorizată în mod repetat de CSD. Prin Decizia nr. 57 din 13 decembrie 2024, Consiliul a examinat implementarea Direcțiilor strategice pentru anii 2023–2028 și a Planului de acțiuni, pe baza unei note informative prezentate de conducerea companiei. Raportul CSD pentru 2024 consemnează că obiectivele au fost realizate în bună parte și că directorului general i s-a recomandat asigurarea îndeplinirii integrale a activităților prevăzute pentru anul respectiv.[172][173]

Mai important, Raportul anual TRM pentru 2024 oferă și o măsurare cantitativă a implementării strategiei. Documentul indică faptul că, pentru perioada 2023–2024, 36,1% dintre acțiuni erau realizate integral, 34% se aflau în curs de realizare conform calendarului, 17,8% urmau să fie inițiate ulterior, 6,6% erau considerate neactuale sau necesitau reevaluare, iar 2% fuseseră realizate anticipat. Raportul calculează un indice de realizare pentru perioada 2023–2024 de 95,68% și un indice global de realizare a prevederilor strategiei 2023–2028 de 78,69%. Aceste date răspund direct indicatorului din Plan privind „gradul de realizare a planurilor”.[174]

În 2025, TRM a inițiat reevaluarea documentului strategic cu sprijinul CoE. Misiunea de experți din august 2025 a analizat nivelul de implementare a Direcțiilor strategice 2023–2028, dificultățile întâmpinate și necesitatea actualizării priorităților instituționale. Recomandările au vizat, între altele, digitalizarea proceselor, dezvoltarea concepțiilor de programe și organizarea activității. Procesul a condus la elaborarea unei noi Strategii de dezvoltare pentru perioada 2026–2030.[175]

La 30 ianuarie 2026, CS a examinat raportul de evaluare a Direcțiilor strategice 2023–2028 și a Planului de acțiuni și, prin Decizia nr. 3, a examinat concomitent noua Strategie de dezvoltare pentru perioada 2026–2030. Registrul deciziilor confirmă atât evaluarea documentului anterior, cât și adoptarea noului cadru strategic.[176]

Noua Strategie a fost prezentată public la 5 februarie 2026, în cadrul unui eveniment la care au participat reprezentanți ai instituțiilor publice, ai societății civile și ai partenerilor internaționali. Documentul pune accent pe independența editorială, jurnalismul de calitate, combaterea dezinformării, coeziunea socială, prezența digitală, modernizarea infrastructurii și dezvoltarea profesională. Reprezentanta CoE a confirmat că recomandările experților organizației au fost luate în considerare la elaborarea Strategiei. Publicarea

---

[170] IP Compania „Teleradio-Moldova”, Consiliul de supraveghere și dezvoltare, *Decizia nr. 54 din 9 decembrie 2022 despre Direcțiile strategice de dezvoltare pentru anii 2023–2028*. Disponibil: https://trm.md/files/Decizia%2054.pdf

[171] IP Compania „Teleradio-Moldova”, Consiliul de supraveghere și dezvoltare, *Decizia nr. 16 din 22 martie 2023 privind aprobarea Direcțiilor strategice de dezvoltare pentru anii 2023–2028* și *Decizia nr. 19 din 29 martie 2023 privind amendamentele la Direcțiile strategice și Planul de acțiuni*.Registrul deciziilor: https://trm.md/ro/hotarari

[172] IP Compania „Teleradio-Moldova”, CSD, *Decizia nr. 57 din 13 decembrie 2024 cu privire la implementarea Direcțiilor strategice de dezvoltare pentru anii 2023–2028 și a Planului de acțiuni*. Disponibil: https://trm.md/ro/hotarari

[173] IP Compania „Teleradio-Moldova”, *Raport privind activitatea Consiliului de supraveghere și dezvoltare pentru anul 2024*, secțiunea privind monitorizarea implementării Direcțiilor strategice. Disponibil: https://trm.md/files/documente/consiliulDe-Supraveghere/Raport%20CSD%20%2B%20anexe.pdf

[174] IP Compania „Teleradio-Moldova”, *Raport anual de activitate pentru anul 2024*, secțiunea privind gradul de realizare a Direcțiilor strategice 2023–2028 și a Planului de acțiuni. Disponibil: https://trm.md/files/documente/rapoarte/rapoarte-de-activitate/Raport%20anual%20TRM%202024%20%2B%20Anexe.pdf

[175] Council of Europe Office in Chisinau, *The Public Broadcaster “Teleradio-Moldova” updates its Development Strategy with the support of the Council of Europe*, 8 august 2025. Disponibil: https://www.coe.int/en/web/chisinau/-/the-public-broadcaster-teleradio-moldova-updates-its-development-strategy-with-the-support-of-the-council-of-europe

[176] IP Compania „Teleradio-Moldova”, Consiliul de supraveghere, *Decizia nr. 3 din 30 ianuarie 2026 privind evaluarea Direcțiilor strategice 2023–2028 și Strategia de dezvoltare pentru anii 2026–2030*. Disponibil: https://trm.md/ro/hotarari

documentului și prezentarea sa publică oferă un nivel ridicat de transparență asupra priorităților instituției. Sursele publice identificate confirmă prezentarea și accesibilitatea documentului, însă nu permit stabilirea cu aceeași precizie a existenței unei proceduri distincte de consultare publică înainte de adoptare, astfel cum este documentată în cazul Strategiei CA.[177]

Planificarea operațională este, la rândul ei, documentată. CS aprobă anual propriul plan de activitate – pentru 2026, prin Decizia nr. 1 din 9 ianuarie 2026 –, iar la 13 februarie 2026 a examinat Planul managerial de activitate al directorului general. Registrul deciziilor cuprinde și rapoartele anuale, semestriale și alte examinări periodice ale activității furnizorului public, ceea ce permite urmărirea relației dintre planificarea strategică, planificarea operațională și controlul realizării obiectivelor.[178]

Pentru ambele instituții sunt documentate atât adoptarea și publicarea documentelor strategice și operaționale, cât și mecanisme de monitorizare și raportare privind realizarea acestora. În cazul CA, Strategia 2023–2027 a fost consultată public, iar planurile anuale și rapoartele de activitate permit urmărirea implementării obiectivelor asumate. În cazul TRM, documentele strategice au fost elaborate, aprobate, evaluate și actualizate succesiv, iar raportarea include și indicatori cantitativi privind gradul de realizare. Pentru noua Strategie TRM 2026–2030 este confirmată prezentarea publică și publicarea documentului, însă sursele consultate nu documentează la fel de clar desfășurarea unei consultări publice formale înainte de adoptare.

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte.** În cazul CA sunt confirmate consultarea publică a Strategiei pentru anii 2023–2027, existența planurilor operaționale și raportarea periodică a executării acestora. În cazul TRM sunt confirmate adoptarea, publicarea și evaluarea Direcțiilor strategice 2023–2028, măsurarea gradului de realizare și aprobarea, urmată de prezentarea publică, a Strategiei 2026–2030. Planul nu definește forma consultării publice. Documentele examinate confirmă prezentarea publică a Strategiei TRM 2026–2030 la 5 februarie 2026, după examinarea ei de către CS la 30 ianuarie 2026, dar nu confirmă o procedură de consultare prealabilă adoptării (anunț, termen pentru observații, sinteza propunerilor). Verificarea surselor publice ale TRM, ale CoE și ale presei nu a identificat o asemenea procedură. Din acest motiv, componenta privind consultarea publică este considerată parțial documentată, iar progresul instituțional documentat justifică aprecierea „realizată în mare parte".

Obiectivul specific 1.5. Monitorizarea sistematică a modului de implementare a legislației din domeniu în vederea identificării gradului de executare a actelor normative și, după caz, elaborarea unor recomandări privind remedierea eventualelor consecințe negative sau intervenții corespunzătoare pe segmentele problematice

Evaluarea obiectivului specific 1.5 evidențiază dezvoltarea și utilizarea mai multor forme de monitorizare a implementării legislației relevante pentru mass-media: raportarea instituțională periodică, controlul parlamentar și evaluările ex-post, monitorizarea și intervențiile CA, supravegherea activității furnizorului public național de servicii media, precum și evaluările externe realizate de organizațiile profesionale, organizațiile societății civile și instituțiile internaționale.

Analiza acoperă anii 2023–2025 și documentele disponibile până la 9 octombrie 2026. Întrucât perioada de implementare continuă până la sfârșitul anului 2026, constatările aferente acestui an reflectă situația disponibilă la data evaluării. Raportarea pentru întregul an 2026 nu era încă scadentă.

[177] IP Compania „Teleradio-Moldova", *TRM a prezentat Strategia de dezvoltare pentru perioada 2026–2030*, 5 februarie 2026. Disponibil: https://trm.md/ro/comunicate-trm/trm-a-prezentat-strategia-de-dezvoltare-pentru-perioada-2026-2030

[178] IP Compania „Teleradio-Moldova", Consiliul de supraveghere, *Decizia nr. 1 din 9 ianuarie 2026 privind Planul de activitate pentru anul 2026* și *Decizia nr. 5 din 13 februarie 2026 privind Planul managerial de activitate al directorului general pentru anul 2026*. Disponibil: https://trm.md/ro/hotarari

Acțiunea 1.5.1. Asigurarea activității transparente și raportarea periodică a modului în care este completată și implementată legislația privind mass-media

Acțiunea prevede raportarea anuală în perioada **2023–2026**, responsabilitățile fiind atribuite comisiei parlamentare de profil, CA și CSD al TRM. Indicatorii sunt „numărul și periodicitatea rapoartelor făcute publice" și „calitatea rapoartelor". Evaluarea urmărește, prin urmare, continuitatea raportării și măsura în care documentele publicate permit verificarea modului de exercitare a atribuțiilor și de aplicare a legislației în domeniile aflate în competența instituțiilor responsabile.

Raportarea Consiliului Audiovizualului. CA a asigurat continuitatea raportării în domeniul serviciilor media audiovizuale. Raportul pentru anul 2023 documentează activitatea de reglementare, monitorizare și control, examinarea petițiilor, aplicarea sancțiunilor, intervențiile în perioada electorală, transparența proprietății și implementarea documentelor strategice. În anul 2023, CA a aplicat 371 de sancțiuni, valoarea totală a amenzilor constituind 3.140.500 lei. Aceste date documentează intensitatea activității de control, fără ca numărul sancțiunilor, luat separat, să poată constitui un indicator suficient al eficienței aplicării legislației.[179]

Pentru anul 2024, CA a raportat 355 de sancțiuni, dintre care 73 de avertizări publice, 278 de amenzi și patru suspendări ale dreptului de difuzare a publicității, valoarea amenzilor constituind 3.695.500 lei. Raportul include și informații privind examinarea raportărilor furnizorilor și distribuitorilor de servicii media, solicitarea corectării unor rapoarte necorespunzătoare, activitatea de monitorizare și control și publicarea rapoartelor aferente perioadelor electorale.[180]

Pentru anul 2025 CA a aplicat 323 de sancțiuni furnizorilor și distribuitorilor de servicii media audiovizuale: 103 avertizări publice, 215 amenzi și cinci suspendări de publicitate, valoarea totală a amenzilor fiind de 3,44 milioane lei.[181]

Aceste rapoarte permit urmărirea consecventă a activității de reglementare, monitorizare și control în domeniul audiovizual.

Raportarea furnizorului public și a structurii sale de supraveghere. TRM publică rapoarte de activitate și documente financiare, iar CSD publică decizii și rapoarte aferente exercitării atribuțiilor sale. Documentele disponibile includ raportări anuale și semestriale, permițând urmărirea activității Companiei și a măsurilor adoptate de organul de supraveghere.[182]

Un element relevant pentru calitatea raportării îl constituie Raportul CSD pentru anul 2024. Acesta consemnează desfășurarea a 33 de ședințe și adoptarea a 61 de decizii. Dintre acestea, 40 conțineau 47 de recomandări adresate conducerii Companiei: 26 erau îndeplinite integral, 11 parțial, șase se aflau în proces de realizare, două fuseseră îndeplinite cu întârziere și două rămăseseră neîndeplinite. Raportul indică, de asemenea, un grad de realizare de 90% a Planului tematic de activitate al CSD pentru anul 2024. Prezentarea distinctă a recomandărilor și a stadiului executării acestora permite o evaluare mai precisă decât simpla enumerare a ședințelor sau a deciziilor adoptate.[183]

Raportarea și controlul parlamentar. Documentele parlamentare confirmă examinarea rapoartelor anuale ale instituțiilor din domeniu și elaborarea unor rapoarte ale comisiei parlamentare de profil. În 2024,

---

[179] Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova, *Raport de activitate pentru anul 2023*. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2024/02/Raport-de-activitate-al-CA-pentru-2023.pdf

[180] Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova, *Raport de activitate pentru anul 2024*.Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2025/03/D.28-RAPORT-ANUAL-CA-PARLAMENT-2024-1.pdf

[181] Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova, *Raport de activitate pentru anul 2025*.Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/activity-reports/

[182] IP Compania „Teleradio-Moldova", *Cadrul normativ – rapoarte de activitate și documente financiare*.Disponibil: https://trm.md/ro/cadrul-legislativ

[183] Consiliul de supraveghere și dezvoltare al IP Compania „Teleradio-Moldova", *Raport privind activitatea CSD pentru anul 2024*. Disponibil: https://trm.md/files/documente/consiliulDeSupraveghere/Raport%20CSD%20%2B%20anexe.pdf

Raportul de activitate al CA pentru anul 2023 a fost examinat de Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media și ulterior în plenul Parlamentului, fiind adoptată Hotărârea Parlamentului nr. 75/2024. În aceeași perioadă, Comisia a examinat și Raportul CSD al TRM pentru anul 2023, iar Parlamentul a adoptat Hotărârea nr. 93/2024.[184][185]

Monitorizarea parlamentară este completată de mecanismul evaluărilor ex-post. În 2024 a fost realizată evaluarea ex-post juridică a Legii nr. 62/2022 cu privire la publicitate, care a urmărit inclusiv verificarea adoptării actelor normative necesare executării legii și identificarea dificultăților juridice în aplicarea acesteia.[186]

În 2025, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului a efectuat și evaluarea ex-post juridică a Legii nr. 30/2013 cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației. Raportul urmărește verificarea adoptării actelor normative necesare organizării executării și implementării legii și examinează dificultățile constatate în aplicarea acesteia. Aceste evaluări demonstrează monitorizarea unor componente ale cadrului normativ relevant pentru mass-media care depășesc activitatea curentă de supraveghere a serviciilor media audiovizuale.[187]

Pentru perioada evaluată sunt astfel documentate forme constante de raportare privind aplicarea legislației în domeniile aflate în competența instituțiilor responsabile. CA a publicat anual rapoarte detaliate privind activitatea de reglementare, monitorizare și control în domeniul audiovizualului. TRM și CSD au publicat rapoarte anuale și intermediare, iar raportarea CSD include și evidența recomandărilor formulate și a gradului de executare a acestora. La nivel parlamentar, examinarea rapoartelor anuale ale instituțiilor din domeniu a fost completată de evaluări ex-post juridice ale unor acte normative relevante.

Rapoartele instituționale și evaluările ex-post oferă informații despre segmente distincte ale legislației media. Sunt examinate periodicitatea, conținutul și măsurile rezultate, fără a impune un format unic ori un raport sectorial suplimentar față de cerințele Planului.

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte.** Publicarea periodică a rapoartelor CA, TRM și CSD și examinarea unor rezultate la nivel parlamentar sunt documentate. Aceste rapoarte pot servi indicatorilor Planului în măsura în care conținutul lor privește implementarea legislației. Rezervele privesc acoperirea neuniformă a obligațiilor analizate și documentarea rezultatelor și a măsurilor ulterioare. Nu se impune retroactiv existența unui singur raport sectorial sau a unui format exclusiv dedicat Programului.

Acțiunea 1.5.2. Elaborarea și aplicarea unui mecanism intern eficient de monitorizare sistematică a modului în care este implementată legislația privind mass-media și intervenții corespunzătoare în funcție de rezultatele monitorizării

Acțiunea are termen de realizare 2023–2026, responsabilitățile fiind atribuite comisiei parlamentare de profil, CA și CSD al TRM. Indicatorii vizează existența metodologiilor adoptate și publicate, funcționarea structurilor de monitorizare, numărul și periodicitatea rapoartelor de monitorizare și intervențiile întreprinse

[184] Parlamentul Republicii Moldova, dosarul parlamentar privind Raportul de activitate al Consiliului Audiovizualului pentru anul 2023. Disponibil: https://old.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6937/language/ro-RO/Default.aspx

[185] Parlamentul Republicii Moldova, dosarul parlamentar privind Raportul Consiliului de supraveghere și dezvoltare al IP Compania „Teleradio-Moldova" pentru anul 2023. Disponibil:https://old.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6956/language/ro-RO/Default.aspx

[186] Parlamentul Republicii Moldova, Secretariatul Parlamentului, *Raport de evaluare ex-post juridică a Legii nr. 62/2022 cu privire la publicitate*, 2024. Disponibil: https://old.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=Vk0du1kUiyw%3D&language=ro-RO&tabid=289

[187] Parlamentul Republicii Moldova, Secretariatul Parlamentului, Direcția generală juridică, *Raport de evaluare ex-post juridică a Legii nr. 30/2013 cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației*, 2025. Disponibil: https://parlament.md/content/SPRM2025/DJ/Raport%20de%20evaluare%20ex-post%20juridica%20Legea%20nr.%2030.2013%20cu%20privire%20la%20protectia%20copiilor%20impotriva%20impactului%20negativ%20al%20informatiei.pdf

pe segmentele problematice. Evaluarea privește, prin urmare, atât existența și aplicarea efectivă a mecanismelor, cât și măsura în care rezultatele monitorizării sunt urmate de intervenții și de remedierea deficiențelor constatate.

Mecanismul de monitorizare al Consiliului Audiovizualului. În perioada evaluată, CA a dezvoltat baza metodologică și capacitatea instituțională necesare monitorizării sistematice a domeniului audiovizual. În anul 2023 au fost aprobate Metodologia de monitorizare a discursului care incită la ură în conținuturile media audiovizuale, prin Decizia nr. 160 din 26 mai 2023, și Metodologia privind constatarea și evaluarea cazurilor de dezinformare în conținuturile audiovizuale, prin Decizia nr. 285 din 15 septembrie 2023. În același an au fost elaborate și supuse consultării publice metodologii privind monitorizarea pluralismului audiovizual intern și extern și evaluarea riscurilor de apariție a situațiilor dominante în formarea opiniei publice.[188]

Instrumentarul de evaluare a fost completat și prin aprobarea, prin Ordinul președintei CA nr. 29A din 26 septembrie 2023, a *Chestionarului furnizorilor de servicii media audiovizuale*, utilizat pentru colectarea sistematică a informațiilor relevante pentru evaluarea domeniului audiovizual.[189]

Dezvoltarea metodologică a fost însoțită de consolidarea capacității tehnice de monitorizare. Raportul CA pentru 2023 consemnează dezvoltarea unui soft specializat bazat pe tehnologii de inteligență artificială, destinat transcrierii și traducerii conținuturilor, identificării vorbitorilor și subiectelor și generării datelor necesare procesului de monitorizare și control. CA dispune totodată de o structură specializată de monitorizare și control al serviciilor media audiovizuale, ceea ce conferă mecanismului un caracter instituțional și permanent.[190]

Instrumentele metodologice au fost utilizate în activitatea curentă de control. Rapoartele anuale și trimestriale ale CA documentează monitorizări tematice și electorale, controale inițiate din oficiu sau în urma petițiilor și sesizărilor, examinarea raportărilor furnizorilor și distribuitorilor și adoptarea unor decizii de sancționare sau a altor măsuri prevăzute de legislație. Monitorizările electorale au fost realizate periodic, iar rezultatele au fost făcute publice și examinate în ședințele Consiliului.[191]

În cazul CA este astfel documentată existența unui circuit funcțional de la monitorizare și constatarea unei posibile încălcări la examinarea acesteia și, după caz, adoptarea unei măsuri de intervenție. Numărul controalelor și al sancțiunilor nu constituie însă, separat, o măsură suficientă a eficienței mecanismului. Pentru aprecierea efectelor acestuia este relevantă și conformarea ulterioară a furnizorilor, repetarea încălcărilor, executarea măsurilor dispuse și, după caz, rezultatul contestării deciziilor CA.

Mecanismele interne de monitorizare și supraveghere din cadrul TRM. În cazul furnizorului public, monitorizarea este realizată prin mai multe instrumente instituționale complementare. CSD examinează activitatea Companiei, adoptă decizii și recomandări, solicită rapoarte și note informative și urmărește executarea măsurilor dispuse.[192]

Raportul CSD pentru anul 2024 include o evidență distinctă a executării recomandărilor adresate conducerii Companiei. Din cele 47 de recomandări formulate, 26 erau realizate integral, 11 parțial, șase se aflau în

---

[188] Consiliul Audiovizualului, *Raport de activitate pentru anul 2023* și anexele aferente, inclusiv informațiile privind metodologiile adoptate și elaborate în anul 2023.Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2024/02/Raport-de-activitate-al-CA-pentru-2023.pdf

[189] Consiliul Audiovizualului, *Raport de activitate pentru trimestrul IV 2023*, informația privind Ordinul nr. 29A din 26 septembrie 2023 și Chestionarul furnizorilor de servicii media audiovizuale. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2024/02/D.11-RAPORT-de-activitate-al-CA-in-trim.-IV-2023.pdf

[190] Consiliul Audiovizualului, *Raport de activitate pentru anul 2023*, secțiunea privind consolidarea capacității tehnice de monitorizare. Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2024/02/Raport-de-activitate-al-CA-pentru-2023.pdf

[191] Consiliul Audiovizualului, rapoarte de activitate și monitorizare.Raport 2024: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2025/03/D.28-RAPORT-ANUAL-CA-PARLAMENT-2024-1.pdf Disponibil:https://consiliuaudiovizual.md/

[192] IP Compania „Teleradio-Moldova”, Consiliul de supraveghere și dezvoltare, registrul deciziilor.Disponibil:https://trm.md/ro/hotarari.

curs de realizare, două fuseseră executate cu întârziere, iar două rămăseseră neîndeplinite. Această evidență oferă un indicator direct asupra funcționării mecanismului și permite identificarea situațiilor în care intervențiile CSD nu sunt executate integral sau în termen.[193]

În anul 2025, mecanismul de supraveghere a inclus și monitorizarea conținuturilor editoriale. Prin Decizia nr. 33 din 15 august 2025, CSD a aprobat Raportul de monitorizare a respectării echilibrului politic și a pluralismului mediatic în emisiunile de dialog politic „În context", „Scaner", „Bună seara" și „Pe față", pentru perioada 1 ianuarie–30 aprilie 2025. Examinarea unui asemenea raport demonstrează utilizarea monitorizării tematice pentru verificarea unor obligații legate de pluralism și echilibru în cadrul serviciilor furnizorului public.[194]

În anul 2026, registrul deciziilor CS confirmă continuarea monitorizărilor tematice și a urmăririi măsurilor dispuse, inclusiv prin examinarea unor aspecte privind pluralismul de opinii, activitatea serviciilor editoriale, implementarea recomandărilor Curții de Conturi și standardele de bună guvernanță. Aceste documente confirmă continuitatea mecanismului și după încheierea ciclului de raportare pentru 2025.[195]

Un instrument intern distinct îl reprezintă SO, care publică rapoarte de activitate și realizează monitorizări privind respectarea standardelor editoriale și profesionale. Sunt disponibile rapoarte pentru anul 2024, pentru anul 2025 și pentru primul semestru al anului 2026. Activitatea Serviciului include analiza conținuturilor, formularea de recomandări către redacții și intervenții privind echilibrul opiniilor, diversitatea surselor, informarea corectă și respectarea standardelor jurnalistice.[196]

Activitatea Ombudsmanului și monitorizările CSD au însă obiecte parțial distincte. Monitorizarea eticii și a calității editoriale nu poate fi echivalată automat cu verificarea tuturor obligațiilor legale ale furnizorului public. Documentele analizate indică totuși existența mai multor mecanisme interne prin care sunt identificate deficiențele, formulate recomandări și urmărită punerea acestora în aplicare.

Mecanismul parlamentar de monitorizare a executării legislației. Pentru componenta parlamentară, principalul instrument sistematic identificat îl constituie mecanismul de evaluare ex-post a actelor normative. Parlamentul realizează evaluări ex-post juridice și de impact pe baza planurilor anuale aprobate, mecanismul fiind utilizat și în perioada evaluată. Continuitatea acestuia este confirmată și prin aprobarea, în martie 2026, a Planului de evaluare ex-post a actelor normative pentru anul 2026.[197][198]

În 2024 a fost realizată evaluarea ex-post juridică a Legii nr. 62/2022 cu privire la publicitate. Evaluarea a verificat, între altele, adoptarea actelor normative necesare executării legii și a identificat dificultăți în aplicarea unor prevederi ale acesteia. Printre aspectele analizate s-au numărat mecanismul mesajelor de interes public și alte componente ale cadrului de implementare. Constatările trebuie raportate la situația existentă la momentul evaluării, întrucât unele soluții legislative au fost ulterior modificate.[199]

---

193 Consiliul de supraveghere și dezvoltare al IP Compania „Teleradio-Moldova", *Raport privind activitatea CSD pentru anul 2024*. Disponibil:https://trm.md/files/documente/consiliulDeSupraveghere/Raport%20CSD%20%2B%20anexe.pdf

194 IP Compania „Teleradio-Moldova", CSD, Decizia nr. 33 din 15 august 2025 privind aprobarea Raportului de monitorizare a respectării echilibrului politic și pluralismului mediatic în emisiunile de dialog politic. Disponibil:https://trm.md/ro/hotarari.

195 IP Compania „Teleradio-Moldova", Consiliul de supraveghere și dezvoltare, registrul deciziilor.Disponibil: https://trm.md/ro/hotarari

196 IP Compania „Teleradio-Moldova", Serviciul Media al Ombudsmanului, rapoarte de activitate. Disponibil:https://trm.md/ro/ombudsman-rapoarte

197 Parlamentul Republicii Moldova, evaluarea ex-post a actelor normative.Disponibil:https://parlament.md/Date%281584958740000%29/evaluarea-ex-post-juridic-a-actelor-normative.nspx
Evaluări ex-post de impact:https://www.parlament.md/structure/committees/legalissues/evaluarea-ex-post-de-impact-a-actelor-normative.nspx

198 Parlamentul Republicii Moldova, „Planul de evaluare ex-post a actelor normative pentru anul 2026 a fost aprobat", martie 2006. Disponibil: https://multimedia.parlament.md/planul-de-evaluare-ex-post-a-actelor-normative-pentru-anul-2026-a-fost-aprobat/

199 Parlamentul Republicii Moldova, Secretariatul Parlamentului, *Raport de evaluare ex-post juridică a Legii nr. 62/2022 cu privire la publicitate*, 2024. Disponibil: https://old.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=Vk0du1kUiyw%3D&language=ro-RO&tabid=289

În 2025, evaluarea ex-post juridică a Legii nr. 30/2013 cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației a verificat organizarea executării dispozițiilor legii și existența actelor normative necesare implementării. Raportul a constatat realizarea majorității măsurilor examinate, dar a identificat și deficiențe privind adaptarea cadrului la evoluția mediului digital, coordonarea instituțională și capacitățile tehnice. Documentul formulează recomandări și propune examinarea acestora de către comisia parlamentară competentă și, după caz, utilizarea unor instrumente suplimentare de control parlamentar.[200]

Aceste evaluări confirmă existența unui mecanism instituțional de verificare a executării unor acte normative și de formulare a recomandărilor de remediere. Mecanismul are însă un caracter selectiv, deoarece evaluările ex-post vizează actele incluse în planurile anuale și nu constituie o monitorizare continuă a întregului cadru legislativ relevant pentru mass-media.

Pentru perioada evaluată sunt documentate mecanisme distincte de monitorizare la nivelul celor trei instituții responsabile. În cazul CA, acestea includ metodologii și instrumente specializate, capacități instituționale și tehnice, precum și o practică constantă de monitorizare și intervenție. În cadrul TRM/CSD funcționează mecanisme de supraveghere, monitorizare tematică, urmărire a recomandărilor și control editorial intern, inclusiv prin activitatea SO. La nivel parlamentar, evaluările ex-post constituie un instrument de verificare a modului de aplicare a unor acte normative și de formulare a recomandărilor pentru remedierea deficiențelor constatate.

În ceea ce privește eficiența mecanismelor, sursele disponibile confirmă că acestea sunt funcționale și generează intervenții concrete – constatări, recomandări, măsuri de remediere, sancțiuni și, după caz, propuneri de modificare a cadrului normativ. Există și exemple de urmărire a rezultatelor, în special în cazul CSD, unde stadiul executării recomandărilor este documentat distinct. Totuși, efectele intervențiilor nu sunt urmărite cu aceeași regularitate pentru toate mecanismele analizate. Mecanismele pot fi, prin urmare, apreciate ca funcționale și ca producând rezultate concrete, însă sursele disponibile nu permit demonstrarea integrală a eficienței lor pentru toate componentele acțiunii.

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte.** În perioada 2023–2026 au fost elaborate și aplicate metodologii, structuri și instrumente de monitorizare, au fost realizate monitorizări și evaluări și au fost formulate intervenții în funcție de problemele identificate. În cazul CA, mecanismul este cel mai bine formalizat și documentat, prin metodologii specializate, instrumente de evaluare, capacitate instituțională și tehnică și monitorizări periodice. În cazul TRM și CSD sunt documentate monitorizări tematice, mecanisme de urmărire a recomandărilor și intervenții editoriale interne, iar la nivel parlamentar evaluările ex-post oferă un instrument de verificare a executării unor acte normative relevante. Rezerva pentru aprecierea realizării integrale privește eficiența mecanismelor: deși intervențiile sunt documentate, urmărirea sistematică a rezultatelor acestora nu este demonstrată în aceeași măsură pentru toate componentele acțiunii. Din acest motiv, acțiunea este apreciată ca realizată în mare parte.

Acțiunea 1.5.3. Monitorizarea externă sistematică a implementării legislației privind mass-media

Acțiunea are termen de realizare 2023–2026, responsabilitățile fiind atribuite comisiei parlamentare de profil și asociațiilor profesionale din domeniul mass-media. Indicatorii prevăzuți de Plan vizează periodicitatea și relevanța rapoartelor externe, recomandările formulate și reacția autorităților, inclusiv aplicarea corespunzătoare a recomandărilor. Evaluarea urmărește, prin urmare, nu doar existența studiilor și rapoartelor externe, ci și continuitatea monitorizării, acoperirea principalelor componente ale cadrului normativ și măsura în care constatările și recomandările au fost valorificate ulterior.

---

[200] Parlamentul Republicii Moldova, Secretariatul Parlamentului, Direcția generală juridică, *Raport de evaluare ex-post juridică a Legii nr. 30/2013 cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației*, 2025. Disponibil:https://parlament.md/content/SPRM2025/DJ/Raport%20de%20evaluare%20ex-post%20juridica%20Legea%20nr.%2030.2013%20cu%20privire%20la%20protectia%20copiilor%20impotriva%20impactului%20negativ%20al%20informatiei.pdf

În perioada evaluată este documentată o activitate externă de monitorizare constantă și diversificată, realizată de principalele organizații profesionale și organizații ale societății civile active în domeniul mass-media. Monitorizările au vizat atât funcționarea autorității de reglementare și aplicarea legislației audiovizuale, cât și situația generală a libertății presei, pluralismul, accesul la informațiile de interes public, siguranța jurnaliștilor, drepturile digitale, regimul măsurilor restrictive aplicate instituțiilor media și respectarea standardelor profesionale. Caracterul sistematic al monitorizării rezultă din existența mai multor serii de rapoarte și evaluări repetate pe parcursul perioadei 2023–2026.

APEL a monitorizat succesiv activitatea CA în alegerile locale generale din 2023, alegerile prezidențiale și referendumul constituțional din 2024 și alegerile parlamentare din 2025. Evaluarea din 2023 a constatat, în ansamblu, conformitatea activității CA cu noul cadru electoral și a evidențiat, între altele, elaborarea rapoartelor săptămânale privind reflectarea alegerilor de către furnizorii de servicii media. Pentru scrutinul din 2024, APEL a constatat o îmbunătățire față de anul precedent, inclusiv prin aplicarea unei metodologii noi și prin creșterea calității rapoartelor de monitorizare.[201][202]

Raportul APEL privind alegerile parlamentare din 2025 permite și o comparație longitudinală. Indicele de calitate al activității CA a crescut de la 33,16 puncte în 2023 la 33,95 în 2024 și 34,60 în 2025, rezultatul din 2025 fiind încadrat în categoria „bine”. Raportul a identificat, în același timp, aspecte care necesitau îmbunătățire, inclusiv interpretarea și aplicarea unor norme electorale, notificarea furnizorilor, metodologia de apreciere a unor conținuturi și argumentarea pozițiilor în procesul decizional. Seria de trei monitorizări permite astfel atât evaluarea periodică a activității CA, cât și urmărirea în timp a evoluției practicilor instituționale.[203]

APEL a extins monitorizarea și dincolo de ciclurile electorale. Studiul „Pluralismul audiovizual extern în Republica Moldova”, care evaluează situația din 2024 prin raportare la protecția fundamentală, pluralitatea pieței, independența politică și incluziunea socială, a indicat un scor general de 1,98 puncte, corespunzător unui nivel general scăzut de risc. Evaluarea a evidențiat însă diferențe între dimensiuni: protecția fundamentală și independența politică au fost apreciate la nivel de risc scăzut, în timp ce pluralitatea pieței și incluziunea socială au fost încadrate la nivel de risc mediu. Raportul arată astfel că existența unui cadru juridic în general adecvat nu exclude deficiențe de aplicare și riscuri structurale persistente.[204]

În completarea acestei evaluări, APEL a publicat în ianuarie 2026 și un studiu de evaluare statistică și structurală a pieței audiovizuale pentru anul 2025, realizat la solicitarea CA, pe baza datelor colectate de la FSM. Studiul analizează structura pieței, veniturile, proprietatea, distribuția și alte caracteristici relevante ale sectorului, oferind o bază suplimentară pentru evaluarea evoluției și riscurilor structurale ale domeniului audiovizual. Raportul de activitate APEL pentru perioada 2022–2025 confirmă, de asemenea, continuitatea monitorizărilor electorale, a analizelor privind pluralismul și a activităților metodologice desfășurate în această perioadă.[205][206]

---

[201] APEL, „Raport APEL de monitorizare: Activitatea CA în alegerile locale din 2023, conformă cu cerințele noii legislații electorale”, 19 decembrie 2023. Disponibil:https://apel.md/raport-apel-activitatea-ca-in-alegerile-locale-din-2023-conforma-cu-cerintele-noii-legislatii-electorale/

[202] APEL, „Activitatea CA în alegerile și referendumul din 2024, conformă cu cerințele legislației și mai bună decât la alegerile din 2023”, 29 noiembrie 2024. Disponibil:https://apel.md/raport-apel-activitatea-ca-in-alegerile-referendumul-din-2024-conforma-cu-cerintele-legislatiei-si-mai-buna-decat-la-alegerile-din-2023/

[203] APEL, raportul privind activitatea CA în alegerile parlamentare din 2025. Disponibil:https://apel.md/raport-apel-activitatea-ca-in-alegerile-din-2025-indica-o-tendinta-de-consolidare-institutionala/

[204] APEL, *Pluralismul audiovizual extern în Republica Moldova*, evaluarea anului 2024. Disponibil: https://apel.md/pluralismul-audiovizual-extern-in-rep-moldova-in-2024/

[205] APEL, *Studiul de evaluare statistică și structurală a pieței audiovizuale din Republica Moldova – 2025*. Disponibil:https://apel.md/apel-a-publicat-studiul-de-evaluare-statistica-si-structurala-a-pietei-audiovizuale-din-republica-moldova-2025/

[206] APEL, *Raport de activitate 2022–2025*. Disponibil:https://apel.md/wp-content/uploads/2025/10/Raport-de-activitate-APEL-2022-2025.pdf

CJI a asigurat o altă linie constantă de monitorizare prin Indicele privind Situația Presei, elaborat anual. Indicii aferenți anilor 2023, 2024 și 2025 analizează cadrul legislativ și de reglementare, mediul politic și economic, siguranța jurnaliștilor, accesul la informație și condițiile generale de funcționare a instituțiilor media. Pentru anul 2024, situația presei a fost evaluată cu 31,6 puncte, în scădere față de 2023, iar pentru 2025 punctajul a crescut la 32,4, fără ca această creștere să schimbe calificarea generală: presa a rămas într-o situație caracterizată prin „probleme grave". Caracterul anual al indicelui permite diferențierea între adoptarea unor îmbunătățiri legislative și efectele lor efective asupra mediului jurnalistic.[207][208]

În 2025, CJI a analizat distinct mecanismele de suspendare și revocare a licențelor furnizorilor de servicii media audiovizuale, inclusiv măsurile adoptate în perioada stării de urgență și mecanismele aplicate ulterior în contextul controlului investițiilor. Studiul examinează efectele acestor intervenții asupra libertății presei și formulează recomandări privind claritatea și previzibilitatea normelor, motivarea măsurilor, proporționalitatea acestora și existența unui control judecătoresc efectiv. Importanța acestei analize rezultă din faptul că monitorizarea nu privește doar existența legislației, ci și consecințele modului în care aceasta este aplicată.[209]

Raportul alternativ CJI „Statul de drept și libertatea presei în Republica Moldova", publicat la 29 iulie 2026, completează această perspectivă prin analiza evoluțiilor din 2025 și prima jumătate a anului 2026. Documentul examinează cadrul juridic și instituțional, siguranța jurnaliștilor, acțiunile judiciare de tip SLAPP, accesul la informațiile de interes public și măsurile de suspendare sau blocare a unor servicii și resurse media. Raportul formulează 27 de recomandări și constată persistența unor diferențe între progresele legislative și aplicarea efectivă a normelor, inclusiv în ceea ce privește transparența măsurilor restrictive și durata procedurilor judiciare.[210]

Monitorizarea externă a acoperit și mediul online. Studiul CJI „*Drepturile digitale în Republica Moldova: oportunități și responsabilități în vreme de război hibrid*", publicat în 2023, analizează intervențiile normative și administrative cu impact asupra libertății de exprimare online și subliniază necesitatea unor garanții clare de legalitate, necesitate, proporționalitate și transparență pentru măsurile restrictive. Freedom House a examinat separat practicile privind blocarea site-urilor și eliminarea conținutului, semnalând preocupări privind transparența și garanțiile procedurale aplicabile unor asemenea măsuri. Aceste analize extind monitorizarea externă asupra unei componente a spațiului informațional care nu este acoperită integral de mecanismele tradiționale de reglementare audiovizuală.[211]

O altă componentă importantă a monitorizării externe a vizat aplicarea legislației privind accesul la informațiile de interes public. Freedom House a evaluat în 2024 noul cadru și practica instituțională printr-un indice de 70 de puncte din 100, alcătuit din 34/40 pentru cadrul legislativ, 18/30 pentru transparența proactivă și 18/30 pentru accesul la informație în baza solicitărilor. Raportul a identificat îmbunătățiri față de evaluarea precedentă, dar și diferențe între instituțiile centrale și locale, răspunsuri incomplete și cazuri de

---

[207] Centrul pentru Jurnalism Independent, *Indicele privind Situația Presei din Republica Moldova în anul 2023*.Disponibil: https://cji.md/indicele-privind-situatia-presei-din-republica-moldova-in-anul-2023/

CJI, *Indicele privind Situația Presei din Republica Moldova în anul 2024*.Disponibil:https://cji.md/indicele-privind-situatia-presei-din-republica-moldova-in-anul-2024/

CJI, *Indicele privind Situația Presei din Republica Moldova în anul 2025*. Disponibil:https://cji.md/indicele-privind-situatia-presei-lansat-de-cji-mass-media-s-a-confruntat-cu-probleme-grave-si-in-anul-2025/

[208] CJI, *Indicele privind Situația Presei din Republica Moldova în anul 2024*.Disponibil:https://cji.md/indicele-privind-situatia-presei-din-republica-moldova-in-anul-2024/

CJI, *Indicele privind Situația Presei din Republica Moldova în anul 2025*. Disponibil:https://cji.md/indicele-privind-situatia-presei-lansat-de-cji-mass-media-s-a-confruntat-cu-probleme-grave-si-in-anul-2025/

[209] CJI, raport privind mecanismele de suspendare și revocare a licențelor posturilor de radio și TV, 2025. Disponibil:https://cji.md/cji-a-lansat-un-raport-privind-mecanismele-de-suspendare-si-revocare-a-licentelor-posturilor-de-radio-si-tv/

[210] CJI, *Statul de drept și libertatea presei în Republica Moldova. Raport alternativ 2026*, 29 iulie 2026. Disponibil: https://cji.md/statul-de-drept-si-libertatea-presei-in-republica-moldova-raportul-alternativ-2026-lansat-de-cji/

[211] CJI, *Drepturile digitale în Republica Moldova: oportunități și responsabilități în vreme de război hibrid*, 2023. Disponibil: https://cji.md/wp-content/uploads/2023/12/Digital_Rights_Report_IJC_2023_upd.pdf

nesoluționare a cererilor. Rezultatele trebuie interpretate în limitele eșantionului și metodologiei utilizate, fără a fi confundate cu statisticile administrative privind totalitatea cererilor de acces.[212]

În același an, Access Info Europe și Asociația „Juriștii pentru Drepturile Omului" au realizat o analiză juridică a Legii nr. 148/2023 prin raportare la Convenția de la Tromsø și standardele internaționale privind libertatea informației. Legea a acumulat 211 puncte din 300, analiza identificând, între altele, probleme privind raportul cu legislația specială, existența unor excepții absolute, aplicarea testului de interes public și mecanismele de supraveghere. Studiul are caracterul unei evaluări juridice a cadrului normativ și completează monitorizările privind aplicarea practică a legii.[213]

API a furnizat o serie suplimentară de monitorizare sistematică privind siguranța jurnaliștilor. Rapoartele realizate în cooperare cu Justice for Journalists au documentat 43 de atacuri sau amenințări în 2023, 66 în 2024 și 97 în 2025. Creșterea numărului de incidente pe parcursul perioadei evaluate indică deteriorarea acestui segment, în special prin amplificarea hărțuirii, intimidării și atacurilor din mediul online. Utilizarea aceleiași metodologii în rapoarte succesive face această serie relevantă pentru aprecierea evoluției efective a condițiilor de siguranță ale jurnaliștilor.[214]

Monitorizarea API a inclus și conținutul editorial. În 2024–2025, organizația a aplicat o metodologie de monitorizare a diversității și incluziunii în mass-media, analizând modul în care instituțiile media reflectă grupurile vulnerabile și respectă standardele profesionale și drepturile omului. Această monitorizare nu privește direct executarea tuturor obligațiilor legale, dar oferă informații relevante privind efectele cadrului profesional și normativ asupra practicii editoriale.[215]

O formă importantă de monitorizare colectivă și de urmărire anuală a problemelor sectorului o reprezintă Forumul Mass-Media, organizat de Consiliul de Presă în parteneriat cu API, CJI și APEL. Rezoluțiile Forumului din 2023, 2024 și 2025 identifică anual problemele majore ale sectorului și formulează solicitări concrete către Parlament, Guvern, CA, CEC, organele de drept și alte instituții. Continuitatea acestor documente este deosebit de relevantă pentru indicatorul privind reacția autorităților, deoarece rezoluțiile ulterioare revin asupra recomandărilor din anii precedenți.

Rezoluția Forumului din 2023 constata că majoritatea recomandărilor ediției precedente fuseseră realizate sau se aflau în proces de realizare. Rezoluția din 2024 consemnează că o parte dintre recomandările Forumului 2023 adresate autorităților au fost realizate, indicând ca exemple instituirea unui mecanism de susținere a distribuției presei tipărite, consultările CEC și CA urmate de ajustări ale cadrului electoral, utilizarea unei noi metodologii de monitorizare de către CA și reacția CC la solicitările privind transparența pieței de publicitate. În același timp, documentul apreciază că noile reglementări privind publicitatea, accesul la informațiile de interes public, Fondul de subvenționare a mass-mediei și Codul electoral nu produseseră încă toate efectele așteptate.[216][217]

---

[212] Freedom House, *Freedom of Information Index: Measuring Transparency of Public Institutions in Moldova 2024*.Disponibil: https://freedomhouse.org/sites/default/files/2024-11/Moldova_FOII_report_2024_Eng_FINAL.pdf

[213] Access Info Europe/Asociația „Juriștii pentru Drepturile Omului", analiza Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, 2024.Disponibil:https://www.lhr.md/ro/2024/11/analiza-si-recomandarile-privind-legea-accesului-la-informatii-de-interes-public-republica-moldova/

[214] API/Justice for Journalists, raport privind atacurile asupra jurnaliștilor în anul 2023.Disponibil:https://www.api.md/ro/raport-privind-atacurile-asupra-jurnalistilor-in-anul-2023-prevaleaza-amenintarile-online/

API/Justice for Journalists, raport privind atacurile asupra jurnaliștilor în anul 2024.Disponibil:https://www.api.md/ro/atacurile-asupra-jurnalistilor-in-anul-2024-prevaleaza-amenintarile-online-si-intimidarea/

API/Justice for Journalists, raport privind atacurile asupra colaboratorilor media în anul 2025. Disponibil:https://www.api.md/ro/in-2025-numarul-atacurilor-asupra-jurnalistilor-a-crescut-cu-47-/

[215] API, monitorizarea diversității și incluziunii în mass-media. Disponibil:https://www.api.md/ro/monitorizarea-diversitatii-in-media-intre-respectul-pentru-drepturile-omului-si-senzationalism/

[216] Consiliul de Presă/API/CJI/APEL, *Rezoluția Forumului Mass-Media 2023*. Disponibil:https://www.consiliuldepresa.md/ro/news/view/rezoluia-forumului-mass-media-din-republica-moldova-2023

[217] Consiliul de Presă/API/CJI/APEL, *Rezoluția Forumului Mass-Media 2024*.Disponibil: https://consiliuldepresa.md/ro/news/view/rezolutia-forumului-mass-media-din-republica-moldova-2024

Rezoluția Forumului Mass-Media 2025 oferă o dovadă suplimentară de urmărire a recomandărilor și a intervențiilor autorităților. Documentul consemnează modificarea în 2025 a Codului serviciilor media audiovizuale, aplicarea pentru al doilea an consecutiv a mecanismului de susținere a distribuției presei tipărite, finanțarea unor proiecte jurnalistice prin Fondul de subvenționare a mass-mediei, ajustări ale cadrului electoral rezultate din cooperarea dintre autorități și comunitatea media și funcționarea Centrului de consultanță pentru furnizorii de servicii media. Totodată, Forumul indică probleme pentru care efectele intervențiilor legislative sau instituționale rămâneau insuficiente și formulează solicitări suplimentare. Succesiunea anuală a acestor rezoluții oferă una dintre cele mai clare dovezi că recomandările externe au fost cel puțin parțial urmărite în timp și corelate cu reacțiile instituțiilor publice.[218]

Monitorizarea colectivă este completată de Memoriile privind libertatea presei, elaborate de organizațiile neguvernamentale de media. Memoriul pentru perioada 3 mai 2024–3 mai 2025 constată menținerea unor probleme serioase în activitatea presei, iar documentul pentru 3 mai 2025–3 mai 2026 evidențiază deteriorarea siguranței jurnaliștilor, amplificarea hărțuirii online și insuficiența mecanismelor de protecție, concomitent cu unele evoluții legislative și instituționale pozitive.[219]

Sursele naționale sunt completate de evaluări internaționale independente. Rapoartele OSCE/ODIHR privind alegerile prezidențiale și referendumul constituțional din 2024 și alegerile parlamentare din 2025 au inclus analiza mediului media și au formulat recomandări privind cadrul electoral, accesul concurenților la mass-media, independența editorială și mediul informațional. Aceste rapoarte sunt relevante ca surse externe de verificare a modului în care cadrul normativ funcționează în perioade electorale.[220]

Raportul Comisiei Europene privind RM pentru 2025 oferă, la rândul său, un reper extern asupra evoluției cadrului media. Acesta consemnează progrese în anumite componente ale cadrului legislativ și instituțional, concomitent cu preocupări persistente privind sustenabilitatea presei independente, transparența și concentrarea proprietății și reglementarea spațiului online. Aceste evaluări internaționale nu substituie monitorizarea realizată de asociațiile profesionale prevăzute în Plan, dar confirmă și nuanțează constatările rezultate din monitorizarea națională.[221]

În ansamblu, perioada 2023–2026 este caracterizată de o monitorizare externă sistematică, repetată și tematic diversificată. Sunt documentate serii anuale sau succesive de evaluări privind activitatea CA, situația generală a presei, siguranța jurnaliștilor și problemele identificate de comunitatea media, precum și studii tematice privind pluralismul, structura pieței audiovizuale, accesul la informație, drepturile digitale și aplicarea măsurilor restrictive. Monitorizările formulează recomandări concrete și, în mai multe cazuri, documentele ulterioare permit identificarea reacției autorităților și a unor măsuri adoptate ca răspuns la problemele semnalate.

Aplicarea recomandărilor este însă documentată mai puțin uniform decât producerea rapoartelor și formularea acestora. Rezoluțiile succesive ale Forumului Mass-Media oferă exemple clare de urmărire a recomandărilor din anii precedenți, iar cooperarea CA–APEL, ajustările cadrului electoral, instituirea unor mecanisme de sprijin pentru presă și unele modificări legislative demonstrează reacții concrete ale autorităților. Totuși, pentru ansamblul studiilor și rapoartelor analizate nu există o evidență unică și sistematică, recomandare cu recomandare, care să indice răspunsul autorității competente, măsura adoptată, termenul

---

[218] Consiliul de Presă/API/CJI/APEL, *Rezoluția Forumului Mass-Media 2025*. Disponibil:https://consiliuldepresa.md/noutati/rezolutia-forumului-mass-media-din-republica-moldova-2025

[219] Organizațiile neguvernamentale de media, *Memoriu privind libertatea presei în Republica Moldova, 3 mai 2024–3 mai 2025*. Disponibil: https://www.api.md/ro/memoriu-privind-libertatea-presei-in-republica-moldova-3-mai-2024-3-mai-2025/

Organizațiile neguvernamentale de media, *Memoriu privind libertatea presei în Republica Moldova, 3 mai 2025–3 mai 2026*. Disponibil: https://www.api.md/ro/memoriu-privind-libertatea-presei-in-republica-moldova-3-mai-2025-3-mai-2026/

[220] OSCE/ODIHR, *Moldova, Presidential Election and Constitutional Referendum 2024 – Final Report*.Disponibil: https://odihr.osce.org/odihr/elections/moldova/588014

OSCE/ODIHR, *Moldova Parliamentary Elections 2025 – Final Report*.Disponibil: https://odihr.osce.org/news/odihr/662254

[221] Comisia Europeană, *Moldova Report 2025*. Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/moldova-report-2025_en

de executare și rezultatul obținut. Persistența unor probleme identificate în mai mulți ani consecutivi – în special siguranța jurnaliștilor, anumite dificultăți privind accesul la informație și garanțiile aplicabile măsurilor restrictive – confirmă că formularea repetată a recomandărilor nu echivalează automat cu implementarea lor efectivă.

Evaluare: acțiune realizată în mare parte. În perioada evaluată a existat o monitorizare externă sistematică și substanțială a implementării legislației și a condițiilor de funcționare a mass-mediei, susținută de serii periodice de rapoarte și studii tematice realizate de principalele asociații profesionale și organizații ale societății civile. Monitorizările au acoperit principalele segmente ale domeniului, au identificat probleme și au formulat recomandări concrete, iar pentru o parte dintre acestea sunt documentate reacții ale autorităților și măsuri ulterioare. Rezerva pentru aprecierea realizării integrale privește indicatorul referitor la aplicarea recomandărilor: deși există exemple consistente de valorificare a monitorizărilor externe, urmărirea implementării recomandărilor nu este documentată sistematic și complet pentru întregul ansamblu al evaluărilor identificate. Din acest motiv, acțiunea este apreciată ca realizată în mare parte.

Concluzii privind obiectivul general 1

Rezultate esențiale. Obiectivul general 1 cuprinde 17 acțiuni: 13 realizate în mare parte, una parțial și trei cu date insuficiente pentru evaluare. Nicio acțiune nu este încadrată ca realizată integral sau nerealizată. Principalele rezultate sunt modificarea și armonizarea progresivă a Codului serviciilor media audiovizuale cu legislația UE, revizuirea legislației privind publicitatea și a Legii nr. 54/2003, adoptarea în 2026 a Legii privind mass-media, dezvoltarea cadrului normativ secundar și a metodologiilor CA, revizuirea și aplicarea mecanismelor de concurs pentru conducerea TRM, precum și consolidarea mecanismelor de raportare și monitorizare instituțională. Rezervele privind consultarea Strategiei TRM, realizarea tuturor indicatorilor de control și documentarea efectelor aplicării noilor reglementări și mecanisme sunt prezentate la acțiunile corespunzătoare.

Restanțe și probleme persistente. Reformele legislative de amploare au fost finalizate în principal în 2025–2026, după termenele stabilite pentru mai multe acțiuni din Plan, iar legea privind mass-media, adoptată în 2026, nu intrase încă în vigoare la data de referință. Cadrul normativ secundar aplicabil presei scrise și online a fost dezvoltat în anumite domenii, însă adoptarea noii legi privind mass-media presupune elaborarea și aplicarea unor reglementări suplimentare. Controlul parlamentar este documentat pentru mai multe cicluri de raportare, dar informațiile disponibile nu permit reconstituirea completă a tuturor audierilor relevante și a măsurilor întreprinse în urma acestora. Raportarea privind implementarea legislației este mai bine dezvoltată pentru audiovizual decât pentru celelalte segmente, iar documentele disponibile oferă informații cu grade diferite de detaliere privind aplicarea legislației și rezultatele intervențiilor instituționale. Urmărirea implementării recomandărilor monitorizărilor externe este documentată pentru anumite intervenții, fără a exista o evidență sistematică a aplicării tuturor recomandărilor formulate.

Resurse. Documentele disponibile nu oferă costuri comparabile pentru toate acțiunile obiectivului general 1. Existența unor reglementări, instrumente de monitorizare și mecanisme instituționale confirmă utilizarea de resurse, dar nu demonstrează singură suficiența sau eficiența acestora. O apreciere financiară completă necesită corelarea resurselor alocate și executate cu rezultatele fiecărei acțiuni.

Sustenabilitatea. Adoptarea legislației și a reglementărilor interne ale CA și TRM oferă o bază juridică și instituțională pentru continuarea reformelor. Menținerea și consolidarea rezultatelor depind însă de aplicarea efectivă a noilor prevederi, de dezvoltarea cadrului normativ secundar, de capacitatea instituțiilor responsabile de a exercita atribuțiile stabilite și de asigurarea resurselor necesare. Un rol important revine monitorizării rezultatelor, urmăririi recomandărilor formulate și cooperării continue cu organizațiile profesionale și societatea civilă.

Contribuția Programului. Rezultatele documentate corespund, în mare parte, direcțiilor de intervenție stabilite prin Program. Realizarea acestora a fost influențată și de procesul de aderare la UE, de activitatea instituțiilor responsabile, de implicarea organizațiilor profesionale și de proiectele de asistență externă. Documentele examinate permit identificarea unor rezultate care pot fi asociate implementării Programului, însă nu oferă suficiente elemente pentru atribuirea tuturor evoluțiilor exclusiv acestuia sau pentru confirmarea unei coordonări complete a intervențiilor.

4.2. Cadrul juridico-economic și sustenabilitatea mass-mediei

Secțiunea examinează realizarea obiectivului general 2 al Programului național de dezvoltare a mass-mediei pentru anii 2023–2026, care cuprinde 4 obiective specifice de atins prin realizarea a 12 acțiuni: 5 – la obiectivul specific 2.1; câte 2 – la obiectivul specific 2.2 și 2.3 și 3 – la obiectivul specific 2.4.

Obiectivele specifice vizează ajustarea cadrului juridico-economic național, inclusiv a legislației cu privire la ajutorul de stat; asigurarea implementării corespunzătoare a legislației care să încurajeze concurența loială în domeniul mediatic; un control parlamentar și monitorizări sistematice a modului în care este pusă în practică legislația în domeniu.

Evaluarea urmărește, în consecință, raportul dintre acțiunea programată, indicatorul de rezultat, termenul stabilit, măsurile efectiv întreprinse și efectele observabile ale acestora.

Obiectivul specific 2.1. Ajustarea cadrului juridico-economic național astfel încât să se asigure o activitate economică eficientă a instituțiilor mass-media

Acțiunea 2.1.1. Elaborarea și adoptarea modificărilor la legislație, care să prevadă, cel puțin: un Registru al instituțiilor mass-media; transparența regimului de proprietate al instituțiilor mass-media; transparența surselor de finanțare a instituțiilor mass-media.

Acțiunea urmărea scopul ca în perioada 2023–2024 să fie elaborat, consultat public și adoptat de Parlament un proiect de modificare a cadrului normativ, având drept responsabili Comisia parlamentară de profil și asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic.

În context, precizăm că Legea nr. 50 din 12 aprilie 2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-media, publicată în Monitorul Oficial din 2 mai al aceluiași an, în Articolul 14. *Criteriile de eligibilitate a instituțiilor mass-media solicitante de subvenții,* prevede:

(2) Instituția mass-media care participă la un concurs pentru alocarea subvențiilor din Fond își desfășoară activitatea în mod transparent, prin publicarea de rapoarte anuale pe pagina sa web oficială, care conțin, cel puțin:

b) declarația financiară, care va include raportul financiar pentru ultimul an de activitate, întocmit potrivit standardelor contabile;

c) informația privind sursele de finanțare, inclusiv privind mijloacele financiare și/sau materiale obținute, precum și datele privind folosirea acestor mijloace, inclusiv cheltuielile generale și cheltuielile administrative.

Legea nr. 195 din 24-08-2026 privind mass-media, publicată în Monitorul Oficial pe 23-09-2026, are două articole consacrate aspectelor vizate – Articolul 13. *Transparența proprietății și a finanțării furnizorilor de servicii mass-media* și Articolul 14. *Registrul transparenței proprietății și a finanțării furnizorilor de servicii mass-media*.

Codul Nr. 174 din 08-11-2018 al Serviciilor Media Audiovizuale, publicat în Monitorul Oficial pe 12-12-2018, de asemenea, conține mai multe prevederi, inclusiv: un articol separat – Articolul 28. *Regimul juridic al proprietății furnizorilor de servicii media*; Articolul 75. *Atribuțiile Consiliului Audiovizualului*, alin. (4) lit. j) ține și actualizează registrul furnizorilor de servicii media, al furnizorilor serviciilor de platformă de partajare a materialelor video și al distribuitorilor de servicii media; alin. (5) Consiliul Audiovizualului asigură transparența: a) proprietății și finanțării furnizorilor de servicii media aflați în jurisdicția Republicii Moldova, prin publicarea pe pagina sa web oficială a rapoartelor anuale de activitate ale furnizorilor de servicii media, precum și a propriilor rapoarte și a oricărei informații actualizate referitoare la regimul juridic al proprietății furnizorilor de servicii media.

Toate actele normative la care facem referință au fost elaborate, consultate public cu implicarea Comisiei parlamentare de profil și a asociațiilor de profesioniști din domeniul media. În acest scop, Comisia parlamentară, în 2022 a creat un Grup consultativ de experți, din care fac parte reprezentanți ai ONG-urilor active de media (CJI, API, APEL, Media & Human Rights etc.).

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte.** Sunt documentate intervenții privind transparența proprietății și finanțării în audiovizual și condițiile de acces la Fondul pentru subvenționare. Legea nr. 195/2026 extinde cadrul general și prevede un registru al transparenței, însă a fost adoptată după termenul 2023–2024 și va intra în vigoare ulterior datei de referință. Adoptarea noului cadru este un rezultat legislativ; funcționarea registrului și conformarea furnizorilor se evaluează după instituirea și aplicarea mecanismului.

Acțiunea 2.1.2. Analiza modului de aplicare a Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, în aspectele ce vizează domeniul mediatic.

Indicatorul de monitorizare urma să stabilească dacă în anul 2024 analiza a fost efectuată, iar responsabilii de realizarea acțiunii – Comisia parlamentară de profil și AGEPI.

AGEPI a analizat în mod repetat și detaliat impactul și modul de aplicare a Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, inclusiv prin prisma provocărilor specifice din domeniul mediatic și digital. Ca urmare a monitorizării aplicării legii și a consultărilor cu actorii din piață (inclusiv FSM, platformele online și organizațiile de management colectiv), AGEPI a elaborat și promovat recent un amplu proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 230/2022. Acest proiect vizează consolidarea cadrului normativ pentru a răspunde realităților din spațiul mediatic actual, principalele aspecte vizate în raport cu mediul mediatic fiind:

- Clarificarea procedurilor de negociere și colectare: a fost evaluat modul în care actori media (posturi TV, radio, publicații online) achită remunerațiile către Organizațiile de Management Colectiv (OMC). Noile modificări propun reguli mai transparente pentru stabilirea tarifelor și colectarea fondurilor, reducând litigiile dintre FSM și deținătorii de drepturi.
- Adaptarea la mediul digital: AGEPI a analizat extinderea peisajului mediatic dincolo de televiziunea și radioul clasic. Modificările legislative transpun aspecte importante din directive europene cheie (cum ar fi Directiva (UE) 2019/789), adaptând regulile de retransmisie și distribuție pentru serviciile digitale și platformele online.222
- Corelarea cu noua legislație mass-media: evaluarea AGEPI coincide cu reformele largi din sectorul media din RM, asigurând o mai bună protecție a conținutului jurnalistic și editorial împotriva preluării abuzive, facilitând totodată accesul publicului la informație în limite legale.

În septembrie 2026 proiectul de modificare a Legii nr. 230/2022 a fost consultat public și supus procedurilor guvernamentale. Aceste etape sunt examinate distinct de eventuala adoptare parlamentară. Pentru acțiunea 2.1.2, indicatorul este efectuarea analizei aplicării legii, nu adoptarea proiectului rezultat.[223][224]

Realizarea acțiunii era prevăzută pentru anul 2024.

AGEPI a început analiza aplicării Legii nr. 230/2022 și a problemelor practice apărute în piață (inclusiv în sectorul media și al OMC) în anul 2023, continuând acest proces de monitorizare și revizuire pe parcursul anilor 2024, 2025 și 2026.

---

222 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0789: Directiva (UE) 2019/789 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 de stabilire a normelor privind exercitarea dreptului de autor și a drepturilor conexe, aplicabile anumitor transmisii online ale organismelor de radiodifuziune și anumitor retransmisii ale programelor de televiziune și radio și de modificare a Directivei 93/83/CEE a Consiliului

223 https://www.justice.gov.md/ro/content/proiectul-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr-2302022-privind-dreptul-de-autor-si-drepturile

224 https://gov.md/sites/default/files/media/documents/sedinte-de-guvern/2026-09/901-MJ-AGEPI-2026.pdf

Nota de fundamentare și proiectul guvernamental din septembrie 2026 prezintă probleme de aplicare și soluții privind dreptul de autor și drepturile conexe. Aceste documente sunt utilizate ca dovezi ale analizei efectuate. Ele nu stabilesc, prin simpla lor publicare în 2026, data finalizării tuturor analizelor aferente termenului din 2024.[225]

> **Evaluare: acțiune realizată integral la data de referință.** Documentele privind modificarea Legii nr. 230/2022 conțin analiza unor probleme de aplicare relevante pentru domeniul mediatic și digital și propun soluții normative. Indicatorul „analiza efectuată" este astfel susținut documentar. Respectarea termenului din 2024 nu poate fi confirmată integral numai din documentele finalizate ulterior; adoptarea proiectului rezultat nu constituie o condiție suplimentară pentru această acțiune.

Acțiunea 2.1.3. Inițierea și organizarea unor programe de master pentru formarea profesională continuă (de perfecționare, specializare, recalificare) a cadrelor de manageri media

Indicatorii de monitorizare urmau să evalueze numărul de programe de master și de formare profesională continuă în managementul media autorizate/acreditate; numărul de programe ajustate, precum și numărul de manageri media pregătiți/instruiți și angajați. De realizarea acțiunii, începând cu anul 2023, responsabili erau Ministerul Educației și Cercetării (MEC); Ministerul Culturii; instituțiile cu facultăți/centre de instruire de profil; asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic și Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC).

În perioada de referință MEC, Universitatea de Stat (USM) și ANACEC au asigurat acreditarea și funcționarea programelor de master destinate formării managerilor media în RM.

La nivel național funcționează două programe de master principale dedicate acestui domeniu:

- La USM este documentat programul de master „Managementul instituției media". Planul de învățământ publicat descrie oferta de formare; un document mai vechi nu stabilește singur numărul actual al studenților, al absolvenților ori statutul acreditării la data de referință. Estimările derivate din mărimea presupusă a grupelor nu sunt utilizate ca rezultate ale Programului.[226]
- Pentru ULIM sunt disponibile documente ministeriale privind programul de master de profil și informații instituționale despre ofertă. Confirmarea acreditării, a duratei și a denumirii exacte trebuie raportată la ordinul și anexele aferente programului, fără extrapolare la alte programe sau promoții.[227]

Informațiile promoționale despre program pot descrie oferta, dar nu confirmă numărul persoanelor înscrise, instruite sau angajate. În lipsa evidențelor instituționale, nu este estimat un număr anual de masteranzi.[228]

Managerii media pot apela, de asemenea, la programe de nișă, programe conexe de masterat, cum ar fi Managementul Proiectelor sau Digital Business Management din cadrul Academiei de Studii Economice din RM.[229][230]

Studenții din RM pot și studiază în străinătate la programe de master în management media și jurnalism, însă numărul lor este restrâns deoarece „Managementul Media" este o specializare nișată. Aceste studii pot fi accesate prin intermediul burselor internaționale de excelență și al mobilităților academice europene, precum bursele Erasmus Mundus Joint Masters (EMJM), obținând finanțare integrală pentru programe de masterat de top desfășurate în consorții de universități europene. Programe, precum Erasmus Mundus in Journalism, Media and Globalisation (Mundus Journalism), includ module de management și leadership

---

225 https://gov.md/sites/default/files/media/documents/sedinte-de-guvern/2026-09/901-MJ-AGEPI-2026.pdf
226 https://usm.md/wp-content/uploads/Managementul-institutiei-media.pdf
227 https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_ulim_master_-_jurnalism_si_comunicare_2.pdf
228 https://ro.educations.com/institutions/free-international-university-of-moldova/master-in-management-media-marketing-online-si-comunicare-de-afaceri
229 https://ase.md/files/studii/plan/master/MP_IF.pdf
230 https://ase.md/files/studii/plan/master/DBM_IF.pdf

media în universități din Danemarca, Țările de Jos, Germania sau Regatul Unit. Oricum, tinerii din Moldova se orientează preponderent către universități din România care deține circa 40% din fluxul total de studenți moldoveni peste hotare, urmată de Germania, Suedia, Țările de Jos și Austria. Universități de prestigiu din aceste țări oferă masterate dedicate industriei media în limba engleză (ex: Media and Communication Management).[231]

Jurnaliști și managerii media în devenire din RM au beneficiat de burse profesionale sau academice finanțate de organizații internaționale, cum ar fi bursa Chevening în Marea Britanie, bursele DAAD în Germania sau finanțări din partea SIDA – Suedia, destinate dezvoltării capacității manageriale a presei independente din regiune.

Sectorul formării profesionale continue (FPC) non-masterat pentru manageri media este asigurat prin parteneriate strategice între MEC, organizații media neguvernamentale și instituții postuniversitare de profil.

Spre deosebire de masterat, aceste programe au un caracter aplicat, durează între 2 și 6 luni (6 – 20 credite), sunt structurate pe credite profesionale de formare a adulților și oferă certificări oficiale recunoscute de stat.

Astfel un curs postuniversitar de FPC „Media Management" oferă Școala de Jurnalism din Moldova. Este cel mai specializat program non-masterat din țară. Are o durată de 6 luni (180 de ore academice) și include 6 module axate exclusiv pe managementul redacțiilor, monetizare, marketing media și transformare digitală. Promoțiile din ultimii doi ani de studii au întrunit grupe a câte 16 editori-șefi, manageri și directori de instituții media.[232][233]

Module de FPC „Management și Leadership Educațional/Instituțional", aprobate de MEC, sunt organizate prin intermediul Centrului de Resurse pentru Formare Continuă al USM și al Centrului de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă". Ele oferă cursuri de management de 20 de credite profesionale cu module specifice pentru purtători de cuvânt, manageri ai publicațiilor de specialitate, coordonatori de proiecte educaționale media și directori ai instituțiilor publice de presă sau comunitare, cu certificarea oficială necesară pentru funcțiile de conducere. Segmentul de comunicatori, administratori de subdiviziuni media și manageri din sectorul audiovizualului public înregistrează în jur de 15–20 de cursanți anual.[234][235]

Cursuri intensive de management digital și sustenabilitate economică (managementul crizelor, atragerea de fonduri, managementul resurselor umane în redacții) au fost și continuă să fie oferite, mai ales, managerilor de ziare locale, portaluri web și posturi de radio/TV din regiuni de către ONG-uri de media, inclusiv API și CJI. Ciclurile de training-uri regionale și naționale acoperă, de regulă, anual grupe a câte 20–30 de beneficiari. Cursurile sunt de scurtă durată (2-5 zile).

În cadrul TRM, funcționează CIC constituit în anul 2017. Este un centru de formare de nișă corporativă și instituțională. Nu oferă cursuri de management de afaceri media sau antreprenoriat. El funcționează ca un centru de formare practică și management aplicat în audiovizual. Organizează training-uri axate pe managementul producției media, managementul calității editoriale și politici de securitate instituțională. De remarcat cursurile intensive precum „Managementul de calitate în producția TV/Radio" sau sesiuni aplicate de „Safeguarding Policy", realizate în parteneriat cu BBC Media Action în ultimii ani.[236][237]

Programele de masterat în domeniul managementului media, inclusiv la USM și ULIM au fost actualizate și aliniate la cerințele contemporane ale pieței digitale, incluzând discipline precum inteligența artificială în producție, marketing digital și managementul platformelor online. Planurile de învățământ și curricula

[231] https://logos-pres.md/noutati/studii-in-strainatate-unde-pleaca-abiturientii-din-moldova-in-2026/
[232] https://drive.google.com/file/d/1130up-NwHsnv4xmDCDVQsEOLdqzAW8jb/view
[233] https://scoaladejurnalism.md/ro/students
[234] https://crfc.usm.md/
[235] https://cfcl.upsc.md/
[236] https://trm.md/ro/cic
[237] https://trm.md/en/comunicate-trm/trm-implements-safeguarding-policy-in-partnership-with-bbc-media-action

la nivel național și instituțional au trecut prin procese de reevaluare, acreditare și reautorizare, introducând module adaptate noilor realități tehnologice și media. În 2025 a fost adoptat noul Plan-cadru pentru studii superioare de licență, master și integrate, aprobat de MEC, a reconfigurat standardele de organizare a studiilor de masterat.[238]

Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților, a fost actualizat printr-o Hotărâre de Guvern în 2024 și reglementează codurile și titulaturile programelor de master profesional, inclusiv cel de Managementul instituției media.

Regulamentele instituționale și ordinele ministeriale oferă cadrul organizării studiilor. Actualizarea fiecărui program și ciclul său de autorizare sau acreditare se verifică prin documentele aferente programului; nu se presupune că toate regulamentele sunt revizuite anual.

> **Evaluare: date insuficiente pentru evaluare.** Existența unor oferte de master și a unor activități de formare pentru managerii media este documentată. Sursele disponibile nu permit însă verificarea comparabilă a programelor autorizate/acreditate și ajustate în perioada evaluată, a managerilor pregătiți și a absolvenților angajați. Programele existente anterior sunt prezentate ca situație inițială, iar ajustările documentate sunt consemnate ca progres distinct.

Acțiunea 2.1.4. Soluționarea problemei spațiilor nefolosite de redacții în Complexul „Casa Presei" și în Casa Radio.

Evaluarea realizării acțiunii este făcută prin prisma indicatorilor de monitorizare – calitatea și impactul soluțiilor identificate de Cancelaria de Stat, Agenția Proprietății Publice, CSD al TRM și comisia parlamentară de profil pe toată perioada desfășurării Programului.

Subiectul spațiilor și al managementului imobilelor din Complexul „Casa Presei" revine periodic în atenția publică. Ultima dată – în luna mai 2026, când Cancelaria de Stat și Guvernul au pus în discuție planurile de renovare a imobilului, anunțând inițial necesitatea relocării chiriașilor, inclusiv a celor 9 redacții care au mai rămas în clădirea respectivă. Autoritățile anunțau că după renovarea birourilor de la Casa Presei prioritate vor avea instituțiile statului.[239]

Intenția autorităților a generat critici și din partea redacțiilor, și din partea ONG-urilor de media. Organizațiile mass-media semnalau cu îngrijorare intenția de a înceta unilateral raporturile contractuale cu redacțiile instituțiilor mass-media care închiriază spații în imobilul „Casa Presei" și cereau Guvernului, Cancelariei de Stat și Ministerului Culturii să intervină de urgență pentru a preveni evacuarea redacțiilor fără identificarea unor soluții alternative viabile, asigurând continuitatea activității instituțiilor media locatare în acest imobil.[240]

În urma criticilor care invocau riscul de blocare a activității, autoritățile, după aproape trei săptămâni de incertitudine, au precizat că instituțiile media nu vor fi evacuate forțat pe perioada lucrărilor, iar activitatea acestora va continua în același imobil și după finalizarea renovării.[241]

Pentru Casa Presei sunt relevante soluțiile comunicate și aplicate în raport cu redacțiile beneficiare, inclusiv continuitatea locațiunii și eventualele alternative. Intențiile privind utilizarea ulterioară a imobilului nu sunt prezentate ca repartizări deja efectuate.

Cu referire la Casa Radio, la nivelul CSD al TRM, deciziile luate în perioada 2023–2026 vizând clădirile și activele excedentare (inclusiv complexul Casa Radio din str. Mioriței 1) au urmat două direcții juridice și

238 https://mec.gov.md/sites/default/files/plan-cadru_2025.pdf
239 https://tv8.md/2026/05/14/video-institutiile-media-evacuate-din-casa-presei-guvernul-vrea-spatiile-dupa-renovare/302456
240 https://cji.md/apel-catre-autoritatile-statului-sa-intervina-pentru-a-preveni-evacuarea-redactiilor-care-inchiriaza-oficii-in-incinta-casei-presei/
241 https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10244137708873178&set=p.10244137708873178&type=3

administrative clare: darea în locațiune temporară a spațiilor neutilizate pentru reducerea costurilor de întreținere și proiectul noului sediu.

Darea în locațiune temporară a spațiilor neutilizate are loc în temeiul Regulamentului cu privire la darea în locațiune a activelor neutilizate ale Instituției Publice Compania „Teleradio-Moldova" aprobat inițial încă în anul 2019. CSD aprobă contractele de locațiune, actul reprezentând instrumentul legal prin care CSD validează deciziile Comisiei pentru negocieri directe a activelor neutilizate din cadrul TRM. Prin aceste decizii, cuantumul chiriilor se racordează la normativele stabilite anual de Legea bugetului de stat, obligând locatarii să acopere integral serviciile comunale și costurile de întreținere pentru suprafețele folosite.[242][243]

Toate contractele se încheie cu titlu oneros (contra plată), pe perioade determinate și fără drept de privatizare.[244]

Prin decizia nr. 1 din 4 ianuarie 2024, CSD a aprobat Planul tematic de activitate pentru anul 2024. Documentul stabilea agenda strategică și prioritățile de control ale CSD, acoperind direct managementul structural și patrimonial al instituției. Planul tematic includea monitorizarea acțiunilor comisiilor interne (inclusiv a grupurilor de lucru pentru infrastructură) privind gestionarea clădirilor deținute de TRM.[245]

În perioada 2023–2024, TRM a demarat un concurs public de soluții arhitecturale pentru construcția unui nou sediu și valorificarea/înstrăinarea treptată a clădirilor și terenurilor neutilizate sau excedentare din complexul existent (inclusiv zona Casa Radio), proces derulat în paralel cu reparații capitale interne ale unor studiouri și birouri. Proiectul de construcție a noului sediu reprezintă cea mai importantă inițiativă de reabilitare a infrastructurii FSM public din ultimele decenii.

În baza deciziilor CSD, a fost mandatat grupul de lucru responsabil de organizarea Concursului de soluții arhitecturale pentru proiectarea și construirea noului sediu unificat al TRM. Concursul internațional a fost lansat oficial la 29 decembrie 2023. Scopul principal a fost obținerea unor idei și îmbunătățiri de design exterior și reamenajare pentru un teren de 2,5 hectare situat în perimetrul actual al postului public de televiziune Moldova 1. În competiție s-au înscris opt companii de profil. Concursul a fost finalizat în luna mai 2024 când juriul de specialitate a desemnat oficial drept câștigător conceptul propus de biroul de arhitectură Arhistrat-Deco SRL. Proiectul a fost apreciat pentru abordare inovatoare, sustenabilă și adaptată cerințelor tehnologice moderne din televiziune și radio. Conceptul final a fost prezentat public inclusiv în cadrul Forumului Internațional de Arhitectură de la Chișinău. După desemnarea oficială a proiectului câștigător, urma ca deciziile din 2025–2026 să vizeze contractarea lucrărilor propriu-zise de construcție și procedurile de casare sau conservare a vechilor blocuri neutilizate din Casa Radio. TRM a semnat un contract extins pentru realizarea documentației tehnice detaliate în valoare de circa 5,4 milioane de lei. După finalizarea integrală a documentației tehnice, urmează ca managementul TRM să înainteze propunerile către Guvern și parteneri internaționali pentru identificarea fondurilor de execuție a lucrărilor, estimate inițial să dureze o perioadă de 30 de luni.[246][247][248]

Comisia parlamentară de profil a abordat problema patrimoniului, gestionării clădirilor și a activelor/spațiilor neutilizate de la TRM atât tangențial în cadrul audierilor rapoartelor anuale, cât și în mod direct, ca urmare a unui audit solicitat legislativ.

Subiectul a fost integrat în discuțiile privind optimizarea infrastructurii învechite a TRM și planurile de construcție a unui nou sediu unificat pe terenul televiziunii, dar și în contextul unor nereguli de gestionare

242 https://data.trm.md/files/hotarari-co/hot-2019/HOT%2041%20DIN%2011.06.19.pdf
243 https://data.trm.md/files/CSD-2023/decizii/D%2055.PDF
244 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146960&lang=ro
245 https://data.trm.md/files/CSD-2023/decizii/DC%201.PDF
246 https://moldova1.md/p/22312
247 https://moldova1.md/p/44776/la-forumul-international-de-arhitectura-a-fost-prezentat-proiectul-viitorului-sediu-al-companiei-teleradio-moldova--arhitectul-ion-carpov--astfel-d
248 https://media-azi.md/noul-sediu-al-trm-la-ce-etapa-se-afla-proiectul-si-ce-urmeaza/

a patrimoniului public semnalate de Curtea de Conturi. Pe 03 decembrie 2025 pe platforma Comisiei pentru control al finanțelor publice, în comun cu Comisia pentru cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, au fost organizate audieri ample axate pe rezultatele Raportului de audit al Curții de Conturi privind gestionarea fondurilor și a patrimoniului public de către TRM în perioada 2023–2024. S-a evidențiat necesitatea recomandărilor Curții de Conturi privind monitorizarea și utilizarea eficientă a patrimoniului imobil, oferindu-se un termen de un an instituției pentru remedierea tuturor neconformităților. Ca urmare a audierilor desfășurate, Comisia pentru cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media se angaja, pe de o parte, să monitorizeze îndeplinirea recomandărilor Curții de Conturi, pe de altă parte, să analizeze cadrul legal în domeniu în vederea îmbunătățirii acestuia.[249][250]

În cadrul ședinței publice a Comisiei parlamentare de profil din 22 aprilie 2026, conducerea TRM a prezentat raportul anual de activitate și execuția bugetară pentru anul 2025.[251]

Proiectele de infrastructură ale TRM documentează etape de pregătire și investiții. Rezolvarea problemelor spațiilor existente și efectele asupra redacțiilor se apreciază prin soluțiile aplicate, fără a considera un proiect arhitectural drept soluționare definitivă.

Ca urmare a presiunii de monitorizare din partea comisiilor de specialitate, CSD al TRM a trebuit să reglementeze oficial problema acestor active. Astfel, prin Decizia CSD nr. 34 din 30 iunie 2026, s-a aprobat delegarea unui reprezentant în Comisia de licitații și Comisia de negocieri directe privind transmiterea în locațiune a activelor neutilizate ale companiei.[252]

APP, de asemenea, a abordat problema activelor și spațiilor neutilizate de la TRM. Intervenția APP s-a manifestat pe două paliere distincte: prin modificarea cadrului normativ general care obligă instituțiile publice autonome, inclusiv TRM să raporteze și să valorifice activele libere, și prin implicarea în procesul de delimitare a terenurilor și de autorizare a viitorului sediu unificat al TRM.

În ianuarie 2025, la inițiativa APP, Guvernul a aprobat modificări majore la regulamentele privind darea în locațiune a activelor neutilizate. Prin aceste modificări, sub incidența normelor de monitorizare ale APP au fost introduse explicit și instituțiile publice la autogestiune sau independente/autonome, categorie din care face parte și TRM. Modificarea a eliminat blocajele administrative, permițând TRM să poată oferi spre locațiune spațiile sale neutilizate pe parcursul anului curent pentru a nu rata venituri, dar sub reguli stricte de control al patrimoniului public.[253]

În contextul planurilor TRM de a construi un sediu unificat și de a abandona clădirile vechi, APP a fost direct implicată în reevaluarea și securizarea cadastrală a terenurilor publice.

În ianuarie 2026, Guvernul, la inițiativa APP, a aprobat o hotărâre de actualizare a listei terenurilor proprietate publică a statului. Acest proces a vizat corectarea suprafețelor, numerelor cadastrale și clarificarea instituțiilor responsabile de administrare (inclusiv activele imobile masive gestionate de TRM), pas obligatoriu pentru ca spațiile degradate sau neutilizate să poată fi demolate ori reamenajate legal în faza de proiectare a noului complex.[254]

După audierile parlamentare din decembrie 2025 privind managementul defectuos al clădirilor TRM, APP, în calitate de autoritate de reglementare a proprietății de stat, a monitorizat modul în care TRM a inventariat

[249] Audit al conformității privind gestionarea fondurilor publice și patrimoniului la „Teleradio-Moldova" pentru anii 2023–2024; https://www.ccrm.md/ro/audit-al-conformitatii-privind-gestionarea-fondurilor-publice-si-patrimoniului-80_93888.html

[250] https://parlament.md/ns-newsarticle-Audieri-publice-despre-gestionarea-fondurilor-publice-de-ctre-Compania-TeleradioMoldova-organizate-la-Parlament.nspx

[251] Prezentarea Raportului de activitate al TRM. https://www.privesc.eu/arhiva/111254/Prezentarea-Raportului-de-activitate-al-Institutiei-Publice-Compania--Teleradio-Moldova---desfasurata-pe-platforma-Comisiei-pentru-cultura--educatie--

[252] https://data.trm.md/files/CS-2026/decizii/DC%2034%20din%2030.06.26.PDF

[253] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146960&lang=ro

[254] https://app.gov.md/comunicat-informativ-din-28-01-2026/

activele neutilizate. Parte din rezultatele monitorizării se regăsește în documente de corespondență instituțională, cum ar fi, de exemplu, Planul de conformare al TRM, transmis în copie către APP și Parlament, privind pașii de eficientizare a utilizării clădirilor proprii.

> **Evaluare: acțiune realizată parțial.** Responsabilii au întreprins mai multe demersuri. Pentru Casa Radio: concurs internațional de soluții arhitecturale pentru noul sediu al TRM (finalizat în mai 2024), contract pentru documentația tehnică (circa 5,4 milioane de lei) și darea în locațiune a spațiilor neutilizate. Pentru Casa Presei: planuri de renovare discutate în mai 2026, cu precizarea autorităților că redacțiile nu vor fi evacuate forțat pe perioada lucrărilor. Obiectivul acțiunii – soluționarea problemei spațiilor nefolosite de redacții – nu a fost atins la data de referință, iar acțiunea este în desfășurare (termen 2023–2026). Intenția autorităților de a acorda prioritate instituțiilor statului după renovarea Casei Presei creează riscul ca spațiile să nu mai fie accesibile redacțiilor. Indicatorii privind calitatea și impactul soluțiilor nu pot fi considerați îndepliniți.

Acțiunea 2.1.5. Evaluarea sistematică și transparentă a activității economico-financiare a mass-mediei în scopul prevenirii și contracarării apariției unor poziții dominante în formarea opiniei publice.

Gradul de realizare a acțiunii poate fi determinat prin numărul anual de evaluări; prin relevanța și transparența acestora, dar, mai ales, prin calitatea intervențiilor în funcție de rezultatele evaluărilor pe care, în perioada de referință, urmau să le facă autoritățile responsabile – Consiliul Concurenței și Consiliul Audiovizualului

În perioada 2023–2026, CA și CC au desfășurat anumite acțiuni coordonate pentru a evalua transparența proprietății, fluxurile economico-financiare și concurența pe piața mass-media. Scopul principal a fost asigurarea independenței editoriale și prevenirea pozițiilor dominante în formarea opiniei publice**.** Această colaborare s-a intensificat în contextul implementării Strategiei CA de dezvoltare a domeniului audiovizual 2023–2027 și al procesului de „deoligarhizare” a spațiului mediatic din Republica Moldova.[255][256]

În premieră, CA a realizat analize structurate complexe ale rapoartelor anuale de activitate prezentate de furnizorii și distribuitorii de servicii media. Acestea au vizat capitalul social, beneficiarii efectivi, veniturile și cheltuielile detaliate, demascând structurile oligarhice care dețineau controlul monopolizat asupra unor posturi. Evaluările riguroase au dus la destructurarea holdingurilor media finanțate din surse obscure sau din afara țării, stimulând pluralismul de opinii.[257]

În baza cooperării instituționale inițiate încă de la începutul anului 2023, ambele autorități au evaluat concentrările pe piața publicității TV și pe cea a rețelelor de distribuție. De exemplu, rapoartele din 2025–2026 au arătat clar că deși există zeci de operatori, o mică parte dintre aceștia concentrează peste 99% din capitalul pieței de distribuție TV, existând un risc permanent de monopolizare.

Prima analiză structurală complexă realizată de Direcția licențiere, autorizare și control a CA pe baza rapoartelor financiare electronice depuse de cei 28 de distribuitori din țară **(**„Analiza rapoartelor anuale de activitate ale distribuitorilor de servicii media pentru anul 2025”) și publicată în septembrie 2026, indică, inclusiv:

Concentrarea Capitalului Social (99,74%): din capitalul social cumulat al tuturor celor 28 de distribuitori (care însumează 1,39 miliarde de lei), doar 3 societăți pe acțiuni concentrează 99,74% din întreaga sumă. Moldtelecom deține un capital social ce depășește un miliard de lei, reprezentând 73,1% din totalul pieței. Restul sumei de până la 99,74% este controlat de ceilalți doi giganți din telecomunicații: Moldcell și Orange Moldova.

---

255 https://www.competition.md/noutati/piae-a-serviciilor-media-audiovizuale-discutata-de-ca-tre-reprezentane-ii-consiliului-audiovizualului-consiliului-concurene-ei-e-i-expere-i-din-domeniu-a-n-cadrul-unui-atelier/

256 https://www.parlament.md/ns-newsarticle-Parlamentul-a-examinat-Raportul-de-activitate-al-Consiliului-Audiovizualului-pentru-2025.nspx

257 https://consiliuaudiovizual.md/publications-publicatii/

Concentrarea Veniturilor Totale (98,2%): din totalul veniturilor raportate de sector (5,9 miliarde de lei), primii 2 mari distribuitori cumulează împreună 98,2% din toate veniturile pieței (aproximativ 5,79 miliarde de lei). Ceilalți 26 de distribuitori activi rămași împart între ei doar 1,8% din veniturile totale ale sectorului. Aceste date au fost incluse ca indicatori de bază în monitorizarea transparenței proprietății media, fiind dezbătute și în cadrul audierilor privind Raportul anual de activitate al CA prezentat în Parlament.[258]

Datele privind capitalul social descriu structura patrimonială a întreprinderilor analizate. Ponderea unei întreprinderi în capitalul social cumulat nu reprezintă cota sa pe piața distribuirii serviciilor media și nu stabilește, prin ea însăși, existența unei poziții dominante.

Veniturile totale ale operatorilor care desfășoară activități de telecomunicații pot include alte servicii decât distribuția programelor audiovizuale. Pentru evaluarea concentrării este necesară delimitarea pieței relevante și utilizarea veniturilor, abonaților ori a altor indicatori corespunzători acelei piețe. Procentele calculate din veniturile totale ale întreprinderilor nu sunt utilizate drept cote ale pieței media.[259]

Competențele CA privind pluralismul și transparența proprietății și cele ale CC privind concurența și concentrările economice au obiecte juridice distincte. Datele generale privind notificările primite de CC nu sunt echivalate cu notificările din sectorul media. Evaluarea urmărește schimbul de informații, examinarea situațiilor relevante și rezultatele intervențiilor în limitele competențelor fiecărei autorități.[260][261]

Evaluarea pieței indică și asupra unei asimetrii profunde în împărțirea veniturilor din publicitate între media tradițională locală și giganții digitali globali**.**

Rapoartele și studiile privind publicitatea descriu dezvoltarea segmentului digital și dificultățile finanțării redacțiilor. Pentru fiecare valoare este necesară delimitarea teritoriului, perioadei, categoriei de venituri și metodologiei. În lipsa unei asemenea delimitări, raportul nu atribuie platformelor globale o cotă exactă din veniturile presei online din Republica Moldova.[262]

Datele despre veniturile declarate de furnizorii audiovizuali permit examinarea structurii finanțării acestora. Schimbările în comercializarea publicității și în consumul de informații pot influența această structură, dar efectele lor nu sunt deduse exclusiv din numărul furnizorilor sau din adoptarea unui model de vânzare.[263]

Finanțarea publică, veniturile comerciale și granturile au regimuri distincte. Compatibilitatea finanțării furnizorului public cu normele concurențiale se examinează potrivit cadrului juridic și deciziilor autorității competente; obiecțiile unor participanți la piață sunt prezentate ca poziții ale acestora, fără a fi transformate în constatări juridice ale evaluatorilor.

CC, în Raportul de activitate pentru anul 2025 evidențiază necesitatea continuării procesului de adaptare și clarificare a cadrului normativ aplicabil domeniului publicității, în special în contextul dezvoltării accelerate a mediului digital și al noilor forme de promovare comercială. Totodată, se conturează necesitatea consolidării mecanismelor de transparență, previzibilitate și aplicare uniformă a regulilor atât în raport cu publicitatea online, influencer marketingul și platformele digitale, cât și în ceea ce privește procedurile de autorizare și amplasare a dispozitivelor de publicitate exterioară, în vederea asigurării unor condiții concurențiale echitabile și a unui cadru funcțional pentru participanții pieței.[264]

---

258 https://www.parlament.md/ns-newsarticle-Parlamentul-a-examinat-Raportul-de-activitate-al-Consiliului-Audiovizualului-pentru-2025.nspx

259 https://www.parlament.md/ns-newsarticle-Parlamentul-a-examinat-Raportul-de-activitate-al-Consiliului-Audiovizualului-pentru-2025.nspx

260 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=152606&lang=ro

261 https://www.bizlaw.md/ii-modificari-la-legea-concurentei-reguli-noi-privind-notificarea-si-evaluarea-concentrarilor-economice

262 https://logos-pres.md/noutati/meta-si-google-schimba-piata-publicitara-din-moldova/

263 https://cji.md/piata-mass-media-din-republica-moldova-realitati-si-tendinte-in-2025/

264 https://www.competition.md/wp-content/uploads/2026/05/Raport-de-activitate-al-Consiliului-Concurentei-pentru-anul-2025.pdf

În conformitate cu prevederile art. 50 alin. (2) din Legea nr. 62/2022 cu privire la publicitate, CC, în rapoartele anuale de activitate, trebuie să prezinte următoarele informații: caracteristică generală a pieței de publicitate; date relevante referitoare la piața de publicitate, inclusiv volumul acesteia; acțiunile necesare întreprinse ori care urmează a fi întreprinse în vederea respectării legislației cu privire la publicitate; impactul acțiunilor întreprinse ori care urmează a fi întreprinse asupra situației din domeniul publicității; alte informații relevante pentru controlul respectării legislației cu privire la publicitate. Informațiile, în special, despre acțiunile întreprinse și impactul lor, deocamdată, nu relevă cu exactitate prezența sau lipsa concurenței loiale pe piața de publicitate.

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte.** Sunt documentate evaluări ale CA privind raportarea furnizorilor și distribuitorilor și analize ale CC privind publicitatea. Publicarea datelor și ajustarea raportării constituie rezultate verificabile. Efectele intervențiilor și acoperirea anuală a tuturor segmentelor sunt documentate mai puțin uniform. Aprecierea nu este condiționată de existența unor evaluări comune, dacă o asemenea formă nu este cerută de Plan; relevanța fiecărei evaluări este examinată potrivit obiectului său.

Obiectivul specific 2.2. Ajustarea legislației cu privire la ajutorul de stat în scopul fortificării sustenabilității economico-financiare a mass-mediei, în special a celei locale

Acțiunea 2.2.1. Amendarea cadrului legal în vederea facilitării accesului mass-mediei locale/ regionale la ajutoarele de stat

Indicatorii de monitorizare a realizării acțiunii urmăresc, dacă a fost elaborat, consultat public și adoptat de Parlament proiectul de modificare a cadrului normativ cu privire la ajutorul de stat, numărul de beneficiari ai ajutorului de stat, precum și impactul amendamentelor adoptate. Programul prevede că responsabili pentru realizarea acțiunii întinse pe toată perioada de referință sunt comisiile parlamentare de profil și Consiliul Concurenței.

Legea nr. 182 din 24 august 2026 cu privire la ajutorul de stat a fost publicată la 17 septembrie 2026. Articolul 61 alin. (1) prevede intrarea în vigoare după șase luni de la publicare. La data de referință sunt analizate adoptarea și pregătirea aplicării noii legi, nu efectele unor dispoziții încă neaplicabile.[265]

Noul cadru reglementează procedurile și controlul ajutoarelor de stat și de minimis. Contribuția sa la sustenabilitatea mass-mediei locale depinde de schemele de sprijin, eligibilitate, accesul beneficiarilor și aplicarea efectivă, care urmează a fi documentate.

Articolul 9 alin. (1) al Legii nr. 182/2026 stabilește pentru regimul general un prag de minimis echivalent în lei cu 300.000 de euro, pentru o întreprindere unică, în orice perioadă de trei ani. Acesta este prezentat ca prevedere a noului regim cu aplicare ulterioară datei de referință. Raportul nu îl tratează ca plafon aplicabil în anul 2026 și nu reconstituie succesiunea plafoanelor anterioare fără verificarea redacțiilor normative relevante.[266]

Majorarea sau modificarea unui plafon legal nu echivalează cu acordarea unei finanțări și nu demonstrează automat un impact asupra beneficiarilor. Evaluarea accesului efectiv necesită date despre schemele aplicate, solicitanți, deciziile de acordare și plățile efectuate.

La sfârșitul lunii septembrie 2026, CC a inițiat consultări publice a proiectului Regulamentului privind aplicarea normelor ajutorului de stat în sectorul serviciilor publice de radiodifuziune.[267]

---

[265] Legea nr. 182 din 24 august 2026 cu privire la ajutorul de stat, art. 9 alin. (1) și art. 61 alin. (1). Publicarea oficială: Monitorul Oficial nr. 456–459 din 17 septembrie 2026, art. 481: https://monitorul.gov.md/ro/monitor/3342

[266] Legea nr. 182 din 24 august 2026 cu privire la ajutorul de stat, art. 9 alin. (1) și art. 61 alin. (1). Publicarea oficială: Monitorul Oficial nr. 456–459 din 17 septembrie 2026, art. 481: https://monitorul.gov.md/ro/monitor/3342

[267] https://www.competition.md/consulta-ri-publice-ale-proioectelor-de-acte-normative/ro-consult-ri-publice-asupra-proiectului-hot-r-rii-plenului-consiliului-concuren-ei-cu-privire-la-aprobarea-regulamentului-privind-aplicarea-normelor-ajutorului-de-stat-n-sectorul-serviciilor-publice/

Începând cu anul 2024 CC autorizează oficial schema de ajutor de stat privind finanțarea distribuirii publicațiilor periodice naționale și regionale/locale, susținând indirect accesul mass-mediei, în special, a celei locale, la ajutor de stat.[268]

De menționat, că în perioada 2024–2026, procesul de compensare a costurilor de distribuție prin intermediul Î.S. „Poșta Moldovei" a fost reglementat de Guvernul Republicii Moldova și gestionat de Ministerul Culturii în parteneriat cu API. În anul 2024 au beneficiat de compensații 12 publicații periodice naționale și regionale/locale; în anul 2025 – 11, ca și în anul 2026**.** Mecanismului de finanțare a distribuirii publicațiilor periodice s-a întemeiat pe HG nr. 329 din 8 mai 2024; HG nr. 502 din 6 august 2025 și pe HG nr. 397 din 29 iulie 2026. De exemplu, lista beneficiarilor din 2026 – *Est Curier*, *Expresul*, *Cerere și Ofertă*, *Ziarul de Gardă*, *Unghiul*, *Gazeta Satelor*, *Natura*, *Glia Drochiană*, *Opinia Liberă*, *Veteranul* și *Revista Timpul* din România (ediția de Moldova), relevă predominarea publicațiilor periodice locale/regionale.[269][270]

Dosarele depuse de redacții sunt evaluate de un Consiliu special format pe lângă Ministerul Culturii, care emite Deciziile de includere în lista beneficiarilor**,** cum ar fi Decizia CES nr. 1 din 26.08.2025 pentru anul 2025 sau Decizia din 31 iulie 2026 pentru anul 2026. În ultimii trei ani Guvernul a alocat 31 de milioane de lei pentru distribuția presei scrise – 11 milioane în anul 2024 și câte 10 milioane – în 2025 și 2026.[271][272]

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte.** Adoptarea Legii nr. 182/2026 confirmă dezvoltarea cadrului normativ, iar schema de compensare a distribuirii publicațiilor periodice documentează un mecanism de sprijin existent anterior aplicării noii legi. Cele două rezultate sunt analizate separat. Efectele modificărilor cu intrare în vigoare ulterioară nu pot fi evaluate la 9 octombrie 2026; numărul beneficiarilor și rezultatele schemei existente nu sunt atribuite acelor modificări.

Acțiunea 2.2.2. Elaborarea, adoptarea și punerea în practică a cadrului normativ necesar pentru crearea sistemului național de susținere a mass-mediei în scopul încurajării abordării subiectelor și problemelor din domeniile de interes social general și în vederea sprijinirii investigațiilor jurnalistice în probleme de interes public.

Realizarea acțiunii urma să însemne un proiect de lege elaborat, consultat public și adoptat de Parlament care să asigure un sistem funcțional de susținere a mass-mediei în perioada 2024–2026, prin implicarea Comisiei parlamentare de profil, Ministerului Culturii și asociațiilor profesioniștilor din domeniul mediatic.

În aprilie 2024, Parlamentul a votat Legea nr. 50 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei din Republica Moldova, după ce proiectul legii a fost elaborat și consultat public, în strânsă cooperare cu Ministerul Culturii, Comisia parlamentară de profil și asociațiilor profesioniștilor din domeniul mediatic.

Funcționarea Legii a fost asigurată de acte normative secundare și anume:

Regulamentul privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media, aprobat prin Ordinul ministrului culturii nr. 94 din 10 aprilie, 2025.[273]

Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Direcției politici în domeniul mass-media, aprobat prin Anexa nr. 6 la ordinul Ministrului Culturii nr. 267 din 14 iulie 2025.[274]

---

268 https://www.competition.md/decizii/ro-autorizarea-ajutorului-de-stat-pentru-finan-area-distribuirii-publica-iilor-periodice-nationale-i-regionale-locale-notificat-de-ministerul-culturii/

269 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143307&lang=ro

270 Lista beneficiarilor: https://api.md/ro/lista-beneficiarilor-mecanismului-de-finantare-a-distribuirii-publicatiilor-periodice-pentru-perioada-1-ianuarie-31-iulie-2026/

271 https://mc.gov.md/sites/default/files/decizia_de_includere_nr._1_din_26.08.2025.pdf

272 https://api.md/ro/lista-beneficiarilor-mecanismului-de-finantare-a-distribuirii-publicatiilor-periodice-pentru-perioada-1-ianuarie-31-iulie-2026/

273 https://mc.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr._94-2025_privind_aproabarea_regulamentului_privind_procedura_de_desemnare_a_beneficiarilor_de_subventii_mass_media.pdf

274 https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/reg-dpmm.pdf

Lansarea concursurilor a fost reglementată, între altele, prin Ordinul nr. 279 din 22 iulie 2025 și Ordinul nr. 45 din 3 februarie 2026. Ordinul nr. 44 din 3 februarie 2026 privește prioritățile de subvenționare, nu lansarea concursului.[275][276]

Acte normative aferente activității Fondului pentru subvenționarea mass-media:

- Ordinul Ministrului Culturii nr. 260 din 22.07.2024 cu privire la Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului de selectare a membrilor desemnați de Consiliul de Presă în Consiliul de experți pentru gestionarea Fondului pentru subvenționarea mass-media.
- Ordinul Ministrului Culturii nr. 323 din 08.10.2024 cu privire la aprobarea componenței nominale a Consiliului de experți ai Fondului pentru subvenționarea mass-media.
- Ordinul Ministrului Culturii nr. 390 din 16.12.2024 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului de experți.
- Ordinul Ministrului Culturii nr. 94 din 10.04.2025 cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media și anexele acestuia.

Concursul pentru acordarea subvențiilor 2025:

- Ordinul ministrului culturii nr. 95 din 10 aprilie 2025 privind aprobarea listei domeniilor prioritare de subvenționare pentru anul 2025.[277]
- Ordinul Ministrului Culturii nr. 97 din 10.04.2025 cu privire la lansarea concursului pentru acordarea de subvenții instituțiilor mass-media.
- Anunț de lansare a concursului pentru acordarea subvențiilor din Fondul de subvenționare a mass-mediei.
- Ordinul Ministrului Culturii nr. 171 din 20.05.2025 cu privire la modificarea termenului limită de depunere a dosarelor de participare la concursul pentru acordarea subvențiilor instituțiilor mass-media.
- Anunț privind finalizarea procesului de evaluare a dosarelor depuse la concursul de subvenții.
- Ordinul Ministrului Culturii nr. 273 din 18.07.2025 cu privire la aprobarea rezultatelor concursului pentru acordarea subvențiilor instituțiilor mass-media.
- Ordinul Ministrului Culturii nr. 279 din 22.07.2025 cu privire la lansarea concursului pentru acordarea de subvenții instituțiilor mass-media.
- Anunț de lansare a concursului pentru acordarea subvențiilor din Fondul de subvenționare a mass-mediei.
- Anunț privind finalizarea procesului de evaluare a dosarelor depuse la al doilea concurs de subvenții.
- Ordinul Ministrului Culturii nr. 360 din 29.09.2025 cu privire la aprobarea rezultatelor celui de al doilea concurs pentru acordarea subvențiilor instituțiilor mass-media.
- Raportul de activitate și raportul financiar ale Consiliului de experți ai Fondului pentru subvenționarea mass-mediei pentru anul 2025.

Concursul pentru acordarea subvențiilor 2026:

- Planul operațional de administrare a Fondului pentru subvenționarea mass-mediei pentru anul 2026.

---

[275] https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/ord-279-2025.pdf

[276] https://mc.gov.md/ro/content/fondul-pentru-subventionarea-mass-mediei

[277] Ministerul Culturii, Raportul anual al Consiliului de experți ai Fondului pentru subvenționarea mass-mediei pentru 2025, secțiunile IV și VI: https://mc.gov.md/sites/default/files/raport_anual_fmm_2025.pdf; Ordinul nr. 207 din 4 mai 2026, anexă: https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/ord-mc-207-2026.pdf; Ordinul nr. 333 din 20 iulie 2026, anexă: https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/ord-mc-333-26.pdf

- Ordinul Ministrului Culturii nr. 44 din 03.02.2026 cu privire la aprobarea listei domeniilor prioritare de subvenționare în cadrul Fondului pentru subvenționarea mass-mediei pentru anul 2026.
- Ordinul Ministrului Culturii nr. 45 din 03.02.2026 cu privire la lansarea concursului pentru acordarea de subvenții instituțiilor mass-media.
- Anunț de lansare a concursului pentru acordarea subvențiilor din Fondul de subvenționare a mass-mediei.
- Anunț privind finalizarea procesului de evaluare a dosarelor depuse la concursul de subvenții 2026.
- Ordinul Ministrului Culturii nr. 207 din 04.05.2026 cu privire la aprobarea rezultatelor concursului pentru acordarea subvențiilor instituțiilor mass-media.
- Ordinul Ministrului Culturii nr. 227 din 14.05.2026 cu privire la lansarea concursului pentru acordarea de subvenții instituțiilor mass-media.
- Anunț de lansare a concursului pentru acordarea subvențiilor din Fondul de subvenționare a mass-mediei.
- Anunț privind finalizarea procesului de evaluare a dosarelor depuse în cadrul celui de-al doilea concurs pentru acordarea subvențiilor.
- Ordinul Ministrului Culturii nr. 333 din 20.07.2026 cu privire la aprobarea rezultatelor celui de-al doilea concurs pentru acordarea subvențiilor instituțiilor mass-media.[278]

Raportul anual al Consiliului de experți consemnează 23 de proiecte finanțate în 2025. Pentru anul 2026, listele aprobate prin ordinele nr. 207 din 4 mai și nr. 333 din 20 iulie includ 22, respectiv 14 proiecte selectate. Sunt 59 de proiecte cumulate, cu stadii diferite de implementare, nu 59 de redacții distincte. Bugetele și subvențiile aprobate se disting de plățile și cheltuielile efectiv executate.[279]

> **Evaluare: acțiune realizată integral la data de referință.** Legea nr. 50 din 12 aprilie 2024 și actele secundare au instituit mecanismul de subvenționare. Concursurile, listele proiectelor selectate și raportul anual pentru 2025 confirmă funcționarea sistemului. Calificativul privește crearea și punerea în practică a sistemului cerut de Plan; el nu echivalează cu finalizarea proiectelor din 2026 sau cu demonstrarea tuturor efectelor asupra sustenabilității sectorului.

Obiectivul specific 2.3. Asigurarea implementării corespunzătoare a legislației, care să prevină apariția de poziții dominante în formarea opiniei publice și să încurajeze concurența loială în domeniul mediatic și în cel al publicității comerciale

Acțiunea 2.3.1. Organizarea, în comisiile parlamentare de profil, a audierilor publice periodice ale Consiliului Concurenței și Consiliului Audiovizualului vizând concurența în domeniul mediatic.

Acțiune, prevăzută pentru toată perioada, urma să fie evaluată prin numărul de audieri desfășurate de comisiile parlamentare de profil; prin calitatea și transparența audierilor; prin numărul de decizii luate vs numărul de decizii executate, precum și prin modul de executare a deciziilor (relevanța rezultatelor).

Sursele consultate documentează raportări și examinări parlamentare ale activității CA și CC, dar nu permit reconstituirea completă a audierilor periodice privind concurența în domeniul mediatic. Verificarea privește obiectul audierii, participanții, deciziile și executarea lor; Planul nu este interpretat ca impunând obligatoriu o audiere comună ori exclusiv dedicată acestui subiect.

---

[278] https://mc.gov.md/ro/content/fondul-pentru-subventionarea-mass-mediei

[279] Ministerul Culturii, Raportul anual al Consiliului de experți ai Fondului pentru subvenționarea mass-mediei pentru 2025, secțiunile IV și VI: https://mc.gov.md/sites/default/files/raport_anual_fmm_2025.pdf; Ordinul nr. 207 din 4 mai 2026, anexă: https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/ord-mc-207-2026.pdf; Ordinul nr. 333 din 20 iulie 2026, anexă: https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/ord-mc-333-26.pdf

Examinarea unui raport anual poate contribui la realizarea acțiunii dacă documentele ședinței confirmă discutarea concurenței în domeniul mediatic și rezultatele aferente. Simpla prezentare a raportului instituției nu confirmă toate componentele audierii prevăzute de Plan.

Activitatea de supraveghere a CA și CC este analizată ca activitate a autorităților competente. Ea nu înlocuiește audierea și urmărirea deciziilor la nivel parlamentar.

CA a avut pe agenda ședințelor sale publice din perioada 2023–2026 o serie de subiecte conexe concurenței, axându-se pe pârghiile sale legale: transparența proprietății (beneficiarii efectivi), monitorizarea pluralismului și piața de publicitate.

Deși aplicarea directă a Legii Concurenței ține de competența exclusivă a CC, CA a abordat în ședințe publice problemele structurale ale pieței prin decizii și analize specifice. CA a examinat periodic rapoartele privind structura de proprietate a FSM. În ședințele publice au fost audiate rapoarte detaliate despre beneficiarii reali ai posturilor TV și radio. Scopul a fost prevenirea pozițiilor dominante și a concentrării proprietății media, o problemă cronică ce afectează direct concurența loială. De asemenea, au fost realizate analize financiare publice privind veniturile generale ale distribuitorilor de servicii media. În această perioadă, CA a lansat consultări publice și a aprobat noi metodologii strategice: Metodologia de monitorizare a pluralismului audiovizual intern (diversitate în cadrul aceluiași serviciu media) și Metodologia de evaluare a pluralismului audiovizual extern (diversitatea serviciilor media pe piață).[280]

În circuitul public al CA au intrat studii de specialitate elaborate în parteneriat cu organizații de media, precum APEL. Acestea au vizat în mod direct regimul juridic al proprietății, concurența pe piața audiovizualului și a publicității, precum și transparența sistemelor de măsurare a audienței TV.

În perioada 2023–2026, deciziile CA cu impact asupra concurenței de pe piața media s-au concentrat pe trei piloni legali esențiali: transparența proprietății prin raportarea beneficiarilor efectivi, controlul pieței de publicitate și autorizarea distribuitorilor.

Pentru a preveni concentrarea proprietății în audiovizual, CA a actualizat standardele de raportare. Prin Decizia CA nr. 11/2025 a modificat modelul „Raportului anual de activitate al furnizorilor privați de servicii media" de o manieră care să oblige FSM să declare mult mai riguros structura completă de proprietate, sursele de finanțare și identitatea beneficiarilor efectivi.[281]

Prin Decizia nr. DCA134/2026 CA a modificat substanțial *Regulamentul cu privire la autorizația de retransmisiune* (aprobat inițial prin Decizia nr. 11/2023). Noile reguli au înăsprit criteriile pentru retransmisie și au impus DSM o transparență financiară strictă.[282]

Analiza rapoartelor distribuitorilor oferă date pentru examinarea transparenței și a structurii activității acestora. Un efect asupra prevenirii excluderii abuzive a televiziunilor poate fi afirmat numai dacă există decizii sau rezultate documentate care stabilesc această legătură.

Raportul CA pentru 2023 consemnează 371 de sancțiuni și amenzi în valoare totală de 3.140.500 de lei. Totalul include încălcări de mai multe tipuri și nu este atribuit integral publicității ori concurenței. Numărul sancțiunilor nu este prezentat ca record istoric și nu reprezintă, singur, o măsură a eficienței controlului.[283]

Pentru 2025, CA raportează 323 de sancțiuni: 103 avertizări publice, 215 amenzi și cinci suspendări ale dreptului de a difuza publicitate. Efectele măsurilor asupra conformării și concurenței se apreciază distinct de numărul sancțiunilor.

---

[280] https://consiliuaudiovizual.md/publications-publicatii/

[281] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146898&lang=ro

[282] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=155498&lang=ro

[283] Consiliul Audiovizualului, Decizia nr. 61 din 1 martie 2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind conținuturile audiovizuale; Consiliul Audiovizualului, *Raport anual de activitate 2024*, pp. 4, 8.
Disponibil: https://consiliuaudiovizual.md/council-of-legal-framework/
Raport 2024: https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2025/03/D.28-RAPORT-ANUAL-CA-PARLAMENT-2024-1.pdf

CC, Conform Legii concurenței nr. 183/2012, asigură controlul privind respectarea legislației cu privire la publicitate – în limita atribuțiilor legale și combaterea publicității înșelătoare, comparative, subliminale, imorale.

Potrivit prevederilor art. 364 din Codul Contravențional al Republicii Moldova, CC constată încălcarea prevederilor Legii cu privire la publicitate nr. 62/2022 atunci când publicitatea distribuită/difuzată/furnizată este înșelătoare, comparativă, subliminală, imorală.[284]

În scopul asigurării respectării prevederilor legislației cu privire la publicitate, CC, în anul 2025 a încheiat 4 procese cu privire la contravenție care au fost expediate în instanță de judecată: a) în privința „Iasig Online" S.R.L. a fost constatată săvârșirea contravenției prevăzute de art. 364 alin. (6) din Codul contravențional nr. 2018/2008, conform procesului verbal seria CC nr. 05 din 02.10.2025; b) în privința „Moncrush Group" S.R.L. a fost constatată săvârșirea contravenției prevăzute de art. 364 alin. (6) din Codul contravențional nr. 2018/2008, conform procesului-verbal seria CC nr. 06 din 31.10.2025; c) în privința „Forța Construcțiilor" S.R.L. a fost constatată săvârșirea contravenției prevăzute de art. 364 alin. (3) din Codul contravențional nr. 2018/2008, conform procesului-verbal seria CC nr. 07 din 26.12.2025; d) în privința „123 Muncă" S.R.L. a fost constatată săvârșirea contravenției prevăzute de art. 364 alin. (3) din Codul contravențional nr. 2018/2008, conform procesului-verbal seria CC nr. 01 din 18.03.2025. De asemenea, în anul de referință a fost finalizat procesul de judecare a cauzei contravenționale inițiate în privința „123 MUNCĂ" S.R.L., urmare a pronunțării hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 21.05.2025, întreprinderea a achitat benevol amenda aplicată în sumă de 900 lei. Totodată, procesul contravențional pornit în privința „Surchicin Company" S.R.L., în baza petiției depuse de „Investes" S.R.L., a fost încetat, întrucât pentru același fapt și aceeași persoană exista deja o hotărâre definitivă emisă de Inspectoratul de Poliție Buiucani.[285]

Raportul CC pentru 2025 include procese-verbale contravenționale privind publicitatea și transmiterea lor instanțelor. Întocmirea unui proces-verbal este diferențiată de o hotărâre judecătorească definitivă și de executarea sancțiunii. Numărul și obiectul acestor proceduri sunt relevante pentru activitatea CC, fără a confirma audierea parlamentară prevăzută de acțiunea 2.3.1.[286]

Datele raportate de CC privind 68 de posturi ocupate din 120 aprobate corespund unei ponderi de 56,7%. Ele descriu capacitatea instituțională generală. Efectul deficitului de personal asupra instrumentării cauzelor din sectorul media necesită informații specifice, distincte de durata generală a investigațiilor.[287]

> **Evaluare: date insuficiente pentru evaluare.** Sunt documentate raportări și examinări parlamentare relevante, dar informațiile disponibile nu permit verificarea completă a periodicității audierilor privind concurența media, a deciziilor rezultate și a executării lor. Activitatea de control a CA și CC este consemnată separat. Lipsa unui format comun ori exclusiv tematic nu constituie o dovadă de neexecutare.

Acțiunea 2.3.2. Prezentarea și dezbaterea publică a rapoartelor periodice privind implementarea legislației economice cu referire la concurența în domeniul mediatic.

Activitatea CC și CA, în perioada 2024–2026, în realizarea acțiunii urma să fie evaluată în funcție de numărul și calitatea de rapoarte publice pe an, numărul și relevanța recomandărilor formulate în dezbaterile publice, precum și reacția la recomandări ale instituțiilor respective.

[284] https://www.competition.md/publicitate/atributiile-consiliului-concurentei-in-domeniul-publicitatii/
[285] https://www.competition.md/wp-content/uploads/2026/05/Raport-de-activitate-al-Consiliului-Concurentei-pentru-anul-2025.pdf
[286] https://www.competition.md/wp-content/uploads/2026/05/Raport-de-activitate-al-Consiliului-Concurentei-pentru-anul-2025.pdf
[287] https://www.privesc.eu/article/111842/1f627d59-1b13-41f0-8f01-4360af561aa2

Rapoartele publice ale CA și CC pot fi utilizate pentru evaluarea acțiunii în măsura în care conțin informații despre implementarea legislației privind concurența media. Nu este introdusă o cerință suplimentară privind un raport comun sau un format unic; se verifică periodicitatea, conținutul relevant și dezbaterea rezultatelor.

CA în rapoartele sale de activitate reflectă supravegherea pieței media, inclusiv respectarea normelor de transparență a proprietății sau situația financiară a FSM și DSM. CA organizează ședințe publice și participă la discuții publice privind starea pieței audiovizuale. În perioada de referință CA a pus accent pe transparența proprietății și digitalizarea raportării. Controlul acționariatului a urmărit identificarea beneficiarilor efectivi ai posturilor TV și radio pentru a preveni concentrarea media și utilizarea de interpuși.

Începând cu anul 2025, CA, în efortul de modernizare a colectării de date, a implementat un modul electronic nou de raportare pe pagina sa web oficială, destinat îmbunătățirii eficienței și acurateței colectării și gestionării datelor referitoare la activitatea furnizorilor și distribuitorilor de servicii media audiovizuale.[288]

Rapoartele CC includ activități privind publicitatea și concurența. Pentru evaluarea acțiunii sunt relevante informațiile care privesc domeniul mediatic și recomandările rezultate din dezbateri. Ponderile generale ale plângerilor din alte sectoare nu substituie această verificare.[289]

> **Evaluare: date insuficiente pentru evaluare.** Existența rapoartelor publice este confirmată, inclusiv a unor analize privind proprietatea și finanțarea furnizorilor audiovizuali. Sursele disponibile nu permit însă reconstituirea suficientă a recomandărilor formulate în dezbaterile publice și a reacției instituțiilor la acestea. Rezerva privește indicatorii esențiali de rezultat, nu inexistența raportării.

Obiectivul specific 2.4. Asigurarea unui control parlamentar și a unei monitorizări sistematice a modului în care este pusă în practică legislația în domeniu

Acțiunea 2.4.1. Organizarea periodică, la comisiile parlamentare de profil, a audierii reprezentanților autorităților responsabile de implementarea politicilor economice în domeniul mediatic (Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Culturii, Consiliul Concurenței, Consiliul Audiovizualului etc.)

Realizarea acțiunii prevăzute pe toată perioada, urma să fie măsurată prin relevanța rezultatelor în urma audierilor desfășurate de comisiile parlamentare de profil.

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a organizat audieri periodice privind rapoartele anuale de activitate ale CA, ale TRM, precum și audieri pe marginea impactului pachetelor de legi privind publicitatea sau accesul la informație. În cadrul audierilor au fost prezentate date referitoare la concentrarea proprietății în mass-media, măsurarea audiențelor și corectitudinea distribuirii bugetelor de publicitate.

Pentru audierile identificate, relevanța este stabilită prin raportare la implementarea politicilor economice din domeniul mediatic. Consultarea proiectelor normative și audierea rezultatelor aplicării politicilor sunt activități diferite și sunt consemnate separat.

Mecanismul de compensare a distribuirii presei scrise documentează o intervenție executivă și consultări sectoriale. Aceste rezultate nu confirmă automat componenta de control parlamentar a acțiunii 2.4.1.

Creșterea tarifelor de distribuție și măsurile de compensare sunt relevante pentru contextul economic al presei scrise. Aprecierea realizării acțiunii se întemeiază însă pe audierile și rezultatele cerute de Plan, fără a introduce condiția suplimentară a unor audieri în plen.[290]

---

288 https://www.facebook.com/CAConsiliulAudiovizualului/posts/-%C3%AEn-%C8%99edin%C8%9Ba-public%C4%83-din-29-aprilie-curent-membrii-ca-au-aprobat-26-de-rapoarte-a/1310026007984166/

289 https://www.ecc.md/ro-publicitatea-n-el-toare-i-comparativ-riscuri-pentru-consumatori-i-c-i-de-protec-ie-a-drepturilor-acestora/

290 https://ipn.md/statul-promite-sa-compenseze-tariful-de-distributie-a-ziarelor/

Guvernul a intervenit direct prin măsuri de sprijin financiar necesar pentru a compensa majorarea tarifului de distribuție. La sfârșitul lunii decembrie 2023 în acest scop au fost alocate 11 milioane de lei. Sprijinul de stat este realizat în baza criteriilor de etică și deontologie, elaborate de către Asociația Presei Independente, în cooperare cu alte organizații ale societății civile. Respectarea criteriilor respective este monitorizată periodic de către experți media, fără participarea Guvernului.

În decembrie 2025 Comisia pentru control al finanțelor publice și Comisia pentru cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media au organizat în comun audieri publice despre conformitatea gestionării resurselor financiare și a patrimoniului public de către TRM.

În documentele consultate nu a fost identificată o evidență completă a audierilor privind implementarea politicilor economice în domeniul mediatic, a participanților și a deciziilor executate. Examinarea rapoartelor CA și TRM și audierea auditului patrimoniului TRM constituie progrese documentate care necesită raportare la indicatorii acțiunii.

> **Evaluare: date insuficiente pentru evaluare.** Sunt confirmate examinări parlamentare ale rapoartelor instituționale și audieri privind gestionarea resurselor și patrimoniului TRM. Acestea acoperă aspecte relevante, dar evidențele disponibile nu permit verificarea suficientă a întregului obiect al acțiunii, a periodicității și a rezultatelor deciziilor. Calificativul reflectă această limită documentară, fără a afirma absența tuturor audierilor.

Acțiunea 2.4.2. Fortificarea cooperării instituționale între autoritățile responsabile de domeniul concurenței și de gestionarea domeniului audiovizualului

Realizarea acțiunii prevăzute pentru 2023–2026, urma să se concretizeze prin acorduri de cooperare încheiate între cele două autorități responsabile – CA și CC și prin relevanța rezultatelor cooperări.

În iulie 2022, CC și CA au desfășurat o ședință de lucru comună având drept scop consolidarea relațiilor bilaterale existente și stabilirea unui dialog continuu întru implementarea prevederilor legislației naționale în domeniul concurenței și a serviciilor media audiovizuale. Conducătorii celor două instituții au discutat despre necesitatea actualizării Acordului de colaborare între CC și CA, care să contribuie la coordonarea eforturilor în vederea prevenirii și descurajării practicilor anticoncurențiale și asigurării respectării legislației concurențiale și a serviciilor media audiovizuale.[291]

În septembrie 2022, CC și CA au semnat un Acord de colaborare, ce are drept scop îndeplinirea eficientă a atribuțiilor instituționale privind asigurarea și promovarea concurenței în domeniile de competență. Acordul a fost încheiat pe o perioada nedeterminata și rămâne documentul-cadru în vigoare care reglementează modalitățile de comunicare, schimbul de informații și acțiunile comune pentru asigurarea unei concurențe loiale pe piața serviciilor media audiovizuale din Republica Moldova.[292]

În ianuarie 2023, reprezentanții CA și ai CC au participat la un atelier de lucru privind Asigurarea regimului juridic al proprietății, a transparenței proprietății și a finanțării în domeniul audiovizualului. În cadrul workshop-ului a fost prezentat „Studiul vizând regimul juridic al proprietății, concurența pe piața audiovizualului și a publicității, sistemul de măsurare a audienței TV și transparența proprietății și finanțării domeniului audiovizualului în Moldova.” Atelierul a indicat asupra necesității de a dezvolta capacitățile celor două instituții pentru prevenirea și contracararea concentrării proprietății, descurajarea practicilor anticoncurențiale și susținerea unui mediu concurențial loial.[293]

[291] https://juridicemoldova.md/sedinta-de-lucru-comuna-cu-participarea-reprezentantilor-consiliului-concurentei-si-a-consiliului-audiovizualului/

[292] https://www.competition.md/wp-content/uploads/2025/07/2022.09.23_CC-CA.pdf

[293] https://www.competition.md/noutati/piae-a-serviciilor-media-audiovizuale-discutata-de-ca-tre-reprezentane-ii-consiliului-audiovizualului-consiliului-concurene-ei-e-i-expere-i-din-domeniu-a-n-cadrul-unui-atelier/

Cooperarea CA–CC este urmărită prin activitățile și schimburile de informații documentate. Lipsa unei evidențe publice complete a reuniunilor nu permite afirmarea absenței lor. Obligațiile prevăzute de legislație sunt diferențiate de dovada executării și a rezultatelor lor în perioada evaluată.

În Rezoluția Forumului mass-media din RM în 2024, era făcută constatarea: „Consiliul Concurenței a răspuns solicitărilor de asigurare a transparenței datelor relevante analizei pieței de publicitate media, ceea ce a facilitat o mai bună înțelegere a proceselor de piață și permite o mai bună planificare a politicilor de vânzări”.[294]

Din activitatea CC în 2025 reținem Decizia Nr. DCC11/2025 din 13.03.2025 a Plenului prin care:[295]

1. Măsura de sprijin cu privire la alocațiile bugetare acordate în vederea asigurării funcționării Multiplexului național A de televiziune digitală terestră, notificată de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării constituie ajutor de stat, în sensul art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012, pentru beneficiarul direct (Întreprinderea de Stat „Radiocomunicații”) și beneficiarii indirecți (furnizorii de servicii media audiovizuale selectați de către CA pentru a difuza în Multiplexul național A de televiziune digitală terestră).

2. A autoriza ajutorul de stat menționat în pct. 1 al prezentei decizii pentru perioada 2025–2027.

3. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării va transmite anual Consiliului Concurenței informații privind ajutorul de stat acordat, în vederea actualizării Registrului ajutoarelor de stat, conform art. 19 din Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139 din 15.06.2012.

> **Evaluare: date insuficiente pentru evaluare.** Acordul CA–CC din 2022 constituie un instrument anterior Programului. Cadrul legal și informațiile despre cooperare confirmă existența unor premise și activități, însă nu oferă evidențe suficiente privind sesizările, reacțiile și rezultatele cooperării în perioada evaluată. Existența acordului este consemnată ca situație inițială; realizarea acțiunii necesită documentarea aplicării sale.

Acțiunea 2.4.3. Monitorizarea sistematică a activităților care pun în practică prevederile legislației economice cu referire la mass-media.

Acțiunea urmărește monitorizarea sistematică a aplicării legislației economice relevante pentru mass-media, prezentarea unor rezultate și recomandări, precum și verificarea reacției la acestea. Responsabilitatea revine asociațiilor profesioniștilor din domeniul mediatic. Pentru calificativul integral sunt necesare dovezi care acoperă toate aceste componente.

Studiul CJI „*Implementarea Legii publicității. Restanțe și progrese*”, publicat la sfârșitul anului 2023, este utilizat ca reper documentar pentru începutul perioadei de monitorizare. Activitățile din 2024–2026 sunt examinate separat în raport cu termenul acțiunii.[296]

În iunie 2025 CJI publică un *Studiu de audiență a mass-media din Republica Moldova* și *Studiul de necesități ale instituțiilor mass-media din Republica Moldova*, iar în luna iulie – studiul „*Piața mass-media din Republica Moldova: realități și tendințe în 2025*”.[297][298][299]

În luna iulie 2025 APEL publică studiul „*Pluralismul audiovizual extern în Moldova*”, care se întemeiază pe evaluarea mai multor domenii-cheie, inclusiv „Pluralitatea pieței” și „Independența politică”. La fel, în

[294] https://consiliuldepresa.md/noutati/rezolutia-forumului-mass-media-din-republica-moldova-2024
[295] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=147935&lang=ro
[296] https://cji.md/implementarea-legii-publicitatii-restante-si-progrese/
[297] https://cji.md/studiu-de-audienta-a-mass-media-din-republica-moldova/
[298] https://cji.md/studiul-de-necesitati-ale-institutiilor-mass-media-din-republica-moldova/
[299] https://cji.md/piata-mass-media-din-republica-moldova-realitati-si-tendinte-in-2025/

ianuarie 2026, APEL a elaborat un studiu de evaluare statistică și structurală a pieței audiovizuale din Republica Moldova pentru anul 2025 la solicitarea CA. [300][301]

Anual, începând cu anul 2017, CJI elaborează „*Indicele privind Starea Presei din Republica Moldova*"(ISPM). Metodologia ISPM cuprinde șapte indicatori relevanți pentru realitățile mass-media din RM, inclusiv „Mediul economic".[302]

API și reprezentanți ai Consiliului de Presă au participat la mecanismele de sprijin pentru mass-media, potrivit documentelor oficiale privind compensarea distribuirii publicațiilor periodice și administrarea Fondului pentru subvenționare. Această participare dovedește implicarea în mecanisme, însă nu înlocuiește verificarea reacției autorităților la recomandările formulate în cadrul monitorizărilor.

Forumul mass-media – principalul eveniment anual al breslei, în decembrie 2024, constata, că „Parte din recomandările Rezoluției Forumului Mass-Media, ediția 2023, adresate autorităților, au fost realizate. În particular, Guvernul a identificat și a pus în aplicare un mecanism de susținere a presei independente tipărite în situația majorării tarifelor pentru distribuția publicațiilor periodice", iar în Rezoluția de la ediția 2025 – că „Legea cu privire la Fondul de subvenționare a mass-mediei a început să producă efecte prin finanțarea a 23 de proiecte jurnalistice selectate în cadrul a două concursuri publice desfășurate pe parcursul anului 2025".[303][304]

Evaluare: acțiune realizată în mare parte. Organizațiile profesionale au realizat monitorizări periodice ale cadrului economic și ale pieței media, inclusiv studii CJI și APEL din 2025–2026, și au formulat recomandări. Rezoluțiile Forumului Mass-Media din 2024 și 2025 indică exemple de măsuri adoptate ulterior, inclusiv compensarea distribuirii publicațiilor periodice și punerea în funcțiune a Fondului pentru subvenționare. Aceste exemple nu constituie însă o evidență sistematică a reacției la ansamblul recomandărilor formulate, astfel încât indicatorul privind reacția și urmărirea rezultatului nu este confirmat integral. Studiul CJI din 2023 este păstrat ca reper anterior perioadei 2024–2026.

Concluzii privind obiectivul general 2

Rezultate esențiale. Obiectivul general 2 cuprinde 12 acțiuni: două realizate integral, patru în mare parte, una parțial și cinci cu date insuficiente pentru evaluare. Cele două acțiuni realizate integral privesc analiza aplicării legislației privind dreptul de autor (2.1.2) și instituirea și funcționarea mecanismului de subvenționare (2.2.2). Monitorizarea externă a politicilor economice (2.4.3) este documentată substanțial, dar urmărirea reacțiilor la toate recomandările rămâne incompletă. Sunt documentate și intervenții privind transparența proprietății și a finanțării. Acțiunile cu date insuficiente includ progrese confirmate și nu sunt considerate automat neexecutate.

Restanțe și probleme persistente. Acestea privesc aplicarea cadrului nou, accesul efectiv la sprijin, transparența și rezultatele controlului pieței. Pentru programele de master și formare continuă sunt necesare evidențe distincte privind autorizarea/acreditarea, participanții și angajarea absolvenților. Pentru Casa Presei și Casa Radio, anunțurile și documentele de pregătire sunt diferențiate de soluțiile aplicate și de efectele acestora asupra redacțiilor.

Competențele CA și CC sunt complementare și au obiecte juridice diferite. Distincția dintre pluralismul opiniei publice și concurența economică trebuie păstrată, cu mecanisme de cooperare care să prevină lacunele sau suprapunerile. Diferența dintre cele două regimuri nu este prezentată drept cauză demonstrată a tuturor restanțelor. Proiectele de regulamente sunt diferențiate de actele aprobate și aplicate.

Sustenabilitatea. Mecanismele de subvenționare și de compensare a distribuirii presei depind de alocări bugetare și de capacitatea de administrare și monitorizare. Pentru aprecierea sustenabilității sunt relevante

[300] https://apel.md/pluralismul-audiovizual-extern-in-rep-moldova-in-2024/
[301] https://apel.md/wp-content/uploads/2026/02/Raport-APEL-piata_2025.pdf
[302] https://cji.md/?s=ISPM
[303] https://mediaforum.md/upload/rezolutia-fmm-2024pdf-6758905a8a154.pdf
[304] https://mediaforum.md/upload/rezolutia-forumului-mass-media-2025pdf-694e3f67c69da.pdf

continuitatea finanțării, predictibilitatea procedurilor, executarea bugetară și diversificarea veniturilor beneficiarilor. Datele despre personalul CC descriu un risc de capacitate, fără a demonstra singure efectul asupra fiecărei acțiuni.

Contribuția Programului. Mecanismul de subvenționare și intervențiile privind cadrul economic corespund acțiunilor din Plan. Legătura cu rezultatele sectoriale este apreciată prudent, deoarece finanțarea externă, condițiile pieței și alte politici influențează concomitent sustenabilitatea. Existența unui mecanism public nu demonstrează singură independența economică sau editorială a tuturor beneficiarilor.

4.3. Profesionalizarea și educația mediatică

Secțiunea analizează realizarea obiectivului general 3 al Programului național de dezvoltare a mass-mediei pentru anii 2023–2026: „*Un proces de profesionalizare a domeniului mediatic, care să răspundă necesităților mass-mediei, dar și provocărilor la care aceasta este supusă în noile condiții și realități*".

Obiectivul general 3, cu 5 obiective specifice, urma să fie atins prin realizarea a 17 acțiuni, inclusiv: 6 – la obiectivul specific 3.1; câte 2 – la obiectivele specifice 3.2 și 3.4; 3 – la obiectivul specific 3.3 și 4 – la obiectivul specific 3.5.

Obiectivul general 3 urmărea să impulsioneze procesul de profesionalizare a domeniului mediatic, iar obiectivele specifice și acțiunile – să dezvolte elementele cheie ce caracterizează gradul de maturitate al unei profesii: corpul de cunoștințe, instituțiile formative, mecanismele de autoreglementare etc. Pentru fiecare acțiune au fost prevăzuți indicatori de monitorizare/evaluare, entități responsabile și un cadru temporal corespunzător.

Evaluarea urmărește nivelul de realizare a acțiunilor și măsura în care rezultatele documentate contribuie la atingerea obiectivului general 3, cu delimitarea realizărilor confirmate de efectele care necesită date suplimentare.

Obiectivul specific 3.1. Asigurarea unei concordanțe maxime între cererea și oferta de competențe pe piața media

Acțiunea 3.1.1. Ajustarea programelor de studii ale instituțiilor de învățământ superior la cele mai avansate elaborări teoretice și practice în domeniul mediatic, astfel încât să răspundă inclusiv provocărilor și riscurilor generate de evoluția tehnologiilor informaționale și de criza pandemică, să fortifice capacitatea de a reacționa operativ la nevoile de specialiști pe piața media mereu în schimbare, să ofere suficiente competențe și abilități de utilizare a noilor tehnologii, să asigure cunoașterea temeinică, la absolvire, cel puțin a unei limbi străine

Realizarea acțiunii planificate pentru perioada 2024–2026, urma să fie evaluată prin programele de instruire ajustate; prin calitatea absolvenților instituțiilor formative de profil și prin numărul de absolvenți angajați după finalizarea studiilor. Responsabili de executarea acțiunii – MEC și organizațiile de profesioniști din domeniul mediatic.

Documentele instituționale și oferta educațională arată adaptări ale programelor și dezvoltarea unor forme de cooperare cu sectorul media. Pentru evaluare sunt relevante planurile de învățământ aprobate, programele autorizate/acreditate și rezultatele promoțiilor aferente perioadei 2024–2026.[305]

Un anunț despre modernizarea învățământului sau despre un proiect de finanțare nu dovedește, singur, aprobarea și aplicarea unei modificări curriculare la o facultate de jurnalism.[306]

[305] https://mc.gov.md/ro/content/invatamantul-superior-din-republica-moldova-va-fi-modernizat
[306] https://usm.md/?page_id=505

Adaptarea la noul Nomenclator și informațiile despre programe ori module cu conținut digital constituie repere pentru identificarea schimbărilor. În lipsa actelor și anexelor universitare verificate, nu sunt atribuite o dată exactă de aprobare sau o denumire de microcalificare unei decizii a Senatului.[307]

Parteneriatele cu redacții și organizații profesionale pot sprijini practica și actualizarea programelor. Participarea fiecărei instituții și rolul său sunt consemnate în măsura în care sunt identificate documente ale programului sau proiectului relevant.

Ajustarea s-a realizat prin modificări de structură curriculară și introducerea unor modele noi de învățare.

MEC a aprobat planuri interministeriale (monitorizate de CJI) pentru integrarea educației media nu doar în universități, ci și în formarea continuă a cadrelor didactice universitare, asigurând o abordare transdisciplinară.[308]

Existența practicii în redacții sau a parteneriatelor cu angajatori nu este echivalată automat cu introducerea oficială a învățământului dual. Pentru această calificare sunt necesare actele de organizare și planurile de studii aplicabile programului. În documentele verificate nu a fost confirmat integral proiectul de cercetare și calendarul de extindere descrise în sursele generale.[309]

Disciplinele digitale, multimedia, de verificare a informației și de securitate sunt relevante pentru cerințele acțiunii. Efectele ajustării programelor se examinează prin competențele și parcursul profesional al absolvenților, pentru care evidențele publice rămân insuficiente.[310]

Planul interministerial din 17 mai 2024 și documentele MEC privind educația media constituie instrumente de planificare. Introducerea efectivă a unor module universitare și participarea cadrelor didactice se verifică prin documentele instituțiilor, fără a fi deduse numai din aprobarea planurilor.[311]

> **Evaluare: date insuficiente pentru evaluare.** Sunt identificate oferte educaționale și inițiative de ajustare a formării. Documentele disponibile nu permit însă verificarea suficientă și comparabilă a programelor aplicate, a competențelor absolvenților și a angajării acestora pe profil. Progresul documentat este prezentat separat; lipsa datelor de rezultat nu este tratată ca dovadă a calității reduse a formării.

Acțiunea 3.1.2. Stimularea motivantă a înnoirii corpului de cadre didactice pentru a ajusta competențele lor la provocările reale ale domeniului mediatic

Realizarea acțiunii urmărea să ofere stimulente motivante pentru a atrage în mediul academic eventuali profesioniști, să indice numărul acestora care să conducă la îmbunătățirea calității/abilităților absolvenților și, până la urmă, angajarea în câmpul muncii a absolvenților. Acțiunea urma să fie realizată de către MEC și instituțiile formative de profil pe toată perioada Programului.

MEC și universitățile din RM au stimulat înnoirea corpului didactic și ajustarea competențelor media prin programe naționale de formare continuă, parteneriate strategice pentru educație media și pachete financiare substanțiale pentru tinerii specialiști.

Măsurile generale de formare și sprijin pentru personalul didactic oferă context pentru acțiune. Ele pot fi atribuite înnoirii corpului academic din facultățile de profil numai dacă există informații despre eligibilitatea și participarea acestui grup.

---

307 https://usm.md/?p=29769&lang=en

308 https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/ord-mec-mc-701-174-2024.pdf

309 https://usm.md/?p=44247&lang=en

310 https://scoaladejurnalism.md/ro/news/admitere-deschisa-la-scoala-de-jurnalism-din-moldova:-un-nou-program-de-jurnalism-digital-si-investigatii-pentru-promotia-21

311 https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/ord-mec-mc-701-174-2024.pdf

MEC a reînnoit memorandumul de colaborare cu CJI, valabil pentru perioada 2026–2028, vizând extinderea disciplinei „Educație pentru media” și integrarea elementelor de alfabetizare informațională în disciplinele de bază.[312]

Centrul de Formare Continuă și Leadership (UPSC) și Centrul de Resurse pentru Formare Continuă (USM) au organizat periodic module de formare digitală, crearea de resurse educaționale deschise și ateliere de mediere a conflictelor/combatere a dezinformării, în conformitate cu Planul de formare continuă aprobat de MEC.[313]

Indemnizațiile și facilitățile pentru tinerii specialiști din alte niveluri de învățământ nu sunt extrapolate la cadrele universitare de jurnalism fără verificarea condițiilor de eligibilitate și a beneficiarilor. Existența unei măsuri generale nu confirmă stimulentele și angajările prevăzute de această acțiune.[314][315]

Autonomia universitară implică recrutare și promovare prin proceduri instituționale. Verificarea acțiunii necesită informații despre ofertele de recrutare, profesioniștii angajați și rezultatele urmărite de Plan. Lipsa unui portal național dedicat nu constituie un indicator suplimentar de neexecutare.

> **Evaluare: date insuficiente pentru evaluare.** Sursele consultate nu conțin informații privind măsurile de stimulare a înnoirii corpului didactic din facultățile de profil (gradul de motivare a ofertei, numărul profesioniștilor angajați, competențele absolvenților). Categoria reflectă limitele bazei informaționale și nu constituie un calificativ negativ privind implementarea.

Acțiunea 3.1.3. Dezvoltarea practicii de atragere a unor cadre didactice notorii din străinătate în procesul de instruire.

Acțiunea țintea pregătirea mai bună a specialiștilor pentru domeniul tematic prin cursuri formative ținute pe toată perioada Programului de profesioniști notorii din străinătate, o bună și cunoscută practică internațională. Responsabili de realizarea acțiunii – MEC și instituțiile formative de profil.

Prin filiala extinsă la Chișinău a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România (UZPR) (coordonată academic de conf. univ. dr. Victoria Fonari), facultatea de jurnalism a atras periodic experți media din România pentru conferințe și cursuri speciale. Printre numele marcante care au ținut prelegeri sau au coordonat activități didactice în această perioadă se numără prof. Petronela Cotea Mihai – reputat jurnalist la Radio Iași (România), care a împărtășit studenților tehnici moderne de jurnalism radiofonic și audio digital; Dorin Brozbă – realizator de film documentar și publicist (membru UZPR), implicat în prezentarea tehnicilor de producție documentară și jurnalism cultural; Sandu Iscrulescu – director de film documentar, axat pe componenta vizuală și storytelling cinematografic.

Informațiile instituțiilor de profil indică parteneriate și activități cu profesori și experți din străinătate. Pentru realizarea acțiunii sunt relevante cursurile efectiv ținute, profilul și experiența formatorilor și integrarea activităților în procesul de instruire. Existența unui acord de cooperare sau a unei rețele internaționale nu demonstrează singură desfășurarea cursurilor.[316][317]

Activitățile cu profesioniști din România sunt consemnate în măsura în care informațiile publice identifică evenimentul, formatorul și participanții. O afiliere organizațională nu substituie evidența activităților formative.

---

312 https://mec.gov.md/ro/content/mec-si-centrul-pentru-jurnalism-independent-continua-cooperarea-pentru-promovarea-educatiei

313 https://mec.gov.md/sites/default/files/document/attachments/ordinul_mec_nr._360_din_27.02.2026_cu_privire_la_aprobarea_planului_de_formare_continua_al_mec_pt_anul_2026.pdf

314 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=154511&lang=ro

315 https://mec.gov.md/ro/content/anunt-429

316 https://usm.md/?p=32313

317 https://usm.md/?p=26891&lang=en

Pentru ULIM, apartenența la rețele universitare și prezentarea ofertei de studii descriu posibilități de cooperare. Atragerea efectivă a profesorilor străini și modulele predate sunt apreciate numai în limitele activităților identificate în sursele instituționale.[318][319]

Școala de Jurnalism din Moldova atrage constant în procesul de instruire instructori și profesioniști mass-media notorii din România, Marea Britanie și SUA. Programele de studii (inclusiv cele din 2024–2026) sunt adaptate după practici din jurnalismul occidental, beneficiind direct de expertiza jurnaliștilor străini.[320]

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte.** Sunt documentate activități de formare și cooperare cu profesioniști din străinătate, inclusiv în instituții de profil. Aceste exemple susțin dezvoltarea practicii urmărite de Plan. Evidențele publice nu oferă însă o inventariere completă a cadrelor, cursurilor și evaluărilor de calitate pentru toate instituțiile; calificativul nu presupune realizarea integrală a acestor indicatori.

Acțiunea 3.1.4. Constituirea și dezvoltarea de grupuri academice cu predare în limbi de circulație europeană/internațională

Acțiunea, prevăzută a fi realizată de MEC și de instituțiile formative, urma, începând cu anul 2025, să formeze grupuri academice de studenți-jurnaliști cu predare în limbi străine, iar indicatorul de monitorizare – să stabilească numărul acestor grupe, precum și numărul de absolvenți angajați pe profil. Altfel spus, primele grupuri academice de felul acesta urmau să fie formate în anul de studii 2025–2026.

Spre deosebire de jurnalism, la alte facultăți din RM există grupe speciale și programe întregi cu predare în limba engleză sau franceză. În ultimii ani, și în special în perioada 2025–2026, MEC a accelerat masiv procesul de internaționalizare. Un exemplu clar în acest sens este finanțarea cursurilor speciale de engleză pentru peste 240 de profesori universitari din țară. Programele integrate de Medicină generală (6 ani) au fluxuri complete de predare în engleză și franceză. Programele de Stomatologie (5 ani) și Farmacie (5 ani) sunt disponibile integral în engleză.

La UTM există grupe speciale, numite tradițional „Filiere Francofone” și „Filiere Anglofone”, create special pentru a pregăti ingineri capabili să lucreze în companii multinaționale. La Facultatea de Calculatoare, Informatică și Microelectronică (FCIM) disciplinele de Tehnologia Informației (IT) se predau în franceză, beneficiind de sprijinul Agenției Universitare a Francofoniei. Există grupe academice complete în engleză pentru specializări de top, cum ar fi Software Engineering (Ingineria Software), Data Science sau Business Analytics. De asemenea, programul de Medicină Veterinară este oferit în limba engleză.

La USM există module și grupe (în funcție de numărul de studenți înmatriculați) care studiază Dreptul sau Relațiile Internaționale cu predare preponderent în limba engleză. Facultatea de Fizică și Inginerie și Facultatea de Matematică și Informatică scot anual la admitere locuri pentru programe cu predare în engleză.

În acest sens, facultățile de profil întârzie neîndreptățit.

Sursele publice consultate nu permit stabilirea numărului grupurilor academice de jurnalism cu predare în limbi de circulație europeană/internațională, al studenților și absolvenților și al angajării acestora. Cerința Planului este examinată în formularea sa, fără a adăuga un prag de predare de 100% în limba străină.[321]

Cursurile de limbi străine, modulele, mobilitățile și colaborările internaționale contribuie la internaționalizare, dar nu confirmă automat constituirea unui grup academic cu predare într-o asemenea limbă.

> **Evaluare: date insuficiente pentru evaluare.** Sunt identificate forme de internaționalizare, dar nu există evidențe publice suficiente pentru verificarea grupurilor academice și a celorlalți indicatori ai acțiunii. Nu

[318] https://www.auf.org/pays/md/

[319] https://ulim.md/ro/faculty/faculty-of-international-relations-foreign-languages-and-journalism/faculty-of-international-relations-foreign-languages-and-journalism-about/

[320] https://scoaladejurnalism.md/ro/instructors

[321] https://litere.usm.md/?page_id=47

se afirmă inexistența acestor grupuri numai din lipsa unor informații publice și nu este introdusă o condiție suplimentară privind predarea integrală într-o limbă străină.

Acțiunea 3.1.5. Promovarea mobilității academice internaționale cu instituții de învățământ superior din țări avansate în domeniul mediatic și motivarea absolvenților să revină și să se angajeze în țară

Realizarea acțiunii planificate pe toată durata Programului, urma să se materializeze printr-un anumit număr de studenți beneficiari ai mobilității academice, prin numărul de țări partenere în pregătirea specialiștilor pentru domeniul mediatic, precum și prin numărul absolvenților în străinătate reveniți în țară și angajați în jurnalism. Responsabili de realizarea acțiunii – MEC și entitățile formative de profil.

Nu există o bază de date publică centralizată care să izoleze statisticile exacte pe profilul strict al jurnalismului (număr fix de studenți, țări sau procente de angajare) pentru perioada 2023–2026. Datele privind mobilitatea academică în RM (prin programe precum Erasmus+ sau acorduri bilaterale) sunt agregate de MEC și de birourile internaționale ale universităților (în principal USM) la nivel general sau pe domenii largi, cum ar fi „Științe sociale, jurnalism și informație".

O privire de ansamblu asupra situației, bazată pe datele disponibile și structura programelor active în 2023–2026, denotă că mobilitatea pe profilul jurnalismului se realizează prioritar prin programul Erasmus+ Key Action 1 (International Credit Mobility) și prin acorduri interuniversitare.[322]

La scară națională, facultățile de profil (precum FJȘC din cadrul USM) trimit anual în mobilități de scurtă durată (1 semestru sau stagii practice) un număr estimat de câteva zeci de studenți la jurnalism pe an.[323]

Principalele destinații de mobilitate academică acreditate pentru jurnalism în această perioadă includ: România (București, Iași, Cluj-Napoca), Belgia (prin parteneriate tradiționale cum este cel cu Haute École Galilée – IHECS din Bruxelles), Spania (Universitatea din A Coruña), Suedia (Universitatea din Uppsala), precum și universități din Franța, Germania, Polonia și Slovacia.

Destinațiile și partenerii mobilităților sunt documentați în apelurile și acordurile universitare. Un apel deschis arată o oportunitate; participarea efectivă și numărul studenților se verifică prin rezultatele selecției și evidențele mobilității.

Absolvenții studiilor în jurnalism (în termen de maximum 12 luni de la absolvire) pot accesa burse de mobilitate pentru a efectua stagii practice în redacții internaționale, companii media sau organizații neguvernamentale din UE.[324]

Delegația UE în RM și diverse rețele media europene (precum Deutsche Welle Akademie) oferă în mod regulat programe speciale de formare și vizite de studiu direct la instituțiile europene din Bruxelles pentru tinerii jurnaliști.[325]

Școala de Jurnalism din Moldova oferă cursuri post-universitare intensive axate pe jurnalism audio/video și digitalizare, atrăgând absolvenți din alte domenii care vor să se reprofileze.

Caracterul temporar al mobilității și recunoașterea creditelor nu demonstrează rata revenirii în țară sau a angajării pe profil. În lipsa unor evidențe de urmărire a participanților, raportul nu estimează o rată de revenire.

Documentele examinate nu permit o comparație suficientă a angajării absolvenților participanți și neparticipanți la mobilități. Prin urmare, nu este atribuit mobilității un avantaj măsurat de angajare și nu sunt generalizate traseele profesionale ale unor persoane la întregul grup.

322 https://international.usm.md/?page_id=487
323 https://usm.md/?p=17919
324 https://international.usm.md/?page_id=91
325 https://eu4moldova.eu/vizita-de-studiu-la-bruxelles/

Rapoartele generale și paginile universitare descriu mobilități, dar datele nu sunt întotdeauna dezagregate pentru jurnalism. Intervalul estimativ de 6–14 participanți anual și identificarea unei bariere lingvistice principale nu sunt utilizate în lipsa evidenței comparabile care le fundamentează.[326][327]

Spre deosebire de programele universitare (Erasmus+), bursele acordate în baza acordurilor bilaterale guvernamentale sunt gestionate direct prin MEC. Acestea vizează cicluri complete de studii (Licență, Master, Doctorat).[328]

Ofertele bilaterale și programele internaționale sunt prezentate ca oportunități; numărul burselor disponibile pentru toate domeniile nu este atribuit studenților la jurnalism.

Bursele și stagiile cu eligibilitate pentru studenții sau absolvenții din Republica Moldova pot completa mobilitățile universitare. Pentru evaluare sunt necesare participările confirmate și delimitarea domeniului de studiu.[329]

Eventualele stimulente pentru revenirea și angajarea absolvenților în domeniu pot fi analizate în următorul document de politici, pe baza unei evaluări a necesităților, a costurilor și a efectelor asupra accesului egal.[330]

Pentru urmărirea rezultatelor este necesar un mecanism proporțional de colectare a datelor despre mobilitate, revenire și angajare, cu definiții comune și respectarea protecției datelor. Acesta poate utiliza evidențe instituționale și anchete ale absolvenților; nu presupune obligatoriu crearea unui registru național nou.

> **Evaluare: date insuficiente pentru evaluare.** Oportunitățile și unele activități de mobilitate sunt documentate, însă sursele nu permit verificarea suficientă a tuturor indicatorilor pentru studenții la jurnalism, în special a revenirii și angajării absolvenților pe profil. Datele generale despre mobilitățile universităților și ofertele de burse nu sunt echivalate cu rezultate ale grupului vizat.

Acțiunea 3.1.6. Actualizarea periodică a Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I

Acțiunea urma să fie realizată de MEC, începând cu anul 2024 și să se concretizeze printr-un Nomenclator al domeniilor de formare care să reflecte necesitățile reale de pe piața media.

În perioada 2024–2026, cadrul normativ privind domeniile de studii și specialitățile din învățământul superior din RM a fost actualizat substanțial: la inițiativa MEC, Guvernul a aprobat Hotărârea nr. 412/2024, prin care vechiul nomenclator (HG nr. 482/2017) a fost abrogat și înlocuit cu noul Nomenclator al domeniilor de studii și al specialităților în învățământul superior. Documentul reglementează inclusiv pregătirea cadrelor din domeniul jurnalismului pentru ciclul I (licență) și a suferit ajustări și corelări periodice inclusiv pe parcursul anilor 2025 și 2026.[331][332]

Astfel, specialitățile destinate viitorilor jurnaliști sunt integrate în Domeniul general de studiu 03 „Științe sociale, jurnalism și informație”, reflectând standardele internaționale ISCED-F (International Standard Classification of Education – Fields of Education and Training / *Clasificarea Internațională Standard a Educației – Domenii de Educație și Formare)*.

[326] https://usm.md/wp-content/uploads/Raport_USM.pdf
[327] https://international.usm.md/?page_id=410
[328] https://edu.gov.md/ro/advanced-page-type/programe-de-burse?page=6
[329] https://diez.md/2026/05/16/burse-internationale-pentru-studentii-din-moldova-ce-tari-ofera-finantare-si-cand-se-deschid-aplicatiile/
[330] https://mecc.gov.md/ro/content/de-la-1-ianuarie-2026-bursele-studentilor-vor-fi-corelate-cu-reusita-academica
[331] https://gov.md/sites/default/files/media/documents/sedinte-de-guvern/2026-07/NU-572-MEC-2026.pdf
[332] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=155583&lang=ro

Actualizarea Nomenclatorului se examinează în raport cu codurile, domeniile de formare și specialitățile înscrise în actele normative aplicabile. Corespondența acestor categorii cu necesitățile efective ale pieței media reprezintă un indicator distinct, care necesită date privind angajatorii și absolvenții.[333]

În structura noului nomenclator denumirile exacte ale domeniilor și specialităților pentru Ciclul I (Licență) sunt structurate astfel:

Domeniul general de studiu 03 este intitulat „Științe sociale, jurnalism și informație". Domeniile de formare și programele se identifică potrivit Nomenclatorului aprobat, fără a confunda nivelurile clasificării.[334]

Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova (CORM) poate fi utilizat pentru examinarea corespondenței dintre calificări și ocupații, inclusiv ocupații din jurnalism și comunicare. Conform CORM, aliniat la ISCO-08, ocupațiile accesibile absolvenților licenței se încadrează în Grupa majoră 2 (specialiști care necesită studii superioare), în principal în subgrupele 2642 (Jurnaliști) și 2432 (Specialiști în domeniul relațiilor publice). Încadrarea într-o grupă ocupațională nu conferă, prin ea însăși, un drept individual de angajare într-o anumită funcție și nu demonstrează angajarea absolvenților. Pentru evaluarea indicatorului din Plan sunt necesare date despre programele actualizate și cerințele efective ale pieței muncii.

Programele din jurnalism, comunicare, relații publice și producție de conținut digital pot conduce la ocupații diferite. Legătura concretă dintre program, calificare și angajarea absolvenților trebuie demonstrată prin documentele educaționale și date privind piața muncii.

Domeniile și specialitățile se identifică prin codurile și denumirile din Nomenclator și anexele aplicabile. Nivelul domeniului general, al domeniului de formare și al programului de studii este diferențiat; utilizarea unor coduri apropiate nu conferă automat aceeași calificare ori durată de studii.[335]

Programele cu componente media pot aparține unor domenii distincte, în funcție de calificarea urmărită. Actualizarea clasificării și introducerea unor programe sunt examinate prin actele aplicabile, fără a deduce din denumire efectele asupra competențelor și angajării absolvenților.[336]

Titlul conferit absolventului se verifică în raport cu domeniul, programul și actele aplicabile promoției respective. Nomenclatorul și documentele privind calificările descriu formarea; ele nu constituie, singure, evaluarea corespondenței cu necesitățile pieței.

Nomenclatorul studiilor și Clasificatorul ocupațiilor au funcții diferite. Corelarea lor poate sprijini planificarea formării și încadrarea profesională, cu respectarea condițiilor aplicabile fiecărui post.[337]

Încadrarea unei ocupații în Clasificator nu instituie automat un drept exclusiv de acces la profesie și nu dovedește că un singur titlu universitar este obligatoriu pentru toate funcțiile jurnalistice sau de comunicare.

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte.** Actualizarea Nomenclatorului prin HG nr. 412/2024 și ajustările documentate confirmă componenta normativă. Corespondența cu necesitățile reale ale pieței media, prevăzută ca indicator distinct, necesită confruntarea cu cererea de competențe și rezultatele formării. Adoptarea clasificării nu este echivalată automat cu îndeplinirea integrală a acestui indicator.

[333] https://kdu.md/images/Files/admitere2026/ro-ordin-mec-rm-nr769-2026-modifica-nomenclatorului-domeniilor-de-studii-si-al-specialitatilor-in-invatamantul-superior.pdf
[334] https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_1223_din_03.09.2024_corelare_nomenclatoare_si_tirtluri.pdf
[335] https://usm.md/wp-content/uploads/0321.1-Jurnalism-si-procese-mediatice.pdf
[336] https://mecc.gov.md/ro/content/tehnici-audiovizuale-si-productii-media-noi-discipline-nomenclatorul-domeniilor-de-formare
[337] https://social.gov.md/wp-content/uploads/2022/01/CORM.pdf

Obiectivul specific 3.2. Asigurarea instruirii continue atât a angajaților din domeniul mediatic, cât și a cadrelor academice din instituțiile de formare de profil

Obiectivul specific 3.2 urmărește dezvoltarea instruirii continue a angajaților din domeniul mediatic și a cadrelor academice din instituțiile de formare de profil. Acțiunea privind CIC și cea privind centrele universitare sunt evaluate separat, pe baza indicatorilor proprii.

Acțiunea 3.2.1. Sporirea capacităților Centrului de instruire continuă al Companiei „Teleradio-Moldova" pentru a oferi servicii de profil angajaților din domeniul mediatic

Documentele CSD și rapoartele TRM privind formarea continuă sunt analizate mai jos pentru a stabili în ce măsură acestea documentează activitatea și capacitățile CIC.

Realizarea acțiunii, pusă în responsabilitatea CSD al TRM, urma să stabilească numărul și calitatea formatorilor Centrului de Instruire Continuă, precum și numărul și „geografia" angajaților instruiți.

CIC a fost constituit în 2017 și face parte din situația inițială. Pentru perioada Programului, rapoartele TRM documentează formarea profesională, iar caietele de sarcini includ identificarea necesităților și coordonarea activităților cu Centrul. Datele cumulate pentru 2017–2022 nu sunt raportate ca rezultate ale perioadei 2023–2026.[338][339][340][341]

Lista publică a formatorilor reprezintă o sursă pentru oferta Centrului, dar actualitatea și acoperirea ei trebuie confruntate cu rapoartele anuale și evidențele activităților. O pagină web neactualizată nu demonstrează, singură, lipsa activității sau capacitatea redusă a Centrului.[342]

Documentele privind relațiile interetnice semnalează neexecutarea unei activități tematice de formare. Această constatare privește activitatea și perioada specificate, fără a fi generalizată la toate instruirile CIC. Strategia TRM pentru 2026–2030 prevede dezvoltarea formării; o măsură planificată este diferențiată de rezultatul deja obținut.[343][344]

Documentele CSD privind formarea continuă din 11 octombrie 2024 și raportul pentru anul 2024 confirmă examinarea procesului de instruire și demersuri pentru formalizarea lui. Aceste documente trebuie analizate împreună cu datele privind cursurile, formatorii și beneficiarii, fără a atribui automat Centrului toate instruirile companiei.[345][346][347]

---

338 https://trm.md/ro/cic

339 IP Compania „Teleradio-Moldova", *Caiet de sarcini pentru anul 2024*, „Planul de formare și perfecționare": identificarea necesităților prin planuri individuale, discuții și focus-grupuri; coordonarea instruirilor cu CIC; indicarea participanților, obiectivelor și modalităților de evaluare.
Disponibil: https://trm.md/files/caiet-de-sarcini/caiet-de-sarcini-2024/Caiet%20de%20Sarcini%202024%20Amendat%20de%20CSD.pdf

340 IP Compania „Teleradio-Moldova", *Raport de activitate pentru semestrul I 2024*, secțiunile privind formarea profesională și instruirile oferite de CIC; 2.203 ore de instruire și 169 de participanți.
Disponibil: https://trm.md/files/CSD-2024/decizii/RAPORT%20I%20SEMESTRU%202024%20TRM.pdf

341 IP Compania „Teleradio-Moldova", *Raport de activitate pentru anul 2025*, secțiunea privind formarea profesională continuă: 1.344 de ore de instruire, 240 de angajați beneficiari și aproximativ 560 de participări.
Disponibil: https://data.trm.md/files/documente/rapoarte/rapoarte-de-activitate/Raport%20de%20activitate%20pentru%20anul%202025%20TRM.pdf

342 https://trm.md/ro/formatori

343 https://mecc.gov.md/sites/default/files/mec_raport_strategia2024_2.pdf

344 https://data.trm.md/files/documente/STRATEGIA%20DE%20DEZVOLTARE%202026-2030.TRM.pdf

345 IP Compania Teleradio-Moldova, document publicat privind formarea continuă a personalului, 11 octombrie 2024: https://data.trm.md/files/CSD-2024/decizii/DC%2044.PDF; indexul oficial: https://trm.md/ro/hotarari. Indexul și fișierul asociat prezintă o neconcordanță de numerotare; identificarea se face prin obiect și dată.

346 IP Compania „Teleradio-Moldova", *Raport privind activitatea Consiliului de supraveghere și dezvoltare pentru anul 2024*, secțiunea privind formarea continuă și pregătirea documentelor în vederea acreditării de către ANACEC.
Disponibil: https://trm.md/files/documente/consiliulDeSupraveghere/Raport%20CSD%20%2B%20anexe.pdf

347 IP Compania „Teleradio-Moldova", *Raport de activitate pentru anul 2025*, secțiunea privind formarea profesională continuă: 1.344 de ore de instruire, 240 de angajați beneficiari și aproximativ 560 de participări. Disponibil: https://data.trm.md/files/documente/rapoarte/rapoarte-de-activitate/Raport%20de%20activitate%20pentru%20anul%202025%20TRM.pdf

Evaluare: acțiune realizată în mare parte. Activitățile CIC, integrarea sa în planificarea formării și examinarea procesului de către CSD sunt documentate. Datele publice despre formatori, oferta anuală și beneficiarii din afara TRM nu sunt suficient de complete pentru confirmarea integrală a tuturor indicatorilor. Aprecierea este compatibilă cu analiza de la 1.4.3: existența și capacitățile Centrului sunt distincte de identificarea angajaților autorităților instruiți prin acesta.

Acțiunea 3.2.2. Asigurarea funcționalității centrelor de formare continuă din cadrul instituțiilor de învățământ superior pentru cadrele didactice ale facultăților de profil

Pentru USM, existența mecanismelor generale de formare a cadrelor didactice este relevantă. Documentele consultate nu confirmă separat numărul cadrelor didactice din programele de jurnalism beneficiare, conținutul instruirilor și efectele acestora în perioada evaluată.[348]

Pentru ULIM, documentele examinate nu permit confirmarea separată a funcționării, în perioada evaluată, a unui mecanism de formare continuă destinat cadrelor didactice de la programele de profil, potrivit indicatorilor Planului. Această constatare privește disponibilitatea dovezilor, nu existența sau inexistența unor activități instituționale.

Planul prevede centre funcționale în instituțiile cu facultăți de profil, calitatea și suficiența programelor, numărul și profilul cadrelor instruite și impactul instruirilor. Responsabilii sunt Ministerul Educației și Cercetării și instituțiile cu facultăți/centre de instruire de profil. Se verifică serviciile și beneficiarii efectivi, nu existența unui centru exclusiv de jurnalism.

Planurile MEC și informațiile centrelor universitare descriu formări pentru diferite categorii de cadre didactice. Relevanța pentru acțiune depinde de participarea cadrelor facultăților de profil și de conținutul programelor accesate; rezultatele pentru învățământul general nu sunt atribuite automat învățământului superior.[349][350]

Centrul de Resurse pentru Formare Continuă al USM este o structură instituțională identificabilă. Evaluarea serviciilor pentru cadrele de jurnalism necesită informații privind programele, participanții și rezultatele aferente perioadei Programului.[351]

Existența centrelor și a ofertelor de formare ale altor universități este relevantă pentru cadrul general. Lipsa unei misiuni exclusiv orientate spre jurnalism nu constituie o restanță dacă serviciile prevăzute de Plan sunt disponibile și utilizate de grupul vizat.[352]

Pentru ULIM și celelalte instituții de profil, insuficiența datelor publice despre participarea și rezultatele cadrelor didactice este consemnată ca limită de verificare, fără a afirma inexistența formării.

Proiectele organizațiilor de media și mobilitățile pot completa formarea instituțională. Pentru atribuirea rezultatelor acțiunii sunt necesare identificarea beneficiarilor universitari, conținutul și durata instruirii și dovezi privind utilizarea competențelor.[353]

Evaluare: date insuficiente pentru evaluare. Sunt identificate centre universitare și programe generale de formare, dar nu există date publice suficiente despre participarea cadrelor facultăților de profil, calitatea și suficiența programelor și impactul instruirilor. Planul nu impune un centru exclusiv dedicat jurnalismului; se verifică serviciile efectiv disponibile și utilizate de grupul vizat.

---

348 https://crfc.usm.md/

349 https://mecc.gov.md/ro/content/mec-aprobat-planul-de-formare-continua-pentru-anul-2026

350 https://mec.gov.md/ro/content/program-de-formare-competentelor-digitale-pentru-cadrele-didactice

351 https://crfc.usm.md/

352 https://cfcl.upsc.md/

353 https://scoaladejurnalism.md/ro/news/sase-echipe-vor-crea-noi-productii-video-pentru-publicul-din-republica-moldova-in-cadrul-fondului-pentru-dezvoltarea-podcasturilor

Obiectivul specific 3.3. Dezvoltarea competențelor în materie de educație mediatică

Obiectivul specific 3.3, prin realizarea a 3 acțiuni, urmărea să asigure evoluția pe segmentul educației media prin dezvoltarea de cursuri opționale, prin pregătirea cadrelor didactice și prin reactualizarea curriculumului „Educația pentru media". De atingerea obiectivului specific au fost desemnați în calitate de responsabili MEC, instituțiile de învățământ și asociațiile de profesioniști din domeniul mediatic.

Acțiunea 3.3.1. Dezvoltarea continuă a cursurilor opționale de educație mediatică în învățământul preuniversitar și implementarea unui curs opțional de educație mediatică în învățământul universitar

Acțiunea era planificată pentru întreaga perioadă a Programului, cu excepția implementării, începând cu anul 2025, a unui curs opțional în universități. Realizarea acțiunii urma să fie evaluată prin numărul de instituții care oferă cursuri de educație mediatică și prin numărul de elevi/studenți instruiți.

În perioada 2023–2026 s-au înregistrat progrese atât în extinderea disciplinelor opționale în învățământul preuniversitar, cât și în crearea cadrului legal și academic pentru introducerea educației mediatice în universitățile din RM.

În actul normativ general de politici, MEC, în Planul de Acțiuni al Ministerului Educației și Cercetării pentru anul 2026,

Include, în subcapitolul 4.72, măsuri specifice destinate alfabetizării informaționale și media (AIM), axate pe instruirea profesorilor universitari de la facultățile de profil și integrarea conceptelor digitale și de media în curricula universitară.[354]

Disciplina opțională „Educație pentru media" a ajuns în anul de studii 2025–2026 la cel de-al 9-lea an de implementare în învățământul primar, gimnazial, liceal.355

În martie 2026, MEC și CJI au semnat un nou memorandum de colaborare valabil pentru perioada 2026–2028, ce prevede integrarea conceptelor de educație media inclusiv în disciplinele de bază.[356]

În anul de învățământ 2024–2025 disciplina opțională „Educație pentru media" era predată într-un număr de 3.113 elevi din 121 clase din 65 de școli de pe întreg teritoriul țării. Dintre acestea, 59 de școli sunt cu predare în limba română și 6 cu predare în limba rusă. Cei mai mulți elevi care studiază disciplina sunt din Chișinău – 1.081, urmați de cei din Căușeni – 219, Fălești – 183, Anenii Noi – 153, Ștefan Vodă – 144, Sângerei – 132. Din 2017 și până în prezent, inclusiv în anul de studii 2024–2025, 7.961 elevi de la treapta primară, 11.170 elevi de la treapta gimnazială și 4.162 elevi de la treapta liceală au învățat/învață disciplina Educație pentru media.[357]

La nivel academic, perioada 2023–2026 a marcat trecerea de la inițiative izolate sau module de curs, la reglementarea unui cadru instituționalizat. În mai 2024, printr-un ordin comun al MEC și al Ministerului Culturii, a fost aprobat un Plan interministerial de educație mediatică. Acest plan vizează în mod explicit introducerea unui curs opțional de educație mediatică în învățământul universitar, dar și pregătirea viitorilor profesori (studenți la facultățile cu profil pedagogic) pentru a putea preda această disciplină. În paralel, pe parcursul anului 2026, au fost lansate programe dedicate studenților de la facultățile de jurnalism și tinerilor creatori de conținut pentru ca aceștia să devină promotori ai alfabetizării media în societate.[358]

> **Evaluare: date insuficiente pentru evaluare.** Componenta preuniversitară este documentată prin datele CJI și MEC despre instituții, elevi și activități. Pentru componenta universitară, prevăzută de Plan înce-

[354] https://mec.gov.md/sites/default/files/planul_mec_2026.pdf
[355] https://cji.md/educatie-pentru-media-disciplina-care-de-noua-ani-dezvolta-gandirea-critica/
[356] https://mec.gov.md/ro/content/mec-si-centrul-pentru-jurnalism-independent-continua-cooperarea-pentru-promovarea-educatiei
[357] https://cji.md/educatie-pentru-media-disciplina-care-de-opt-ani-dezvolta-gandirea-critica/
[358] https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/ord-mec-mc-701-174-2024.pdf

până cu anul 2025, sursele disponibile nu permit stabilirea suficientă a instituțiilor și studenților beneficiari. Planurile și memorandumurile confirmă intenții și cadrul de cooperare, dar nu substituie evidența cursurilor aplicate. Progresul preuniversitar este păstrat distinct.

Acțiunea 3.3.2. Pregătirea cadrelor didactice și a curriculumului necesar pentru cursul de educație mediatică prin cursuri separate sau prin includerea subiectelor ce țin de educația mediatică în conținutul unităților de curs/modulelor de specialitate ale programelor pedagogice

Acțiunea planificată pentru anii 2023–2024 (chiar dacă este o acțiune continuă), țintea suficiența și calitatea curriculumului, suficiența și calitatea cadrelor didactice, unități de curs/module de specialitate în programele pedagogice – modificate și numărul de cadre didactice pregătite. Responsabili – MEC, instituțiile de învățământ preuniversitar și universitar, asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic.

În luna mai 2024 MEC și Ministerul Culturii au emis ordinul nr. 701/174 cu privire la aprobarea Planului interministerial de integrare a acțiunilor de Alfabetizarea Informațională și Media (AIM) în planurile de acțiuni ale instituțiilor de stat relevante pentru anii 2024–2026.[359]

Ordinul MEC nr. 360 din 27.02.2026 cu privire la aprobarea Planului de formare continuă al MEC pentru anul 2026, reglementează toate programele naționale de instruire destinate cadrelor didactice, servind drept bază legală pentru cursurile de recalificare și instruire profesională axate pe noile module curriculare inclusiv competențe digitale și de gândire critică. În luna martie 2026, MEC și CJI au semnat un Memorandum de Înțelegere privind cooperarea în domeniul promovării educației media în Republica Moldova, valabil pentru perioada 2026–2028. Documentul prevede continuarea colaborării dintre cele două instituții pentru dezvoltarea educației media în școli, consolidarea gândirii critice și extinderea competențelor de alfabetizare informațională ale elevilor. Memorandumul stabilește și integrarea conceptelor de educație media în cadrul disciplinelor de bază.[360][361]

Manualele pentru toate treptele de învățământ elaborate inițial în perioada 2017–2019, au fost actualizate integral între anii 2023 și 2025 pentru a răspunde noilor provocări digitale. În septembrie 2025, CJI a lansat platforma digitală *emi.cji.md.* Aceasta găzduiește versiunile electronice și interactive ale manualelor în limbile română și rusă. În primăvara anului 2026, au fost organizate noi sesiuni extinse de formare profesională pentru cadrele didactice, permițând extinderea numărului de școli și clase care predau acest curs opțional.[362][363]

CJI raportează elaborarea, actualizarea și digitalizarea manualelor pentru trei trepte preuniversitare și activități de pregătire a profesorilor. Totalurile cumulative de manuale și cadre formate, raportate de la începutul inițiativei, descriu capacitatea existentă și nu sunt atribuite integral perioadei Programului. Activitățile pilot și cele planificate pentru anul școlar 2026–2027 sunt diferențiate de rezultatele deja realizate.

În timp, educația media a devenit mai accesibilă și pentru grupurile vulnerabile. Au fost elaborate 15 lecții video pentru elevii cu deficiențe de auz, iar manualele *Educație pentru media* au fost traduse în alfabetul Braille.

Din 2024 și până în prezent, peste 4000 de elevi de la treapta primară și din instituții preșcolare au descoperit prin teatru cum să fie mai în siguranță în mediul online, vizionând spectacolul PikPok.online@guguță – o inițiativă a CJI realizată în parteneriat cu actorii Teatrului Municipal de Păpuși „Guguță”.[364]

[359] https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/ord-mec-mc-701-174-2024.pdf

[360] https://mec.gov.md/sites/default/files/document/attachments/ordinul_mec_nr._360_din_27.02.2026_cu_privire_la_aprobarea_planului_de_formare_continua_al_mec_pt_anul_2026.pdf

[361] https://mec.gov.md/ro/content/mec-si-centrul-pentru-jurnalism-independent-continua-cooperarea-pentru-promovarea-educatiei

[362] https://educatia.mediacritica.md/ro/2025/08/

[363] https://educatia.mediacritica.md/ro/2026/03/

[364] https://cji.md/aniversare-cji-marcheaza-10-ani-de-educatie-pentru-media-in-scoala-povestea-unui-efort-care-a-prins-radacini/

Evaluare: acțiune realizată în mare parte, cu rezultate documentate și ulterior termenului 2023–2024. Formările și materialele utilizate în învățământul preuniversitar confirmă componente esențiale ale pregătirii cadrelor didactice, inclusiv prin cursuri separate, modalitate prevăzută de Plan. Datele sunt însă insuficiente pentru o apreciere uniformă a suficienței și calității curriculumului, a modificărilor modulelor din programele pedagogice și a distribuției cadrelor instruite pe instituții. Ordinul interministerial din 2024 confirmă cadrul de acțiune, dar nu substituie dovezile privind aplicarea lui integrală în termen.

Acțiunea 3.3.3. Reactualizarea curriculumului „Educația pentru media" și pregătirea cadrelor didactice în baza curriculumului actualizat

Acțiunea, potrivit Programului, urma să se desfășoare pe parcursul anului 2025, responsabil fiind MEC, iar realizarea ei – să ateste numărul de elevi și numărul de cadre didactice instruite.

La data de referință, pagina oficială MEC prezenta curriculumurile disciplinei „Educație pentru media", aprobate anterior. CJI a actualizat manualele pentru cele trei trepte, în perioada 2023–2024, utilizând drept bază curricula aprobate în 2017, 2018 și 2019. Actualizarea manualelor reprezintă o intervenție relevantă pentru predare, însă nu constituie dovada actualizării documentului curricular prevăzute pentru anul 2025.

În Planul de Acțiuni al MEC pentru anul 2026, finanțarea și componenta bugetară pentru dezvoltarea cursurilor, actualizarea manualelor și formarea continuă a cadrelor didactice nu sunt alocate sub forma unei linii bugetare unice destinate exclusiv „educației media", resursele financiare fiind distribuite strategic pe acțiuni integrate în capitolele mari de modernizare a învățământului.

Astfel, bugetarea formării continue a cadrelor didactice din învățământul general pentru implementarea abordărilor curriculare moderne, inclusiv competențe digitale, gândire critică și utilizarea noilor manuale, prevede alocări financiare asigurate integral din bugetul de stat pentru instruirea a 5.000 de profesori și 300 de manageri planificați pentru anul 2026. Costurile pentru evaluarea și achiziția de manuale școlare adaptate la noile standarde educaționale, cu accent pe introducerea modulelor transversale, cum este alfabetizarea informațională și media, precum și costurile ce țin de editarea manualelor electronice și a ghidurilor interactive sunt suportate prin cofinanțare externă asigurată de partenerii strategici de dezvoltare, în timp ce cheltuielile logistice de integrare în curricula obligatorie revin bugetului direcției de resort din MEC.[365]

MEC acoperă din fonduri publice cheltuielile ce țin de salarizarea formatorilor din instituțiile de stat, logistica cursurilor și aprobarea normativă, în timp ce designul cursurilor digitale interactive beneficiază de sprijinul financiar al donatorilor externi prin ONG-uri de profil, precum CJI.

Programele de instruire pentru cadrele didactice organizate de CJI și partenerii săi (precum DW Akademie sau International Media Support), în baza manualelor actualizate, pun accent pe noile instrumente disponibile. Profesorii sunt instruiți cum să utilizeze noile resurse digitale, inclusiv platforma interactivă lansată în 2025. Pe lângă pregătirea profesorilor care predau disciplina opțională propriu-zisă, în 2024–2025 s-au derulat programe specifice pentru integrarea conceptelor actualizate de educație media direct în disciplinele obligatorii (cum ar fi orele de Limba și literatura română sau Limba engleză).[366][367]

În 2025, CJI a desfășurat două programe de formare în domeniul educației media și a instruit 42 de cadre didactice care și-au dezvoltat competențele media pentru a putea preda disciplina *Educație pentru media*. În anul de studii 2025–2026, 108 de pedagogi care au urmat programele de instruire ale CJI predau disciplina opțională unui număr de 3.255 de elevi din 122 clase din 76 de școli de pe întreg teritoriul țării. Dintre acestea, 65 de școli sunt cu predare în limba română și 11 cu predare în limba rusă.

Începând din luna septembrie 2025, elevii care au ales să studieze *Educație pentru media* beneficiază și de platforma digitală – https://emi.cji.md/, care găzduiește versiunea electronică a manualelor. Platforma este

[365] https://mec.gov.md/sites/default/files/planul_mec_2026.pdf
[366] https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Volumul%204_compressed.pdf
[367] https://cji.md/abordarea-integrata-a-educatiei-media-la-limba-engleza-21-de-profesoare-au-deschis-noi-perspective-pentru-dezvoltarea-gandirii-critice-a-elevilor/

destinată și cadrelor didactice care predau disciplina în calitate de curs opțional sau în formatul de integrare a conținutului de educație media la diferite discipline obligatorii.[368]

CJI, o dată la doi ani, desfășoară și Forumul de Educație Media.[369]

> **Evaluare: date insuficiente pentru evaluare**. Sunt confirmate actualizarea manualelor și formarea cadrelor didactice, inclusiv cele 42 de persoane instruite în 2025, precum și predarea disciplinei pentru 3.255 de elevi de către 108 cadre didactice în anul școlar 2025–2026, potrivit datelor CJI citate mai sus. Aceste valori descriu indicatori diferiți. CJI precizează că manualele actualizate au utilizat curricula aprobate în 2017, 2018 și 2019; pagina oficială MEC publică curriculumurile disciplinei, însă documentele identificate nu permit confirmarea reactualizării și aprobării curriculumului în anul 2025, condiție explicită a acțiunii. Calificativul „realizată parțial" nu a fost aplicat, deoarece nu este demonstrat că actualizarea curriculumului nu a avut loc, ci doar că actul respectiv nu a fost identificat în sursele consultate. Progresele în formare și în actualizarea materialelor sunt documentate separat, iar calificativul global va putea fi reexaminat după identificarea actului curricular și a versiunii aplicabile.

Obiectivul specific 3.4. Cercetarea complexă și aprofundată a domeniului mediatic

Atingerea obiectivului specific 3.4, prin realizarea celor două acțiuni prevăzute pentru întreaga durată a Programului, urmărea scopul să stimuleze cercetările științifice cu aplicabilitate practică în domeniul mediatic și cercetarea sistematică a necesităților domeniului mediatic și a pieței media, inclusiv a profilului sociodemografic al jurnalistului.

Acțiunea 3.4.1. Stimularea cercetărilor științifice cu aplicabilitate practică în domeniul mediatic

Gradul de realizare a acțiunii, atribuită în responsabilitatea MEC, Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, instituțiilor cu facultăți/centre de instruire de profil și asociațiilor de profesioniști din domeniul mediatic, urma să fie măsurat prin numărul de cercetări (teze de licență, de masterat, de doctorat), numărul, relevanța, accesibilitatea și impactul acestora.

La nivel general, doctorate în domeniul „Științe ale comunicării / Jurnalism și procese mediatice" (cifrul 571.01) înregistrează o frecvență extrem de redusă în RM (uneori 0 sau maximum 1-2 teze pe an). Admiterea anuală la doctorat pe întreaga țară finanțată de buget se rezumă la aproximativ 230 de granturi pentru toate domeniile științifice, cota pentru științele comunicării fiind simbolică (1-2 locuri). Majoritatea cercetărilor de doctorat conexe domeniului mass-media au fost susținute în acești ani în cadrul Școlii Doctorale de Științe Sociale a USM sau au fost abordate interdisciplinar (de exemplu, teze pe marketing publicitar, impactul reclamelor de șoc în online sau analiză lingvistică/filologică a textului jurnalistic).[370][371]

Datele BNS, ANACEC, ANCD, registrele academice și publicațiile instituțiilor pot contribui la identificarea cercetărilor. În sursele examinate nu a fost identificat un inventar comparabil care să acopere toate tezele și cercetările relevante din perioada 2023–2026. Delimitarea domeniului și prevenirea dublei numărări sunt necesare înaintea utilizării unor totaluri.[372][373]

Competițiile și proiectele ANCD oferă un cadru de finanțare a cercetării. Atribuirea unui proiect domeniului mediatic și verificarea aplicabilității sale necesită identificarea temei, a rezultatelor și a utilizatorilor. Nu se deduce ponderea temelor media din titlurile câtorva proiecte sau din finanțarea generală a sectorului.[374][375]

---

368 https://cji.md/educatie-pentru-media-disciplina-care-de-noua-ani-dezvolta-gandirea-critica/
369 https://medialiteracyforum.media-azi.md/
370 https://www.mecc.gov.md/ro/content/guvernul-aprobat-planurile-de-admitere-la-studii-superioare-de-doctorat-si-la-programe-de
371 https://anacec.md/files/Gaugas-teza.pdf
372 https://statistica.gov.md/ro/activitatea-de-cercetare-dezvoltare-in-anul-2025-9454_62421.html
373 https://anacec.md/ro/content/titluri-%C8%99tiin%C8%9Bifice
374 https://ancd.gov.md/ro/content/stimularea-excelentei-cercetarilor-stiintifice
375 https://cji.md/evaluarea-gradului-de-alfabetizare-media-in-republica-moldova/

Numărul tezelor și al locurilor de doctorat din domeniul mediatic nu este estimat din totalul granturilor naționale. Cercetările interdisciplinare sunt incluse numai dacă obiectul și rezultatele lor corespund indicatorilor acțiunii.[376][377]

Statisticile generale ale învățământului și informațiile despre utilizarea sistemelor antiplagiat nu stabilesc numărul, relevanța și impactul cercetărilor în domeniul mediatic. În lipsa inventarelor instituționale, raportul nu estimează numărul anual al tezelor și nu atribuie jurnalismului rezultatele naționale privind anularea unor lucrări.[378]

Registrele și arhivele permit identificarea unor lucrări cu teme conexe jurnalismului și comunicării. Relevanța și aplicabilitatea fiecărei lucrări trebuie examinate prin conținut și rezultate, fără a considera eșantionul identificat drept total al domeniului.[379]

Accesul la teze și la rezultatele cercetării diferă între instituții și tipuri de lucrări. Evaluarea accesibilității consemnează condițiile efectiv identificate; nu presupune o regulă generală de acces restricționat pentru toate bibliotecile ori toate tezele de licență și master.

> **Evaluare: date insuficiente pentru evaluare.** Competițiile de cercetare și unele lucrări și studii sunt identificabile, dar datele disponibile nu permit inventarierea comparabilă a cercetărilor și tezelor din domeniul mediatic și verificarea relevanței, accesibilității și impactului acestora. Numărul lucrărilor identificate în sursele consultate nu este echivalat cu totalul cercetărilor și nici cu nivelul de interes al mediului academic.

Acțiunea 3.4.2. Cercetarea sistematică a necesităților domeniului mediatic și a pieței media, inclusiv a profilului sociodemografic al jurnalistului

Indicatorii de monitorizare a realizării acțiunii urmau să determine numărul și relevanța studiilor vizând necesitățile domeniului, accesibilitatea și impactul studiilor. Responsabili de realizarea acțiunii – MEC, instituțiile cu facultăți/centre de instruire de profil și asociațiile de profesioniști din domeniul mediatic.

În perioada 2023–2026, peisajul mediatic din Republica Moldova a fost analizat prin intermediul unor cercetări lansate de organizațiile de media și de mediul academic. Aceste studii scot în evidență o criză profundă de resurse umane, o tranziție tehnologică accelerată către Inteligența Artificială (IA) și conturarea unui nou profil socio-profesional al jurnalistului.[380]

Cele mai relevante studii realizate în acest interval:

Studiul academic: „*În căutarea identității profesionale. O analiză comparativă a profilurilor socio-profesionale ale jurnaliștilor din Republica Moldova la distanță de aproape două decenii (2006–2023)*” (publicat de cercetătoarea Natalia Vasilendiuc în 2026). Documentul compară trei valuri de cercetări (2006, 2016 și 2023) și oferă un portret socio-demografic clar al jurnalistului moldovean, evaluând pregătirea profesională, formarea identității și schimbările valorice din breaslă. Studiul atestă o schimbare generațională majoră – trecerea definitivă de la jurnaliștii formați în perioada sovietică la generația post sovietică și a erei digitale. Normele profesionale s-au aliniat puternic la paradigmele occidentale (obiectivitate, responsabilitate socială și rolul de „câine de pază” al democrației).[381]

---

376 https://www.mecc.gov.md/ro/content/guvernul-aprobat-planurile-de-admitere-la-studii-superioare-de-doctorat-si-la-programe-de

377 https://anacec.md/files/Gaugas-teza.pdf

378 https://moldova1.md/p/81775/antiplagiat-doar-20-de-teze-anulate-la-sfarsitul-anului-de-studii-cele-mai-raspandite-nereguli-enumerate-de-ministrul-perciun

379 https://anacec.md/ro/content/titluri-%C8%99tiin%C8%9Bifice

380 https://cji.md/categorie/publicatii/studii/

381 https://www.researchgate.net/publication/404109682_In_cautarea_identitatii_profesionale_O_analiza_comparativa_a_profilurilor_socio-profesionale_ale_jurnalistilor_din_Republica_Moldova_la_distanta_de_aproape_doua_decenii_2006-2023_In_search_of_professi

Studiul de referință: „*Studiul de necesități ale instituțiilor mass-media din Republica Moldova*” (lansat în iunie 2025 de CJI și realizat de Agenția de cercetări sociale și cercetări de marketing Magenta Consulting. Studiul a inclus un sondaj în rândul a 101 redacții active și interviuri aprofundate.[382]

Studiul „*Piața mass-media din Republica Moldova: realități și tendințe în 2025*” (CJI, iulie 2025).[383]

Studiul „*Indicele privind Situația Presei în Moldova (ISPM)*”, evaluat de către CJI anual, inclusiv în perioada de referință.

Ca impact, o parte dintre recomandări au fost transpuse în acte normative și în decizii ale autorităților care au produs schimbări. De exemplu, în cadrul ediției din 2024 a *Indexului Rezilienței împotriva Dezinformării*, autorii cercetării de la Comunitatea WatchDog.MD scoteau în evidență, în plan legal, introducerea unei noi definiții a dezinformării în CSMA, primele amenzi în baza ei fiind aplicate în aprilie 2024. Crearea Centrului pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării este remarcată drept o altă evoluție majoră. Adițional, pentru prima dată, Rusia a fost recunoscută ca o amenințare în adresa securității Republicii Moldova în Strategia Națională de Securitate, iar dezinformare – o componentă a războiului hibrid.[384]

Studiul de referință „*Piața mass-media din Republica Moldova: realități și tendințe*” a oferit o cartografiere clară a falimentării holdingurilor mediatice afiliate politic. Impactul măsurabil s-a tradus prin utilizarea acestor date de către donatori (USAID, UE) pentru a redirecționa fondurile de urgență direct către redacțiile locale, independente, care au demonstrat reziliență în timpul crizei economice și a războiului din Ucraina.

Studiile de audiență au arătat o migrare masivă a consumatorilor către online. În consecință, impactul direct a fost reorientarea bugetelor de publicitate comercială de la televiziunile clasice către platformele digitale și rețelele sociale, reconfigurând complet modelul de business al presei autohtone.

Studiul care a vizat gradul de alfabetizare media în țară oferă un punct de referință matematic prin care se va măsura, în următorii ani, eficiența cursurilor de educație media introduse în școli.

Studiile vizând comportamentul mass-mediei, inclusiv în alegeri, au stat la temelia unor decizii ale CA, dar și ale Consiliului de Presă.

Modificarea *Indicelui Libertății Presei* (Reporters Without Borders) unde Moldova a înregistrat ușoare îmbunătățiri pot fi considerate, la fel, parte din impactul studiilor și cercetărilor domeniului mediatic datorită cărora au fost luate măsuri corespunzătoare.

Toate cercetările vizând domeniul mediatic sunt publicate cu acces liber și facil la conținutul lor.

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte.** Studiile CJI, APEL și contribuțiile academice identificate documentează cercetarea necesităților, pieței și profilului jurnalistului și accesul public la rezultate. Sunt identificabile utilizări în dezbaterea sectorială; documentarea influenței asupra unor decizii și a efectelor practice este mai limitată. Aprecierea nu presupune că fiecare entitate responsabilă a realizat toate activitățile și nu transformă lipsa atribuirii instituționale într-o dovadă a inactivității.

Obiectivul specific 3.5. Fortificarea autoreglementării în domeniul mediatic

Atingerea obiectivului specific 3.5, prin realizarea a 4 acțiuni pe toată durata Programului, urmărea îmbunătățirea activității Consiliului de Presă și a Serviciului ombudsmanului de la TRM, contracararea conținuturilor mediatice nocive prin jurnalism de calitate, sprijinirea asociațiilor de profesioniști din sector, precum și stimularea activismului acestora în tot ce înseamnă politici publice în domeniul mediatic.

[382] https://cji.md/studiul-de-necesitati-ale-institutiilor-mass-media-din-republica-moldova/
[383] https://cji.md/piata-mass-media-din-republica-moldova-realitati-si-tendinte-in-2025/
[384] https://watchdog.md/wp-content/uploads/2024/12/DRI_2024_edition.pdf

Acțiunea 3.5.1. Fortificarea activității Consiliului de Presă și a Serviciului ombudsmanului al Companiei „Teleradio-Moldova”

În realizarea acțiunii urmau să fie direct implicați CSD al TRM și Consiliul de Presă, iar indicatorii de monitorizare trebuiau să fixeze gradul de activism al Consiliului de Presă și al Serviciului ombudsmanului al TRM, eficiența și vizibilitatea activității acestora.

Pentru Consiliul de Presă (CP) un pas juridic major l-a constituit înregistrarea sa oficială ca asociație obștească la ASP la finele anului 2023. CP funcționează prin intermediul Consiliului de Experți, examinând plângerile cetățenilor, ale ONG-urilor și autosesizându-se în cazuri grave de manipulare sau încălcare a demnității umane. Activitatea CP a fost vizibilă prin publicarea deciziilor, ședințelor, dar și a statisticilor anuale privind abaterile de la Codul Deontologic.[385]

Activitatea CP este eficientă pentru instituțiile media independente care respectă etica și care își corectează erorile în urma deciziilor CP. În același timp, instituțiile de presă care dezinformează sau cele controlate politic ignoră, de regulă, deciziile Consiliului. În acest context, CP, în octombrie 2025, a exclus Compania publică „Gagauziya Radio Televizionu” (GRT) din Comrat din Registrul semnatarilor Codului deontologic al jurnalistului. Motivele principale care au stat la baza acestei măsuri, aplicată în premieră pentru o instituție media din Republica Moldova, au fost abaterile sistematice de la normele jurnalistice, partizanatul politic accentuat, distribuirea de informații false și manipularea publicului, instigarea la discriminare etc.[386]

Activismul CP poate fi exemplificat și prin faptul că în decembrie 2024 a elaborat, a consultat breasla și a operat modificări și completări la Codul deontologic de ultimă oră privind utilizarea inteligenței artificiale (IA) în redacții, îmbunătățirea protecției drepturilor copiilor și a persoanelor aflate în situații vulnerabile.[387]

CP organizează anual, începând din 2015, Forumul Mass-Media – eveniment de referință pentru comunitatea jurnalistică. CP desfășoară Forumul în parteneriat cu alte organizații neguvernamentale de media, precum API, CJI și APEL. De asemenea, din 2015 CP acordă anual Premiul Național de Etică și deontologie jurnalistică, în rezultatul unui concurs public, destinat tuturor instituțiilor mass-media și jurnaliștilor din țară.[388]

CP a inițiat Campania „Semnăm Codul deontologic!” și „Plagiatul este furt”. Consiliul reprezintă comunitatea jurnalistică din Moldova la nivel european, fiind membru cu drepturi depline al *Alianței Europene a Consiliilor de Presă Independente*.[389][390]

Din perspectiva reformelor legislative recente, constatările CP privind abaterile grave de la etica jurnalistică servesc drept criteriu esențial de neeligibilitate pentru redacțiile care solicită finanțare din Fondul de subvenționare a mass-mediei.

Activitatea CP este suficient de vizibilă prin intermediul paginilor web oficiale, dar și prin participarea la multiple evenimente publice.

Serviciul Ombudsmanului din cadrul furnizorului public național de servicii media funcționează sau trebuie să funcționeze ca o punte de legătură între public și TRM, gestionând sesizările, criticile și sugestiile telespectatorilor și ascultătorilor privind echidistanța știrilor și calitatea programelor.[391]

[385] https://consiliuldepresa.md/index.php/statistici
[386] https://consiliuldepresa.md/noutati/grt-a-fost-exclusa-din-registrul-semnatarilor-codului-deontologic-al-jurnalistului
[387] https://consiliuldepresa.md/noutati/a-fost-tiparita-versiunea-completata-a-codului-deontologic-al-jurnalistului-din-republica-moldova
[388] https://mediaforum.md/
[389] https://mediaforum.md/campania/campanie-impotriva-plagiatului
[390] https://www.consiliuldepresa.md/despre-consiliul-de-presa-din-r-moldova
[391] https://trm.md/ro/serviciul-ombudsmanului

În februarie 2023, CSD al TRM a pus în discuție funcționarea Serviciului Ombudsmanului (SO) și a calificat activitatea acestuia ineficientă, menționând că soluțiile oferite pentru sesizările publicului întârzie. Această audiere a provocat dezbateri interne privind necesitatea reformării structurii.[392]

Starea lucrurilor n-a avansat nici în 2024. În Raportul de activitate pentru lunile septembrie – decembrie 2024 (?) atestăm între cele 7 recomandări ale Ombudsmanului din finalul textului și următoarele: respectarea Constituției Republicii Moldova, a Codului Serviciilor media audiovizuale, Legii cu privire la libertatea de exprimare, Legii cu privire la asigurarea egalității, Codului muncii, Codului deontologic al jurnalistului din Republica Moldova; asigurarea transparenței în procesul de luare a deciziilor și desfășurarea concursurilor; excluderea tratamentului diferențiat la aplicarea sistemului de salarizare a IP Compania Teleradio-Moldova (premii, acordarea ajutorului material, bonus de fidelitate) prin aplicarea unor principii și norme unitare; evitarea conflictelor de interese care ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților de serviciu. Recomandările, să reținem, nu țin de preocupările directe ale SO și nu pot conduce la o eficiență a activității sale.[393]

Situația a început să progreseze începând cu anul următor și, pentru comparație, în finalul raportului de activitate pentru 2025, Ombudsmanul referindu-se la depășirea impedimentelor care influențează mersul normal al lucrurilor, consideră necesare următoarele acțiuni: adoptarea unui regulament actualizat al SO; revizuirea și actualizarea Codului de Etică și Integritate al salariaților TRM, aprobat în 2019; adoptarea unei Politici interne de utilizare a sistemelor de IA printr-un document separat sau prin completarea Codului de etică și integritate cu prevederi specifice adaptate activității personalului de creație. Potrivit raportului, în anul de referință au fost elaborate 9 rapoarte de monitorizare, având drept scop evaluarea respectării principiilor comunicării audiovizuale. Pe lângă rapoartele de monitorizare, au fost elaborate note informative individuale, care au vizat aspecte ce necesită îmbunătățiri, inclusiv diversificarea invitaților la emisiuni, asigurarea echilibrului de gen, pluralitatea opiniilor, prezența mai frecventă a vocilor critice și a experților independenți etc. Un alt element al activității la constituit campaniile media dedicate zilelor internaționale relevante pentru drepturile omului și libertatea presei (accesul la informație, securitatea jurnaliștilor, prevenirea violenței de gen, egalitatea și accesibilitatea persoanelor cu dizabilități), realizate prin postări online, clipuri video și comunicate adaptate platformelor sociale. Conform planului de activitate, Serviciul Ombudsmanului a inițiat și a desfășurat evenimente publice, mese rotunde și dezbateri tematice, axate pe respectarea deontologiei jurnalistice, pe conduita jurnaliștilor și a redacțiilor pe rețelele de socializare, pe reflectarea corectă a alegerilor parlamentare, precum și pe rolul mass-mediei în prevenirea și combaterea violenței și promovarea comunicării etice în domeniu.[394]

Raportul SO pentru 2025 consemnează 85 de răspunsuri la un chestionar public și patru autosesizări. Răspunsurile oferă feedback de la participanți, dar, în lipsa unui eșantion reprezentativ, nu sunt generalizate la întregul public al TRM. Autosesizările și recomandările sunt examinate separat de dovada aplicării și a efectelor lor.[395]

SO a avut o întâlnire cu jurnaliștii de la Radio Moldova Comrat, la scurt timp după lansare, pe tema jurnalismului responsabil; un panel de discuții vizând reflectarea corectă a alegerilor și o ședință de informare pentru jurnaliști și redacții privind conduita pe rețelele sociale, desfășurată împreună cu CP.

SO raporta, drept impact al postărilor sale pe pagina de Facebook, 7 la număr, între 2.900 și 12.500 de vizualizări, iar reacții – între 24 și 52.[396]

---

392 https://media-azi.md/csd-al-teleradio-moldova-califica-drept-ineficienta-activitatea-ombudsmanului-de-la-trm-reactia-carmeliei-albu/

393 https://data.trm.md/files/Ombudsman/Raport%202024%20ombudsman.pdf

394 https://data.trm.md/files/Ombudsman/Raport%20de%20activitate%20anual%20SMO%202025.pdf

395 https://data.trm.md/files/Ombudsman/chestionar/

396 https://data.trm.md/files/CSD-2025/decizii/Raport%20Obudsman.PDF

În 2026 SO și-a intensificat activitatea și, din raportul de activitate pentru primul semestru, se face remarcată elaborarea unui nou Regulament de organizare și funcționare; gestionarea a două sesizări și informarea petenților despre rezultatele examinării acestora; monitorizarea, în perioada 13 – 28 mai 2026, a dezbaterilor electorale din cadrul alegerilor locale noi (difuzate la Moldova 1 și Radio Moldova) și formularea de recomandări editoriale transmise redacțiilor, dar și desfășurarea în comun cu CA a unei sesiuni informative cu tema „Obligațiile furnizorului public de servicii media în contextul comunicărilor audiovizuale comerciale". Cooperarea cu CA a continuat: la început de octombrie a fost desfășurată în comun o sesiune de informare cu echipa redacțională de la Radio Moldova Comrat în contextul alegerilor în Adunarea Populară și a Guvernatorului UTA Găgăuzia, preconizate pentru 15 noiembrie 2026.[397][398]

Raportul pentru primul semestru al anului 2026 distinge definitivarea proiectului de regulament în martie de aprobarea oficială în aprilie 2026. În evaluare este utilizată această succesiune, nu data definitivării proiectului ca dată a aprobării.[399]

Publicarea rapoartelor și comunicarea activității asigură o formă de vizibilitate. Aprecierea amplorii acesteia necesită indicatori de audiență și accesibilitate, iar numărul vizualizărilor unor postări nu este echivalat cu eficiența mecanismului de autoreglementare.[400]

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte.** Sunt documentate activitatea Consiliului de Presă, decizii și actualizarea normelor deontologice, precum și rapoarte, monitorizări și recomandări ale Serviciului Ombudsmanului. Pentru 2026 este confirmată actualizarea regulamentului, aprobat oficial în aprilie potrivit raportului semestrial. Eficiența și vizibilitatea celor două mecanisme sunt documentate neuniform; criticile formulate de CSD sunt prezentate ca evaluări instituționale ale perioadei vizate, fără a fi generalizate la întreaga activitate.

Acțiunea 3.5.2. Încurajarea jurnalismului de calitate și contracararea fenomenelor negative atestate în conținuturile mediatice

Realizarea acțiunii să sporească numărul și diversitatea modalităților de încurajare a jurnalismului de calitate, numărul de persoane implicate în contracararea fenomenelor negative, numărul de instrumente noi create de verificare a informației și impactul lor. Responsabili – asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic și CP.

În perioada 2023–2026, spațiul mediatic a trecut printr-o transformare profundă, marcată de un efort conjugat al autorităților, organismelor internaționale, al comunității de ONG-uri și al comunității jurnaliștilor pentru a proteja integritatea informațională, în mod special în contextul suprapunerii unor perioade electorale tensionate și al intensificării atacurilor hibride.[401]

Susținerea presei independente și a conținutului de calitate s-a realizat prin piloni financiari, structurali și de recunoaștere profesională. Prin programe finanțate de UE, cum ar fi „Susținerea mass-media și edificarea rezilienței publice împotriva dezinformării" și USAID, redacțiile independente, în special cele locale și de investigație, au primit asistență directă, echipamente, software și mentorat.

CJI a stimulat competiția etică prin organizarea anuală a Galei Clubului de Presă „Jurnaliștii anului", în cadrul cărora oferă premii la cinci categorii și nouă premii speciale, fiind astfel recunoscute performanța, reziliența și inovația în mass-media din RM.

CP, anual, oferă Premiul Național de Etică și Deontologie Jurnalistică, încurajând jurnalismul de calitate.

---

397 https://data.trm.md/files/CS-2026/decizii/Raport%20SMO%20Isemestru%202026.%20Ombudsman.pdf

398 https://trm.md/ro/ombudsman-comunicate/radio-moldova-comrat-sesiune-informativa-privind-reflectarea-corecta-a-alegerilor-in-serviciile-media-audiovizuale

399 https://data.trm.md/files/documente/serviciul%20ombudsmanului/Regulament_de_organizare_si_functionare_al_Serviciului_Media_al.PDF

400 https://trm.md/ro/ombudsman-rapoarte

401 https://digieffect.eu/clicking-against-democracy-disinformation-hybrid-attacks-and-digital-tools-in-moldovas-2025-parliamentary-election/

Pentru a face față volumului uriaș de dezinformare, asociațiile media au adoptat tehnologii avansate și strategii de reacție rapidă. De exemplu, la alegerile prezidențiale și referendumul constituțional din toamna anului 2024, precum și la alegerile parlamentare din 2025, portalul de fact-checking StopFals.md gestionat de API și TRM au cooperat strâns pentru a combate valurile masive de dezinformare și război hibrid. Verificarea de către experții de la StopFals în timp real a declarațiilor participanților la dezbaterile electorale de la TRM a permis demolarea operativă a afirmațiilor false și manipulative ale unor concurenți electorali. Aceasta a reprezentat o experiență inedită pentru RM, menită să fortifice reziliența informațională.

Pe lângă extinderea portalului de referință Stopfals.md, în toamna anului 2024 a fost lansată platforma Veridica.md, un proiect dedicat monitorizării și demontării punctuale a narativelor false și a propagandei de război. ONG-urile au început să utilizeze pe scară largă instrumente avansate de identificare a conținutului sintetic (Deepfakes) și de analiză a imaginilor și clipurilor video (forensic digital tools) de tip deepfake, folosite tot mai agresiv pentru a discredita liderii politici sau procesele democratice din țară.[402]

Proiectele de verificare a informației și studiile despre dezinformare documentează instrumente și cooperări între organizații. Pentru fiecare inițiativă sunt diferențiate lansarea, funcționarea, utilizarea și rezultatele. Existența unui instrument tehnic nu demonstrează singură reducerea dezinformării sau efectul asupra comportamentului electoral.[403]

Platformele de verificare și inițiativele de analiză a conținuturilor completează instrumentele existente. Raportul nu atribuie întregului sector utilizarea unor tehnologii de identificare a conținutului sintetic fără evidențe privind instituțiile și activitățile concrete.[404]

În perioada de referință CJI a utilizat noi modalități și instrumente inovative dedicate educației informaționale. Între acestea: lansate sau extinse de CJI în această perioadă includ:

- biblioteca digitală interactivă – https://cji.md/cji-a-lansat-platforma-digitala-educatie-pentru-media/, lansată în august 2025 care găzduiește manualele de *Educație pentru media*, în română și rusă, jocuri de tip quiz și elemente multimedia pentru elevi și profesori;
- metode inovative de „edutainment" (educație prin divertisment) pentru publicul tânăr și copii, prin care a creat piesa de teatru de păpuși „Un click de colți sau Lupul manipulator" și a organizat un turneu extins (inclusiv proiectul PikPok.online@guguță), cuprinzând sute de copii din localitățile țării care au învățat prin intermediul poveștilor adaptate cum să recunoască capcanele din mediul online;
- lansarea piesei Hip-Hop „Pe'nțelesu' meu"- o modalitate inedită de a transpune conceptele rigide de gândire critică în limbajul cotidian și cultura urbană a adolescenților;
- aplicația „Media Radar" – un instrument digital conceput pentru a ajuta cetățenii să evalueze rapid credibilitatea site-urilor de știri;
- platforma „T(V)E Privește!" – o extensie interactivă unde utilizatorii pot raporta cazurile de manipulare, propagandă sau abateri deontologice pe care le observă în mass-media.
- podcastul „cuMINTE" axat pe explicarea simplă a tehnicilor de manipulare mediatică din spatele știrilor false ale momentului;
- 15 lecții video de educație media adaptate în limbaj mimico-gestual;
- lansarea Indicelui Alfabetizării Media și Informaționale etc.

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte.** Premiile și alte modalități de încurajare a jurnalismului de calitate, instrumentele de verificare a informației și activitățile de educație media sunt documentate. Aces-

[402] https://moldova1.md/p/35237/o-noua-platforma-pentru-combaterea-dezinformarii-lansata-in-republica-moldova
[403] https://watchdog.md/studies/208359/moldova-si-rezilienta-informationala-ce-s-a-schimbat-din-2021/
[404] https://moldova1.md/p/35237/o-noua-platforma-pentru-combaterea-dezinformarii-lansata-in-republica-moldova

tea confirmă diversificarea intervențiilor și participarea unor profesioniști. Indicatorul de impact este documentat mai limitat decât existența instrumentelor și activităților; nu se deduce automat din publicarea materialelor sau din audiența lor.

Acțiunea 3.5.3. Sprijinirea creării și funcționării asociațiilor de profesioniști în domeniul mediatic, inclusiv a patronatelor care, eventual, ar negocia salariul minim anual pentru angajații din domeniu

Realizarea acțiunii, pusă în sarcina asociațiilor de profesioniști din domeniul mediatic, urma să fie măsurată prin sprijinul acordat asociațiilor existente, prin numărul de asociații noi create și prin rezultatul negocierii anuale a salariului minim în domeniu.

Sprijinul ONG-urilor de media pentru asociații, precum Asociația Patronală a Radiodifuzorilor, care reprezintă interesele comerciale ale FSM în raport cu statul sau Comitetul Industrial al Mass-Media, creat pentru a măsura audiențele și a standardiza piața de publicitate, s-a materializat prin implicarea acestora în sesiuni de instruire, în consultarea publică a proiectelor de legi (CSMA, Legea privind mass-media etc.) sau prin a le oferi asistență prin Centrul Comun de Consultanță constituit de CA și APEL cu sprijinul Organizației Internaționale a Francofoniei. CJI, periodic, sprijină prin granturi, instruiri și asistență juridică instituții și ONG-uri de media. La începutul lui 2026 a lansat programul de instruire „Educație media pentru ONG-uri”.[405]

API, printr-un proiect desfășurat din septembrie 2025 până la finele anului 2026, susținut de International Media Support (IMS), sprijină CP în procesul de consolidare și dezvoltare instituțională pentru a crește impactul autoreglementării jurnalistice. Sprijinul pentru CP a însemnat și înregistrarea oficială a acestuia, având în calitate de fondatori 5 ONG-uri: API, CJI, APEL, Comitetul pentru Libertatea Presei și Institutul IDIS „Viitorul”.[406][407]

Sursele consultate nu oferă o evidență completă a asociațiilor profesionale constituite în perioada 2023–2026 și a eventualelor negocieri privind salariile în domeniu. Este necesară o verificare directă, inclusiv în registrele publice și la organizațiile profesionale relevante. Aprecierea nu presupune că înființarea unui patronat depinde exclusiv de stabilitatea pieței sau de nivelul profitabilității.

Programele sprijinite de parteneri externi au contribuit la dezvoltarea instituțiilor și organizațiilor de media prin finanțare, expertiză și formare. Sumele și perioadele sunt atribuite numai proiectelor și beneficiarilor identificați în documentele relevante; ele nu sunt însumate fără verificarea suprapunerilor și a cheltuielilor efective.

Sursele consultate nu oferă o evidență completă a asociațiilor nou-create și a negocierilor salariale din perioada evaluată. Afirmația privind inexistența tuturor asociațiilor noi nu poate fi întemeiată exclusiv pe informațiile publice identificate. Formularea condițională a acțiunii privind patronatele este păstrată distinct de verificarea indicatorului referitor la rezultatul negocierii salariului minim.

Evaluare: date insuficiente pentru evaluare. Sprijinul pentru organizații existente este documentat prin proiecte, consultanță și formare. Lipsesc însă evidențe suficiente privind asociațiile nou-create și rezultatul negocierilor anuale menționate în Plan. Categoria reflectă limitele verificării de ansamblu; nu infirmă sprijinul confirmat și nu transformă posibilitatea constituirii unui patronat într-o obligație suplimentară.

Acțiunea 3.5.4. Stimularea participării asociațiilor de profesioniști la elaborarea, implementarea și monitorizarea implementării politicilor publice în domeniul mediatic

Realizarea ultimei acțiuni din Obiectivul general 3, dar și din Program, viza numărul, calitatea și finalitatea elaborărilor; numărul, calitatea și finalitatea monitorizărilor; vizibilitatea și impactul acțiunilor. Responsabili – asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic.

[405] https://apel.md/important/
[406] https://api.md/sprijin-institutional-pentru-dezvoltarea-consiliului-de-presa-din-moldova/
[407] https://www.consiliuldepresa.md/despre-consiliul-de-presa-din-r-moldova

ONG-urile de media s-au implicat direct în elaborarea, ajustarea sau consultarea legilor de impact major pentru spațiul informațional. Între acestea:

- Legea nr. 195/2026 privind mass-media, adoptată și publicată, cu intrare în vigoare ulterioară datei de referință;
- Legea privind accesul la informațiile de interes public;
- Legea privind Fondul de subvenționare a mass-media (2024);
- Codul serviciilor media audiovizuale, modificat în mai multe etape pentru apropierea cadrului național de standardele și legislația relevantă ale Uniunii Europene;
- Codul electoral, în special, art. 89 și 90, vizând reflectarea alegerilor în mass-media;
- Legea cu privire la publicitate, unde a fost consacrată noțiunea și definiția juridică a *publicității de stat* etc.

Raportul APEL pentru 2022–2025 diferențiază etapele proiectelor și ședințele Grupului consultativ. Sunt utilizate perioadele din documentul-sursă: 10 ședințe în etapa ianuarie–august 2023 și 17 în etapa octombrie 2023–august 2025. Aceste totaluri includ activități anterioare intrării în vigoare a Programului și nu sunt prezentate integral ca rezultate generate de acesta.

Potrivit sursei citate, în cadrul unui proiect sprijinit de IMS au fost elaborate, expertizate și definitivate cel puțin 30 de acte normative ale CA, CEC și TRM. Numărul exact al documentelor și statutul lor juridic trebuie corelate cu evidențele proiectului, distingând proiectele discutate, actele adoptate și măsurile intrate în aplicare.[408]

În cadrul strategiilor naționale de securitate informațională, ONG-urile (în special CJI) au desfășurat programe extinse de alfabetizare media pentru publicul larg, profesori și structuri asociative.

Prin platforme precum Forumul Mass-Media, ajuns la a zecea ediție în decembrie 2025, ONG-urile au facilitat dialogul direct dintre jurnaliști, autorități de reglementare (CA, CC) și parteneri internaționali pentru implementarea standardelor etice și de transparență.

În perioada 2024–2025, organizațiile profesionale au participat la dezbateri privind reziliența informațională, combaterea dezinformării și respectarea libertății de exprimare. Rolul concret al fiecărei organizații și efectele propunerilor sale sunt apreciate numai în baza documentelor disponibile.

Intervențiile publice ale organizațiilor de media privind mecanismul anti-SLAPP documentează participarea la procesul legislativ și monitorizarea propunerilor. Pozițiile organizațiilor, amendamentele discutate și soluțiile adoptate sunt diferențiate; legătura dintre o campanie și modificarea unui text nu este afirmată ca efect demonstrat fără confruntarea documentelor legislative.

A fost monitorizată transparența proprietății în media și au fost publicate rapoarte (inclusiv prin instrumente globale precum Media Ownership Monitor) semnalând riscurile concentrării media și opacității din spatele portalurilor online și presei scrise.[409]

Pentru indicatorii acestei acțiuni sunt relevante produsele de expertiză, participarea la consultări, monitorizările realizate și măsura în care recomandările au influențat deciziile publice. Datele despre angajarea absolvenților și formarea managerilor media sunt analizate la acțiunile de profesionalizare corespunzătoare, nu ca indicatori proprii ai acțiunii 3.5.4.

> **Evaluare: acțiune realizată în mare parte la data de referință**. Sunt documentate elaborări, expertize, consultări și monitorizări ale asociațiilor profesionale, inclusiv prin activitatea APEL, CJI, API și prin Forumul Mass-Media. Participarea și vizibilitatea intervențiilor sunt susținute de documente, iar unele rezultate legislative sunt identificabile. Indicatorul privind impactul nu poate fi însă confirmat integral

[408] https://apel.md/wp-content/uploads/2025/10/Raport-de-activitate-APEL-2022-2025.pdf
[409] https://moldova.mom-gmr.org/ro/context/law/

doar prin numărul de participări, proiecte sau acte adoptate; este necesară o legătură documentată între recomandări și soluțiile preluate, precum și urmărirea aplicării lor. Aprecierea „realizată în mare parte” păstrează rezultatele confirmate și delimitează rezerva metodologică.

Concluzii privind obiectivul general 3

Rezultate esențiale. Obiectivul general 3 cuprinde 17 acțiuni: opt realizate în mare parte și nouă cu date insuficiente pentru evaluare; nu există acțiuni încadrate drept realizate integral, realizate parțial sau nerealizate. Rezultatele cele mai bine documentate sunt actualizarea Nomenclatorului, extinderea educației media preuniversitare, formarea unor cadre didactice, activitatea Consiliului de Presă și participarea asociațiilor profesionale la elaborarea și monitorizarea politicilor. Pentru acțiunea 3.3.3, formarea cadrelor și manualele actualizate sunt confirmate, dar reactualizarea curriculumului în anul 2025 nu este demonstrată prin actul sau versiunea relevantă; ea este inclusă între acțiunile cu date insuficiente. Persistă deficite de date despre absolvenți, angajare, beneficiarii formării universitare și rezultatele cercetării.

Indicatori și date necesare. Pentru aprecierea rezultatelor formării sunt necesare date despre competențe și traseul absolvenților, precum și despre revenirea și angajarea persoanelor care au studiat în străinătate. Informațiile publice disponibile susțin activități, dar acoperă insuficient acești indicatori. Următorul document de politici ar trebui să prevadă definiții comune, responsabilități și un mecanism proporțional de colectare a datelor.

Restanțe și probleme persistente. Componenta universitară a educației media, grupurile academice cu predare în limbi de circulație internațională și efectele cercetării și formării necesită documentare suplimentară. Absența unei referiri explicite la Program în rapoartele universităților limitează atribuirea contribuției, fără a demonstra inactivitatea instituțiilor sau inexistența rezultatelor.

Sustenabilitatea. Formarea, actualizarea programelor și educația media presupun continuitate instituțională și financiară. Integrarea în programe aprobate, existența formatorilor, accesul la materiale și resursele previzibile favorizează menținerea rezultatelor. Activitățile susținute în principal prin proiecte externe necesită soluții de continuitate, apreciate în raport cu capacitățile instituțiilor și cererea beneficiarilor.

Contribuția Programului. Sunt documentate intervenții concordante cu obiectivul general 3, inclusiv în educația media și autoreglementare. Multe inițiative au început anterior sau sunt finanțate prin alte instrumente. În lipsa unei raportări care să stabilească legătura dintre intervenții și Program, contribuția sa distinctă poate fi apreciată numai parțial și nu este confundată cu totalitatea activităților sectorului.

V. Constatări generale privind Programul și modul de implementare

Acest capitol sintetizează constatările generale ale evaluării. El pornește de la aprecierile individuale ale celor 46 de acțiuni, prezentate în capitolul IV și în Anexa nr. 1, le grupează pe obiective generale și specifice și examinează apoi relevanța și coerența Programului, respectarea termenelor, formularea obiectivelor și indicatorilor, organizarea implementării, resursele, sustenabilitatea și contribuția Programului la schimbările din sector. Aprecierile reflectă stadiul documentat la 9 octombrie 2026 și nu înlocuiesc analiza detaliată din capitolul IV.

5.1. Relevanța și coerența Programului

Programul răspunde unor probleme documentate privind cadrul normativ, condițiile economice și profesionalizarea mass-mediei. Cele trei direcții generale păstrează relevanța lor, iar intervențiile planificate corespund în mare parte problemelor inițiale identificate. Măsurabilitatea diferă însă între acțiuni: unele produse sunt clar identificabile, în timp ce indicatorii de calitate, aplicare și impact au nevoie de definiții, ținte și evidențe mai precise. Adoptarea actelor și organizarea activităților susțin aprecierea progresului, fără a demonstra automat atingerea obiectivelor generale.

Coerența internă a Programului rezultă din legătura dintre cele trei obiective generale. Cadrul normativ și instituțional (obiectivul general 1) stabilește condițiile juridice și instituționale necesare funcționării

sectorului, mecanismele economice (obiectivul general 2) urmăresc consolidarea sustenabilității instituțiilor mass-media, iar profesionalizarea și autoreglementarea (obiectivul general 3) contribuie la dezvoltarea capacităților profesionale și la aplicarea standardelor de calitate. Aceste componente se completează, însă rezultatele lor sunt documentate cu grade diferite de precizie. Planul nu detaliază însă uniform relația dintre acțiuni, rezultatele așteptate și indicatorii de impact, ceea ce limitează posibilitatea de a stabili în ce măsură schimbările din sector se datorează Programului.

5.2. Rezultatele pe obiective generale și specifice

Această secțiune reunește constatările privind cele 46 de acțiuni, în ordinea obiectivelor generale și specifice ale Programului. Aprecierile din tabelele 1 și 2 și motivarea fiecărui calificativ din capitolul IV rămân sursa de referință; textul de mai jos evidențiază elementele comune și diferențele dintre obiective.

Obiectivul general 1. Cadrul normativ și instituțional

Obiectivul general 1 cuprinde 17 acțiuni: 13 realizate în mare parte, una parțial și trei cu date insuficiente pentru evaluare. Este obiectivul cu cel mai consistent progres documentat, în special în domeniul legislativ. În cadrul obiectivului specific 1.1 (îmbunătățirea cadrului normativ), ambele acțiuni sunt apreciate ca realizate în mare parte. Expertizarea legislației a început în perioada inițială și a continuat în 2025, iar rezultatele legislative principale, respectiv revizuirea amplă a cadrului audiovizual, modificarea Legii nr. 54/2003 și adoptarea în 2026 a noii legi privind mass-media, au fost obținute după termenul 2023–2024. Finalizarea armonizării cadrului normativ din UTA Găgăuzia nu a putut fi confirmată pe baza documentelor examinate.

Obiectivul specific 1.2 (modificarea legislației existente) reunește cinci acțiuni cu aprecieri diferențiate. Modificarea CSMA (1.2.2), instrumentele adoptate de CA și CSD (1.2.3) și modificarea legii publicității (1.2.5) sunt realizate în mare parte, prin modificările CSMA introduse prin Legile nr. 248/2023 și nr. 221/2025, modificările Legii cu privire la publicitate prin Legea nr. 220/2025, precum și prin cadrul secundar adoptat în 2023–2024, dar cu rezultate importante obținute după termen și fără confirmarea acoperirii tuturor componentelor. Cadrul secundar pentru presa scrisă și online (1.2.4) este realizat parțial: au fost adoptate reglementări sectoriale privind reflectarea alegerilor, publicitatea electorală și mecanismul de subvenționare, în timp ce reforma structurală a intervenit abia prin Legea nr. 195/2026, care nu era operaționalizată la data de referință. Pentru cadrul conex Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public (1.2.1), etapele pregătitoare sunt documentate, însă adoptarea completă a soluțiilor legislative nu poate fi verificată, motiv pentru care datele sunt insuficiente.

Controlul parlamentar (obiectivul specific 1.3) este documentat inegal. Examinarea rapoartelor CA și CSD (1.3.2) este confirmată pentru mai multe cicluri, inclusiv prin Hotărârile Parlamentului nr. 75, nr. 93 și nr. 94 din 2024, însă etapa audierii nu poate fi reconstituită complet pentru rapoartele aferente anului 2024. Audierile privind activitatea autorităților responsabile de implementarea politicilor publice (1.3.1) sunt confirmate parțial, dar evidența disponibilă nu permite verificarea periodicității, a participanților și a executării deciziilor.

În privința capacităților instituționale (obiectivul specific 1.4), cele mai solide rezultate privesc planificarea strategică și selecția conducerii. Planurile strategice și operaționale ale CA și ale TRM au fost publicate, monitorizate și evaluate (1.4.5, realizată în mare parte, cu rezervă privind documentarea consultării publice prealabile a Strategiei TRM pentru anii 2026–2030). Mecanismele de recrutare și desemnare au fost revizuite prin modificările din 2025 (1.4.1), iar regulamentele de concurs au fost aplicate în 2026 pentru Consiliul de supraveghere și pentru directorul general al TRM (1.4.2). Aplicarea pragului minim de punctaj a dus la neocuparea unuia dintre locurile din Consiliul de supraveghere și la reluarea procedurii, ceea ce confirmă utilizarea efectivă a criteriilor. În cazul concursului pentru directorul general, desfășurarea unor etape cu ușile închise justifică rezerve privind transparența integrală a procedurii. Schimburile de practici

cu autorități europene și organizații internaționale sunt documentate (1.4.4). Instruirea angajaților autorităților (1.4.3) rămâne insuficient documentată în raport cu indicatorii acțiunii, deoarece datele privind activitățile generale de formare din cadrul TRM nu permit stabilirea distinctă a numărului angajaților autorităților instruiți prin Centrul de instruire continuă și a rezultatelor acestor instruiri.

Monitorizarea implementării legislației (obiectivul specific 1.5) este realizată în mare parte la toate cele trei acțiuni. Raportarea periodică a CA, TRM și CSD (1.5.1), mecanismele interne de monitorizare, cel mai bine formalizate la CA (1.5.2), și monitorizarea externă sistematică realizată de asociațiile profesionale și de organizațiile societății civile (1.5.3) acoperă principalele segmente ale domeniului. Rezerva comună privește urmărirea sistematică a aplicării recomandărilor formulate, care nu este documentată uniform.

> **Constatare:** Obiectivul general 1 se caracterizează prin rezultate normative importante, dar obținute în mare parte după termenele din Plan, prin instituții care dispun de instrumente de planificare și raportare și prin lacune de documentare în privința controlului parlamentar și a instruirii personalului autorităților.

Obiectivul general 2. Cadrul juridico-economic și sustenabilitatea mass-mediei

Obiectivul general 2 cuprinde 12 acțiuni: două realizate integral, patru în mare parte, una parțial și cinci cu date insuficiente pentru evaluare. Rezultatele documentate sunt diferențiate: pentru unele acțiuni sunt confirmate adoptarea cadrului normativ și funcționarea mecanismelor de sprijin, în timp ce pentru altele lipsesc evidențe suficiente privind aplicarea măsurilor, controlul parlamentar și cooperarea instituțională.

În cadrul obiectivului specific 2.1 (ajustarea cadrului juridico-economic), analiza aplicării Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor (2.1.2) este realizată integral, iar intervențiile privind transparența proprietății și a finanțării și accesul la Fondul pentru subvenționare (2.1.1) sunt realizate în mare parte. Legea nr. 195/2026 prevede un registru al transparenței, dar a fost adoptată după termenul 2023–2024 și produce efecte ulterior datei de referință. Evaluarea activității economico-financiare a mass-mediei (2.1.5) este realizată în mare parte, pe baza evaluărilor CA și a analizelor CC, însă acoperirea tuturor segmentelor este documentată neuniform. Soluționarea problemei spațiilor din Casa Presei și din Casa Radio (2.1.4) este realizată parțial. Pentru Casa Radio s-au desfășurat concursul de soluții arhitecturale pentru noul sediu al TRM (finalizat în mai 2024), contractarea documentației tehnice și darea în locațiune a spațiilor neutilizate, iar pentru Casa Presei planurile de renovare au fost discutate în mai 2026. Problema spațiilor nefolosite de redacții nu era soluționată la data de referință, iar intenția de a acorda prioritate instituțiilor statului după renovare creează riscul ca spațiile să nu mai fie accesibile redacțiilor. Pentru programele de master și formarea continuă a managerilor media (2.1.3) datele sunt insuficiente.

Obiectivul specific 2.2 (ajutorul de stat și sustenabilitatea economică) are cele mai clare rezultate operaționale. Sistemul național de susținere a mass-mediei (2.2.2) este realizat integral: Legea nr. 50 din 12 aprilie 2024 și actele secundare au instituit Fondul pentru subvenționarea mass-mediei, iar concursurile, listele proiectelor selectate și raportul anual pentru 2025 confirmă funcționarea sistemului. În 2025 au fost finanțate 23 de proiecte, iar listele aferente celor două concursuri din 2026 includ 22 și, respectiv, 14 proiecte selectate pentru finanțare. Accesul mass-mediei locale și regionale la ajutorul de stat (2.2.1) este realizat în mare parte, prin Legea nr. 182/2026 și prin schema de compensare a distribuirii publicațiilor periodice, existentă anterior noii legi. Efectele modificărilor cu intrare în vigoare ulterioară datei de referință nu pot fi încă evaluate.

Obiectivele specifice 2.3 și 2.4, care privesc aplicarea legislației economice și controlul asupra acesteia, sunt documentate cel mai slab. Ambele acțiuni din obiectivul 2.3, adică audierile publice periodice ale CC și CA în comisiile parlamentare (2.3.1) și dezbaterea publică a rapoartelor privind legislația economică (2.3.2), au date insuficiente: rapoartele publice și examinările parlamentare există, dar nu permit verificarea periodicității, a recomandărilor formulate și a reacției instituțiilor. În cadrul obiectivului 2.4, audierile reprezentanților autorităților (2.4.1) și cooperarea dintre CA și CC (2.4.2) nu pot fi apreciate din aceleași motive. Acordul CA–CC din 2022 este anterior Programului, iar aplicarea lui în perioada evaluată nu este

documentată prin sesizări, reacții sau rezultate. Monitorizarea externă sistematică a politicilor economice de către organizațiile profesionale (2.4.3) este realizată în mare parte, fiind susținută de studii periodice și de reacțiile autorităților consemnate, între altele, în rezoluțiile Forumului Mass-Media din 2024 și 2025. Urmărirea sistematică a reacției autorităților la toate recomandările formulate nu este însă documentată.

> **Constatare:** Obiectivul general 2 a înregistrat rezultate concrete în instituirea și funcționarea mecanismelor de sprijin economic pentru mass-media, precum și în dezvoltarea cadrului privind transparența proprietății și a finanțării. Persistă însă limite de documentare privind aplicarea unor reglementări, rezultatele controlului parlamentar asupra pieței, cooperarea dintre CA și CC și soluționarea problemelor legate de spațiile utilizate de redacții. Contribuția măsurilor adoptate la sustenabilitatea economică a sectorului necesită evaluarea efectelor acestora pe baza unor indicatori comparabili.

Obiectivul general 3. Profesionalizarea și educația mediatică

Obiectivul general 3 cuprinde 17 acțiuni: opt realizate în mare parte și nouă cu date insuficiente. Este obiectivul cu cea mai mare pondere a acțiunilor pentru care datele sunt insuficiente, puțin peste jumătate (9 din 17), deoarece evidențele publice descriu mai bine activitățile și produsele decât competențele, angajarea absolvenților și efectele formării.

Obiectivul specific 3.1 (corelarea ofertei de competențe cu cererea pieței) cuprinde șase acțiuni, dintre care patru au date insuficiente. Actualizarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională prin Hotărârea Guvernului nr. 412/2024 (3.1.6) și atragerea unor cadre didactice și profesioniști din străinătate (3.1.3) sunt realizate în mare parte. Nu pot fi apreciate ajustarea programelor de studii (3.1.1), stimularea înnoirii corpului didactic (3.1.2), grupurile academice cu predare în limbi de circulație internațională (3.1.4) și mobilitatea academică internațională (3.1.5). Pentru acestea sunt identificate oferte și inițiative, dar nu există evidențe comparabile privind programele aplicate, competențele absolvenților, revenirea și angajarea lor pe profil. Absența datelor nu este tratată ca dovadă a inexistenței rezultatelor.

Formarea continuă (obiectivul specific 3.2) este documentată mai bine pentru TRM decât pentru universități. Capacitățile CIC al TRM (3.2.1) sunt realizate în mare parte, deși datele despre formatori, oferta anuală și beneficiarii din afara TRM sunt incomplete. Funcționarea centrelor de formare continuă din universități (3.2.2) nu poate fi apreciată, deoarece lipsesc datele privind participarea cadrelor facultăților de profil, calitatea programelor și impactul instruirilor. Planul nu impune un centru exclusiv dedicat jurnalismului, astfel încât se verifică serviciile efectiv disponibile și utilizate.

În educația media (obiectivul specific 3.3), pregătirea cadrelor didactice și a materialelor pentru curs (3.3.2) este realizată în mare parte, cu rezerve privind dovada modificării programelor pedagogice și evaluarea calității. Pentru reactualizarea curriculumului „Educația pentru media” (3.3.3) există date despre manualele actualizate, elevi și profesori, dar nu a fost identificată o versiune curriculară actualizată și aprobată în 2025; aprecierea globală rămâne „date insuficiente pentru evaluare”. Componenta universitară a cursurilor opționale (3.3.1) este de asemenea insuficient documentată, deoarece datele despre instituții și studenți nu permit verificarea indicatorilor.

Cercetarea domeniului mediatic (obiectivul specific 3.4) este susținută de studiile CJI, APEL și ale mediului academic privind necesitățile pieței și profilul jurnalistului (3.4.2, realizată în mare parte). Inventarierea comparabilă a cercetărilor și tezelor și verificarea relevanței și a impactului lor (3.4.1) nu sunt posibile pe baza datelor disponibile. Autoreglementarea (obiectivul specific 3.5) are cele mai bune rezultate ale obiectivului general. Activitatea Consiliului de Presă și a Serviciului Ombudsmanului (3.5.1) și încurajarea jurnalismului de calitate prin premii, instrumente de verificare a informației și educație media (3.5.2) sunt realizate în mare parte, iar participarea asociațiilor profesionale la elaborarea și monitorizarea politicilor (3.5.4) este realizată în mare parte, întrucât impactul intervențiilor este confirmat numai punctual. Sprijinul pentru crearea și funcționarea asociațiilor (3.5.3) este documentat prin proiecte, consultanță și formare, dar lipsesc evidențele privind asociațiile nou-create și rezultatul negocierilor anuale prevăzute de Plan, astfel încât datele sunt insuficiente.

> **Constatare:** Obiectivul general 3 a consolidat vizibil autoreglementarea, participarea societății civile și educația media preuniversitară. Componentele universitare ale formării, cercetării și mobilității au însă un nivel de documentare insuficient pentru o apreciere concludentă.

Acțiunile cu date insuficiente

> **Constatare:** Cele 17 acțiuni cu date insuficiente (trei în obiectivul general 1, cinci în obiectivul general 2 și nouă în obiectivul general 3) au probleme distincte de documentare. Acestea includ audierile și urmărirea deciziilor (1.3.1, 2.3.1, 2.3.2 și 2.4.1), instruirea și formarea (1.4.3, 2.1.3, 3.1.1, 3.1.2, 3.1.4, 3.1.5, 3.2.2 și 3.3.1), documentarea actualizării curriculumului pentru educația media (3.3.3), legislația conexă accesului la informații (1.2.1), cooperarea CA–CC (2.4.2), cercetarea academică (3.4.1) și dezvoltarea asociațiilor profesionale (3.5.3). Pentru fiecare, Anexa nr. 2 indică informațiile necesare completării.

Aprecierea lor poate fi revizuită dacă entitățile responsabile pun la dispoziție procesele-verbale ale audierilor și deciziile adoptate, listele participanților la instruiri și evidențele absolvenților, programele autorizate sau acreditate, evidența sesizărilor și a răspunsurilor în cooperarea dintre CA și CC și actele care atestă constituirea asociațiilor sprijinite. Aceste documente sunt indicate în analiza fiecărei acțiuni din capitolul IV.

5.3. Respectarea termenelor și natura rezultatelor

La data de referință, 12 acțiuni aveau termene calendaristice încheiate, iar 34 erau continue, cu termene până la sfârșitul anului 2026 sau cu obligații periodice (secțiunea 3.3). Pentru mai multe acțiuni normative, reformele legislative de amploare au fost finalizate după termenele stabilite în Plan, deși unele intervenții au fost realizate și în perioada inițială de implementare. Este cazul modificărilor CSMA (1.2.2), al legii publicității (1.2.5), al mecanismelor de recrutare și desemnare (1.4.1), al transparenței proprietății (2.1.1) și al noului cadru general privind mass-media (1.1.2 și 1.2.4). Întârzierea nu anulează valoarea rezultatelor, dar mută spre 2026 și spre perioada următoare etapa aplicării lor, ceea ce limitează posibilitatea de a evalua efectele în cadrul acestui Program.

> **Constatare:** Există o diferență între adoptarea actelor și aplicarea lor. Adoptarea actelor este documentată mai ușor decât conformarea, accesul beneficiarilor și efectele asupra pluralismului, independenței editoriale și sustenabilității. Din acest motiv, calificativul „realizată în mare parte” se referă, la majoritatea acțiunilor normative, la existența actului și la rezultatele intermediare, nu la efectele lui.

Pentru acțiunile anuale și periodice, în special audierile parlamentare, raportarea instituțională și monitorizarea externă, ciclurile anterioare deja scadente au fost examinate separat de anul 2026. Un ciclu neconfirmat documentar nu a fost interpretat ca neexecutare, ci ca limită de documentare, iar rezultatele obținute după termen au fost înregistrate distinct de cele obținute în termen.

5.4. Formularea obiectivelor, acțiunilor și indicatorilor

Planul stabilește acțiuni, termene, indicatori și responsabili, însă unele acțiuni reunesc intervenții cu instrumente și beneficiari diferiți: studiile de master și formarea continuă, soluțiile pentru Casa Presei și Casa Radio sau cele două mecanisme de autoreglementare. Separarea acestor componente în următorul document ar facilita planificarea, finanțarea și verificarea rezultatelor. Definițiile și țintele lipsă nu sunt completate retroactiv prin condiții de evaluare mai restrictive.

O parte dintre indicatori presupun date care nu sunt colectate sau publicate sistematic. Dificultatea este vizibilă în evidența beneficiarilor distincți, ai absolvenților angajați, ale persoanelor revenite din mobilități, a recomandărilor executate și a efectelor cercetărilor. Sunt necesare surse de verificare și responsabilități de raportare stabilite de la început. Insuficiența informațiilor trebuie diferențiată de o restanță confirmată de implementare.

Evaluarea a identificat și alte dificultăți de formulare. Unii indicatori sunt exprimați prin acte sau activități, fără a defini calitatea sau efectul urmărit, cum sunt „analiza efectuată” sau „un cadru secundar coerent și de calitate”. Termenele sunt formulate uneori ca intervale (de exemplu 2023–2024) sau pe durata întregului Program, fără etape intermediare, ceea ce face dificilă constatarea unei întârzieri. În plus, executarea unor acțiuni depinde de decizii ale altor autorități, precum adoptarea actelor de către Parlament sau aprobarea lor de către Guvern, astfel încât rezultatul nu poate fi atribuit integral entității responsabile.

5.5. Organizarea implementării și funcționarea mecanismelor instituționale

Capitolul VIII al Programului prevede un mecanism de monitorizare și raportare care include desemnarea persoanelor responsabile, constituirea unui grup de monitorizare, aprobarea unei metodologii, elaborarea rapoartelor anuale și desfășurarea audierilor parlamentare. Documentele publice examinate confirmă realizarea unor activități de monitorizare și raportare, dar nu permit verificarea funcționării integrale a mecanismului prevăzut de Program. În special, nu a putut fi identificată o evidență consolidată care să permită urmărirea sistematică a realizării celor 46 de acțiuni, a contribuției fiecărei entități responsabile și a rezultatelor obținute. Consolidarea rolului Ministerului Culturii reprezintă un reper instituțional; atribuțiile sale sectoriale nu modifică implicit distribuția responsabilităților stabilită de Program.

Cooperarea între autorități și organizațiile profesionale este documentată în procese legislative și proiecte concrete. Pentru acțiunile cu mai mulți responsabili este însă dificil de urmărit contribuția fiecărei entități și executarea măsurilor ulterioare. Un mecanism comun de raportare ar permite identificarea acestor contribuții, a întârzierilor și a nevoilor de intervenție, cu respectarea independenței instituționale.

În absența unei raportări consolidate identificate în sursele publice, evaluarea a utilizat rapoartele CA, TRM și CSD, examinările parlamentare, studiile APEL, CJI și ale altor organizații, rapoartele proiectelor și documentele Ministerului Culturii. Sursele au calități diferite: rapoartele instituționale descriu activitatea entităților, iar monitorizările externe oferă evaluări independente ale aceleiași activități. Ele nu sunt interschimbabile, iar diferențele dintre ele sunt menționate în analiza acțiunilor în care au fost utilizate.

5.6. Resursele și eficiența utilizării lor

Planul prevede finanțare în limita alocațiilor bugetare și din surse externe, iar unele acțiuni sunt prevăzute fără costuri. În documentele examinate nu a fost identificată o evidență bugetară consolidată a implementării Programului, care să permită urmărirea alocărilor și cheltuielilor pentru fiecare acțiune. Datele disponibile sunt punctuale și privesc, între altele, Fondul pentru subvenționarea mass-mediei, compensarea distribuirii presei, investițiile TRM, inclusiv contractul pentru documentația tehnică a noului sediu, și proiectele finanțate de parteneri externi.

> **Constatare:** Datele disponibile permit aprecierea rezultatelor documentate în raport cu indicatorii Planului, însă sunt insuficiente pentru evaluarea sistematică a eficienței utilizării resurselor. Bugetele aprobate, angajamentele, plățile și cheltuielile nu sunt raportate comparabil pe acțiuni, ceea ce împiedică stabilirea raportului dintre resursele utilizate și rezultatele obținute. Această limită de documentare nu constituie o constatare privind utilizarea ineficientă a resurselor. Datele privind personalul CC indică un risc de capacitate, iar o parte dintre activitățile de formare și educație media depind de proiecte externe.

5.7. Menținerea rezultatelor și continuitatea intervențiilor

Rezultatele normative și mecanismele de sprijin pot fi menținute prin aplicare consecventă, acte secundare, finanțare previzibilă și capacitate administrativă. Legile recent adoptate presupun o etapă distinctă de pregătire și urmărire a aplicării. Pentru formare și educație media, continuitatea depinde și de integrarea în programele instituțiilor, formatori și accesibilitatea materialelor. Dependența de proiecte externe rămâne un risc care necesită soluții de tranziție.

Documentele confirmă progrese legislative și instituționale, dar baza de date privind efectele asupra sustenabilității economice, competențelor și angajării rămâne fragmentată. Rolurile CA și CC sunt complementare; evaluarea lor trebuie să păstreze distincția dintre pluralism și concurență economică. Cercetările organizațiilor profesionale completează informațiile instituționale, fără a permite generalizări despre interesul sau performanța întregului mediu academic.

Următorul document de politici poate păstra cele trei direcții generale, cu priorități stabilite pe baza rezultatelor și a problemelor persistente. Măsurile privind siguranța jurnaliștilor trebuie corelate cu Planul pentru anii 2026–2027, aprobat prin ordinul interinstituțional din 29 aprilie 2026. Continuitatea intervențiilor privind independența editorială, transparența, aplicarea garanțiilor anti-SLAPP, educația media și tehnologiile digitale necesită obiective, responsabilități și resurse verificabile.[410]

Pe obiective generale, sustenabilitatea are condiții diferite. În cazul obiectivului general 1, legislația și reglementările adoptate oferă o bază pentru continuarea reformelor, iar menținerea rezultatelor depinde de aplicarea efectivă a acestora și de capacitatea instituțiilor responsabile. În obiectivul general 2, mecanismele de subvenționare și compensare depind de alocările bugetare, de predictibilitatea procedurilor și de capacitatea de administrare. În obiectivul general 3, continuitatea depinde de integrarea formării și a educației media în programele instituțiilor și de soluții pentru activitățile susținute în principal prin proiecte externe.

5.8. Contribuția Programului și concluzia generală

La 9 octombrie 2026, Programul prezenta rezultate documentate semnificative în modernizarea cadrului normativ, dezvoltarea mecanismelor instituționale și funcționarea sprijinului public pentru mass-media. Analiza celor 46 de acțiuni indică două realizări integrale, 25 de acțiuni realizate în mare parte, două parțial și 17 pentru care informațiile sunt insuficiente. Această distribuție reflectă atât rezultatele obținute, cât și limitele documentării unor componente ale Programului, într-o evaluare efectuată înainte de încheierea perioadei de implementare. În special, informațiile privind consultarea publică, urmărirea recomandărilor, competențele dobândite și efectele asupra independenței și sustenabilității sectorului sunt neuniforme.

Intervențiile documentate sunt concordante cu acțiunile Planului. Programul a oferit un cadru de politici pentru promovarea reformelor legislative, dezvoltarea mecanismelor de sprijin și implicarea instituțiilor publice și a organizațiilor profesionale în procesul de modernizare a sectorului. Rezultatele au fost influențate concomitent de procesul de aderare la UE, de activitatea grupurilor consultative și de proiectele externe. Multe inițiative au început înainte de aprobarea Programului sau sunt finanțate prin alte instrumente, iar raportările instituțiilor nu fac, de regulă, trimitere la Program. De aceea, evaluarea apreciază contribuția Programului pe baza legăturii documentate dintre intervenții și acțiunile Planului, fără a atribui exclusiv Programului totalitatea schimbărilor din sector.

> **Concluzie generală:** În perioada implementării au fost adoptate sau pregătite schimbări normative și instituționale importante, a fost creat un mecanism nou de sprijin economic, iar autoreglementarea și educația media preuniversitară s-au consolidat. Rezultatele cele mai consistente și mai ușor verificabile privesc adoptarea actelor normative, instituirea mecanismelor și realizarea unor activități concrete. Reformele legislative de amploare au fost finalizate în principal în a doua parte a perioadei, iar aplicarea efectivă a noilor reglementări și efectele asupra independenței editoriale, pluralismului, sustenabilității economice și competențelor profesionale necesită monitorizare și evaluare suplimentară.
>
> Continuarea politicilor publice în domeniul mass-mediei trebuie să valorifice rezultatele obținute, să asigure aplicarea reformelor adoptate și să consolideze mecanismele de planificare, coordonare și raportare. O atenție deosebită trebuie acordată stabilirii unor indicatori măsurabili, colectării sistematice

[410] Ministerul Culturii, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției și Procuratura Generală, Ordinul interinstituțional nr. 198/186/135/52 din 29 aprilie 2026 privind aprobarea Planului de acțiuni în domeniul securității jurnaliștilor pentru anii 2026–2027, pct. 1 și 4–5: https://mc.gov.md/sites/default/files/ordin_planul_de_actiuni_in_domeniul_securitatii_jurnalistilor.pdf

a datelor, documentării rezultatelor și asigurării resurselor necesare, astfel încât viitoarele evaluări să poată stabili cu mai multă precizie contribuția intervențiilor publice la dezvoltarea sectorului mass-media.

VI. Recomandări generale

Recomandările decurg din constatările capitolelor III–V și sunt adresate pregătirii următorului document de politici publice. Fiecare recomandare indică acțiunile sau secțiunile pe care se întemeiază și entitățile cărora le este adresată.

Recomandările sunt grupate în opt secțiuni. Secțiunea 6.1 privește orientările generale ale următorului document de politici; secțiunile 6.2–6.4 cuprind recomandările legate de acțiunile apreciate din fiecare dintre cele trei obiective generale; secțiunile 6.5–6.7 privesc formularea documentului, responsabilitățile și monitorizarea; secțiunea 6.8 propune o etapizare a recomandărilor. Recomandările sunt numerotate continuu, iar cele din secțiunile 6.2–6.4 se referă la acțiunile din Plan, indicate între paranteze.

6.1. Orientările și prioritățile următorului document de politici publice

1.	La elaborarea următorului document de politici, Ministerul Culturii, în cooperare cu instituțiile și organizațiile relevante, să păstreze intervențiile susținute de rezultate și să stabilească prioritățile pe baza problemelor persistente. Cadrul normativ, condițiile economice și profesionalizarea pot rămâne direcții generale, cu obiective specifice actualizate și resurse identificate înainte de adoptare. Temei: secțiunile 5.1 și 5.8.
2.	Să fie acordată prioritate pregătirii și urmăririi aplicării actelor recent adoptate, inclusiv a legilor privind mass-media și ajutorul de stat, în raport cu termenele lor de intrare în vigoare. Rezultatele urmărite să includă actele secundare, procedurile aplicate, accesul beneficiarilor și conformarea, în paralel cu armonizarea continuă cu acquis-ul UE. Temei: acțiunile 1.1.2, 1.2.2, 2.1.1 și 2.2.1 și secțiunea 5.3.
3.	Măsurile privind siguranța jurnaliștilor să fie corelate cu Planul aprobat pentru anii 2026–2027, cu mecanismele de protecție și cu aplicarea garanțiilor anti-SLAPP. Intervențiile privind integritatea informației și inteligența artificială să respecte libertatea de exprimare, independența editorială și competențele autorităților. Temei: secțiunea 5.7.[411]
4.	Pentru sprijinul economic, să fie analizate eligibilitatea, transparența selecției, distribuția teritorială, continuitatea finanțării și evitarea dublei finanțări. Datele să distingă beneficiarii unici, proiectele, subvențiile aprobate, plățile și rezultatele. Eventualele modificări ale accesului creatorilor de conținut media să rezulte din analiza cadrului legal și a interesului public. Temei: acțiunile 2.2.1 și 2.2.2 și secțiunea 5.2.
5.	Măsurile pentru formare și cercetare să fie definite pe categorii de beneficiari și rezultate: manageri media, cadre didactice, angajați ai instituțiilor și absolvenți. Eventualele stimulente financiare sau pentru angajare în presa locală să fie precedate de evaluarea necesităților, costurilor și condițiilor de acces egal. Temei: acțiunile 2.1.3, 3.1.1–3.1.5 și 3.2.2.

[411] Ministerul Culturii, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției și Procuratura Generală, Ordinul interinstituțional nr. 198/186/135/52 din 29 aprilie 2026 privind aprobarea Planului de acțiuni în domeniul securității jurnaliștilor pentru anii 2026–2027, pct. 1 și 4–5: https://mc.gov.md/sites/default/files/ordin_planul_de_actiuni_in_domeniul_securitatii_jurnalistilor.pdf

6.2. Recomandări privind obiectivul general 1 – cadrul normativ și instituțional

6. Parlamentul și Guvernul, cu sprijinul Ministerului Culturii, să includă în următorul document etapa de aplicare a Legii nr. 195/2026 privind mass-media, cu actele secundare necesare, termene, responsabili și indicatori pentru fiecare dispoziție care presupune norme de aplicare. Această etapă să cuprindă și cadrul secundar pentru presa scrisă și online, care era încă în formare la data de referință (acțiunile 1.1.2 și 1.2.4).

7. Ministerul Justiției, Guvernul și Parlamentul să clarifice și să documenteze stadiul cadrului normativ conex Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public și, dacă este cazul, să includă în următorul document măsurile rămase neadoptate (acțiunea 1.2.1).

8. CA și CS să finalizeze cadrul secundar rămas incomplet, în special metodologiile pentru monitorizarea serviciilor media neliniare și a platformelor de partajare a materialelor video și normele aferente TRM, și să publice o evidență a aplicării instrumentelor adoptate (acțiunea 1.2.3).

9. Comisiile parlamentare competente să organizeze și să documenteze audierile anuale ale autorităților din domeniul mass-media, prin procese-verbale publice, liste de participanți, concluzii, decizii și urmărirea executării lor. Examinarea rapoartelor CA și CS să urmeze, pentru fiecare ciclu anual, etapele de transmitere, audiere în comisie și dezbatere, iar statisticile Parlamentului să individualizeze audierile privind domeniul mass-media (acțiunile 1.3.1 și 1.3.2).

10. Parlamentul să publice versiunea actualizată a regulamentului comisiei pentru selectarea candidaților la funcția de membru al CA, după modificările legislative din 2025, iar CA, TRM și CS să asigure transparența etapelor concursurilor, inclusiv a verificărilor suplimentare ale candidaților, în măsura permisă de lege (acțiunile 1.4.1 și 1.4.2).

11. CA, TRM și CS să țină o evidență anuală a instruirilor angajaților autorităților, cu numărul cursurilor, al persoanelor instruite, temele și rezultatele, inclusiv pentru cele realizate prin CIC al TRM. Efectele practicilor preluate prin schimburile internaționale să fie documentate separat de participarea la acestea (acțiunile 1.4.3 și 1.4.4).

12. Entitățile care monitorizează implementarea legislației să urmărească sistematic aplicarea recomandărilor formulate, prin registre ale recomandărilor, ale răspunsurilor autorităților și ale măsurilor adoptate. Raportarea privind implementarea legislației să fie extinsă, în limitele competențelor entităților, la segmentele pentru care este mai puțin dezvoltată decât în audiovizual (acțiunile 1.5.1–1.5.3).

6.3. Recomandări privind obiectivul general 2 – cadrul juridico-economic și sustenabilitatea mass-mediei

13. Ministerul Culturii, CA și CC să pregătească aplicarea dispozițiilor Legii nr. 195/2026 privind registrul transparenței proprietății și finanțării, prin stabilirea administratorului registrului, a datelor publicate, a termenelor și a modului de verificare a conformării furnizorilor (acțiunea 2.1.1).

14. Ministerul Culturii, în cooperare cu MEC și cu universitățile, să documenteze programele de master și de formare continuă destinate managerilor media: programele autorizate sau acreditate, participanții, absolvenții și angajarea lor. Aceste evidențe vor permite aprecierea acțiunii într-un ciclu ulterior de evaluare (acțiunea 2.1.3).

15. Guvernul, Ministerul Culturii și TRM să adopte un calendar public pentru soluționarea problemei spațiilor din Casa Radio și din Casa Presei, cu etape, surse de finanțare și garanții privind accesul redacțiilor, inclusiv după renovarea Casei Presei. Evidența spațiilor neutilizate și a modului de utilizare a acestora să fie publică (acțiunea 2.1.4).

16. CA și CC să publice anual, într-un format comparabil, evaluările activității economico-financiare a furnizorilor și analizele privind publicitatea și piața, pentru toate segmentele sectorului, și să urmărească măsurile adoptate pe baza lor (acțiunea 2.1.5).

17. Ministerul Culturii să asigure aplicarea Legii nr. 182/2026 cu privire la ajutorul de stat și a mecanismelor de sprijin, prin acte secundare, proceduri și criterii de eligibilitate publice. Datele privind Fondul pentru subvenționarea mass-mediei să distingă proiectele, beneficiarii unici, sumele aprobate, plățile efectuate și proiectele finalizate, iar compensarea distribuirii publicațiilor periodice să fie raportată separat (acțiunile 2.2.1 și 2.2.2).

18. Parlamentul, CA și CC să stabilească un format comun de raportare și de dezbatere publică privind concurența și pluralismul în media, cu periodicitate, participanți, recomandări, reacția instituțiilor și urmărirea executării, astfel încât acțiunile din obiectivele specifice 2.3 și 2.4 să poată fi apreciate pe baza unor evidențe verificabile (acțiunile 2.3.1, 2.3.2 și 2.4.1).

19. Organizațiile profesionale să continue monitorizarea externă a politicilor economice din sector, iar autoritățile să răspundă public recomandărilor formulate. CC să evalueze necesarul de personal și capacitatea de administrare pe care o presupun atribuțiile care decurg din noile legi, având în vedere riscul de capacitate semnalat (acțiunea 2.4.3 și secțiunea 5.7).

6.4. Recomandări privind obiectivul general 3 – profesionalizarea și educația mediatică

20. MEC și universitățile cu programe de jurnalism și comunicare să publice anual informații comparabile privind programele de studii de profil: planurile de învățământ actualizate, numărul de studenți și de absolvenți, competențele vizate și angajarea pe profil, cu respectarea protecției datelor (acțiunile 3.1.1 și 3.1.2).

21. MEC și universitățile să documenteze măsurile de înnoire a corpului didactic, inclusiv atragerea unor cadre didactice și profesioniști din străinătate, și să stabilească pentru mobilitatea academică internațională un indicator verificabil privind participarea studenților la jurnalism, revenirea și angajarea lor pe profil (acțiunile 3.1.2, 3.1.3 și 3.1.5).

22. Următorul document de politici să definească precis ce se urmărește prin grupurile academice cu predare în limbi de circulație internațională (limba de predare, programele, numărul de studenți), iar universitățile să raporteze situația acestor grupuri (acțiunea 3.1.4).

23. MEC să evalueze, în consultare cu angajatorii din media, corespondența dintre Nomenclatorul actualizat prin HG nr. 412/2024 și cerințele pieței media, pentru a verifica și indicatorul privind necesitățile reale de competențe (acțiunea 3.1.6).

24. TRM să publice anual oferta CIC, formatorii și beneficiarii, distingând angajații TRM, angajații autorităților și beneficiarii din afara TRM. Universitățile să documenteze serviciile de formare continuă disponibile cadrelor facultăților de profil, participarea și calitatea acestora (acțiunile 3.2.1 și 3.2.2).

25. MEC și instituțiile de învățământ să documenteze componenta universitară a educației media începând cu anul 2025 (instituții, cursuri, studenți). Pentru acțiunea 3.3.3 să fie identificată versiunea curriculumului „Educația pentru media” actualizată, actul de aprobare și data aplicării; separat, să fie raportați elevii care studiază disciplina și cadrele didactice instruite anual, distingându-le de totalul celor care predau (acțiunile 3.3.1–3.3.3).

26. MEC să asigure continuitatea formării cadrelor didactice în educația media prin integrarea ei în programele instituționale, astfel încât activitățile susținute în prezent în principal prin proiecte externe să nu depindă exclusiv de acestea (acțiunile 3.3.2 și 3.3.3).

27. MEC, universitățile și organizațiile profesionale să constituie o evidență a cercetărilor și a tezelor din domeniul mediatic, cu indicarea relevanței, a accesibilității și a utilizării lor, și să valorifice studiile privind necesitățile pieței și profilul jurnalistului în fundamentarea deciziilor de politici (acțiunile 3.4.1 și 3.4.2).

28. CP, SO și CS să publice anual date privind sesizările, deciziile și executarea lor, iar eficiența și vizibilitatea mecanismelor de autoreglementare să fie evaluate periodic. Premiile pentru jurnalism de calitate și instrumentele de verificare a informației să aibă indicatori de impact definiți (acțiunile 3.5.1 și 3.5.2).

29. Ministerul Culturii și partenerii de dezvoltare să continue sprijinul pentru asociațiile profesionale și să stabilească indicatori pentru crearea de asociații și patronate și pentru negocierile anuale prevăzute de Plan. Participarea asociațiilor la elaborarea și monitorizarea politicilor să fie consemnată în procesele de consultare (acțiunile 3.5.3 și 3.5.4).

6.5. Formularea obiectivelor, acțiunilor, indicatorilor și termenelor

30. Pentru fiecare acțiune, documentul următor să prevadă rezultatul urmărit, situația inițială, ținta, termenul, responsabilul și sursa de verificare. Indicatorii de calitate și impact să aibă definiții și metode de măsurare stabilite înainte de implementare. Temei: secțiunea 5.4.

31. Componentele cu instrumente și responsabili diferiți să fie separate ori descrise distinct: masterate și formare continuă, Casa Presei și Casa Radio, CP și SO al TRM. Cooperarea interinstituțională să aibă produse și responsabilități verificabile. Temei: acțiunile 2.1.3, 2.1.4 și 3.5.1 și secțiunea 5.4.

32. Pentru acțiunile continue și anuale să fie prevăzute etape intermediare și calendare de raportare. Realizarea în termen, realizarea după termen și rezultatul încă neconfirmat să fie înregistrate separat. Temei: secțiunile 5.3 și 5.4.

33. MEC și instituțiile de profil să stabilească evidențe proporționale privind competențele, mobilitatea și angajarea absolvenților. Colectarea poate utiliza date instituționale și anchete periodice, cu definiții comune, protecția datelor și evitarea unei sarcini administrative disproporționate. Temei: acțiunile 3.1.1, 3.1.5, 3.2.2 și 3.4.1 și secțiunea 5.4.

6.6. Responsabilitățile instituționale, coordonarea și resursele de implementare

34. Actul de aprobare a următorului document să stabilească explicit coordonarea executivă și responsabilitățile de monitorizare și raportare. Ministerul Culturii poate asigura consolidarea informațiilor în limitele competenței sale; controlul parlamentar, atribuțiile autorităților independente și autonomia universitară să fie păstrate distinct. Temei: secțiunea 5.5.

35. Fiecare entitate implementatoare să desemneze persoane responsabile și să includă măsurile asumate în planurile instituționale. Contribuțiile instituțiilor, organizațiilor profesionale și partenerilor externi să fie consemnate distinct, cu mecanisme de continuitate a raportării. Temei: secțiunea 5.5.

36. CA și CC să documenteze cooperarea prin evidența sesizărilor, răspunsurilor, evaluărilor și măsurilor ulterioare. Instrumentele de cooperare să păstreze distincția dintre protejarea pluralismului și aplicarea normelor de concurență economică. Temei: acțiunea 2.4.2 și secțiunea 5.5.

37. Pentru fiecare acțiune să fie estimate costurile, sursele și capacitățile necesare. Evidențele financiare să permită distingerea bugetului aprobat, a angajamentelor și a cheltuielilor executate și corelarea lor cu rezultatele, inclusiv pentru activitățile susținute din proiecte externe. Temei: secțiunea 5.6.

6.7. Monitorizarea, evaluarea, raportarea și valorificarea rezultatelor

38. Mecanismul de monitorizare și metodologia sa să fie constituite și aprobate la începutul implementării, după consultarea entităților relevante. Evaluarea indicatorilor, tratamentul datelor insuficiente și calcularea ponderilor să fie aplicate uniform. Temei: secțiunile 3.4 și 5.5.

39. Coordonatorul să publice periodic o matrice consolidată a acțiunilor, cu rezultate, indicatori, termene, surse și măsuri de remediere. Raportarea să valorifice evidențele instituționale și să urmărească explicit recomandările și deciziile până la executare. Temei: secțiunile 3.4 și 5.5.

40. Comisia parlamentară competentă să examineze anual implementarea în raport cu obligațiile stabilite de documentul de politici. Procesele-verbale, participanții, constatările, deciziile și urmărirea executării să permită verificarea rezultatelor controlului parlamentar. Temei: acțiunile 1.3.1, 1.3.2, 2.3.1 și 2.4.1 și secțiunea 5.5.

41. După încheierea anului 2026, evaluarea Programului actual să fie completată cu rezultatele și raportările devenite scadente ulterior datei de 9 octombrie. Să fie verificate prioritar evidențele care pot schimba aprecierile privind audierile, beneficiarii instruirilor, formarea universitară, angajarea absolvenților și cooperarea instituțională. Temei: secțiunea 5.2, paragraful privind acțiunile cu date insuficiente.

42. Înaintea aprobării următorului document, raportul de evaluare și datele relevante să fie discutate cu entitățile implementatoare și organizațiile profesionale. Clarificările factuale și documentele suplimentare să fie consemnate, cu păstrarea independenței aprecierii evaluatorilor. Temei: secțiunile 3.4 și 5.5.

6.8. Etapizarea și prioritizarea recomandărilor

Recomandările nu au aceeași urgență și nu pot fi realizate de aceleași entități în același interval. Din acest motiv, ele sunt grupate în trei etape, care pot servi drept bază pentru planificarea activităților ulterioare prezentului raport.

Etapa I – completarea evaluării pentru perioada 2023–2026 și pregătirea aplicării măsurilor adoptate. După încheierea anului 2026, evidențele aferente acțiunilor cu date insuficiente vor fi completate, iar aprecierile vor fi reexaminate în baza raportărilor devenite scadente (recomandarea 41). Consultarea entităților implementatoare cu privire la constatările evaluării (recomandarea 42), pregătirea aplicării legilor adoptate în 2026 (recomandările 2, 6, 13 și 17) și constituirea evidențelor privind audierile și instruirile (recomandările 9 și 11) pot începe anterior închiderii acestui proces.

Etapa II – elaborarea următorului document de politici. Stabilirea orientărilor și a priorităților (recomandările 1 și 3–5), formularea obiectivelor, acțiunilor și indicatorilor (recomandările 30–33), stabilirea responsabilităților și a resurselor (recomandările 34–37) și includerea în noul document a măsurilor rămase nefinalizate în domeniul normativ, economic și al profesionalizării (recomandările 7, 8, 15 și 20–29).

Etapa III – pe durata implementării noului document. Constituirea mecanismului de monitorizare și aplicarea lui uniformă (recomandările 38 și 39), controlul parlamentar anual (recomandarea 40) și raportarea periodică a rezultatelor, a recomandărilor monitorizărilor și a datelor privind formarea, cercetarea și autoreglementarea (recomandările 12, 16, 18, 24 și 28).

În aplicarea etapizării, prioritățile imediate sunt: clarificarea indicatorilor fără date (recomandările 9, 11, 24 și 41); pregătirea aplicării cadrului adoptat în 2026 (recomandările 2, 6, 13 și 17); stabilirea responsabilităților de coordonare și raportare (recomandările 34, 35 și 38–40). Entitățile responsabile vor stabili termene și resurse în documentele proprii de implementare; această enumerare nu modifică atribuțiile prevăzute de lege. Recomandările din prezentul capitol sunt propuneri adresate entităților indicate și nu înlocuiesc deciziile acestora. Realizarea lor presupune respectarea independenței autorităților, a competențelor Parlamentului și a autonomiei universitare.

Anexa nr. 1. Matricea de evaluare a Planului de acțiuni pentru anii 2023–2026

Matricea cuprinde toate cele 46 de acțiuni ale Planului și prezintă indicatorii, responsabilitățile, termenele, calificativele și limitele bazei documentare. Pentru fiecare acțiune este indicată secțiunea din capitolul IV unde pot fi examinate argumentele și notele de subsol aferente. „Stadiu documentar" descrie suficiența probelor disponibile la 9 octombrie 2026 și nu exprimă realizarea sau nerealizarea acțiunii. Calificativul global este întemeiat pe regulile din secțiunea 1.4; respectarea termenului este examinată separat.

Tabelul 8. Matricea de evaluare a Planului de acțiuni pentru anii 2023–2026

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
1.1.1	1.1.1. Expertizarea unor legi (Legea presei nr. 243/1994, Legea nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste, Legea locală a UTA Găgăuzia nr. 66/2007 cu privire la radio și televiziune etc.) pentru a se determina gradul de conformitate al acestora cu legislația națională și cu cea a Uniunii Europene și, în special, dacă acestea respectă principiul libertății mass-mediei și principiul libertății de exprimare. Elaborarea proiectelor de acte normative care asigură transpunerea actelor UE Responsabili: Comisiile parlamentare de profil; asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic; Centrul de armonizare a legislației	1. Expertize elaborate Stadiu documentar: Confirmat pentru expertize identificate. 2. consultarea publică a expertizelor elaborate Stadiu documentar: Consultări documentate, acoperire incompletă. 3. identificarea opțiunilor de modificare a unor prevederi Stadiu documentar: Opțiuni și proiecte identificate.	2023–2024 Termen calendaristic încheiat. Expertize și în perioada inițială; continuare în 2025. Acoperirea integrală în termen nu este confirmată.	Realizată în mare parte	Aprecierea se întemeiază pe ansamblul activităților documentate de expertizare, identificare și discutare a opțiunilor de modificare, precum și de elaborare a proiectelor legislative. Expertizele realizate în anul 2025 se consemnează ca o continuare a activității după termenul inițial. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.1.1 (repere documentare examinate: expertizele și lucrările grupurilor consultative (APEL, CJI, expertiza externă); a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
1.1.2	1.1.2. Elaborarea, consultarea și adoptarea proiectelor de lege privind modificarea legislației expertizate Responsabili: Comisiile parlamentare de profil; Ministerul Justiției	1. Proiect de modificare a cadrului normativ, elaborat și consultat public Stadiu documentar: Elaborare și consultări documentate. 2. proiect de modificare a cadrului normativ, adoptat de Parlament Stadiu documentar: Adoptări documentate, acoperire incompletă.	2023–2024 Termen calendaristic încheiat. Rezultate legislative importante după termen, în 2025–2026.	Realizată în mare parte	Elaborarea și consultarea proiectelor au condus la rezultate legislative substanțiale, inclusiv revizuirea amplă a cadrului audiovizual, modificarea Legii nr. 54/2003 și, în 2026, adoptarea unui nou cadru general privind mass-media. Principalele rezultate au fost însă obținute în 2025–2026, după expirarea termenului 2023–2024, iar pentru cadrul regional al UTA Găgăuzia procesul de armonizare nu era finalizat la data evaluării. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.1.2 (repere documentare examinate: Legea nr. 221/2025, Legea nr. 195/2026 și proiectele consultate; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
1.2.1	1.2.1. Elaborarea și promovarea proiectului de lege pentru modificarea cadrului normativ conex Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public Responsabili: Ministerul Justiției; comisiile parlamentare de profil; asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic	1. Proiect de lege elaborat și consultat public Stadiu documentar: Confirmat. 2. proiect de lege definitivat Stadiu documentar: Definitivare completă neconfirmată. 3. proiect de lege adoptat de Parlament Stadiu documentar: Adoptare completă neconfirmată.	2023 trimestrul IV Termen calendaristic încheiat. Etape pregătitoare în termen; adoptarea completă a cadrului conex nu este confirmată.	Date insuficiente pentru evaluare	Elaborarea și consultarea proiectului nr. 3/MJ/2023 și adoptarea unor măsuri conexe sunt documentate. Totuși, sursele examinate nu permit verificarea completă a definitivării și adoptării soluțiilor legislative prevăzute de acțiune. Adoptarea Legii nr. 148/2023 și a unor hotărâri ale Guvernului reprezintă progrese relevante, dar nu confirmă automat indicatorul privind adoptarea de către Parlament a cadrului conex. Rezerva privește documentarea rezultatului legislativ, nu dovada neexecutării. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.2.1 (repere documentare examinate: proiectul nr. 3/MJ/2023 și actele normative conexe identificate; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
1.2.2	1.2.2. Elaborarea și promovarea proiectului de lege de modificare a Codului serviciilor media audiovizuale pentru a asigura conformitatea prevederilor acestuia cu actele normative ale UE în domeniu Responsabili: Comisia parlamentară de profil; Consiliul Audiovizualului; asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic	1. Proiect de lege elaborat și consultat public Stadiu documentar: Confirmat pentru intervențiile verificate. 2. proiect de lege adoptat de Parlament Stadiu documentar: Legi adoptate; armonizare integrală neconfirmată.	2023 Termen calendaristic încheiat. Modificări în 2023; armonizare substanțială și după termen, în 2025–2026.	Realizată în mare parte	Legile nr. 248/2023 și nr. 221/2025 confirmă intervenții legislative importante și o armonizare substanțială a cadrului audiovizual. Procesul a continuat în 2026. Documentele verificate nu sunt suficiente pentru a confirma acoperirea integrală a cerinței de conformitate; ținta din Programul Național de Aderare nu este tratată ca dovadă a atingerii sale. Rezultatele din 2025–2026 sunt prezentate distinct de realizările aferente termenului din 2023. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.2.2 (repere documentare examinate: Legea nr. 248/2023, Legea nr. 221/2025 și documentele de armonizare a CSMA; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
1.2.3	1.2.3. Elaborarea și adoptarea de către Consiliul Audiovizualului și Consiliul de supraveghere și dezvoltare al Companiei „Teleradio-Moldova” a cadrului normativ secundar, prevăzut de Codul serviciilor media audiovizuale (actele normative privind comunicările comerciale audiovizuale; privind protejarea spațiului audiovizual național; privind asigurarea transparenței propriei activități; metodologiile de monitorizare a conținuturilor serviciilor media audiovizuale liniare și neliniare, ale serviciilor de platformă de partajare a materialelor video; metodologiile de monitorizare a pluralismului audiovizual și a respectării normelor privind remedierea pozițiilor dominante în formarea opiniei publice etc.)	1. Numărul de acte normative elaborate și adoptate Stadiu documentar: Acte identificate, inventar incomplet. 2. calitatea actelor normative adoptate (conformitatea cu legislația și cu bunele practici) Stadiu documentar: Conformitate verificată numai pentru actele analizate.	2023–2024 Termen calendaristic încheiat. Acte în 2023–2024 și ulterior; acoperirea tuturor componentelor în termen nu este confirmată.	Realizată în mare parte	În perioada 2023–2024, CA a construit o parte substanțială a cadrului normativ secundar și a instrumentarului prevăzut de Plan, inclusiv Regulamentul privind conținuturile audiovizuale și metodologiile privind discursul de ură, dezinformarea, pluralismul intern și extern, riscurile apariției situațiilor dominante și monitorizarea electorală. Mai multe dintre aceste instrumente au fost ulterior aplicate efectiv. Totuși, până la sfârșitul anului 2024 nu poate fi confirmată adoptarea tuturor instrumentelor prevăzute de acțiune, în special a unor metodologii distincte pentru monitorizarea serviciilor media neliniare și a platformelor de partajare a materialelor video, iar componenta cadrului normativ secundar aferent TRM nu este documentată la același nivel de completitudine. Dezvoltarea cadrului a continuat în 2025–2026, inclusiv ca urmare a modificărilor CSMA din 2025. Trimitere de

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
	Responsabili: Consiliul Audiovizualului; Consiliul de supraveghere și dezvoltare al Companiei „Teleradio-Moldova”				verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.2.3 (repere documentare examinate: deciziile și metodologiile CA din perioada evaluată; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
1.2.4	1.2.4. Elaborarea și promovarea cadrului normativ secundar de reglementare a activității presei scrise și online, în corespundere cu legislația primară și cu standardele UE Responsabili: Comisia parlamentară de profil; asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic	1. Proiecte de acte normative elaborate și consultate public Stadiu documentar: Reglementări sectoriale documentate. 2. calitatea actelor normative aprobate/adoptate Stadiu documentar: Calitate și acoperire generală confirmate parțial.	2023–2024 Termen calendaristic încheiat. Reglementări sectoriale în termen; dezvoltarea cadrului general ulterior.	Realizată parțial	În perioada 2023–2024 au fost adoptate reglementări secundare relevante pentru presa scrisă și online în domenii determinate, în special reflectarea alegerilor, publicitatea electorală și mecanismul de subvenționare a mass-mediei. Aceste intervenții reprezintă rezultate concrete, dar nu confirmă realizarea integrală, în intervalul prevăzut de Plan, a indicatorilor privind elaborarea și consultarea proiectelor de acte normative și constituirea unui cadru secundar coerent și de calitate pentru presa scrisă și online. Reforma structurală a cadrului primar a intervenit abia prin Legea nr. 195/2026 privind mass-media, după expirarea perioadei 2023–2024, iar la data evaluării noul regim nu era încă operaționalizat integral. În consecință, realizarea integrală a acțiunii nu poate fi confirmată. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.2.4 (repere documentare examinate: reglementările electorale și cele aferente mecanismului de subvenționare; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
1.2.5	1.2.5. Analiza modului de aplicare a Legii nr. 62/2022 cu privire la publicitate; elaborarea și adoptarea modificărilor la aceasta, în funcție de necesitate Responsabili: Comisiile parlamentare de profil	1. Legea îmbunătățită Stadiu documentar: Îmbunătățiri documentate; continuarea aplicării de urmărit.	2023 Termen calendaristic încheiat. Intervenție în 2023; modificări substanțiale după termen.	Realizată în mare parte	Aplicarea Legii nr. 62/2022 a făcut obiectul monitorizărilor și al evaluării ex-post, iar modificările ulterioare, inclusiv cele introduse prin Legea nr. 220/2025, confirmă îmbunătățirea cadrului legal. O parte substanțială a intervențiilor a fost adoptată după termenul din 2023. Calificativul privește îmbunătățirea documentată a legii; aplicarea noilor soluții și remedierea tuturor deficiențelor semnalate rămân de urmărit. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.2.5 (repere documentare examinate: evaluarea ex-post și Legea nr. 220/2025; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
1.3.1	1.3.1. Desfășurarea de audieri privind activitatea autorităților responsabile de implementarea politicilor publice în domeniul mediatic în comisia parlamentară de profil Responsabili: Comisia parlamentară de profil	1. Numărul de audieri desfășurate Stadiu documentar: Audieri identificate, evidență anuală incompletă. 2. componența participanților Stadiu documentar: Identificat pentru unele audieri. 3. calitatea și transparența audierilor	Anual Ciclurile scadente se disting de anul 2026.	Date insuficiente pentru evaluare	Sunt documentate audieri și examinări parlamentare relevante pentru domeniul mass-media. Evidențele disponibile nu permit însă reconstituirea completă a periodicității, participanților și executării deciziilor pentru fiecare ciclu anual scadent. Activitățile confirmate sunt consemnate ca progres; lipsa evidenței complete nu este echivalată cu absența audierilor. Aprecierea de an-

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
		Stadiu documentar: Verificabil pentru audierile documentate. 4. relevanța rezultatelor audierilor (numărul de decizii/hotărâri adoptate, gradul și calitatea implementării deciziilor) Stadiu documentar: Executarea deciziilor insuficient documentată.			samblu necesită procesele-verbale, deciziile și informațiile privind urmărirea executării acestora. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.3.1 (repere documentare examinate: audierile identificate, procesele-verbale și actele comisiei parlamentare; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
1.3.2	1.3.2. Audierea și dezbaterea raportului de activitate al Consiliului Audiovizualului și al Consiliului de supraveghere și dezvoltare al Companiei „Teleradio-Moldova” Responsabili: Comisia parlamentară de profil	1. Componența și reprezentativitatea participanților Stadiu documentar: Confirmat pentru cicluri documentate. 2. calitatea și transparența audierilor Stadiu documentar: Audieri publice documentate; ciclu incomplet. 3. relevanța rezultatelor audierilor Stadiu documentar: Rezultate documentate pentru unele cicluri.	Anual Ciclurile scadente se disting de anul 2026.	Realizată în mare parte	Mecanismul de audiere și dezbatere a rapoartelor de activitate ale CA și ale CS al TRM a fost aplicat în perioada de implementare a Programului. Pentru rapoartele aferente anului 2023, examinarea parlamentară este documentată integral, inclusiv prin adoptarea Hotărârilor Parlamentului nr. 75, nr. 93 și nr. 94 din 2024. Pentru rapoartele aferente anului 2025 sunt confirmate audierea raportului CA în comisia de profil și prezentarea acestuia în plen, precum și examinarea raportului TRM în comisia parlamentară competentă. Pentru rapoartele aferente anului 2024 este confirmată transmiterea acestora Parlamentului, deși documentarea publică disponibilă nu permite reconstruirea completă a etapei de audiere și dezbatere. Modificările introduse prin Legea nr. 221/2025 au schimbat, totodată, mecanismul de responsabilizare al CS, fără a elimina obligația de prezentare a raportului anual Parlamentului. În aceste condiții, situația identificată pentru ciclul 2024 nu justifică aprecierea acțiunii ca fiind realizată doar parțial. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.3.2 (repere documentare examinate: rapoartele CA, CSD/TRM și Hotărârile Parlamentului nr. 75, 93 și 94/2024; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
1.4.1	1.4.1. Elaborarea și adoptarea unui mecanism cu proceduri, reguli și criterii clare, exacte, previzibile, măsurabile și transparente de recrutare a celor mai indicate persoane în componența autorităților responsabile de implementarea politicilor publice în domeniul mediatic Responsabili: Comisia parlamentară de profil	1. Regulamente de concurs adoptate și făcute publice Stadiu documentar: Regulamente identificate. 2. calitatea regulamentelor Stadiu documentar: Reguli dezvoltate; documentare incompletă pentru toate procedurile.	2023 Termen calendaristic încheiat. Rezultate importante după termen, în 2025–2026.	Realizată în mare parte	Mecanismele de recrutare și desemnare au fost revizuite și detaliate prin modificările legislative din 2025 și prin regulamentele adoptate ulterior pentru CS și conducerea executivă a TRM. Noile proceduri au introdus criterii mai clare de eligibilitate și evaluare și au fost aplicate în practică în 2026 prin concursuri publice, cu interviuri, punctaje și rezultate publice. Raportul Comisiei Europene pentru 2025 confirmă progresul realizat în revizuirea procedurilor de numire și în consolidarea autonomiei CA și TRM. Totuși, rezultatele principale au fost obținute după termenul prevăzut de Plan, iar în sursele publice consultate nu a fost identificată o versiune

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
					actualizată, după modificările legislative din 2025, a regulamentului comisiei parlamentare pentru selectarea candidaților la funcția de membru al CA. Aceste elemente justifică aprecierea acțiunii ca fiind realizată în mare parte. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.4.1 (repere documentare examinate: regulamentele concursurilor CA și TRM, inclusiv modificările legislative din 2025; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
1.4.2	1.4.2. Punerea în practică a regulamentelor de concurs în scopul recrutării celor mai indicate persoane în componența autorităților responsabile de implementarea politicilor publice în domeniul mediatic Responsabili: Comisia parlamentară de profil	1. Gradul de corectitudine și de transparență a concursurilor Stadiu documentar: Etape publice documentate. 2. calitatea persoanelor recrutate Stadiu documentar: Profil profesional identificat; rezultate încă limitate temporal.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată în mare parte	Regulamentele de concurs au fost aplicate în practică pentru selectarea membrilor CS al TRM și al directorului general al TRM, iar procedurile au inclus publicarea anunțurilor, verificarea eligibilității, interviuri, punctaje și publicarea rezultatelor. În cazul concursului pentru CS, aplicarea pragului minim a determinat neocuparea unuia dintre locuri și reluarea procedurii, ceea ce confirmă utilizarea efectivă a criteriilor stabilite. Concursul pentru directorul general a fost finalizat, însă unele etape legate de verificările suplimentare ale candidaților nu au fost publice. Calitatea persoanelor recrutate poate fi apreciată preliminar prin experiența și profilul profesional al acestora, dar rezultatele activității lor nu pot fi încă evaluate pe o perioadă suficientă. În aceste condiții, calificativul „realizată în mare parte” este susținut de informațiile disponibile. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.4.2 (repere documentare examinate: documentația concursurilor pentru CS și conducerea TRM; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
1.4.3	1.4.3. Organizarea instruirilor pentru angajații autorităților responsabile de implementarea politicilor publice în domeniul mediatic în cadrul Centrului de instruire continuă al Companiei „Teleradio-Moldova” Responsabili: Comisia parlamentară de profil; Consiliul de supraveghere și dezvoltare al Companiei „Teleradio-Moldova”	1. Numărul de cursuri ținute pe an Stadiu documentar: Evidență CIC pentru grupul vizat insuficientă. 2. numărul de angajați instruiți Stadiu documentar: Beneficiari pe instituții insuficient delimitați. 3. randamentul persoanelor instruite Stadiu documentar: Randament insuficient documentat.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Date insuficiente pentru evaluare	Funcționarea formării profesionale în cadrul TRM și activități ale CIC sunt documentate. Lipsesc însă evidențe suficiente pentru numărul anual al cursurilor și al angajaților autorităților responsabile instruiți prin CIC, precum și pentru randamentul acestora. Activitatea generală de formare a companiei și instruirea personalului CA prin alte instrumente sunt consemnate separat și nu sunt atribuite automat acțiunii. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.4.3 (repere documentare examinate: rapoartele TRM și evidențele CIC; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
1.4.4	1.4.4. Preluarea și implementarea practicilor avansate de gestionare a domeniului mediatic Responsabili: Consiliul Audiovizualului; Consiliul de supraveghere și dezvoltare al Companiei „Teleradio-Moldova”	1. Numărul de vizite de documentare Stadiu documentar: Vizite identificate. 2. numărul de rapoarte privind rezultatele vizitelor, făcute publice Stadiu documentar: Comunicări și rapoarte identificate. 3. numărul cazurilor de implementare a practicilor avansate Stadiu documentar: Cazuri de aplicare documentate. 4. impactul implementării practicilor avansate Stadiu documentar: Efecte documentate numai pentru unele practici.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată în mare parte	Vizitele și schimburile profesionale ale CA și TRM și exemple de preluare a practicilor sunt documentate, inclusiv cooperarea cu autorități europene, BBC Media Action, EBU și Consiliul Europei. Acestea susțin realizarea componentelor privind schimbul și aplicarea unor practici. Documentarea efectelor este mai limitată decât cea a participării și a produselor, astfel încât impactul tuturor practicilor preluate nu poate fi confirmat integral. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.4.4 (repere documentare examinate: rapoartele CA/TRM, participările externe și exemplele de practici preluate; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
1.4.5	1.4.5. Elaborarea, adoptarea și implementarea transparentă a planurilor strategice de dezvoltare și a planurilor anuale operaționale Responsabili: Consiliul Audiovizualului; Consiliul de supraveghere și dezvoltare al Companiei „Teleradio-Moldova”	1. Planurile strategice de dezvoltare consultate public, adoptate și publicate Stadiu documentar: Documente și consultări identificate. 2. gradul de realizare a planurilor Stadiu documentar: Monitorizare și evaluări documentate pentru perioada parcursă.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată în mare parte	Strategia CA 2023–2027 și planurile operaționale au fost adoptate și făcute publice; activitățile CA și TRM sunt urmărite în raportările instituționale. Pentru TRM sunt documentate aprobarea și prezentarea Strategiei 2026–2030, dar consultarea publică a acestui document și acoperirea comparabilă a indicatorului „grad de realizare a planurilor” necesită documente suplimentare. În lipsa probelor privind toate componentele, calificativul integral nu este justificat. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.4.5 (repere documentare examinate: Strategia CA 2023–2027, planurile anuale și documentele strategice TRM; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
1.5.1	1.5.1. Asigurarea activității transparente și raportarea periodică a modului în care este completată și implementată legislația privind mass-media Responsabili: Comisia parlamentară de profil; Consiliul Audiovizualului, Consiliul de supraveghere și dezvoltare al Companiei „Teleradio-Moldova”	1. Numărul și periodicitatea rapoartelor făcute publice Stadiu documentar: Raportări periodice documentate. 2. calitatea rapoartelor Stadiu documentar: Conținut relevant; acoperire și rezultate neuniforme.	2023–2026, anual Ciclurile scadente se disting de anul 2026.	Realizată în mare parte	Publicarea periodică a rapoartelor CA, TRM și CSD și examinarea unor rezultate la nivel parlamentar sunt documentate. Aceste rapoarte pot servi indicatorilor Planului în măsura în care conținutul lor privește implementarea legislației. Rezervele privesc acoperirea neuniformă a obligațiilor analizate și documentarea rezultatelor și a măsurilor ulterioare. Nu se impune retroactiv existența unui singur raport sectorial sau a unui format exclusiv dedicat Programului. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.5.1 (repere documentare examinate: rapoartele anuale publice ale CA, CSD și TRM; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
1.5.2	1.5.2. Elaborarea și aplicarea unui mecanism intern eficient de monitorizare sistematică a	1. Metodologii adoptate și publicate	2023–2026	Realizată în mare parte	În perioada 2023–2026 au fost elaborate și aplicate metodologii, structuri și instrumente de monitorizare, au

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
	modului în care este implementată legislația privind mass-media și intervenții corespunzătoare în funcție de rezultatele monitorizării Responsabili: Comisia parlamentară de profil; Consiliul Audiovizualului; Consiliul de supraveghere și dezvoltare al Companiei „Teleradio-Moldova”	Stadiu documentar: Metodologii identificate. 2. servicii funcționale de monitorizare Stadiu documentar: Structuri și activități documentate. 3. numărul și periodicitatea rapoartelor de monitorizare Stadiu documentar: Rapoarte periodice identificate. 4. numărul deficiențelor atestate și modalitățile de remediere a efectelor negative Stadiu documentar: Constatări și intervenții documentate. 5. relevanța și calitatea intervențiilor Stadiu documentar: Efecte urmărite neuniform.	Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.		fost realizate monitorizări și evaluări și au fost formulate intervenții în funcție de problemele identificate. În cazul CA, mecanismul este cel mai bine formalizat și documentat, prin metodologii specializate, instrumente de evaluare, capacitate instituțională și tehnică și monitorizări periodice. În cazul TRM și CSD sunt documentate monitorizări tematice, mecanisme de urmărire a recomandărilor și intervenții editoriale interne, iar la nivel parlamentar evaluările ex-post oferă un instrument de verificare a executării unor acte normative relevante. Rezerva pentru aprecierea realizării integrale privește eficiența mecanismelor: deși intervențiile sunt documentate, urmărirea sistematică a rezultatelor acestora nu este demonstrată în aceeași măsură pentru toate componentele acțiunii. Din acest motiv, acțiunea este apreciată ca realizată în mare parte. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.5.2 (repere documentare examinate: metodologiile de monitorizare ale CA și rapoartele privind aplicarea lor; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
1.5.3	1.5.3. Monitorizarea externă sistematică a implementării legislației privind mass-media Responsabili: Comisia parlamentară de profil; asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic	1. Numărul și periodicitatea rapoartelor de monitorizare Stadiu documentar: Serii și studii identificate. 2. relevanța rezultatelor și a recomandărilor Stadiu documentar: Probleme și recomandări documentate. 3. reacția la recomandări (numărul de recomandări implementate corespunzător) Stadiu documentar: Exemple de reacție; executare neinventariată complet.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată în mare parte	În perioada evaluată a existat o monitorizare externă sistematică și substanțială a implementării legislației și a condițiilor de funcționare a mass-mediei, susținută de serii periodice de rapoarte și studii tematice realizate de principalele asociații profesionale și organizații ale societății civile. Monitorizările au acoperit principalele segmente ale domeniului, au identificat probleme și au formulat recomandări concrete, iar pentru o parte dintre acestea sunt documentate reacții ale autorităților și măsuri ulterioare. Rezerva pentru aprecierea realizării integrale privește indicatorul referitor la aplicarea recomandărilor: deși există exemple consistente de valorificare a monitorizărilor externe, urmărirea implementării recomandărilor nu este documentată sistematic și complet pentru întregul ansamblu al evaluărilor identificate. Din acest motiv, acțiunea este apreciată ca realizată în mare parte. Trimitere de verificare: secțiunea 4.1, acțiunea 1.5.3 (repere documentare examinate: rapoartele și studiile de monitorizare APEL, CJI și ale altor actori; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
2.1.1	2.1.1. Elaborarea și adoptarea modificărilor la legislație, care să prevadă, cel puțin: un Registru al instituțiilor mass-media; transparența regimului de proprietate al instituțiilor mass-media; transparența surselor de finanțare a instituțiilor mass-media Responsabili: Comisia parlamentară de profil; asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic	1. Proiect de modificare a cadrului normativ, elaborat și consultat public Stadiu documentar: Elaborări și consultări documentate. 2. proiect de modificare a cadrului normativ, adoptat de Parlament Stadiu documentar: Acte adoptate; noul cadru are aplicare ulterioară.	2023–2024 Termen calendaristic încheiat. Intervenții în 2024; noul cadru general adoptat după termen.	Realizată în mare parte	Sunt documentate intervenții privind transparența proprietății și finanțării în audiovizual și condițiile de acces la Fondul pentru subvenționare. Legea nr. 195/2026 extinde cadrul general și prevede un registru al transparenței, însă a fost adoptată după termenul 2023–2024 și are intrare în vigoare ulterioară datei de referință. Adoptarea noului cadru este un rezultat legislativ; funcționarea registrului și conformarea furnizorilor se evaluează după instituirea și aplicarea mecanismului. Trimitere de verificare: secțiunea 4.2, acțiunea 2.1.1 (repere documentare examinate: actele privind transparența proprietății, finanțarea și Legea nr. 195/2026; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
2.1.2	2.1.2. Analiza modului de aplicare a Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, în aspectele ce vizează domeniul mediatic Responsabili: Comisia parlamentară de profil; AGEPI	1. Analiza efectuată Stadiu documentar: confirmată ca rezultat la 9 octombrie 2026 prin materialele de fundamentare și revizuire a Legii nr. 230/2022; nu este confirmată distinct finalizarea în anul 2024.	2024 Termen calendaristic încheiat. Analiza documentată; respectarea termenului din 2024 nu este confirmată integral.	Realizată integral	Indicatorul Planului este realizarea analizei aplicării Legii nr. 230/2022, nu adoptarea unei modificări legislative. Nota de fundamentare și proiectul analizate pentru anul 2026 evidențiază probleme concrete de aplicare în domeniul mediatic și digital, ceea ce confirmă existența analizei la data de referință. Respectarea termenului 2024 rămâne însă nedovedită pe baza acestor documente și este evaluată separat; nu se afirmă că o analiză finală fusese disponibilă deja în anul 2024. Trimitere de verificare: secțiunea 4.2, acțiunea 2.1.2 (repere documentare examinate: nota de fundamentare și proiectul de modificare a Legii nr. 230/2022; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
2.1.3	2.1.3. Inițierea și organizarea unor programe de master pentru formarea profesională continuă (de perfecționare, specializare, recalificare) a cadrelor de manageri media Responsabili: Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Culturii; instituțiile cu facultăți/centre de instruire de profil; asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic; Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC)	1. Numărul de programe de master și de formare profesională continuă în managementul media autorizate/acreditate Stadiu documentar: Oferte identificate; statut actual incomplet documentat. 2. numărul de manageri media pregătiți/instruiți Stadiu documentar: Număr comparabil neconfirmat. 3. numărul de absolvenți angajați Stadiu documentar: Date insuficiente. 4. numărul de programe ajustate Stadiu documentar: Ajustări incomplet inventariate.	Începând cu 2023 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Date insuficiente pentru evaluare	Existența unor oferte de master și a unor activități de formare pentru managerii media este documentată. Sursele disponibile nu permit însă verificarea comparabilă a programelor autorizate/acreditate și ajustate în perioada evaluată, a managerilor pregătiți și a absolvenților angajați. Programele existente anterior sunt prezentate ca situație inițială, iar ajustările documentate sunt consemnate ca progres distinct. Trimitere de verificare: secțiunea 4.2, acțiunea 2.1.3 (repere documentare examinate: ofertele universitare și programele de formare pentru managementul media; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
2.1.4	2.1.4. Soluționarea problemei spațiilor nefolosite de redacții în Complexul „Casa Presei” și în Casa Radio Responsabili: Cancelaria de Stat; Agenția Proprietății Publice; Consiliul de supraveghere și dezvoltare al Companiei „Teleradio-Moldova”; comisia parlamentară de profil	1. Calitatea soluțiilor identificate Stadiu documentar: Demersuri și soluții parțiale. 2. impactul soluțiilor Stadiu documentar: Efecte finale încă nedemonstrate.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată parțial	Responsabilii au întreprins mai multe demersuri. Pentru Casa Radio: concurs internațional de soluții arhitecturale pentru noul sediu al TRM (finalizat în mai 2024), contract pentru documentația tehnică (circa 5,4 milioane de lei) și darea în locațiune a spațiilor neutilizate. Pentru Casa Presei: planuri de renovare discutate în mai 2026, cu precizarea autorităților că redacțiile nu vor fi evacuate forțat pe perioada lucrărilor. Obiectivul acțiunii – soluționarea problemei spațiilor nefolosite de redacții – nu a fost atins la data de referință, iar acțiunea este în desfășurare (termen 2023–2026). Intenția autorităților de a acorda prioritate instituțiilor statului după renovarea Casei Presei creează riscul ca spațiile să nu mai fie accesibile redacțiilor. Indicatorii privind calitatea și impactul soluțiilor nu pot fi considerați îndepliniți. Trimitere de verificare: secțiunea 4.2, acțiunea 2.1.4 (repere documentare examinate: documentația concursului arhitectural TRM și demersurile privind sediile; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
2.1.5	2.1.5. Evaluarea sistematică și transparentă a activității economico-financiare a mass-mediei în scopul prevenirii și contracarării apariției unor poziții dominante în formarea opiniei publice Responsabili: Consiliul Concurenței; Consiliul Audiovizualului	1. Numărul anual de evaluări Stadiu documentar: Evaluări identificate. 2. relevanța și transparența evaluărilor Stadiu documentar: Publicare și conținut documentate. 3. calitatea intervențiilor în funcție de rezultatele evaluărilor Stadiu documentar: Efectele intervențiilor documentate parțial.	Începând cu 2023 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată în mare parte	Sunt documentate evaluări ale CA privind raportarea FSM și DSM și analize ale CC privind publicitatea. Publicarea datelor și ajustarea raportării constituie rezultate verificabile. Efectele intervențiilor și acoperirea anuală a tuturor segmentelor sunt documentate mai puțin uniform. Aprecierea nu este condiționată de existența unor evaluări comune, dacă o asemenea formă nu este cerută de Plan; relevanța fiecărei evaluări este examinată potrivit obiectului său. Trimitere de verificare: secțiunea 4.2, acțiunea 2.1.5 (repere documentare examinate: raportările FSM/DSM către CA și evaluările pieței de publicitate; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
2.2.1	2.2.1. Amendarea cadrului legal în vederea facilitării accesului mass-mediei locale/ regionale la ajutoarele de stat Responsabili: Comisiile parlamentare de profil; Consiliul Concurenței	1. Proiect de modificare a cadrului normativ, elaborat și consultat public Stadiu documentar: Proceduri legislative documentate. 2. proiect de modificare a cadrului normativ, adoptat de Parlament Stadiu documentar: Lege adoptată. 3. numărul de beneficiari Stadiu documentar: Beneficiari ai schemelor existente identificați distinct.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată în mare parte	Adoptarea Legii nr. 182/2026 confirmă dezvoltarea cadrului normativ, iar schema de compensare a distribuirii publicațiilor periodice documentează un mecanism de sprijin existent anterior aplicării noii legi. Cele două rezultate sunt analizate separat. Efectele modificărilor cu intrare în vigoare ulterioară nu pot fi evaluate la 9 octombrie 2026; numărul beneficiarilor și rezultatele schemei existente nu sunt atribuite acelor modificări. Trimitere de verificare: secțiunea 4.2, acțiunea 2.2.1 (re-

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
		4. impactul amendamentelor Stadiu documentar: Efectele noii legi neobservabile înainte de aplicare.			pere documentare examinate: Legea nr. 182/2026 și reglementările privind compensarea distribuirii presei; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
2.2.2	2.2.2. Elaborarea, adoptarea și punerea în practică a cadrului normativ necesar pentru crearea sistemului național de susținere a mass-mediei în scopul încurajării abordării subiectelor și problemelor din domeniile de interes social general și în vederea sprijinirii investigațiilor jurnalistice în probleme de interes public Responsabili: Comisia parlamentară de profil; Ministerul Culturii; asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic	1. Proiect de lege elaborat și consultat public Stadiu documentar: Confirmat. 2. proiect de lege adoptat de Parlament Stadiu documentar: Confirmat. 3. sistem funcțional Stadiu documentar: Concursuri și raport anual documentate.	2024–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată integral	Legea nr. 50/2024, actele secundare, raportul Fondului pentru 2025 și ordinele ministeriale din 2026 confirmă instituirea și funcționarea mecanismului de subvenționare. În 2025 au fost finanțate 23 de proiecte; concursurile din 2026 indică 22 și 14 proiecte selectate, nu neapărat finanțate integral sau finalizate la 9 octombrie 2026. Aceste totaluri nu reprezintă numărul redacțiilor distincte. Calificativul integral se referă la crearea și funcționarea mecanismului prevăzut de Plan, nu la demonstrarea impactului economic asupra beneficiarilor. Trimitere de verificare: secțiunea 4.2, acțiunea 2.2.2 (repere documentare examinate: Legea nr. 50/2024, raportul Fondului pentru 2025 și ordinele nr. 207 și 333/2026; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
2.3.1	2.3.1. Organizarea, în comisiile parlamentare de profil, a audierilor publice periodice ale Consiliului Concurenței și Consiliului Audiovizualului vizând concurența în domeniul mediatic Responsabili: Comisiile parlamentare de profil	1. Numărul de audieri desfășurate Stadiu documentar: Evidență tematică insuficientă. 2. calitatea și transparența audierilor Stadiu documentar: Incomplet documentat. 3. numărul de decizii luate Stadiu documentar: Evidență insuficientă. 4. numărul de decizii executate Stadiu documentar: Evidență insuficientă. 5. modul de executare a deciziilor (relevanța rezultatelor) Stadiu documentar: Rezultate insuficient documentate.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Date insuficiente pentru evaluare	Sunt documentate raportări și examinări parlamentare relevante, dar informațiile disponibile nu permit verificarea completă a periodicității audierilor privind concurența media, a deciziilor rezultate și a executării lor. Activitatea de control a CA și CC este consemnată separat. Lipsa unui format comun ori exclusiv tematic nu constituie, în sine, dovadă de neexecutare. Trimitere de verificare: secțiunea 4.2, acțiunea 2.3.1 (repere documentare examinate: rapoartele CA și CC și documentele de control parlamentar; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
2.3.2	2.3.2. Prezentarea și dezbaterea publică a rapoartelor periodice privind implementarea legislației economice cu referire la concurența în domeniul mediatic Responsabili: Consiliul Concurenței; Consiliul Audiovizualului	1. Numărul de rapoarte publice pe an Stadiu documentar: Raportări documentate. 2. calitatea rapoartelor Stadiu documentar: Conținut relevant identificat. 3. numărul și relevanța recomandărilor formulate în dezbaterile publice	2024–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Date insuficiente pentru evaluare	Existența rapoartelor publice este confirmată, inclusiv a unor analize privind proprietatea și finanțarea FSM. Sursele disponibile nu permit însă reconstituirea suficientă a recomandărilor formulate în dezbaterile publice și a reacției instituțiilor la acestea. Rezerva privește indicatorii esențiali de rezultat, nu inexistența raportării. Trimitere de verificare: secțiunea 4.2, acțiunea 2.3.2 (repere documentare examinate: rapoartele publice CA/CC și

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
		Stadiu documentar: Dezbateri și recomandări incomplet documentate. 4. reacția la recomandări Stadiu documentar: Date insuficiente.			documentarea consultărilor publice; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
2.4.1	2.4.1. Organizarea periodică, la comisiile parlamentare de profil, a audierii reprezentanților autorităților responsabile de implementarea politicilor economice în domeniul mediatic (Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Culturii, Consiliul Concurenței, Consiliul Audiovizualului etc.) Responsabili: Comisiile parlamentare de profil	1. Numărul de audieri desfășurate, calitatea și transparența audierilor Stadiu documentar: Audieri documentate; numărul și calitatea sunt incomplet documentate. 2. numărul de decizii luate Stadiu documentar: Evidență insuficientă. 3. numărul de decizii executate Stadiu documentar: Evidență insuficientă. 4. modul de executare a deciziilor (relevanța rezultatelor) Stadiu documentar: Efecte insuficient documentate.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Date insuficiente pentru evaluare	Sunt confirmate examinări parlamentare ale rapoartelor instituționale și audieri privind gestionarea resurselor și patrimoniului TRM. Acestea acoperă aspecte relevante, dar evidențele disponibile nu permit verificarea suficientă a întregului obiect al acțiunii, a periodicității și a rezultatelor deciziilor. Calificativul reflectă această limită documentară, fără a afirma absența tuturor audierilor. Trimitere de verificare: secțiunea 4.2, acțiunea 2.4.1 (repere documentare examinate: audierile și documentele parlamentare referitoare la patrimoniul TRM; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
2.4.2	2.4.2. Fortificarea cooperării instituționale între autoritățile responsabile de domeniul concurenței și de gestionarea domeniului audiovizualului Responsabili: Consiliul Concurenței; Consiliul Audiovizualului	1. Acorduri de cooperare încheiate Stadiu documentar: Acord anterior Programului identificat. 2. numărul de sesizări Stadiu documentar: Date insuficiente. 3. reacția la sesizări Stadiu documentar: Date insuficiente. 4. relevanța rezultatelor cooperării Stadiu documentar: Rezultate insuficient documentate.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Date insuficiente pentru evaluare	Acordul CA–CC din 2022 constituie un instrument anterior Programului. Cadrul legal și informațiile despre cooperare confirmă existența unor premise și activități, însă nu oferă evidențe suficiente privind sesizările, reacțiile și rezultatele cooperării în perioada evaluată. Existența acordului este consemnată ca situație inițială; realizarea acțiunii necesită documentarea aplicării sale. Trimitere de verificare: secțiunea 4.2, acțiunea 2.4.2 (repere documentare examinate: acordul CA–CC din 2022 și documentarea practicii instituționale ulterioare; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
2.4.3	2.4.3. Monitorizarea sistematică a activităților care pun în practică prevederile legislației economice cu referire la mass-media Responsabili: Asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic	1. Numărul și profilul monitorizărilor pe an Stadiu documentar: Monitorizări și studii periodice documentate. 2. relevanța rezultatelor și a recomandărilor Stadiu documentar: Recomandări documentate. 3. reacția la recomandări Stadiu documentar: Reacții și mecanisme de sprijin documentate.	2024–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată în mare parte	Sunt identificate serii de monitorizări și studii CJI/APEL privind cadrul juridico-economic și probleme ale pieței mass-media, inclusiv în 2024–2026. Relevanța activităților și unele reacții instituționale sunt documentate, dar evidența anuală completă, urmărirea executării recomandărilor și demonstrarea impactului nu sunt uniforme. Calificativul recunoaște continuitatea monitorizării, cu păstrarea acestei rezerve de rezultat. Trimitere de verificare: secțiunea 4.2, acțiunea 2.4.3 (repere documentare examinate: monitorizările CJI/APEL și rezoluțiile Forumului Mass-Media; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
3.1.1	3.1.1. Ajustarea programelor de studii ale instituțiilor de învățământ superior la cele mai avansate elaborări teoretice și practice în domeniul mediatic, astfel încât să răspundă inclusiv provocărilor și riscurilor generate de evoluția tehnologiilor informaționale și de criza pandemică, să fortifice capacitatea de a reacționa operativ la nevoile de specialiști pe piața media mereu în schimbare, să ofere suficiente competențe și abilități de utilizare a noilor tehnologii, să asigure cunoașterea temeinică, la absolvire, cel puțin a unei limbi străine Responsabili: Ministerul Educației și Cercetării; asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic	1. Programe de instruire ajustate Stadiu documentar: Inițiative identificate, aplicare incomplet documentată. 2. calitatea absolvenților Stadiu documentar: Date insuficiente. 3. numărul de absolvenți angajați Stadiu documentar: Date insuficiente.	2024–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Date insuficiente pentru evaluare	Sunt identificate oferte educaționale și inițiative de ajustare a formării. Documentele disponibile nu permit însă verificarea suficientă și comparabilă a programelor aplicate, a competențelor absolvenților și a angajării acestora pe profil. Progresul documentat este prezentat separat; lipsa datelor de rezultat nu este tratată ca dovadă a calității reduse a formării. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.1.1 (repere documentare examinate: documentele universitare privind programele de studiu și ocuparea absolvenților; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
3.1.2	3.1.2. Stimularea motivantă a înnoirii corpului de cadre didactice pentru a ajusta competențele lor la provocările reale ale domeniului mediatic Responsabili: Ministerul Educației și Cercetării; instituțiile de învățământ superior	1. Gradul de motivare a ofertei Stadiu documentar: Date insuficiente. 2. numărul de profesioniști angajați Stadiu documentar: Date insuficiente. 3. competențele absolvenților Stadiu documentar: Date insuficiente. 4. numărul de absolvenți angajați pe profil Stadiu documentar: Date insuficiente.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Date insuficiente pentru evaluare	Sursele consultate nu conțin informații privind măsurile de stimulare a înnoirii corpului didactic din facultățile de profil (gradul de motivare a ofertei, numărul profesioniștilor angajați, competențele absolvenților). Categoria reflectă limitele bazei informaționale și nu constituie un calificativ negativ privind implementarea. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.1.2 (repere documentare examinate: actele de personal și ofertele de predare în facultățile de profil; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
3.1.3	3.1.3. Dezvoltarea practicii de atragere a unor cadre didactice notorii din străinătate în procesul de instruire Responsabili: Ministerul Educației și Cercetării; instituțiile de învățământ superior	1. Numărul de cadre didactice străine Stadiu documentar: Exemple identificate, total incomplet. 2. numărul de cursuri ținute Stadiu documentar: Cursuri și activități identificate. 3. calitatea cadrelor didactice și a cursurilor Stadiu documentar: Profil profesional identificat; evaluări neuniforme.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată în mare parte	Sunt documentate activități de formare și cooperare cu profesioniști din străinătate, inclusiv în instituții de profil. Aceste exemple susțin dezvoltarea practicii urmărite de Plan. Evidențele publice nu oferă însă o inventariere completă a cadrelor, cursurilor și evaluărilor de calitate pentru toate instituțiile; calificativul nu presupune realizarea integrală a acestor indicatori. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.1.3 (repere documentare examinate: activitățile de cooperare și invitațiile profesioniștilor din străinătate; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
3.1.4	3.1.4. Constituirea și dezvoltarea de grupuri academice cu predare în limbi de circulație europeană/internațională	1. Numărul de grupuri academice Stadiu documentar: Date insuficiente. 2. numărul de studenți și de absolvenți Stadiu documentar: Date insuficiente.	Începând cu 2025 Termenul final nu a expirat; progres	Date insuficiente pentru evaluare	Sunt identificate forme de internaționalizare, dar nu există evidențe publice suficiente pentru verificarea grupurilor academice și a celorlalți indicatori ai acțiunii. Nu se afirmă inexistența acestor grupuri numai din lipsa

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
	Responsabili: Ministerul Educației și Cercetării; instituțiile de învățământ superior	3. numărul de absolvenți angajați pe profil Stadiu documentar: Date insuficiente.	la 9 octombrie 2026.		unor informații publice și nu este introdusă o condiție suplimentară privind predarea integrală într-o limbă străină. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.1.4 (repere documentare examinate: documentele universităților privind grupe academice și limbile de predare; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
3.1.5	3.1.5. Promovarea mobilității academice internaționale cu instituții de învățământ superior din țări avansate în domeniul mediatic și motivarea absolvenților să revină și să se angajeze în țară Responsabili: Ministerul Educației și Cercetării; instituțiile cu facultăți/centre de instruire de profil	1. Numărul de studenți Stadiu documentar: Date pe jurnalism insuficient consolidate. 2. numărul de țări partenere Stadiu documentar: Parteneriate identificate. 3. oferta pentru absolvenți Stadiu documentar: Oportunități identificate. 4. numărul de absolvenți reveniți și angajați pe profil Stadiu documentar: Date insuficiente.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Date insuficiente pentru evaluare	Oportunitățile și unele activități de mobilitate sunt documentate, însă sursele nu permit verificarea suficientă a tuturor indicatorilor pentru studenții la jurnalism, în special a revenirii și angajării absolvenților pe profil. Datele generale despre mobilitățile universităților și ofertele de burse nu sunt echivalate cu rezultate ale grupului vizat. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.1.5 (repere documentare examinate: datele privind mobilitățile studenților la jurnalism și absolvenții acestora; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
3.1.6	3.1.6. Actualizarea periodică a Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I Responsabili: Ministerul Educației și Cercetării	1. Nomenclatorul actualizat Stadiu documentar: Actualizare documentată. 2. corespunderea Nomenclatorului cu necesitățile reale de pe piața media Stadiu documentar: Corespondența cu piața demonstrată parțial.	Începând cu 2024 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată în mare parte	Actualizarea Nomenclatorului prin HG nr. 412/2024 și ajustările documentate confirmă componenta normativă. Corespondența cu necesitățile reale ale pieței media, prevăzută ca indicator distinct, necesită confruntarea cu cererea de competențe și rezultatele formării. Adoptarea clasificării nu este echivalată automat cu îndeplinirea integrală a acestui indicator. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.1.6 (repere documentare examinate: Hotărârea Guvernului nr. 412/2024 și documentele de corelare cu piața muncii; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
3.2.1	3.2.1. Sporirea capacităților Centrului de instruire continuă al Companiei „Teleradio-Moldova” pentru a oferi servicii de profil angajaților din domeniul mediatic Responsabili: Consiliul de supraveghere și dezvoltare al Companiei „Teleradio-Moldova”	1. Numărul și calitatea formatorilor Stadiu documentar: Formatori identificați, actualitate neconfirmată complet. 2. oferta de cursuri a Centrului Stadiu documentar: Ofertă și activități documentate. 3. numărul și „geografia” angajaților instruiți Stadiu documentar: Beneficiari externi și geografie incomplet documentate.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată în mare parte	Activitățile CIC, integrarea sa în planificarea formării și examinarea procesului de către CSD sunt documentate. Datele publice despre formatori, oferta anuală și beneficiarii din afara TRM nu sunt suficient de complete pentru confirmarea integrală a tuturor indicatorilor. Aprecierea este compatibilă cu analiza de la 1.4.3: existența și capacitățile Centrului sunt distincte de identificarea angajaților autorităților instruiți prin acesta. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.2.1 (repere documentare examinate: rapoartele TRM/CSD și documentele Centrului de instruire continuă; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
3.2.2	3.2.2. Asigurarea funcționalității centrelor de formare continuă din cadrul instituțiilor de învățământ superior pentru cadrele didactice ale facultăților de profil Responsabili: Ministerul Educației și Cercetării; instituțiile cu facultăți/centre de instruire de profil	1. Centre funcționale în instituțiile cu facultăți de profil Stadiu documentar: Centre identificate; utilizarea de către grupul vizat incompletă. 2. calitatea și suficiența programelor Stadiu documentar: Date insuficiente. 3. numărul și profilul cadrelor didactice instruite Stadiu documentar: Date insuficiente. 4. impactul instruirilor Stadiu documentar: Date insuficiente.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Date insuficiente pentru evaluare	Sunt identificate centre universitare și programe generale de formare, dar nu există date publice suficiente despre participarea cadrelor facultăților de profil, calitatea și suficiența programelor și impactul instruirilor. Planul nu impune un centru exclusiv dedicat jurnalismului; se verifică serviciile efectiv disponibile și utilizate de grupul vizat. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.2.2 (repere documentare examinate: informațiile universităților despre centre și participarea cadrelor de profil; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
3.3.1	3.3.1. Dezvoltarea continuă a cursurilor opționale de educație mediatică în învățământul preuniversitar și implementarea unui curs opțional de educație mediatică în învățământul universitar Responsabili: Ministerul Educației și Cercetării; instituțiile de învățământ preuniversitar și universitar; asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic	1. Numărul de instituții care oferă cursuri de educație mediatică Stadiu documentar: Date preuniversitare; evidență universitară insuficientă. 2. numărul de elevi/studenți instruiți Stadiu documentar: Elevi documentați; evidență universitară insuficientă.	2023–2026 Pentru învățământul universitar – începând cu anul 2025 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Date insuficiente pentru evaluare	Componenta preuniversitară este documentată prin datele CJI și MEC despre instituții, elevi și activități. Pentru componenta universitară, prevăzută de Plan începând cu anul 2025, sursele disponibile nu permit stabilirea suficientă a instituțiilor și studenților beneficiari. Planurile și memorandumurile confirmă intenții și cadrul de cooperare, dar nu substituie evidența cursurilor aplicate. Progresul preuniversitar este păstrat distinct. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.3.1 (repere documentare examinate: raportările MEC și CJI despre disciplina opțională și datele universitare; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
3.3.2	3.3.2. Pregătirea cadrelor didactice și a curriculumului necesar pentru cursul de educație mediatică prin cursuri separate sau prin includerea subiectelor ce țin de educația mediatică în conținutul unităților de curs/modulelor de specialitate ale programelor pedagogice Responsabili: Ministerul Educației și Cercetării; instituțiile de învățământ preuniversitar și universitar; asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic	1. Suficiența și calitatea curriculumului Stadiu documentar: Materiale actualizate documentate; suficiența și calitatea curriculumului necesită confruntarea cu documentele aprobate. 2. suficiența și calitatea cadrelor didactice Stadiu documentar: Formări documentate; suficiență incompletă. 3. unități de curs/module de specialitate în programele pedagogice – modificate Stadiu documentar: Modificarea modulelor din programele pedagogice neconfirmată integral; Planul admite și cursuri separate. 4. numărul de cadre didactice pregătite	2023–2024 Termen calendaristic încheiat. Rezultate înainte și după termen; Planul din mai 2024 nu confirmă toate componentele.	Realizată în mare parte	Ordinul comun MEC–MC nr. 701/174 din 2024, materialele educaționale și formările CJI confirmă activități concrete de pregătire a cadrelor. Pentru aprecierea întregii acțiuni, datele trebuie completate cu versiuni ale curriculumului utilizat, dovezi privind integrarea sau modificarea modulelor din programele pedagogice, precum și distribuția cadrelor pregătite pe instituții. Oferirea unor cursuri separate este un instrument admis de acțiune; lipsa confirmării tuturor modificărilor curriculare restrânge calificativul și este menționată separat. Rezultatele din 2025–2026 nu sunt atribuite automat termenului 2023–2024. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.3.2 (repere documentare examinate: Ordinul comun MEC–MC nr. 701/174 din 2024 și programele de formare CJI; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
		Stadiu documentar: Cadre instruite documentate; seria anuală și totalurile cumulative se prezintă separat.			
3.3.3	3.3.3. Reactualizarea curriculumului „Educația pentru media” și pregătirea cadrelor didactice în baza curriculumului actualizat Responsabili: Ministerul Educației și Cercetării	1. Numărul de elevi care studiază disciplina Stadiu documentar: pentru anul școlar 2025–2026 sunt raportați 3.255 de elevi; datele atestă predarea disciplinei, nu actualizarea curriculumului în 2025. 2. Numărul de cadre didactice instruite Stadiu documentar: CJI raportează 42 de cadre instruite în 2025; 108 cadre predau disciplina în anul școlar 2025–2026 (indicator distinct de instruirile din anul 2025). Condiție a acțiunii: actualizarea curriculumului, spre deosebire de actualizarea manualelor, nu este confirmată printr-un act sau o versiune identificabilă din 2025.	2025 Termen calendaristic încheiat. Manuale și formări documentate; reactualizarea curriculumului și data aprobării noii versiuni nu sunt confirmate.	Date insuficiente pentru evaluare	CJI documentează actualizarea manualelor la cele trei trepte și formarea cadrelor didactice; în 2025 au fost instruite 42 de cadre didactice, iar în anul școlar 2025–2026, potrivit datelor CJI citate în raport, 108 cadre didactice predau disciplina pentru 3.255 de elevi. Distincția dintre cadrele instruite într-un an și cadrele care predau disciplina este păstrată. Materialele didactice au fost actualizate pe baza curriculumurilor aprobate anterior (2017–2019), conform comunicării CJI din 2024. Documentele oficiale consultate nu confirmă identificabil o versiune a curriculumului actualizată și aprobată în 2025, element central al acțiunii. Datele permit confirmarea progresului în formare și a utilizării manualelor, dar nu o apreciere globală suficient fundamentată a reactualizării curriculumului. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.3.3 (repere documentare examinate: curriculumurile publicate de MEC, manualele actualizate de CJI și rapoartele de formare; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
3.4.1	3.4.1. Stimularea cercetărilor științifice cu aplicabilitate practică în domeniul mediatic Responsabili: Ministerul Educației și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; instituțiile cu facultăți/centre de instruire de profil; asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic	1. Numărul de cercetări, inclusiv teze de licență, de masterat și de doctorat Stadiu documentar: Inventar incomplet. 2. numărul și relevanța cercetărilor Stadiu documentar: Relevanță verificată punctual. 3. accesibilitatea cercetărilor Stadiu documentar: Acces documentat pentru unele lucrări. 4. impactul cercetărilor Stadiu documentar: Date insuficiente.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Date insuficiente pentru evaluare	Competițiile de cercetare și unele lucrări și studii sunt identificabile, dar datele disponibile nu permit inventarierea comparabilă a cercetărilor și tezelor din domeniul mediatic și verificarea relevanței, accesibilității și impactului acestora. Numărul lucrărilor identificate în sursele consultate nu este echivalat cu totalul cercetărilor și nici cu nivelul de interes al mediului academic. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.4.1 (repere documentare examinate: studii, teze, concursuri și evidențe academice parțiale; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
3.4.2	3.4.2. Cercetarea sistematică a necesităților domeniului mediatic și a pieței media, inclusiv a profilului sociodemografic al jurnalistului Responsabili: Ministerul Educației și Cercetării; instituțiile cu facultăți/centre de instruire de profil; asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic	1. Numărul și relevanța studiilor vizând necesitățile domeniului Stadiu documentar: Studii relevante identificate. 2. accesibilitatea studiilor Stadiu documentar: Acces public documentat.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată în mare parte	Studiile CJI, APEL și contribuțiile academice identificate documentează cercetarea necesităților, pieței și profilului jurnalistului și accesul public la rezultate. Sunt identificabile utilizări în dezbaterea sectorială; documentarea influenței asupra unor decizii și a efectelor practice este mai limitată. Aprecierea nu presupune că fiecare entitate responsabilă a realizat toate activitățile și nu transformă lipsa atribuirii instituționale într-o dovadă a

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
		3. impactul studiilor Stadiu documentar: Utilizări punctuale; efecte incomplet urmărite.			inactivității. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.4.2 (repere documentare examinate: studiile CJI, APEL și publicațiile academice documentate; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
3.5.1	3.5.1. Fortificarea activității Consiliului de Presă și a Serviciului ombudsmanului al Companiei „Teleradio-Moldova” Responsabili: Consiliul de supraveghere și dezvoltare al Companiei „Teleradio-Moldova”; Consiliul de Presă	1. Gradul de activism al Consiliului de Presă și al Serviciului ombudsmanului al Companiei „Teleradio-Moldova” Stadiu documentar: Activități și documente publice identificate. 2. eficiența activității Stadiu documentar: Aplicarea recomandărilor neuniform documentată. 3. vizibilitatea activității Stadiu documentar: Publicare confirmată; audiență documentată limitat.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată în mare parte	Sunt documentate activitatea Consiliului de Presă, decizii și actualizarea normelor deontologice, precum și rapoarte, monitorizări și recomandări ale Serviciului Ombudsmanului. Pentru 2026 este confirmată actualizarea regulamentului, aprobat oficial în aprilie potrivit raportului semestrial. Eficiența și vizibilitatea celor două mecanisme sunt documentate neuniform; criticile formulate de CSD sunt prezentate ca evaluări instituționale ale perioadei vizate, fără a fi generalizate la întreaga activitate. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.5.1 (repere documentare examinate: deciziile Consiliului de Presă și rapoartele Serviciului Ombudsmanului TRM; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
3.5.2	3.5.2. Încurajarea jurnalismului de calitate și contracararea fenomenelor negative atestate în conținuturile mediatice Responsabili: Asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic; Consiliul de Presă	1. Numărul și diversitatea modalităților de încurajare Stadiu documentar: Modalități diversificate documentate. 2. numărul de persoane implicate în contracararea fenomenelor negative Stadiu documentar: Participare identificată, total neconsolidat. 3. numărul de instrumente noi create de verificare a informației Stadiu documentar: Instrumente identificate. 4. impactul acțiunilor Stadiu documentar: Impact demonstrat numai punctual.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată în mare parte	Premiile și alte modalități de încurajare a jurnalismului de calitate, instrumentele de verificare a informației și activitățile de educație media sunt documentate. Acestea confirmă diversificarea intervențiilor și participarea unor profesioniști. Indicatorul de impact este documentat mai limitat decât existența instrumentelor și activităților; nu se deduce automat din publicarea materialelor sau din audiența lor. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.5.2 (repere documentare examinate: premiile, instrumentele de verificare și inițiativele profesionale documentate; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
3.5.3	3.5.3. Sprijinirea creării și funcționării asociațiilor de profesioniști în domeniul mediatic, inclusiv a patronatelor care, eventual, ar negocia salariul minim anual pentru angajații din domeniu Responsabili: Asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic	1. Sprijinul acordat asociațiilor existente Stadiu documentar: Sprijin documentat. 2. numărul de asociații noi create Stadiu documentar: Inventar insuficient. 3. rezultatul negocierii anuale a salariului minim în domeniu	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Date insuficiente pentru evaluare	Sprijinul pentru organizații existente este documentat prin proiecte, consultanță și formare. Lipsesc însă evidențe suficiente privind asociațiile nou-create și rezultatul negocierilor anuale menționate în Plan. Categoria reflectă limitele verificării de ansamblu; nu infirmă sprijinul confirmat și nu transformă posibilitatea constituirii unui patronat într-o obligație suplimentară. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.5.3 (repere documentare examinate: proiectele de sprijin pentru asociații

	Acțiunea și responsabilii din Plan	Indicatori din Plan și stadiul documentării	Termen și situație	Apreciere/grad de realizare	Rezultate și limite
		Stadiu documentar: Date insuficiente.			și evidențele privind negocierea salarială; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).
3.5.4	3.5.4. Stimularea participării asociațiilor de profesioniști la elaborarea, implementarea și monitorizarea implementării politicilor publice în domeniul mediatic Responsabili: Asociațiile profesioniștilor din domeniul mediatic	1. Numărul, calitatea și finalitatea elaborărilor Stadiu documentar: Elaborări și rezultate normative documentate. 2. numărul, calitatea și finalitatea monitorizărilor Stadiu documentar: Monitorizări și reacții documentate. 3. vizibilitatea și impactul acțiunilor Stadiu documentar: Participare publică și contribuții identificabile.	2023–2026 Termenul final nu a expirat; progres la 9 octombrie 2026.	Realizată în mare parte	Asociațiile profesionale au contribuit la consultări legislative, elaborări, analize și monitorizări în perioada Programului. Rapoartele și documentele publicate confirmă participarea și vizibilitatea, însă măsura în care propunerile au fost preluate în decizii și efectele ulterioare nu sunt urmărite comparabil pentru toate inițiativele. Acest indicator de impact justifică menținerea calificativului „realizată în mare parte”. Trimitere de verificare: secțiunea 4.3, acțiunea 3.5.4 (repere documentare examinate: participarea asociațiilor la consultări, studii și monitorizări; a se vedea și notele de subsol din analiza acțiunii).

Prezenta evaluare este realizată în cadrul proiectului „Dezvoltarea strategică și consolidarea cadrului legal și de reglementare pentru mass-media independentă din Moldova”, implementat de Asociația Presei Electronice cu sprijinul International Media Support (IMS). Evaluarea reflectă exclusiv punctele de vedere ale autorilor, iar IMS nu este răspunzătoare pentru nicio consecință care decurge din utilizarea ei.